

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม
ของเด็กปฐมวัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็ก
ปฐมวัย

โดย
นางสาวเนตรชนก รักกาญจน์นท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**THE LEARNING EXPERIENCES BY USING LITERATURE BASED FOR ENHANCING
SOCIAL SKILLS OF EARLY CHILDHOOD**

**By
Miss Nedchanok Rukkanchanant**

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

Master of Education Program in Curriculum and Supervision

Department of Curriculum and Instruction

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2015

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ การจัดประสบการณ์
การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ”เสนอโดย
นางสาวเนตรชนก รักกาญจน์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารทศนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วัฒนวัฒนารักษ์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรภััสสร อินทรบำรุง
3. อาจารย์ ดร.มนต์ชัย พงศกรนฤวงษ์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. อุบลวรรณ สังเสริม)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรา พุ่มพชาติ)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วัฒนวัฒนารักษ์)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรภััสสร อินทรบำรุง)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.มนต์ชัย พงศกรนฤวงษ์)

...../...../.....

55253307 : สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

คำสำคัญ : วรรณกรรมเป็นฐาน / ทักษะทางสังคม

เนตรชนก รักกาญจน์นันทน์ : การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.ศิริวรรณ วัฒนพัฒน์, ผศ.ดร.กรภัสสร อินทรบำรุง และ อ.ดร.มนต์ชัย พงศกรณฤงษ์. 220 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้ วัตถุประสงค์ 1) ศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน 2) ศึกษาความคงทนของทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือเด็กปฐมวัยจำนวน 30 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดม่วง สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน 2) แบบประเมินทักษะทางสังคม 3) แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent และทดสอบความคงทนด้วย One – Way ANOVA (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เด็กปฐมวัยมีทักษะทางสังคมสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
2. หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เด็กปฐมวัยมีความคงทนของทักษะทางสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2558

ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1..... 2..... 3.....

55253307 : MAJOR : CURRICULUM AND SUPERVISION

KEY WORDS : LITERATURE – BASED / SOCIAL SKILLS

NEDCHANOK RUKKANCHANANT : THE LEARNING EXPERIENCES BY USING LITERATURE-BASED FOR ENHANCING SOCIAL SKILLS OF EARLY CHILDHOOD. THESIS

ADVISOR : ASST.PROF.SIRIWAN VANICHWATANAVORACHAI, Ph.D.,ASST.PROF.

KORNPHASSORN INTARABUMRUNG,Ph.D., AND MONCHAI PONGSAKORNNARUWONG, Ph.D. 220 pp.

The purpose of this research were 1) to study social skills of early childhood before and after being taught by using literature – based by learning experiences 2) to study retention of social skills of early childhood after being taught by using literature – based by learning experiences. The research samples were 30 early childhood at Watmuang School, Bang Khae District Office Bangkok during the second semester academic year 2014. Research in instruments consisted of experiential plan taught by using literature – based , social skills evaluation forms and observation form with social behaviors. The data were analyzed by percentage (%), mean ($\bar{X}$), standart deviation (S.D.), Dependent t – test and One – Way ANOVA (F-test)

The results were as follows :

1) After being taught by using literature – based by learning experiences. Early childhood had social skills were higher than before the learning experiences were statistically significant defferent at 0.01 level.

2) After being taught by using literature – based by learning experiences. Early childhood had retention of social skills no difference was statistically significant.

Department of Curriculum and Instruction

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature.....

Academic 2016

Thesis Advisors's signature 1..... 2..... 3.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรภัสสร อินทรบำรุง และอาจารย์ ดร.มนต์ชัย พงศกรณฤงษ์ เป็นผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเมตตาเอาใจใส่เป็นอย่างดีมาโดยตลอดตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จ ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรา พุ่มพชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและอาจารย์ ดร. อุบลวรรณ ส่งเสริม ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบ พิจารณาแก้ไข ให้คำแนะนำจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุชาติ สุทธิพันธ์ อาจารย์ ดร.ปฤณี นัจนฤตย์ อาจารย์ ดร. ยุวี ผลพันธ์ อาจารย์ ดร.สรัญญา จันทร์ชูสกุล และอาจารย์ ดร.อารีย์ พรหมเล็ก ที่กรุณาสละเวลา ไขข้อบกพร่องต่างๆในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นอกจากนี้ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหาร โรงเรียน วัดม่วง ที่ให้ความกรุณาอนุเคราะห์สถานที่เพื่อใช้ทดลอง เก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการนพดล ฤทธิโสม ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดไผ่ตัน และนางสาววัลยา อ่าหนองโพธิ์ ที่เป็นแรงกาย แรงใจให้คำปรึกษา แนะนำและช่วยเหลือผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบคุณเพื่อนๆหลักสูตรและการนิเทศ รุ่น 55 ทุกคน ที่ให้กำลังใจด้วยดี

หากวิทยานิพนธ์นี้ก่อให้เกิดประโยชน์และคุณค่าใดๆ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้ร่างกายและสติปัญญาแก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ โดยผู้วิจัยมีความตั้งใจที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการสร้างศิษย์ต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	13
สมมติฐานของการวิจัย.....	13
ขอบเขตของการวิจัย.....	13
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	14
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	15
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	17
หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โรงเรียนวัดม่วง.....	18
แนวคิดที่เกี่ยวกับวรรณกรรมเป็นฐาน.....	22
ความหมายของวรรณกรรมสำหรับเด็ก.....	22
ประเภทของวรรณกรรม.....	23
องค์ประกอบของวรรณกรรม.....	27
การเลือกวรรณกรรม.....	29
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน.....	31

บทที่	หน้า
แนวคิดที่เกี่ยวกับทักษะทางสังคม.....	36
ความหมายของพัฒนาการทางสังคม.....	36
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางสังคม.....	37
พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัย.....	39
ความหมายของทักษะทางสังคม.....	40
ความสำคัญของทักษะทางสังคม.....	42
องค์ประกอบของทักษะทางสังคม.....	43
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม.....	45
แนวคิดที่เกี่ยวกับความคงทนในการเรียนรู้.....	47
ความหมายของความคงทนในการเรียนรู้.....	47
การวัดความคงทนในการเรียนรู้.....	48
ระยะเวลาในการวัดความคงทนในการเรียนรู้.....	50
การส่งเสริมที่ช่วยให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้.....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยและต่างประเทศ.....	53
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
การดำเนินการวิจัย.....	60
ระเบียบวิธีวิจัย.....	61
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	61
ตัวแปรที่ศึกษา.....	61
ขอบเขตเนื้อหา.....	62
ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง.....	62
แบบแผนการวิจัย.....	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63

บทที่	หน้า
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	64
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลัง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน.....	76
ตอนที่ 2 ความคงทนของทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน.....	78
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	81
สรุปผลการวิจัย.....	82
อภิปรายผล.....	82
ข้อเสนอแนะ.....	85
ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้.....	85
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	86
รายการอ้างอิง.....	87
ภาคผนวก.....	95
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	96
ภาคผนวก ข ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	98
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	108
ภาคผนวก ง ตัวอย่างภาพกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ วรรณกรรมเป็นฐาน.....	217
ประวัติผู้วิจัย.....	222

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	มาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง ทักษะทางสังคม.....	20
2	หน่วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2.....	21
3	วรรณกรรมสำหรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน	26
4	แสดงการสรุปการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน.....	34
5	สรุปวิธีดำเนินการวิจัย.....	75
6	ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน จำแนกเป็นรายด้าน.....	77
7	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวความคงทนของทักษะทางสังคม ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ วรรณกรรมเป็นฐาน.....	78
8	คะแนนแบบประเมินทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลัง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานทั้งสามด้าน	99
9	คะแนนความคงทนของทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลัง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานทั้งสามด้าน	101
10	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเปรียบเทียบทักษะทางสังคมก่อนและหลัง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน.....	103
11	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบความคงทนของทักษะทางสังคม ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ วรรณกรรมเป็นฐาน.....	107

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 12
2	แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest Posttest Design ผสมผสาน Time Series Design..... 63
3	ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน..... 67
4	ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาแบบประเมินทักษะทางสังคม..... 70
5	ขั้นตอนการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม..... 72

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาวิ่งไปถึงความเจริญทางด้านวัตถุมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทำให้รูปแบบการดำรงชีวิตในปัจจุบันมุ่งแสวงหาความสุขบนพื้นฐานของวัตถุนิยมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง ทำให้ขาดความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุและด้านจิตใจ ส่งผลให้การดำเนินชีวิตแบบไทยดั้งเดิมที่เต็มไปด้วยความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทรและมีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันจางหายไป สภาพสังคมเต็มไปด้วยการแข่งขัน การเอาัดเอาเปรียบ ต่างมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองมากกว่าการนึกประโยชน์ของส่วนรวม (ชวลีรัตน์ สัมร่าง, 2553 : 2) ส่งผลให้เด็กปฐมวัยที่กำลังเติบโตขึ้นมาวันนี้ทักษะในการเข้าสังคมที่ถดถอยลง ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเกิดขึ้นเป็นเงาตามตัว ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าห่วงใยทั้งต่อตัวเด็กเองและต่อสังคมในภาพรวม และสภาพวิถีชีวิตในสังคมไทยในยุคปัจจุบันที่เกิดภาวะความพร่องทางวัฒนธรรมที่ไม่สอดคล้องระหว่างวัฒนธรรมอันดีงามกับค่านิยมต่างชาติที่แฝงมาในรูปแบบสื่อต่างๆ มากขึ้น ทำให้เด็กปฐมวัยขาดต้นแบบที่ดีทางสังคม ผลกระทบดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าทักษะทางสังคมเป็นเรื่องที่ไม่ควรมองข้าม จำเป็นต้องมีผู้ชี้แนะและให้คำแนะนำที่ถูกต้อง เพราะทักษะทางสังคมถือเป็นทักษะพื้นฐานและเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยในอนาคต

การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความสามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานสำหรับอนาคต ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดวิจารณ์ ทักษะทางสังคม ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และทักษะการแก้ปัญหา (Treffinger, 2007-2008 : 1) ดังแสดงไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 80 ข้อ 3 ที่ว่า “รัฐต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม...” (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2550 : 25-26) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 1 มาตรา 6 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาคนให้อยู่ในสังคมได้

อย่างมีความสุขจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง (ณัฐนิช สมะจิตร, 2551 : 2) เด็กควรได้รับการถ่ายทอดทัศนคติ ความเชื่อทางจิตใจ และสังคมตั้งแต่เล็กๆ อันจะเป็นผลสืบเนื่องต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กเมื่อเติบโตขึ้น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2551 : 12) สอดคล้องกับ บลูม (Bloom, 1964 : 215) ที่กล่าวว่า ควรให้ความสำคัญในการให้ประสบการณ์ทางสังคมกับเด็กในช่วงปฐมวัยเพราะเด็กในวัยดังกล่าวมักมีปัญหาในการยอมรับจากเพื่อน และยังนำไปสู่ปัญหาการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม ซึ่งการพัฒนาทางสังคมของเด็กปฐมวัยควรมุ่งให้เด็กรู้จักและคำนึงถึงผู้อื่น ซึ่ง เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546 : 53) กล่าวว่า แนวทางสร้างและพัฒนาเด็กให้มีทักษะทางสังคม ต้องเริ่มตั้งแต่เยาว์วัย โดยมีแนวทางหลัก ได้แก่ การสร้างมิตรภาพ การเรียนรู้จักการเป็นผู้ให้มากกว่าที่จะเป็นผู้รับฝ่ายเดียว การสอนให้คิดถึงผู้อื่นโดยการเอาใจเขามาใส่ใจเรา การทำงานเป็นทีม เป็นต้น ดังนั้น การที่พัฒนาเด็กปฐมวัยให้สมบูรณ์ต้องพัฒนาให้ครอบคลุมทุกด้าน โดยเฉพาะทักษะทางสังคม ต้องปลูกฝังให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อมๆ กัน เพื่อสร้างจิตสำนึกให้เด็กปฐมวัยเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม รับรู้ และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจกัน ตลอดจนการช่วยเหลือแบ่งปัน พฤติกรรมเหล่านี้ส่งเสริมให้เด็กเกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อสังคม และสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นรากฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ มีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวมในทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา (นภเนตร ธรรมบวร, 2549 : 81) ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559 ฉบับสรุป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2550 : 7) ที่ได้กำหนดให้มีการส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยในทุกด้านก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษา เนื่องจากเป็นช่วงวัยสำคัญในการวางรากฐานสติปัญญา ความสามารถ ความฉลาดทางอารมณ์ บุคลิกภาพ และพฤติกรรมของบุคคล และสิ่งที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่ง คือการเตรียมเด็กไทยสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน ใน พ.ศ. 2558 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 23) สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่ได้กำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี จำนวน 12 ข้อ ทั้งนี้ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์เกี่ยวกับทักษะทางสังคม คือข้อที่ (4) มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม (7) รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย และข้อที่ (8) อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กรมวิชาการ,

กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 31) อีกทั้งได้กำหนดให้ทักษะทางสังคมเป็นสาระการเรียนรู้ที่ต้องปลูกฝังให้กับเด็กปฐมวัยอีกด้วย นอกจากนี้สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2551 : 17) ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านคุณภาพเด็ก บ่งชี้ถึงทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยในมาตรฐานที่ 1 เด็กมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในตัวบ่งชี้ที่ 1.1 เด็กมีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 เด็กมีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ และตัวบ่งชี้ที่ 1.6 เด็กมีมารยาท และปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย

นโยบายในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ก็มุ่งสร้างคนไทยยุคใหม่ ให้มีความรู้ความดี และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข นักเรียนพันธุ์ใหม่ต้องเป็นผู้ที่มีทักษะที่เรียกว่า “ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” 3 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะชีวิตและการทำงาน ด้านทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรม และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (วิจารณ์ พานิช, 2555 : 4) รวมทั้งสามารถทำงานร่วมกับคนจากวัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่หลากหลายได้พร้อมก้าวสู่โลกแห่งศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมั่นใจ และเป็นไปตามบัญญัติว่าด้วยการจัดการศึกษาของ UNESCO ที่กล่าวว่า “เรียนรู้เพื่อการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุขทั้งการดำเนินชีวิตในการเรียน ครอบครัวยุติธรรมและการทำงาน” (Learning to with the others) ดังนั้น การจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัยจึงมีความจำเป็น และสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างรากฐานที่มั่นคงเพื่อให้เด็กเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ ประเทศจะก้าวหน้าได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ การวางรากฐานให้แก่บุคลากรในประเทศตั้งแต่ปฐมวัย (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2551 : 12)

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยนั้นมีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการเลือกการจัดประสบการณ์มาใช้เสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย โดยจัดกิจกรรมให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้ และเกิดพฤติกรรมที่ดีในการเข้าสังคม สอดคล้องกับคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตร ในหัวข้อประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมเป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัว จากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่น การเล่น การทำงานกับผู้อื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 20) การที่เด็กได้เรียนรู้การทำงานร่วมกัน ทำให้เด็กได้รู้จักการช่วยเหลือ แบ่งปัน การร่วมมือ การเป็นผู้นำผู้ตาม การรู้จักการรอคอย ได้เรียนรู้การผลัดเปลี่ยนกันทำงาน สร้างมิตรภาพต่อกัน แก้ปัญหาร่วมกัน และรับรู้ความรู้สึกของเพื่อน นำไปสู่พฤติกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กมีพฤติกรรมกับผู้อื่น เด็กได้สัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกัน ได้รับการยอมรับจากเพื่อน และเรียนรู้บทบาทของตนว่าควรปฏิบัติตัวอย่างไร เพื่อให้อยู่

ร่วมกันอย่างมีความสุข (อินชา ธิรธำรง, 2550 : 3) สอดคล้องกับแนวคิดของ Meese (2001 : 488-489) ที่ว่า การสอนทักษะทางสังคมควรสอนตั้งแต่เด็กเล็ก เพราะเด็กเหล่านี้ยังไม่มีปัญหาที่ซับซ้อนมากนัก จึงให้การช่วยเหลือได้ง่ายกว่าวัยอื่น การสอนทักษะทางสังคมที่เหมาะสม ควรมีลักษณะการสอนอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจที่ชัดเจน เปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติการใช้ทักษะทางสังคมตามขั้นตอนที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว และสามารถประยุกต์ความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ โดยทั้งหมดนี้มีครูเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ และชี้แนะ ดังนั้น การจัดประสบการณ์ที่เสริมสร้างให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางด้านสังคมที่เหมาะสมกับลักษณะธรรมชาติของเด็กตามวัย มีการสอดแทรกเนื้อหาที่เป็นการปลูกฝังทักษะทางสังคมอันพึงประสงค์ นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นที่ยอมรับ และพึงปรารถนาของสังคม

จากรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐาน (สมศ.) รอบที่ 3 (2554-2558) ปรากฏว่าในระดับปฐมวัย โรงเรียนวัดม่วง สำนักงานเขตบางแค กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานตัวบ่งชี้ที่ 3 เด็กมีพัฒนาการด้านสังคมสมวัย ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ คะแนนที่ได้คือ 3.50 จากคะแนนเต็ม 5.00 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2554 : 2) และจากรายงานการประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ของโรงเรียนวัดม่วง พบว่า พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับที่พอใช้ และต่ำกว่าเกณฑ์ 70% ซึ่งมีคะแนนต่ำกว่าพัฒนาการด้านอื่นๆ จากรายงานการประเมินพัฒนาการชี้ให้เห็นว่า พัฒนาการด้านสังคม ได้แก่ การไหว้ การทักทาย การรู้จักรอคอย กล่าวคำขอบคุณ ขอโทษ การแบ่งปัน และการช่วยเหลือผู้อื่นของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดม่วง ควรได้รับการพัฒนาให้สูงขึ้น ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยในช่วงเปิดภาคเรียนของปีการศึกษา 2556 พบว่า เด็กปฐมวัยยังมีปัญหาในด้านการปรับตัวเข้ากับเพื่อน ไม่ยอมทำกิจกรรม หรือพูดคุยกับเพื่อน ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง มีอารมณ์แปรปรวนง่าย รวมทั้งยังไม่รู้จักควบคุมตนเอง นอกจากนี้จากการประเมินมาตรฐานด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนมีความเมตตา กรุณา มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น และตัวบ่งชี้ที่ 6 ผู้เรียนมีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย มีจำนวนเด็กปฐมวัยที่บรรลุสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในเกณฑ์พอใช้ คือ ร้อยละ 70 จากปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ควรได้รับการปรับปรุงด้วยการเสริมสร้างทักษะทางสังคมให้สูงขึ้นตั้งแต่ปฐมวัย

สำหรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยนั้น สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การทำงานหรือเล่นเป็นกลุ่ม การเล่นเกม การ

แสดงละครต่างๆ ดังที่ ศิริพร เลิศพันธ์ (2548 : 1) ได้กล่าวถึงรูปแบบของพฤติกรรมทางสังคมของเด็กที่เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน ได้แก่ การร่วมมือในกลุ่มเพื่อน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความต้องการเป็นที่ยอมรับจากสังคม ความเห็นอกเห็นใจ เอาใจเขามาใส่ใจเรา การพึ่งพาอาศัยกัน การไม่เห็นแก่ตัว ความผูกพัน มีความเป็นเพื่อน ทักษะทางสังคมเหล่านี้ ถือเป็นทักษะที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ต้องมีการเรียนรู้และฝึกฝน ถ้าเด็กปฐมวัยขาดสิ่งทีกล่าวมา ทำให้ไม่เป็นที่ยอมรับจากเพื่อน อันนำไปสู่ปัญหาในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเป็นอีกวิธีการหนึ่งในการเสริมสร้างทักษะทางสังคมได้ เนื่องจากวรรณกรรมทำให้เด็กได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับสถานที่และผู้คน ซึ่งเด็กอาจไม่มีโอกาสได้รับจากประสบการณ์ตรง วรรณกรรมทำให้เด็กได้รับความรู้ ความคิดรวบยอด และแนวความคิดต่างๆ จากแง่มุมมองใหม่ ประสบการณ์จากวรรณกรรมช่วยให้เด็กได้ขยายพรมแดนของความรู้ และพลังของจินตนาการออกไป วรรณกรรมที่ดีช่วยให้เด็กได้เข้าใจตัวเอง และผู้อื่นที่อยู่รอบข้างด้วยโครงสร้าง และรูปแบบต่างๆ ของภาษาอันงดงามของวรรณกรรม (บังอร ศรีกาล, 2553 : 3) นอกจากนี้วรรณกรรมยังเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงสภาพสังคม รวมถึงคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เด็ก (ดารารัตน์ ทัพโต, 2554 : 3) ญัฐฐาศิริศักดิ์ทอง (2548 : 3) กล่าวถึงประโยชน์ของวรรณกรรมที่มีต่อเด็กว่า วรรณกรรมช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดจินตนาการ และเพิ่มพูนคำศัพท์ ตัวละครที่ปรากฏในวรรณกรรมเป็นตัวอย่างให้แก่เด็ก แสดงให้เด็กเห็นถึงพฤติกรรมที่ตนควรกระทำ และไม่ควรกระทำ ทำให้เด็กมีความเข้าใจในการกระทำของผู้อื่น อีกทั้งวรรณกรรมเป็นสิ่งที่แสดงถึงท้องถิ่น ทำให้เด็กได้รับความรู้ และเห็นถึงความแตกต่างของวัฒนธรรมของตนเอง และผู้อื่น และวรรณกรรมช่วยให้เด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับโลก ได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ หากเด็กได้อ่านวรรณกรรมที่มีตัวละครที่มีลักษณะนิสัยหรือความสามารถที่ตรงข้ามกับตนเอง ทำให้เด็กได้เห็นคุณค่าของตนเอง และเข้าใจความแตกต่างของคนมากขึ้น

เนื่องจากเนื้อหาของวรรณกรรมสอดแทรกไปด้วยความเชื่อ ค่านิยม การปฏิบัติตนของคนในสังคม รวมถึงคุณธรรม จริยธรรมต่างๆ ให้แก่เด็ก วรรณกรรมสำหรับเด็กจัดได้ว่าเป็นสื่อที่ไม่เคยล้าสมัย ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก และส่งเสริมให้เด็กมีความเจริญอกงามทางด้านสติปัญญา เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ดังที่ จันทรา ภู่งเงิน (2549 : 1) กล่าวว่า เมื่อเด็กได้อ่านหรือฟังวรรณกรรม เด็กได้เรียนรู้วิถีปฏิบัติ กฎเกณฑ์ กติกา ที่สังคมยอมรับ ทำให้เด็กมีสติปัญญา มีความคิดกว้างไกล เพราะเรื่องราวในวรรณกรรม เป็นเสมือนภาพจำลองชีวิต เด็กได้เรียนรู้ เข้าใจ และเกิดประสบการณ์ สามารถแก้ไขปัญหา โดยการเตรียมพร้อมที่เผชิญกับปัญหาต่างๆ ในอนาคตได้ วรรณกรรมจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญนำมาใช้ในการ

เสริมสร้างทักษะทางสังคม และสามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะการอ่านการเขียน การอ่านหนังสือให้เด็กฟังตั้งแต่เล็ก ช่วยให้รู้คำศัพท์มากมาย และการที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับ วรรณกรรมช่วยให้เด็กจดจำลักษณะวรรณกรรมและลักษณะงานศิลปะจากนักประพันธ์และนักวาด ภาพที่หลากหลาย ซึ่งเป็นการเรียนรู้การอ่าน การเขียนขั้นพื้นฐานที่สำคัญของเด็ก Tomlinson and Lynch-Brown (1996 : 48) และ Sawyer (2000 : 25) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า วรรณกรรมช่วยให้เด็กมีความ เข้าใจเกี่ยวกับโลก ได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ และส่งเสริมให้เด็กอยากรู้อยากเห็น รักการ แสวงหาความรู้โดยการอ่าน หากเด็กได้อ่านวรรณกรรมที่ตัวละครมีลักษณะนิสัยหรือความสามารถ ตรงข้ามกับตนเอง จะทำให้เด็กได้เห็นคุณค่าของตนเอง และเข้าใจความแตกต่างของคนมากขึ้น นอกจากนี้มีงานวิจัยของ คารารัตน์ ทวีโต (2554 : 65) ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความ มีวินัยในตนเองโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน พบว่า คุณธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และธัญญา พิทยาพิทักษ์ (2553 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนา กระบวนการเรียนการสอนโดยบูรณาการทฤษฎีสหบท และแนวการสอนอ่านโดยใช้วรรณกรรมเป็น ฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล พบว่า เด็กสามารถ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมได้ ทำให้เด็กมีประสบการณ์ทางการอ่าน และการเข้าใจ เรื่อง ถ่ายทอดความเข้าใจของตนเอง และเชื่อมโยงระหว่างนิทานภาพ 2 เรื่อง ได้อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ วรรณกรรมเป็นฐาน สามารถนำมาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัยเพื่อเสริมสร้างทักษะ ทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในระดับปฐมวัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยต่างๆ พบว่า วรรณกรรมสามารถเสริมสร้างทักษะทางสังคมในด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มารยาทในการเข้า สังคม และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ได้ จึงมีความสนใจศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดม่วง ตำบลบางแค กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม ของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้วางกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. วิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน (Literature-Based Approach)

วิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ซึ่ง Tomlinson and Lynch-Brown (1996) ได้กล่าวถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรม แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นมีประสบการณ์กับวรรณกรรม เป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้เด็กได้สนุกสนาน ตื่นเต้น และเกิดความท้าทายในการติดตามวรรณกรรมที่เด็กได้สัมผัส ซึ่งจะอยู่ในรูปแบบการอ่านให้เด็กฟัง โดยขั้นนี้จะเริ่มต้นด้วยการแนะนำหนังสือ ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง จากนั้นครูอ่านเรื่องให้เด็กฟัง ซึ่งต้องคำนึงถึงการให้เด็กเห็นภาพในหนังสือได้อย่างชัดเจน น้ำเสียง สีหน้า และท่าทางของครูในขณะที่อ่าน และควรอ่านตั้งแต่ต้นจนจบเรื่องโดยไม่ขาดตอนและ 2) ขั้นตอบสนองต่อวรรณกรรม หลังจากเด็กได้ฟังเรื่องแล้ว ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มีการตอบสนอง และแสดงความรู้สึกที่ดีต่อวรรณกรรมที่เด็กได้ฟังผ่านกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การตอบปากเปล่า การอภิปราย การใช้คำถามของครู การเขียนละคร การให้เด็กเล่าเรื่องใหม่ ศิลปะงานฝีมือ การทำหนังสือเล่มเล็ก และเล่มใหญ่ของเด็ก การทำแผนที่ เส้นเวลา และแผนภาพ

บังอร ศรีกาล (2553 : 5) ได้ศึกษาผลการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 เล่านิทานอ่านให้ฟัง ขั้นที่ 2 อ่านซ้ำพูดต่อเติมข้อความที่หายไป ขั้นที่ 3 เล่าเองย้าทวน ขั้นที่ 4 แต่งเรื่องเขียนภาพจากวรรณกรรม ขั้นที่ 5 แสดงบทบาทสมมติ

ธัญญา พิทยาพิทักษ์ (2553 : 86) ได้พัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยบูรณาการทฤษฎีสหบทและแนวการสอนอ่านโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล มีแนวการสอนอ่านโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ดังนี้ 1) การให้โอกาสเลือกอ่านในสิ่งที่สนใจ 2) การให้อ่านเรียนรู้จากภาษาในวรรณกรรมที่เป็นต้นแบบ 3) การทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมร่วมกัน 4) การจัดกิจกรรมอิสระ และกิจกรรมกลุ่มในการอ่านวรรณกรรม 5) การจัดสภาพแวดล้อมที่มีวรรณกรรมเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน 6) การอ่านออกเสียงให้เด็กฟัง

เกสรี ลัดเลีย (2549 : 14-15) ได้พัฒนารูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ประกอบด้วย 3 ระยะ คือ 1) ระยะก่อนการใช้วรรณกรรมเพื่อกำหนดหัวเรื่องในการเรียนรู้โดยนำเนื้อหาวิชาต่างๆ มาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ระยะนี้ประกอบด้วย การเลือกหัวเรื่องเรียนรู้ การสร้างแผนผังการเรียนรู้ และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ระยะใช้วรรณกรรม โดยเด็กเป็นผู้เลือกวรรณกรรมที่ใช้ในชีวิตประจำวัน อ่านวรรณกรรมนั้นซึ่งเริ่มต้นจาก

การฟังครูอ่านวรรณกรรมครั้งละ 1 เรื่อง แล้วเด็กจึงอ่านอย่างอิสระด้วยตนเอง รวมทั้งอ่านร่วมกับเพื่อนเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน มีการตอบสนองวรรณกรรมโดยทำกิจกรรมตามที่ได้ร่วมกันออกแบบไว้ สุดท้ายครูและผู้ปกครองถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมที่เด็กกำลังทำ 3) ระยะประเมินผลการใช้วรรณกรรม โดยเด็กสะท้อนความคิดออกมาในหลากหลายรูปแบบ เช่น การอภิปราย แล้วจัดนิทรรศการแสดงผลงานจากการเรียนรู้ เป็นการรวบรวมความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ทั้งหมด

2. แนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางสังคม

2.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของอีริกสัน (Erikson, 1975) เน้นถึงความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพของมนุษย์ว่าจะพัฒนาได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสำเร็จในแต่ละช่วงอายุ การพัฒนาที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงของชีวิต ถ้าได้รับการตอบสนองอย่างเต็มที่ บุคคลจะมีบุคลิกภาพที่ดีและพร้อมที่จะพัฒนาขึ้นต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ อีริกสันได้แบ่งระยะพัฒนาการทางสังคมไว้ 8 ระยะ ซึ่งในช่วงปฐมวัยมี 3 ระยะ ดังนี้

2.1.1 ระยะความรู้สึกรับประกัน (The Sense of Trust) อายุของเด็กระยะนี้อยู่ระหว่างหลังคลอดจนถึง 1 ปี ระยะนี้ถ้าเด็กมีความสบายทางกาย และได้รับความรักความอบอุ่นจากแม่ ในยามที่เขาต้องการ เด็กมีการปรับตัวที่ดีสามารถพัฒนาความรู้สึกไว้วางใจขึ้นได้ และในทางตรงกันข้าม ถ้าทารกขาดความสุขทางกาย ขาดความรัก ความอบอุ่นก็จะเป็นผู้ที่ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง มีความกลัว และขาดความไว้วางใจ

2.1.2 ระยะความต้องการทำหรือค้นหาด้วยตนเอง (The Sense of Autonomy) อายุของเด็กระยะนี้อยู่ระหว่าง 1-3 ปี เป็นระยะที่เด็กเริ่มฝึกการขับถ่าย ถ้าเด็กปฏิบัติได้ดีก็สามารถผ่านขั้นนี้ไปได้ด้วยดี เด็กเรียนรู้ในการรักษาความตั้งใจของตนเอง และทำความตั้งใจให้เป็นจริงได้

2.1.3 ระยะการคิดริเริ่ม (The Sense of Initiative) อายุของเด็กระยะนี้อยู่ระหว่าง 3-6 ปี เด็กพยายามสร้างเอกลักษณ์ของตนเองและสามารถแสดงความรู้สึก และพฤติกรรมที่เหมาะสมในสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้ เด็กสามารถพัฒนาความร่วมมือ และการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีได้ ระยะนี้ถ้าหากเด็กเกิดความกลัวเด็กจะยึดผู้ใหญ่เป็นที่พึ่งตลอดเวลา ทำให้ความคิด จินตนาการและการพัฒนาทักษะทางสังคมถูกจำกัดลงไปด้วย (ผ่องศรี แวงวรรณ, 2553 : 19)

2.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของฮาวิกฮอร์ส (Havighurst, 1972) เป็นทฤษฎีที่ได้รับ

อิทธิพลจากแนวคิดของอีริกสัน (Erikson) เกี่ยวกับลักษณะของพัฒนาการแต่ละช่วงวัยของบุคคล ซึ่งสามารถแบ่งพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยออกเป็น 3 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 เด็กมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความเป็นจริงทางสังคม และทางกายภาพคือ การที่เด็กมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัว เช่น พ่อ แม่ ครู เพื่อน บ้าน และโรงเรียน

ประการที่ 2 เด็กสามารถเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเอง และผู้อื่น เช่น พ่อ แม่ พี่น้อง ครู เพื่อน และบุคคลอื่นๆ รอบตัว รวมทั้งมีพฤติกรรมชอบเลียนผู้ใหญ่

ประการที่ 3 เด็กสามารถที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ถูกกับสิ่งที่ผิด และเริ่มมีพัฒนาการทางจริยธรรม สามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควรปฏิบัติ (ชุลีรัตน์ สมอง, 2553 : 48)

2.3 ทฤษฎีพัฒนาการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคล (Asocial Interpersonal Theory of Development) ชัลลิแวน (Sullivan, 1956 : 23) ได้กำหนดขั้นพัฒนาการจากพื้นฐานของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และประสบการณ์ระหว่างบุคคล และการเรียนรู้ที่เกิดจากการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม จะนำไปสู่ความมั่นคงและความปลอดภัย ชัลลิแวน (Sullivan) ได้แบ่งพัฒนาการออกเป็น 6 ขั้นคือ วันทารก วัยเด็ก วัยเข้าโรงเรียน วัยก่อนวัยรุ่น วัยรุ่นตอนต้น และวัยรุ่นตอนปลาย ในที่นี้จะกล่าวเพียง 2 ระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. วัยเด็กเล็ก (Childhood) อายุ 2-4 ปี เป็นระยะที่เด็กได้พัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางภาษา ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ได้อย่างอิสระ และกว้างขวางมากขึ้น เด็กจะเรียนรู้วัฒนธรรมที่เขามีส่วนร่วมอยู่ เมื่อเด็กมีวุฒิภาวะพอที่จะใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร เขาก็จะเรียนรู้วิธีการที่จะปฏิบัติกับบุคคลอื่น เพื่อที่จะทำให้รู้สึกว่าเขาเองมีความมั่นคงปลอดภัย เด็กเริ่มรู้สึกถึงสิ่งที่ทำให้เขาารู้สึกวิตกกังวล และสามารถขจัดความวิตกกังวลนั้นได้

2. วัยเข้าโรงเรียน (Juvenile Era) อายุ 4-11 ปี ระยะเวลาที่เด็กเริ่มรู้จักตนเอง และเห็นสิ่งต่างๆ แตกต่างจากคนอื่น และมีความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่อื่นๆ นอกเหนือจากพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ทำให้เด็กรู้จักสภาพความเป็นตัวตนของเขา จากความสัมพันธ์ที่เขามีส่วนร่วมอยู่ (อุไรรัตน์ แจ่มจัน 2552 : 43)

ผลการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางสังคม พบว่า พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยเกิดจากการเรียนรู้ประสบการณ์การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก เด็กต้องเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้มีบุคลิกภาพที่ดีด้วยการเลียนแบบจากตัวแบบที่ดี และในการส่งเสริมพัฒนาการ

ทักษะทางสังคมในเด็กปฐมวัยนั้นต้องสอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก จะทำให้เด็กเกิดพัฒนาการทางสังคมที่ดี สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. วิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม

3.1 แนวคิดของ Westwood (1997 : 79-80) ได้แบ่งขั้นตอนการสอนทักษะทางสังคมเป็น 6 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดทักษะที่จะสอน (Definition) พิจารณาจากทักษะทางสังคมที่สำคัญที่จะช่วยเหลือเด็กให้เกิดทักษะดังกล่าวนี้ การสอนอาจจะใช้วิธีโอ รูปร่าง การ์ตูน หุ่นกระบอก หรือชี้ให้เด็กเห็นกิจกรรมที่เพื่อนๆ ทำในกลุ่ม 2) ทำให้ดู (Model the Skill) โดยแบ่งทักษะออกเป็นขั้นตอนย่อยๆ หลายขั้นตอน (Task Analysis) โดยครูแสดงให้ดูหรือให้เพื่อนแสดงให้ดู 3) การเลียนแบบและฝึกซ้อม (Imitation and Rehearsal) ให้เด็กเลียนแบบตามครูหรือเพื่อน 4) การประเมินผล (Feedback) ถ้าเด็กยังทำได้ไม่ดี ครูควรบอกเด็ก พูดให้กำลังใจเด็กว่า “พยายามอีกครั้งหนึ่ง” หรือถ้าเด็กทำได้ดีขึ้น ก็ควรบอกว่า “ดีขึ้นแล้วนะ” บันทึกขั้นตอนไว้ดูว่า ขั้นตอนใดยังต้องปรับปรุงแก้ไข 5) จัดเตรียมสถานการณ์เพื่อให้โอกาสเด็กได้ใช้ทักษะ (Provide Opportunity for the Skill to be Used) โดยจัดเด็กเป็นกลุ่มเล็กๆ หรือจัดเป็นคู่ แล้วให้เด็กทำกิจกรรมเพื่อให้เด็กสามารถประยุกต์ใช้ทักษะได้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน 6) ให้แรงเสริมอย่างสม่ำเสมอ (Intermittent Reinforcement) ถ้าเด็กสามารถใช้ทักษะทางสังคมได้โดยไม่ต้องชี้แนะ ควรให้คำชมเชยหรือรางวัล เด็กจะเป็นที่ยอมรับ และมีความสัมพันธ์อันดีในกลุ่มเพื่อน และจะรักษาทักษะไว้ให้กลายเป็นพฤติกรรม (กัลยาณี อินตะสิน 2550 : 28-29)

3.2 แนวคิดของ George L. Rogers (2007 : 97) ได้นำเสนอกลยุทธ์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะทางสังคม โดยเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดจากภายในตัวผู้เรียน ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 จัดกิจกรรมเล็กๆ แต่ดำเนินการให้บ่อยครั้ง การจัดกิจกรรมหรือเนื้อหาการสอนจึงควรแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนๆ และจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบเป็นลำดับขั้น

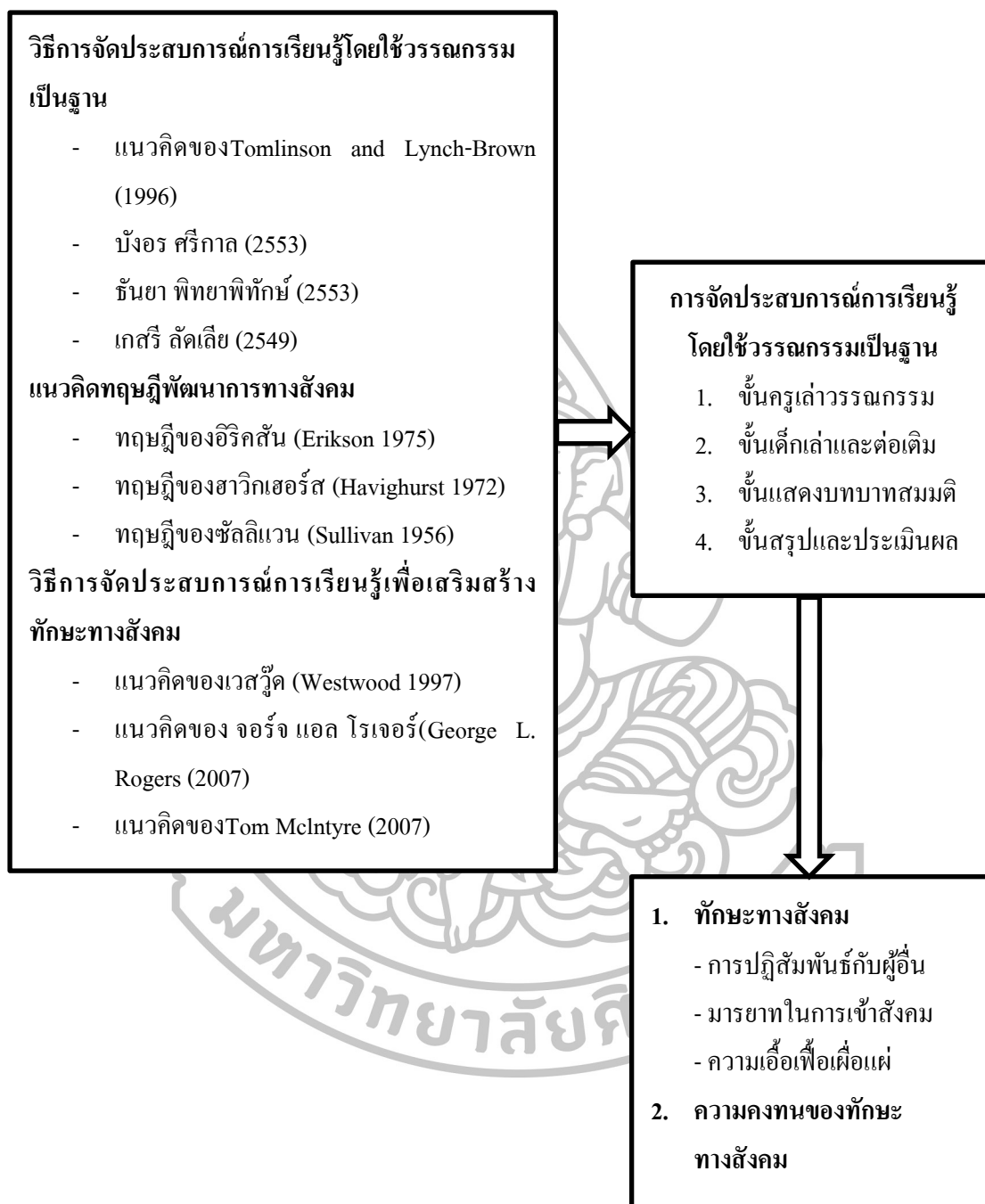
กลยุทธ์ที่ 2 เน้นไปที่ความคิดมากกว่าพฤติกรรม ให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิด และเลือกแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่เขาเลือกแสดงพฤติกรรมออกมา (ศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย, 2552 : 106-107)

3.3 แนวคิดของ Tom McIntyre (2007) นำเสนอรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม ดังนี้ 1) เริ่มสอนจากเรื่องง่ายๆ ที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้โดยใช้รูปแบบการ

สอนแบบดั้งเดิม (Traditional teaching model) คือ การสอนโดยการบอก การสาธิต 2) ในระหว่างการสอนอาจใช้วิธีการแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งอาจนำเสนอพฤติกรรมที่ถูก และพฤติกรรมที่ผิดอย่างน้อย 2 พฤติกรรม เมื่อเห็นว่าผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ดีควรชมเชย และให้กำลังใจ 3) จัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆ ที่ได้พบ โดยสะท้อนความคิดเห็นเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม ติดตามพฤติกรรมในชั้นเรียน และสังเกตพฤติกรรมนอกชั้นเรียน

จากข้อมูลดังกล่าวพบว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมนั้น ควรจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ และมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกัน โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย บูรณาการกิจกรรมในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อให้เด็กได้ใช้ทักษะทางสังคมอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติตนได้ถูกต้องเหมาะสม และในที่สุดเด็กได้เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น และรักษาทักษะนั้นไว้ให้เป็นพฤติกรรม

จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นครูเล่าวรรณกรรม โดยขั้นนี้เริ่มต้นด้วยการแนะนำหนังสือ ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง จากนั้นครูเล่าวรรณกรรมให้เด็กฟังจนจบเรื่องโดยไม่ขาดตอน และเด็กได้เห็นภาพประกอบอย่างชัดเจน 2) ขั้นเด็กเล่าและต่อเติม เป็นขั้นให้เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณกรรม ได้แก่ เนื้อเรื่อง ตัวละคร พฤติกรรม ลักษณะนิสัย ผลของพฤติกรรม และนำมาสร้างหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books) ร่วมกัน 3) ขั้นแสดงบทบาทสมมติ เป็นขั้นที่เด็กนำเนื้อหาหรือเหตุการณ์ในวรรณกรรมมาแสดงบทบาทสมมติพฤติกรรมที่ดีที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง และ 4) ขั้นสรุปและประเมินผล เป็นขั้นที่เด็กและครูร่วมกันสรุปพฤติกรรมที่ดีในวรรณกรรม และประเมินผลทักษะทางสังคมของเด็ก ซึ่งสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อน และหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน
2. เพื่อศึกษาความคงทนของทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เด็กปฐมวัยมีทักษะทางสังคมสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
2. หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เด็กปฐมวัยมีความคงทนของทักษะทางสังคม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดม่วง สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 3 ห้องเรียน รวม 90 คน

กลุ่มตัวอย่าง เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดม่วง สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1 ห้องเรียน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 30 คน โดยห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ทักษะทางสังคม 3 ด้าน ประกอบด้วย

2.2.1.1 การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

2.2.1.2 มารยาทในการเข้าสังคม

2.2.1.3 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

2.2.2 ความคงทนของทักษะทางสังคม

3. ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาสาระที่ใช้ในการวิจัยเป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โรงเรียนวัดม่วง
ชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 6 หน่วย ประกอบด้วย

3.1 หน่วยหนูน้อยมารยาทงาม

3.2 หน่วยเด็กดีทำได้

3.3 หน่วยโรงเรียนของเรา

3.4 หน่วยชุมชนที่น่าอยู่

3.5 หน่วยหนูเป็นคนไทย

3.6 หน่วยเมืองไทยที่รัก

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาดำเนินการทดลองเป็น 4 ช่วง รวม 11 สัปดาห์ ดังนี้

ช่วงที่ 1 ประเมินทักษะทางสังคมก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็น
ฐาน

ช่วงที่ 2 จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเป็นเวลา 6 สัปดาห์ๆ ละ 4
ครั้งๆ ละ 45 นาทีในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 รวมเวลาดทดลอง
ทั้งสิ้น 24 ครั้ง

ช่วงที่ 3 ประเมินทักษะทางสังคมหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็น
ฐาน

ช่วงที่ 4 ประเมินความคงทนของทักษะทางสังคมหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้
วรรณกรรมเป็นฐานในสัปดาห์ที่ 7 สัปดาห์ที่ 9 และสัปดาห์ที่ 11 รวมเวลาดทดลองทั้งสิ้น 3 สัปดาห์

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้ให้นิยามคำศัพท์เฉพาะสำหรับการวิจัย ดังนี้

1. วรรณกรรม หมายถึง หนังสือนิทานสำหรับเด็กทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง ที่มี
ภาพประกอบสวยงาม โดยใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของเด็ก โครงเรื่องไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย และมี
เนื้อหาสาระเพื่อเสริมสร้างให้เกิดทักษะทางสังคม

2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน หมายถึง การนำกระบวนการ
จัดกิจกรรมโดยใช้หนังสือนิทานสำหรับเด็กที่มีเนื้อหา และภาพประกอบเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้าง
ทักษะทางสังคมไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการจัดประสบการณ์การ

เรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ชั้นครูเล่าวรรณกรรม เริ่มต้นด้วยการแนะนำหนังสือ ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง จากนั้น ครูเล่าวรรณกรรมให้เด็กฟังจนจบเรื่องโดยไม่ขาดตอน และเด็กได้เห็นภาพประกอบอย่างชัดเจน 2) ชั้นเด็กเล่าและต่อเติม ให้เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณกรรม ได้แก่ เนื้อเรื่อง ตัวละคร พฤติกรรม ลักษณะนิสัย ผลของพฤติกรรม และนำมาสร้างหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books) ร่วมกัน 3) ชั้นแสดงบทบาทสมมติ เด็กนำเนื้อหาหรือเหตุการณ์ในวรรณกรรมมาแสดงบทบาทสมมติพฤติกรรมที่ดีที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง และ 4) ชั้นสรุปและประเมินผล เด็กและครูร่วมกันสรุปพฤติกรรมที่ดีในวรรณกรรม และประเมินผลทักษะทางสังคมของเด็ก

3. ทักษะทางสังคม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มารยาทในการเข้าสังคม และรู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบประเมินทักษะทางสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยทักษะทางสังคม 3 ด้าน ดังนี้

3.1 การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น หมายถึง การไหว้ การทักทาย และเล่นกับเพื่อนอย่างสนุกสนาน

3.2 มารยาทในการเข้าสังคม หมายถึง รู้จักรอคอย กล่าวคำขอบคุณ ขอโทษ ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม

3.3 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึง การแบ่งปันอาหาร ขนม และอื่นๆ ให้เพื่อน การช่วยเหลือครู และเพื่อนในการหยิบ ส่ง ยกอุปกรณ์

4. ความคงทนของทักษะทางสังคม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มารยาทในการเข้าสังคม และรู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น โดยประเมินหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน 3 สัปดาห์ จำนวน 3 ครั้ง คือ สัปดาห์ที่ 7 สัปดาห์ที่ 9 และสัปดาห์ที่ 11 ซึ่งยังคงรักษาพฤติกรรมที่แสดงทักษะทางสังคมไว้ได้ดี สามารถวัดได้โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. เด็กปฐมวัย หมายถึง นักเรียนชาย-หญิง ที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดม่วง สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เด็กปฐมวัยมีทักษะทางสังคมในด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีมารยาทในการเข้าสังคม และรู้จักความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อนนำไปสู่การอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กตั้งแต่ระดับปฐมวัย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการวิจัยเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง อันประกอบด้วยเอกสาร และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดของการดำเนินการวิจัย ในส่วนของแนวคิดที่ใช้เป็นฐานในการเสริมสร้างทักษะทางสังคม การศึกษา วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องครั้งนี้ได้กำหนดสาระสำคัญดังนี้

1. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดม่วง ประกอบด้วย
  - 1.1 ประวัติความเป็นมา
  - 1.2 ปรัชญา
  - 1.3 วิสัยทัศน์
  - 1.4 ภารกิจ
  - 1.5 เป้าหมาย
  - 1.6 คุณลักษณะที่พึงประสงค์
  - 1.7 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
2. แนวคิดที่เกี่ยวกับวรรณกรรมเป็นฐาน ประกอบด้วย
  - 2.1 ความหมายของวรรณกรรมสำหรับเด็ก
  - 2.2 ประเภทของวรรณกรรม
  - 2.3 องค์ประกอบของวรรณกรรม
  - 2.4 การเลือกวรรณกรรม
  - 2.5 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน
3. แนวคิดที่เกี่ยวกับทักษะทางสังคม ประกอบด้วย
  - 3.1 ความหมายของพัฒนาการทางสังคม
  - 3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางสังคม
  - 3.3 พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัย
  - 3.4 ความหมายของทักษะทางสังคม
  - 3.5 ความสำคัญของทักษะทางสังคม

- 3.6 องค์ประกอบของทักษะทางสังคม
- 3.7 ลักษณะของทักษะทางสังคม
- 3.8 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยโรงเรียนวัดม่วง

ประวัติความเป็นมา

โรงเรียนวัดม่วง ตั้งอยู่เลขที่ 847 หมู่ 2 แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่ 5 ไร่ 3 งาน 49 ตารางวา ปัจจุบันโรงเรียนวัดม่วง เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียน 1,097 คน เป็นนักเรียนชั้นอนุบาล 240 คน มีข้าราชการครูจำนวน 47 คน มีพี่เลี้ยงเด็กจำนวน 7 คน และมีนักการภารโรงจำนวน 6 คน

ปรัชญา

โรงเรียนวัดม่วงจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในลักษณะการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษา มุ่งพัฒนาเด็ก วัย 4 - 6 ปี โดยการเรียนรู้แบบบูรณาการผ่านการเล่น และประสบการณ์ตรง ส่งเสริมจินตนาการจากงานศิลปะ พัฒนาร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างถูกต้องตามความเหมาะสมของวัย ความสามารถ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ภายใต้บริบทของสังคม และวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรักความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาในช่วงอายุต่อไป

วิสัยทัศน์

บูรณาการความรู้ ควบคู่คุณธรรม น้อมนำความพอเพียง เกื้อกูลความเป็นไทย ใส่ใจพัฒนาการ สานสัมพันธ์ชุมชน คู่ผลผลิตที่มีคุณภาพ

ภารกิจ

1. พัฒนาเด็กผ่านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ให้มีความพร้อมทั้ง 4 ด้าน โดยคำนึงถึงคุณลักษณะตามวัย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร และความแตกต่างระหว่างบุคคลภายใต้บริบทของสังคม
2. ส่งเสริม และพัฒนาเด็กให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
3. ส่งเสริมค่านิยม และความเป็นไทย โดยนำแนวคิดหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ

ในการจัดการเรียนรู้ และประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต

4. สืบสาน และอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของไทย
5. ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา
6. สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน
7. ประเมินพัฒนาการให้ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ตามสภาพจริง

เป้าหมาย

1. ผู้เรียนมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน (ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา) ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร
2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
3. ผู้เรียนนำแนวคิดหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการดำรงชีวิต และรักความเป็นไทยได้ดี เหมาะสมกับวัย
4. ผู้เรียนรู้จัก และเห็นคุณค่าของประเพณี วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของไทย
5. สร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมืออันดีระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน
6. ประเมินพัฒนาการให้ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ตามสภาพจริง
7. ผู้ปกครอง และชุมชนให้ความร่วมมือ และสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับโรงเรียน
8. ครู และผู้ปกครองร่วมกันประเมินพัฒนาการตามสภาพจริง และได้ผลตามที่คาดหวัง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดม่วง ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ในที่นี้จะขอกกล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ได้แก่ ข้อ 4 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม ข้อ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย และข้อ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รายละเอียดมีดังนี้

ตารางที่ 1 มาตรฐาน และตัวบ่งชี้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม

พัฒนาการ	มาตรฐานคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ สำหรับเด็กอายุ 4 ปี
ด้านสังคม	1. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม	1. มีความเมตตา กรุณา และช่วยเหลือแบ่งปัน	- แบ่งปัน และเริ่มช่วยเหลือผู้อื่น
	2. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย	1. มีสัมมาคารวะ และมารยาทตามวัฒนธรรมไทย	- แสดงความเคารพได้ - รู้จักกล่าวคำขอบคุณ และขอโทษ
	3. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	1. เล่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	- รู้จักรอคอย - เล่นร่วมกับเด็กคนอื่นได้
		2. ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	- ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน - เริ่มรู้จักการเป็นผู้นำผู้ตาม

ที่มา : โรงเรียนวัดม่วง, หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยโรงเรียนวัดม่วงฉบับปรับปรุง (กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิชาการ, 2554 : 20)

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย

หน่วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2

ตารางที่ 2 หน่วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2

สัปดาห์ที่	หน่วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้
1	สัตว์โลกน่ารัก	ธรรมชาติรอบตัว
2	สีสันธรรมชาติ	สิ่งต่างๆรอบตัว
3	ผลไม้ที่น่าลิ้มลอง	ธรรมชาติรอบตัว
4	วันลอยกระทง	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก
5	หนูน้อยมารยาทงาม	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก
6	เด็กดีทำได้	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก
7	โรงเรียนของเรา	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก
8	ชุมชนที่น่าอยู่	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก
9	หนูเป็นคนไทย	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก
10	เมืองไทยที่รัก	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก
11	สิ่งมีชีวิต – สิ่งไม่มีชีวิต	ธรรมชาติรอบตัว
12	วิทยาศาสตร์น่ารู้	สิ่งต่างๆรอบตัว
13	ดินหินทราย	ธรรมชาติรอบตัว
14	คณิตศาสตร์น่ารู้	สิ่งต่างๆรอบตัว
15	การติดต่อสื่อสาร	สิ่งต่างๆรอบตัว
16	การคมนาคม	สิ่งต่างๆรอบตัว
17	พลังงาน	ธรรมชาติรอบตัว
18	ฤดูร้อน	ธรรมชาติรอบตัว
19	ผีเสื้อแสนสวย	ธรรมชาติรอบตัว
20	โลกสวยด้วยมือเรา	ธรรมชาติรอบตัว

จากหน่วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้วิจัยได้พิจารณาหน่วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งสามารถนำมาเสริมสร้างทักษะทางสังคมให้กับเด็กปฐมวัยได้ โดยใช้หน่วยการจัดประสบการณ์ที่ 5-10 ซึ่งได้แก่ หน่วยหนูน้อยมารยาทงาม หน่วยเด็กดีทำได้ หน่วยโรงเรียนของเรา หน่วยชุมชนที่น่าอยู่ หน่วยหนูเป็นคนไทย และหน่วยเมืองไทยที่รัก มาดำเนินการวิจัยเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมด้วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน รวม 6 สัปดาห์

แนวคิดที่เกี่ยวกับวรรณกรรมเป็นฐาน

ความหมายของวรรณกรรมสำหรับเด็ก

ปัจจุบันวรรณกรรมสำหรับเด็กเป็นอีกทางเลือกหนึ่งเพื่อใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กด้านต่างๆ เนื่องจากวรรณกรรมมีรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ เช่น ภาพประกอบ การดำเนินเรื่องราว อีกทั้งมีสาระความรู้ให้เด็กตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ หรือแม้แต่เทคนิคการนำเสนอที่ช่วยให้เด็กสนใจ และมีความสุขกับโลกของวรรณกรรม วรรณกรรมสำหรับเด็กจึงเป็นหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อให้เด็กอ่านหรือฟังอย่างเหมาะสมกับวัยของเด็ก มีรูปเล่มสวยงามสะดุดตา และสามารถเลือกอ่านได้ด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน สอดคล้องกับ ฮิลแมน (Hillman, 1995 : 4) ที่กล่าวว่า วรรณกรรมสำหรับเด็ก หมายถึง บทอ่านหรือสื่อที่สร้างขึ้น โดยมีเป้าหมายสำหรับกลุ่มผู้อ่านที่เป็นเด็กโดยมีความแตกต่างจากผู้ใหญ่อย่างชัดเจน ด้วยวัตถุประสงค์ในการแต่ง โดยวรรณกรรมสำหรับเด็กจะมีจำนวนตัวละครน้อย ประโยคสั้น และความซับซ้อนทางโครงเรื่องน้อยกว่าวรรณกรรมสำหรับผู้ใหญ่รวมถึงมีเนื้อหา และแก่นเรื่องที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ บังอร ศรีกาล (2553 : 27) ที่กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นงานเขียนในรูปแบบของภาษาตามจินตนาการของชีวิต และความคิดที่มีแบบแผน ที่มีคุณค่าทางปัญญา และได้รับความสนใจเป็นพิเศษ ซึ่งประกอบด้วย หนังสือ บทกวี บทความหรือเอกสารอื่นๆ

ดาร์ตัน ทัทโต (2554 : 31) และทอมลินสัน และ ลินช์ บราวน์ (Tomlinson and Lynch-Brown, 1996 : 5) ให้ความหมายเป็นแนวทางเดียวกัน สรุปได้ว่าเป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อมุ่งให้เด็กได้อ่าน ฟังหรือดูเพื่อให้ได้รับความสนุกสนาน หรือได้รับความรู้ต่างๆ มีเนื้อหาที่ตรงกับความสนใจของเด็ก ขนาดตัวหนังสือ และรูปเล่มจะต้องมีความเหมาะสมกับวัย มีการประพันธ์ทั้งแบบร้อยแก้ว และร้อยกรอง หรือเป็นทั้งประเภทบันเทิงคดีและสารคดี และมีเนื้อหาสอดคล้องกับคุณธรรม จริยธรรม

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาด้านวรรณกรรมสำหรับเด็ก บรอมลีย์ (Bromley, 1992 : 26) กล่าวว่า วรรณกรรมสำหรับเด็ก หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์ที่จัดทำขึ้นสำหรับเด็ก และบางครั้งสำหรับผู้ใหญ่ ซึ่งอยู่ในรูปของวารสาร หนังสือการ์ตูน บันทึกรูป แผ่นฟิล์ม ละคร ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ บังอร ศรีกาล (2553 : 27) กล่าวว่า วรรณกรรม หมายถึงงานเขียนในรูปแบบของภาษาตามจินตนาการของชีวิต และความคิดที่มีแบบแผนที่มีคุณค่าทางปัญญา และได้รับความสนใจเป็นพิเศษ ซึ่งประกอบด้วย หนังสือ บทกวี บทความหรือเอกสารอื่นๆ และฉันยา พิทยาพิทักษ์ (2553 : 50) กล่าวว่า วรรณกรรมสำหรับเด็ก หมายถึง สื่อที่สร้างขึ้นเพื่อมุ่งหมายให้เด็กอ่าน โดยมีวัตถุประสงค์ และองค์ประกอบของวรรณกรรมที่แตกต่างจากวรรณกรรมสำหรับผู้ใหญ่

สรุปได้ว่าวรรณกรรมสำหรับเด็ก หมายถึง หนังสือหรือสื่อที่สร้างขึ้นสำหรับเด็ก ที่มีเนื้อหาตรงกับความต้องการของเด็กแต่ละวัย มีจำนวนตัวละครน้อย ประโยคสั้น โครงเรื่องไม่ซับซ้อน มีขนาดตัวหนังสือ และรูปเล่มเหมาะสม และมุ่งให้เด็กได้รับความสนุกสนานหรือความรู้ เสริมสร้างทักษะ โดยใช้ภาษาง่าย สื่อความหมายชัดเจน

ประเภทของวรรณกรรม

สำหรับประเภทของวรรณกรรมสำหรับเด็ก มีนักวิชาการได้จำแนกประเภทของวรรณกรรมไว้อย่างหลากหลายดังนี้

รัดเดิล และรัดเดิล (Ruddle and Ruddle, 1995 : 151) ได้แบ่งวรรณกรรมออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. บันทึกรูป เป็นหนังสือที่ให้ความเพลิดเพลิน จรรโลงใจแก่ผู้อ่าน วรรณกรรมประเภทนี้ได้แก่ เทพปกรณัม เทพนิยาย นิทานพื้นบ้าน นิทานอุทาหรณ์
2. สารคดี เป็นหนังสือที่ให้ความรู้ทางวิชาการ วรรณกรรม ประเภทนี้ ได้แก่ ชีวิตประวัติ/อัตชีวประวัติ เรื่องวิชาการ
3. บทร้อยกรอง เป็นเรื่องที่มีรูปแบบการประพันธ์เป็นบทร้อยกรอง วรรณกรรมประเภทนี้ได้แก่ คำคล้องจอง คำประพันธ์

จาลอนโก (Jalonggo, 1999 : 125) จำแนกหนังสือวรรณกรรมสำหรับเด็กออกเป็นประเภทต่างๆ ตามลักษณะของแต่ละประเภท ดังนี้

1. หนังสือภาพแบบดั้งเดิม (Picture Books in the Traditonal Style) หนังสือประเภทนี้คุณครูมักจะนำมาเล่าให้นักเรียนที่เริ่มเรียนใหม่ฟัง โดยการนำนิทานไปบูรณาการกับหลักสูตรนิทานประเภท (Picture Books in the Traditonal Style) ได้แก่

1.1 หนังสือกล่อมเด็ก (Nursery Rhymes)

1.2 นิทานชาวบ้าน (Folk Tales)

1.3 เทพนิยาย (Fairy Tales)

2. หนังสือประเภทอื่นๆ (Others Types of Picture Books) ได้แก่

2.1 หนังสือสำหรับเด็กทารกและวัยเตาะแตะ (Books for Infants and Toddler) เด็กวัยนี้จะได้สัมผัสหนังสือนิทานเป็นครั้งแรก เป็นหนังสือที่มีตัวหนังสือน้อย ซึ่งจะเป็นคำที่อธิบายภาพหรือบอกเกี่ยวกับภาพ โครงเรื่องมีเพียงเหตุการณ์เดียวซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของเด็ก เช่น การใส่เสื้อผ้า การอาบน้ำ เป็นต้น หนังสือจะต้องมีความแข็งแรงทนทานเป็นพิเศษ ทำจากกระดาษหนา ซึ่งเด็กสามารถหยิบจับได้ง่าย

2.2 หนังสือที่เด็กสามารถจัดกระทำได้ (Participation Books) หนังสือประเภทนี้ทำให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับหนังสือ

2.3 หนังสือเพื่อสอนความคิดรวบยอด (Concept Books) หนังสือประเภทนี้ให้แนวคิดพื้นฐานแก่ผู้อ่าน เช่น สี ตัวเลข ตัวหนังสือ สิ่งที่ตรงข้ามกัน เป็นต้น

2.4 หนังสือเพื่อให้ข้อมูล (Information Books) จะเป็นหนังสือประเภทสารคดีที่อธิบายเกี่ยวกับโลก และการดำรงชีวิต

2.5 หนังสือประกอบภาพ (Picture Story Books) หนังสือประเภทนี้จะต้องผูกติดกับตัวหนังสือ เพราะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้อย่างชัดเจน ส่วนภาพประกอบเป็นสิ่งช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้มากขึ้นเท่านั้น

2.6 หนังสือนิทานที่มีภาพประกอบ (Illustrated Story Books) เป็นหนังสือที่เน้นเกี่ยวกับคำบรรยาย ซึ่งมีประโยคที่ยาว แต่ผู้อ่านไม่เข้าใจถึงเนื้อเรื่องถ้าไม่มีภาพประกอบ และจะมีภาพประกอบน้อย และอยู่ระยะห่างกัน ซึ่งหนังสือประเภทนี้จะเหมาะกับการอ่านให้เด็กโดฟัง

3. หนังสือสำหรับส่งเสริมการอ่านโดยเฉพาะ (Books Especially for Emergent Readers) เป็นหนังสือที่ส่งเสริมให้ผู้อ่านหรือเด็กที่เริ่มอ่านหนังสือ หนังสือประเภทนี้ ได้แก่

3.1 หนังสือที่เอื้อต่อการคาดเดาของเด็ก (Predictable Books) เป็นหนังสือที่สนับสนุนให้เด็กคาดเดาเรื่องราวที่เกิดขึ้นต่อไป ซึ่งกระตุ้นให้เด็กได้มีส่วนร่วม และได้สร้างความมั่นใจให้กับผู้อื่นซึ่งเป็นเด็กด้วย หนังสือประเภทนี้มีกลวิธีในการเล่าเรื่องโดยการใช้คำซ้ำๆ กล่าวถึงเหตุการณ์ที่คล้ายๆ กัน และจังหวะหรือคำคล้องจอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกให้ผู้อ่านคาดเดาได้ว่าเหตุการณ์ใดจะเกิดขึ้นต่อไป

3.2 หนังสือเล่มใหญ่ (Big Books) เป็นหนังสือสำหรับเด็กที่มีขนาดใหญ่กว่าปกติ ซึ่งใช้ในการอ่านให้เด็กฟังเป็นกลุ่มเพื่อให้เด็กได้เห็นทั้งภาพ และคำบรรยาย หนังสือประเภทนี้หลายเรื่อง ที่ส่งเสริมให้คาดเดาเหตุการณ์ ซึ่งเป็นการฝึกทักษะการอ่านด้วย

3.3 หนังสือหัดอ่าน (Easy Readers) หนังสือประเภทนี้จะควบคุมปริมาณคำศัพท์ เพื่อส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดความมั่นใจในการอ่าน โดยหนังสือบางส่วนเป็นงานร่วมสมัยที่สร้างสรรค์ และให้ความบันเทิง อีกทั้งยังเหมาะสำหรับการอ่านในจุดมุ่งหมายอื่นๆ อีกด้วย

3.4 หนังสือที่ไร้คำ (Wordless Book) เป็นหนังสือที่ไม่มีตัวหนังสือหรือมีตัวหนังสือน้อย

ดังนั้นความเข้าใจในเนื้อเรื่องจึงขึ้นอยู่กับภาพประกอบเป็นสำคัญ หนังสือประเภทนี้เป็นประโยชน์กับผู้เริ่มหัดอ่าน เนื่องจากมีการจัดลำดับภาพที่เด็กสามารถเล่า บอก และเขียนเรื่องได้ด้วยตนเอง

4. หนังสือกลอน และเพลง (Poetry and Lyrics) เป็นประเภทของหนังสือที่เน้นคุณภาพของภาษา จังหวะ กลอน ท่วงทำนอง หนังสือประเภทนี้ได้แก่

4.1 หนังสือนิทานที่เล่าเรื่องเป็นบทกลอน และบทร้อยกรอง (Poetry and Lyrics)

4.2 หนังสือเพลงประกอบภาพ (Song Picture Books) เป็นหนังสือที่เล่าเรื่องโดยการใช้เพลง ซึ่งเป็นหนังสือที่เด็กสามารถอ่านได้ และได้รับความสนุกสนาน

4.3 หนังสือรวมบทเพลงหรือบทกลอน (Poetry and Song Collections)

จากประเภทของวรรณกรรมสำหรับเด็กสรุปได้ว่า วรรณกรรมสำหรับเด็กสามารถจำแนกออกได้หลายประเภท เช่น หนังสือประกอบภาพ หนังสือเล่มใหญ่ หนังสือหัดอ่าน หนังสือกลอน และเพลง เป็นต้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหา วัตถุประสงค์ และลักษณะการประพันธ์ เช่น วัยของเด็ก รูปแบบของวรรณกรรม เป็นต้น ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำวรรณกรรมประเภทหนังสือประกอบภาพทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรองมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างให้เกิดทักษะทางสังคม

ตารางที่ 3 วรรณกรรมสำหรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ลำดับที่	วรรณกรรม หน่วยการจัด ประสบการณ์ การเรียนรู้	การปฏิสัมพันธ์ กับผู้อื่น	มารยาทในการ เข้าสังคม	ความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
1	หนูน้อย มารยาทงาม	1. สวัสดิ์จ๊ะ สวัสดิ์ 2. กุ้งกิ้งรักญาติ		
2	เด็กดีทำได้	1. หุ่นยนต์น้ำเล่น 2. เบนโนไม่เล่นกับ เด็กผู้หญิง		
3	โรงเรียน ของเรา		1. ขาวฟ่องจี้โม โห 2. กุ้งกิ้งรักเพื่อน	
4	ชุมชนที่น่าอยู่		1. เก็บ! เก็บ! เรามา ช่วยกันเก็บ 2. มังกรจ๊ะ รอนระรอ หน้อย	

ตารางที่ 3 วรรณกรรมสำหรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน (ต่อ)

สัปดาห์ ที่	วรรณกรรม หน่วยการจัด ประสบการณ์ การเรียนรู้	การปฏิสัมพันธ์ กับผู้อื่น	มารยาทในการ เข้าสังคม	ความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
5	หนูเป็น คนไทย			1. ลูกบอลของข้าว ปั้น 2. กุ้งกิ้งรักเพื่อน บ้าน
6	เมืองไทยที่รัก			1. น้ำใจของเมโลดี้ 2. ลูกสูทอยากนอน

องค์ประกอบของวรรณกรรม

องค์ประกอบของวรรณกรรมเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญของการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน มีนักการศึกษาให้แนวคิดในการเลือกองค์ประกอบของวรรณกรรม ดังนี้

ธัญยา พิทยชาติพิทักษ์ (2553 : 52) กล่าวว่า เนื้อหาสาระสำคัญในการเรียนรู้จากวรรณกรรมสำหรับเด็กระดับอนุบาล ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเข้าใจวรรณกรรมมี 3 องค์ประกอบคือ การรู้จักตัวละคร การรู้จักฉาก และการรู้จักโครงเรื่อง

ฮิลแมน (Hillman, 1995 : 178) ได้แบ่งองค์ประกอบของวรรณกรรมไว้ดังนี้

1. แก่นเรื่อง เป็นแก่นความคิดที่ผู้เขียนต้องการสื่อแก่ผู้อ่าน บางครั้งเป็นความคิดที่ชัดเจน แต่บางครั้งเป็นแก่นความคิดที่แฝงอยู่ ไม่ได้บอกผู้อ่านโดยตรง

2. โครงเรื่อง เป็นเค้าโครงการดำเนินเรื่อง บรรยายเหตุการณ์ในเรื่อง ได้แก่ 1) เรื่องที่มีเหตุการณ์เดียว 2) เรื่องที่มีเหตุการณ์ซ้ำๆ กัน และ 3) เรื่องที่โครงเรื่องมีหลายตอน และจบเป็นตอนๆ มีตัวละครชุดเดียวกัน

3. ตัวละคร คือ ผู้ที่ทำให้เรื่องราวดำเนินไปตั้งแต่ต้นจนจบ อาจเป็นคน สัตว์ หรือสิ่งของตามลักษณะของเรื่อง ในวรรณกรรมแต่ละเรื่องมักประกอบด้วยตัวละคร 2 ประเภท คือ 1) ตัวเอกของเรื่อง เป็นตัวหลักในการดำเนินเรื่อง 2) ตัวประกอบ เป็นตัวประกอบที่ช่วยให้เรื่องราวสมบูรณ์ขึ้น

4. ฉาก ประกอบด้วยสถานที่ และช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์นั้น บางครั้งระบุไว้ในเรื่อง แต่บางครั้งก็ให้ผู้อ่านสังเกตเอง

5. รูปแบบการนำเสนอเรื่อง เป็นรูปแบบการนำเสนอเรื่องราวที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผู้ประพันธ์แต่ละคน

6. มุมมองของเรื่อง เป็นลักษณะการนำเสนอเรื่องในแง่มุมมองต่างๆ เช่น ผู้แต่งเล่าเรื่อง ตัวละครเล่าเรื่อง เล่าเรื่องอดีตกาล เป็นต้น

7. รูปเล่ม เป็นลักษณะทางกายภาพของหนังสือ ได้แก่ ปก ภาพประกอบ ขนาดเล่ม เป็นต้น

1. แก่นเรื่อง (Theme) หมายถึง ความจริง (Unifying Truth) และข้อความที่เป็นสากลในวรรณกรรม มีคำถามหลักซึ่งช่วยให้เข้าใจแก่นเรื่องคือ เรื่องราวหรือบทกวีนี้เกี่ยวกับอะไรจริงๆ โดยมองเหนือไปจากหัวข้อไปสู่เนื้อความที่เป็นสิ่งที่แท้จริง แก่นเรื่องมี 2 ประเภท คือ

1.1 แก่นเรื่องหลัก หมายถึง ข้อความที่บอกโดยตรง

1.2 แก่นเรื่องรอง หมายถึง ข้อความที่บอกเนื้อความที่แท้จริงทางอ้อม

2. โครงเรื่อง (Plot) หมายถึง ลำดับของเหตุการณ์ในเรื่องที่จัดให้ดำเนินโดยมีปัญหาหรือข้อขัดแย้ง มีคำถามหลักซึ่งช่วยให้เข้าใจโครงเรื่อง คือเกิดอะไรขึ้นในเรื่อง

3. ตัวละคร คน สัตว์หรือสิ่งของที่รับบทบาท มีคำถามหลักซึ่งช่วยให้เข้าใจตัวละครในเรื่อง คือ เรื่องนี้เกี่ยวกับอะไร ใครมีปัญหา ใครเปลี่ยนแปลงที่สุด

4. ฉาก เวลา และสถานที่ มีคำถามหลักซึ่งช่วยให้เข้าใจฉากของเรื่องคือ เมื่อไรและที่ใดที่เกิดเรื่องราวขึ้น

5. มุมมอง เมื่อเรื่องเขียนขึ้น มีคำถามหลักซึ่งช่วยให้เข้าใจมุมมองของเรื่องคือ ใครเป็นผู้เล่าเรื่อง เล่าอย่างไร

6. องค์ประกอบหรือฉันทลักษณ์ในบทกวี (Stylistic or Poetic Elements) หมายถึง การใช้คำอย่างสร้างสรรค์เพื่อผลทางศิลปะ มีคำถามหลักซึ่งช่วยให้เข้าใจองค์ประกอบหรือฉันทลักษณ์ในบทกวีคือ คำที่ใช้ในเรื่องมีแนวทางที่พิเศษอย่างไร

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของวรรณกรรมสำหรับเด็ก คือ เนื้อหาสาระสำคัญในวรรณกรรมประกอบด้วย โครงเรื่อง ที่มีลำดับเหตุการณ์ที่เป็นขั้นตอน ไม่วกวน ตัวละครควรอยู่ในวัยใกล้เคียงกับเด็ก และแสดงบทบาทใกล้เคียงกับชีวิตจริง ฉากสอดคล้องกับเหตุการณ์ และเหมาะสมกับพฤติกรรม การดำเนินชีวิตของตัวละครนั้นๆ นอกจากนั้นควรแฝงคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กเห็นพฤติกรรมที่ถูกต้องอันเป็นที่ยอมรับของสังคม จึงจะทำให้วรรณกรรมนั้นมีคุณค่า การวิจัยครั้งนี้นำโครงเรื่องตัวละคร จาก สถานที่ และรูปเล่ม มาเป็นส่วนสำคัญในการคัดเลือกองค์ประกอบของวรรณกรรม โยวรรณกรรมที่นำมามีภาพประกอบสวยงาม ใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของเด็ก โครงเรื่องไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย และมีเนื้อหาสาระเพื่อเสริมสร้างให้เกิดทักษะทางสังคม

การเลือกวรรณกรรม

วรรณกรรมสำหรับเด็กเป็น หนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อให้เด็กอ่าน หรือฟังอย่างเหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยเนื้อหาสาระสอดคล้องกับความสนใจของเด็ก มีรูปเล่มสวยงามสะดุดตา และสามารถเลือกอ่านได้ด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน ดังนั้น ในการเลือกวรรณกรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งมีนักการศึกษาให้แนวคิดในการเลือกวรรณกรรม ดังนี้

บังอร ศรีกาล (2553 : 30) การเลือกวรรณกรรมที่ใช้เป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรเลือกให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยคำนึงถึงระดับอายุ เพศ ความสนใจ ดังนั้นวรรณกรรมที่เลือกจึงควรมีความหลากหลายเพื่อให้สามารถตอบสนองลักษณะความแตกต่างของผู้เรียนได้อย่างครอบคลุม อย่างไรก็ตามวรรณกรรม หากนักเรียนมีความสนใจ และความรักที่อ่านแล้ว ความยากง่ายของเรื่องก็ไม่ได้เป็นอุปสรรคแต่อย่างไร

ดารารัตน์ ทัทโต (2554 : 39) กล่าวว่า เกณฑ์ในการเลือกวรรณกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยต้องคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กเป็นสำคัญ ซึ่งวรรณกรรมเด็กแตกต่างจากวรรณกรรมของผู้ใหญ่ ทั้งรูปเล่ม และเนื้อหาสั้นกะทัดรัด มีความหมายชัดเจน และใช้คำคล้องจอง เพื่อให้เด็กจดจำได้ง่าย

อิลยสัน และเจนคินส์ (Eliaison and Jenkins, 1990 : 99) กล่าวว่า ควรมีการเลือกวรรณกรรมตามเกณฑ์ เนื่องจากเรื่องที่พิมพ์จำหน่ายทุกเรื่อง ไม่ได้เป็นที่ชื่นชอบของนักเรียนเสมอไป ในการเลือกควรมีหลักในการพิจารณาดังนี้

1. เด็กอายุ 3 - 4 ปี ควรหลีกเลี่ยงเรื่องที่น่ากลัว เรื่องจินตนิยายบางเรื่องต้องเลี่ยง จนกว่าเด็กจะแยกแยะระหว่างความจริงกับจินตนาการได้ เรื่องควรสั้น ถ้าเรื่องมาจากหนังสือควรมีตัวหนังสือ น้อย ง่าย โครงเรื่องเป็นแนวเดียว (Linear Plot) มีข้อความซ้ำๆ ควรเป็นเรื่องจริง เด็กชอบเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ เด็ก และผู้คนอื่นๆ เด็กอายุ 5-6 ปี เรื่องสามารถซ้ำซ้อนขึ้น เด็กแยกแยะความจริงออกจากจินตนาการได้แล้ว เด็กชอบเรื่องผจญภัย และเรื่องที่ดูเหมือนสาระ และเรื่องที่จบด้วยความฉงนหรือหักมุม เด็กอายุ 7-8 ปี มักชอบเรื่องตำนาน นิทานพื้นบ้าน เรื่องเกี่ยวกับสัตว์ เรื่องวิทยาศาสตร์ เรื่องเกี่ยวกับงานอดิเรก และเรื่องที่น่าสนใจอื่นๆ เรื่องผจญภัย เด็กสามารถมีความสนใจเรื่องที่ยาวๆ ได้ และสามารถฟังการอ่าน โดยไม่ต้องดูรูปภาพได้ อย่างไรก็ตามเด็กชอบการเล่าเรื่อง (Story Telling) มากกว่าการอ่าน

2. ควรเลือกให้เหมาะสมกับระดับอายุ ความสนใจ ระดับความสนใจ

3. สำหรับเด็กเล็กๆ หนังสือนิทานหรือเรื่องราวต่างๆ ควรประกอบด้วยภาพที่สวยงามชัดเจน (อย่างไรก็ตามครูก็สามารถเล่าเรื่อง โดยไม่ต้องมีรูปภาพซึ่งก็ยังคงเป็นวิธีการมีประสิทธิภาพ)

4. ควรเลือกให้วรรณกรรมที่นำมาสอนมีความหลากหลาย และสมดุลทั้งในด้านวัฒนธรรม เพศ และจริยธรรมของนักเรียน

5. หนังสือที่เด็กชื่นชอบเป็นพิเศษได้รับการอ่าน อ่านซ้ำแล้วซ้ำเล่าอยู่เสมอ (Wotter : 1992) ดังนั้นหนังสือเรื่องนั้นๆ จึงควรมีจำนวนเพียงพอให้เลือกเพื่อให้ได้อ่านหมุนเวียนไปแต่ไม่ควรมีจำนวนมากนักในแต่ละเรื่อง

โครงเรื่องที่เลือกควรมีคุณค่า และมีประโยชน์ ควรค่าแก่การเป็นที่ประทับใจในความทรงจำของเด็ก

ฟิชเชอร์ และเทอร์รี่ (Fisher and Terry, 1990 : 153) กล่าวว่า การเลือกหนังสือที่ใช้อ่านในชั้นตอนแรกควรเลือกเรื่อง บทกลอน วัสดุข่าวสารที่น่าสนใจ นักเรียนสามารถเข้าใจได้ง่าย พยายามเลือกเรื่องที่นักเรียนไม่เคยอ่านในช่วงกิจกรรมอ่านอิสระ เด็กเล็กต้องการฟังเรื่องที่มีข้อความซ้ำๆ การอ่านต้องอ่านหลายๆ ประเภท เพราะเด็กชอบเรื่องต่างๆ ไม่เหมือนกัน

รัคเคิล และรัคเคิล (Ruddle and Ruddle, 1995 : 109) ได้อธิบายว่าในการเลือกวรรณกรรมที่ใช้เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ประเภทหลักของงานเขียน ได้แก่ สารคดี (ชีวประวัติ อุตชีวประวัติ) บันเทิงคดี และบทร้อยกรอง

2. การคำนึงถึงงานเขียนในยุคเก่า ในการเลือกบางครั้งงานเขียนในยุคเก่า เช่น นิทานพื้นบ้าน นิทานสอนใจยังคงเป็นที่ชื่นชอบของนักเรียนอยู่

3. ความหลากหลายในเรื่องของวัฒนธรรม/จริยธรรม
4. ความเหมาะสมสำหรับทั้งนักเรียนหญิง และนักเรียนชาย
5. ความเหมาะสมกับระดับชั้นเรียน และความสนใจในการอ่านของนักเรียน

การเลือกวรรณกรรมเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน การนำวรรณกรรมมาใช้ในการทำกิจกรรมกับเด็กปฐมวัยจะต้องคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กเป็นสำคัญ ซึ่งวรรณกรรมสำหรับเด็กแตกต่างจากวรรณกรรมของผู้ใหญ่ทั้งรูปแบบและเนื้อหาสาระของวรรณกรรม ดังนั้นการเลือกวรรณกรรมให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยควรได้รับการคัดสรรมาเป็นอย่างดี เพราะวรรณกรรมเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดความสนุกสนาน และสาระต่างๆ ให้แก่เด็ก ควรเลือกให้เหมาะสม โดยคำนึงถึง อายุ เพศ ความสนใจ วรรณกรรมสำหรับเด็กควรมีรูปภาพที่สวยงามชัดเจน มีคุณค่า และมีประโยชน์ เด็กสามารถเข้าใจง่าย และควรคำนึงถึงพัฒนาการเด็กเป็นสำคัญ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกวรรณกรรมมาพัฒนาทักษะทางสังคมโดยมีลักษณะเป็นหนังสือนิทานที่มีภาพประกอบสวยงามทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง มีเนื้อหาสั้นกะทัดรัดเพื่อให้เด็กจดจำได้ง่าย ภาษาเหมาะสมกับวัย โครงเรื่องไม่ซับซ้อน และมีความหมายชัดเจน

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

วรรณกรรมถือเป็นศาสตร์ และศิลป์ที่ให้ทั้งความบันเทิงทางวรรณกรรม และนำเสนอรูปแบบพฤติกรรมที่สังคมพึงประสงค์ต่อชีวิตเด็กๆ เป็นกลยุทธ์ที่ดีในการสั่งสอน และบ่มเพาะชีวิตด้วยเรื่องราวประสบการณ์ ความคิด ค่านิยม ตลอดจนข้อปฏิบัติไปสู่เด็กได้อย่างแยบยลผ่านวรรณกรรมที่มีความสนุกสนานเต็มไปด้วยจินตนาการที่กว้างไกล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, 2548 : 7-8) อีกทั้งช่วยให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจ ในการใช้ภาษารักการอ่าน ส่งเสริมพัฒนาการในทุกๆ ด้าน ทำให้เด็กเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ เกิดความเข้าใจในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนการอยู่ร่วมกันในสังคม วรรณกรรมสำหรับเด็กจึงมีคุณค่าต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยเป็นอันมาก สามารถส่งเสริมเด็กให้เกิดทักษะในการใช้ภาษา สติปัญญา บุคลิกภาพ และสังคม (ยินดี รามทอง, 2550 : 4)

สนันดา ค่านศิริวิโรจน์ (2547 : 69-70) ได้กล่าวถึงการใช้วรรณกรรมเป็นสื่อในการจัดประสบการณ์โดยใช้การวิพากษ์วรรณกรรมสำหรับเด็กเป็นหลักในการจัดกิจกรรม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. กิจกรรมฟังครูอ่านวรรณกรรม เป็นกิจกรรมที่นำวรรณกรรมสำหรับเด็กมาอ่านให้เด็กฟังในกลุ่มใหญ่ โดยกิจกรรมนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อยๆดังนี้

1.1 การแนะนำวรรณกรรมในส่วนของรูปเล่ม ชื่อเรื่อง และผู้แต่ง

1.2 การอ่านวรรณกรรมให้เด็กฟัง

2. กิจกรรมอภิปรายเกี่ยวกับวรรณกรรมร่วมกัน เป็นกิจกรรมอภิปรายพูดคุยในกลุ่มใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมที่เด็กได้ฟัง เพื่อให้เด็กได้ทบทวนเรื่องราวในวรรณกรรม ได้เข้าใจประเด็นต่างๆ โดยแยกแยะ ตรวจสอบ และตัดสินคุณภาพขององค์ประกอบทางวรรณกรรม ได้แก่ ตัวละครฉาก และโครงเรื่อง โดยการใช้คำถามของครูซึ่งกระตุ้นให้เด็กได้เกิดการคิด

3. กิจกรรมขยายความเข้าใจในองค์ประกอบของวรรณกรรมเป็นกิจกรรมที่สะท้อน และขยายความเข้าใจในองค์ประกอบของวรรณกรรม เช่น กิจกรรมการวาดภาพ และปะติด

4. กิจกรรมสรุป เป็นกิจกรรมที่ให้เด็กได้นำเสนอผลงานของตนเอง ซึ่งเมื่อเสนอแล้วครูจะชมเชย และถามคำถามนำเพื่อช่วยสรุปความทางวรรณกรรมที่เด็กได้รับรวมถึงการสรุปสิ่งที่เด็กคิด เช่น เด็กสามารถบอกลักษณะรูปร่าง หน้าตาของตัวละครได้อย่างไร

ณัฐฐาสิริ ศักดิ์ทอง (2548 : 29-30) กล่าวถึงกระบวนการจัดประสบการณ์โดยการใช้วรรณกรรมสำหรับเด็ก ประกอบด้วยวงจรการเรียนรู้ 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) การการนำเสนอประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) คือ การให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมโดยใช้ตัวแบบจากนิทาน 2) การสังเกต และสะท้อนความคิด (Observation and Reflection) คือ การรับรู้พฤติกรรมจากตัวแบบ และแสดงความคิดเห็น 3) การสรุปความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรม (Abstract Conceptualization) คือ การนำความรู้ที่ได้จากตัวแบบโดยการสังเกตสะท้อนความคิดมาสรุปเป็นหลักการ และ 4) การทดลองใช้ในสถานการณ์จริง (Active Experimentation) คือ การนำหลักการไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

เกสรี ลัดเลีย (2549 : 14-15) ได้พัฒนารูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ประกอบด้วย 3 ระยะ คือ 1) ระยะก่อนการใช้วรรณกรรม เพื่อกำหนดหัวเรื่องในการเรียนรู้ โดยนำเนื้อหาวิชาต่างๆ มาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ระยะนี้ประกอบด้วย การเลือกหัวเรื่องเรียนรู้ การสร้างแผนผังการเรียนรู้ และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ระยะใช้วรรณกรรม โดยเด็กเป็นผู้เลือกวรรณกรรมที่ใช้ในชีวิตประจำวัน อ่านวรรณกรรมนั้นซึ่งเริ่มต้นจากการฟังครูอ่านวรรณกรรมครั้งละ 1 เรื่อง แล้วเด็กจึงอ่านอย่างอิสระด้วยตนเองรวมทั้งอ่านร่วมกับเพื่อนเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน มีการตอบสนองวรรณกรรมโดยทำกิจกรรมตามที่ได้ร่วมกันออกแบบไว้ สุดท้ายครู และผู้ปกครองถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมที่เด็กกำลังทำ 3) ระยะประเมินผลการใช้วรรณกรรม โดยเด็กสะท้อนความคิดออกมาในหลากหลายรูปแบบ เช่น การ

อภิปราย แล้วจัดนิทรรศการแสดงผลงานจากการเรียนรู้ เป็นการรวบรวมความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ทั้งหมด

บังกอร์ ศรีกาล (2553 : 5) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน มีหลักการที่ให้วรรณกรรมเป็นแม่แบบทางภาษาแก่นักเรียน ควรมีความหลากหลายเพื่อให้ นักเรียนได้ใช้ทักษะต่าง ๆ ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และความคิด กิจกรรมมีลักษณะ บูรณาการเนื้อหาวิชาต่างๆ การทำกิจกรรมที่สะท้อนเรื่องราวจากวรรณกรรมช่วยให้นักเรียนได้คิด ทบทวนเรื่องราว และสร้างสรรค์งานเขียนของตนเองได้ และการอ่านอิสระเป็นรายบุคคลเป็นประจำ ช่วยเสริมสร้างลักษณะนิสัยรักการอ่านให้นักเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ วรรณกรรมเป็นฐาน มีขั้นตอนดังนี้ 1) เล่านิทานอ่านให้ฟัง 2) อ่านซ้ำพูดต่อเติมข้อความที่หายไป 3) เล่าเองย้ำทวน 4) แต่งเรื่องเขียนภาพจากวรรณกรรม และ 5) แสดงบทบาทสมมติ

ไวท์เฮด (Whitehead, 1968 : 56) ได้แบ่งการจัดประสบการณ์การตีความวรรณกรรมใน ลักษณะการอ่านวรรณกรรมให้เด็กฟังออกเป็น 2 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นการอ่านวรรณกรรมให้เด็กฟัง เป็นการอ่านวรรณกรรมซึ่งเป็นลักษณะหนังสือภาพ ในขณะที่อ่านครูให้เด็กได้เห็นหนังสือที่ครูอ่าน ไปด้วย และในขั้นตอนที่ 2) กิจกรรมจากเรื่องที่ฟัง เป็นกิจกรรมต่างๆ ที่ให้เด็กทำหลังจากที่ครูอ่าน วรรณกรรมให้เด็กฟังแล้ว โดยวัตถุประสงค์ที่จะให้เด็กเกิดความซาบซึ้ง และเกิดความเข้าใจในเค้า โครงเรื่อง แก่นเรื่อง และตัวละคร ซึ่งกิจกรรมจะประกอบด้วย การอภิปรายองค์ประกอบของ วรรณกรรม การแสดงละคร การพาเด็กไปห้องสมุดเพื่อหาหนังสือเรื่องราวที่ใกล้เคียงกับวรรณกรรม ที่ฟังหรือมีผู้แต่งคนเดียวกัน

ทอมลินสัน และ ลินซ์ บราวน์ (Tomlinson and Lynch-Brown, 1996 : 10) ได้กล่าวถึง การ จัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรม แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นมีประสบการณ์กับวรรณกรรม เป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้เด็กได้สนุกสนาน ตื่นเต้น และเกิดความท้าทายในการคิดจากวรรณกรรมที่ เด็กได้สัมผัส ซึ่งจะอยู่ในรูปแบบการอ่านให้เด็กฟัง โดยขั้นนี้จะเริ่มต้นด้วยการแนะนำหนังสือ ชื่อ เรื่อง ผู้แต่ง จากนั้นครูอ่านเรื่องให้เด็กฟัง ซึ่งต้องคำนึงถึงการให้เด็กเห็นภาพในหนังสือได้อย่าง ชัดเจน น้ำเสียง สีหน้า และท่าทางของครูในขณะที่อ่าน และควรอ่านตั้งแต่ต้นจนจบเรื่องโดยไม่ขาด ตอน และ 2) ขั้นตอบสนองต่อวรรณกรรม หลังจากเด็กได้ฟังเรื่องแล้วครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มี การตอบสนอง และแสดงความรู้สึกที่ดีต่อวรรณกรรมที่เด็กได้ฟังผ่านกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การตอบ ปากเปล่า การอภิปราย การใช้คำถามของครู การเขียนละคร การให้เด็กเล่าเรื่องใหม่ ศิลปะงานฝีมือ การทำหนังสือเล่มเล็ก และเล่มใหญ่ของเด็ก การทำแผนที่ เส้นเวลา และแผนภาพ

นักการศึกษาหลายท่านเสนอการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน สามารถสรุปการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงการสรุปการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

นักวิจัย	วิธีการจัดประสบการณ์
สันตดา दानศิริวิโรจน์ (2547 : 69-70)	ใช้วรรณกรรมเป็นสื่อในการสอนโดยใช้การวิพากษ์วรรณกรรมสำหรับเด็ก เป็นหลักในการจัดกิจกรรม โดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1) กิจกรรมฟังครูอ่าน วรรณกรรม 2) กิจกรรมอภิปรายเกี่ยวกับวรรณกรรมร่วมกัน 3) กิจกรรมขยาย ความเข้าใจในองค์ประกอบของวรรณกรรม 4) กิจกรรมสรุป
ณัฐฐาสิริ ศักดิ์ทอง (2548 : 29-30)	กระบวนการสอน โดยการใช้วรรณกรรมสำหรับเด็ก 1) การนำเสนอ ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) 2) การสังเกต และสะท้อน ความคิด (Observation and Reflection) 3) การสรุปความคิดรวบยอดที่เป็น นามธรรม (Abstract Conceptualization) และ 4) การทดลองใช้ในสถานการณ์ จริง (Active Experimentation)
เกสรี ลัดเลียง (2549 : 14-15)	รูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ประกอบด้วย 3 ระยะ คือ 1) ระยะก่อนการใช้วรรณกรรม 2) ระยะใช้วรรณกรรม 3) ระยะประเมินผลการใช้วรรณกรรม
บังอร ศรีกาล (2553 : 5)	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน มีหลักการที่ให้ วรรณกรรมเป็นแม่แบบทางภาษาแก่นักเรียน ดังนี้ 1) เล่านิทานอ่านให้ฟัง 2) อ่านซ้ำพูดต่อเติมข้อความที่หายไป 3) เล่าเองย้ำทวน 4) แต่งเรื่องเขียนภาพจาก วรรณกรรม 5) แสดงบทบาทสมมติ

ตารางที่ 4 แสดงการสรุปการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน (ต่อ)

นักวิจัย	วิธีการจัดประสบการณ์
Whitehead (1968 : 56)	การสอนการตีความวรรณกรรมในลักษณะการอ่านวรรณกรรมให้เด็กฟังออกเป็น 2 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นการอ่านวรรณกรรมให้เด็กฟัง เป็นการอ่านวรรณกรรมซึ่งเป็นลักษณะหนังสือภาพ ในขณะที่อ่านครูก็จะให้เด็กได้เห็นหนังสือที่ครูอ่านไปด้วย และในขั้นตอนที่ 2) กิจกรรมจากเรื่องที่ฟัง เป็นกิจกรรมต่างๆ ที่ให้เด็กทำหลังจากที่ครูอ่านวรรณกรรมให้เด็กฟังแล้ว โดยวัตถุประสงค์ที่จะให้เด็กเกิดความซาบซึ้งและเกิดความเข้าใจในเค้าโครงเรื่อง แก่นเรื่อง และตัวละคร ซึ่งกิจกรรมจะประกอบด้วย การอภิปรายองค์ประกอบของวรรณกรรม การแสดงละคร การพาเด็กไปห้องสมุดเพื่อหาหนังสือเรื่องราวที่ใกล้เคียงกับวรรณกรรมที่ฟังหรือมีผู้แต่งคนเดียวกัน
Tomlinson and Lynch- Brown (1996 : 10)	การพัฒนาการสอนโดยใช้วรรณกรรม แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นมีประสบการณ์กับวรรณกรรม เป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้เด็กได้สนุกสนาน ตื่นเต้น และเกิดความท้าทายในการคิดจากวรรณกรรมที่เด็กได้สัมผัส ซึ่งจะอยู่ในรูปแบบการอ่านให้เด็กฟัง และ 2) ขั้นตอบสนองต่อวรรณกรรม หลังจากเด็กได้ฟังเรื่องแล้วครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มีการตอบสนอง และแสดงความรู้สึกที่ดีต่อวรรณกรรมที่เด็กได้ฟังผ่านกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การตอบปากเปล่า การอภิปราย การใช้คำถามของครู การเขียนละคร การให้เด็กเล่าเรื่องใหม่ ศิลปะงานฝีมือ การทำหนังสือเล่มเล็ก และเล่มใหญ่ของเด็ก การทำแผนที่ เส้นเวลา และแผนภาพ

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ครูผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมให้เหมาะกับวัย และพัฒนาการของเด็ก โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมกับขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานมาประกอบกัน สามารถสรุปการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานได้ดังนี้

1. ขั้นครูเล่าวรรณกรรม โดยขั้นนี้เริ่มต้นด้วยการแนะนำหนังสือ ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง จากนั้นครูเล่าวรรณกรรมให้เด็กฟังจนจบเรื่องโดยไม่ขาดตอน และเด็กได้เห็นภาพประกอบอย่างชัดเจน

2. ชั้นเด็กเล่าและต่อเติม เป็นขั้นให้เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณกรรม ได้แก่ เนื้อเรื่อง ตัวละคร พฤติกรรม ลักษณะนิสัย ผลของพฤติกรรม และนำมาสร้างหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books)
3. ชั้นแสดงบทบาทสมมติ เป็นขั้นที่เด็กนำเนื้อหาหรือเหตุการณ์ในวรรณกรรมมาแสดง บทบาทสมมติพฤติกรรมที่ดีที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
4. ชั้นสรุปและประเมินผล เป็นขั้นที่เด็กและครูร่วมกันสรุปพฤติกรรมที่ดีในวรรณกรรมและ ประเมินผลทักษะทางสังคมของเด็ก

แนวคิดที่เกี่ยวกับทักษะทางสังคม

ความหมายของพัฒนาการทางสังคม

การนิยามความหมายของพัฒนาการทางสังคมพบว่า จิตตินันท์ เดชะคุปต์ (2547 : 73) จัลณี เหล่าเสถียรกิจ (2549 : 15) สิริมา ภิญ โญอนันตพงษ์ (2550 : 91-92) กมลรัตน์ ศรีวิเศษ (2553 : 39) และจารุณี ศรีเฟือก (2554 : 70) ได้ให้ความหมายของพัฒนาการทางสังคมที่สอดคล้องกันไว้ ดังนี้ พัฒนาการทางสังคมเป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการติดต่อ และสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีพัฒนาการเรียนรู้ทางสังคม สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคม เพื่อการอยู่ร่วมกัน ทั้งนี้ พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยเป็นไปตามลำดับขั้นตอน เด็กมีพัฒนาการทางสังคม ย่อมขึ้นอยู่กับกรอบรม เลี้ยงดู สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมที่อยู่รอบตัวเด็ก นอกจากนี้ ชูลีรัตน์ สมร่าง (2553 : 47) และพิมใจ สงวนศักดิ์ (2554 : 56) กล่าวว่า พัฒนาการทางสังคมเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของบุคคลที่แสดงออกถึงการประพฤติปฏิบัติตนตามระเบียบแบบแผน และกฎเกณฑ์ของสังคม เรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคม เพื่อให้สังคมยอมรับ สามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเป็นที่ยอมรับของสังคม สอดคล้องกับนิตยา บุญเมือง (2550 : 9) และฟ่องศรี แวงวรรณ (2553 : 18) ที่กล่าวว่า พัฒนาการทางสังคม หมายถึง การพัฒนาความสามารถในการแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง หรือสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในสังคม

ในส่วนของนักการศึกษาต่างประเทศได้นิยามความหมายที่สอดคล้องกับนักการศึกษาของไทยดังที่กล่าวมาข้างต้น ดังเช่น เฮิร์ลอค (Hurlock, 1972 : 239) กล่าวว่า เป็นการพัฒนาความสามารถในการแสดงพฤติกรรมตามแบบแผนที่สังคมยอมรับปฏิบัติตนได้เหมาะสมตามบทบาทที่สังคมกำหนด และมีความรู้สึว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

สรุปได้ว่าพัฒนาการทางสังคมหมายถึง พัฒนาการการเรียนรู้ทางสังคมที่เด็กปฐมวัยเรียนรู้ พฤติกรรมที่สังคมยอมรับหรือต้องการ สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเอง และผู้อื่น เริ่มจากความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับบุคคลใกล้ชิด เรียนรู้ที่ปรับตัวให้อยู่ร่วมกับสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ได้ ตลอดจนมารยาทในการเข้าสังคมเพื่อการอยู่ร่วมกัน และเป็นที่ยอมรับของสังคม

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางสังคม

ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นนั้นมิใช่สิ่งที่ติดตัวมาโดยธรรมชาติแต่เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ ถ้าจำนวนครั้งของการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นเพิ่มมากขึ้นจะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางสังคมมากขึ้น ซึ่งความสัมพันธ์ทางสังคมมีปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลา พัฒนาการทางสังคมของเด็กเปลี่ยนแปลงไปตามขั้นตอน จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางสังคมจากนักทฤษฎีที่กล่าวถึงพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของอีริกสัน (Erikson, 1968 : 117) ได้เน้นพัฒนาการทางสังคม โดยกล่าวว่า เมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น และมีความสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ ในสังคมเพิ่มขึ้น เด็กประสบปัญหาต่างๆ มากขึ้น ผลสัมฤทธิ์ในการปรับตัวในแต่ละขั้นตอนของพัฒนาการเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพ และส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาในระยะต่อไป และได้แบ่งบุคลิกภาพออกเป็น 8 ขั้น ในขั้นนี้จะขอกกล่าว 3 ขั้นที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยได้แก่

ขั้นที่ 1 ความไว้วางใจ และความไม่ไว้วางใจ จัดเป็นขั้นแรกอายุแรกเกิดถึง 1 ปี เด็กวัยทารกจำเป็นต้องมีผู้เลี้ยงดูเพราะช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ผู้เลี้ยงต้องตอบสนองเด็กจึงเกิดการไว้วางใจเป็นรากฐานการพัฒนาบุคลิกภาพ

ขั้นที่ 2 ความเป็นตัวของตัวเอง และความสงสัยไม่แน่ใจในตนเอง (Autonomy VS Shame and Doubt) อยู่ระหว่าง 2-3 ปี เป็นวัยที่สามารถพูดได้ เดินได้ มีความเจริญเติบโตทางร่างกาย ผู้เลี้ยงควรใช้คำพูดอธิบายให้เด็กเข้าใจว่าสิ่งไหนทำได้ ทำไม่ได้ พ่อแม่ควรเน้นที่ให้โอกาสเด็กพึ่งตนเอง

ขั้นที่ 3 การเป็นผู้คิดริเริ่ม และการรู้สึกผิด (Initiative VS Guilt) อายุประมาณ 3-6 ปี เป็นวัยที่มีความคิดริเริ่มอยากทำอะไรด้วยตนเอง จากจินตนาการของตน การเล่นสำคัญมากสำหรับวัยนี้เพราะเด็กจะได้ทดลองทำสิ่งต่างๆ เป็นวัยที่เด็กเลียนแบบผู้ใหญ่ทั้งด้านการพูด และการกระทำ มีความสามารถด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้น ควรฝึกทักษะทางด้านสังคมในด้านการให้ความร่วมมือ การเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในบางครั้งอาจมีความขัดแย้งกับผู้อื่นทำให้เกิดความรู้สึกผิดได้ เด็กที่มีความวิตกกังวลกับความรู้สึกผิด อาจขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดทักษะในการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น

ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของแบนดูรา (Bandura, 1986 อ้างถึงใน สิริมา ภิญ โยอนันตพงษ์ 2550 : 65-66) กล่าวว่า การเรียนรู้ของมนุษย์นั้น เกิดจากพฤติกรรมของบุคคลนั้นมีการปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องระหว่างบุคคลนั้นกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งทฤษฎีเน้นบุคคลเกิดการเรียนรู้โดยการให้ตัวแบบ (Learning Theory Modeling) โดยผู้เรียนเลียนแบบจากตัวแบบ การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจึงเกิดขึ้นได้ ซึ่งกระบวนการต่างๆ ของการเลียนแบบของเด็ก ประกอบด้วย 4 ประการ คือ

1. กระบวนการดึงดูดความสนใจ (Attentional Process) คือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่เด็กสังเกตตัวแบบ และตัวแบบนั้นดึงดูดใจให้เด็กสนใจที่เลียนแบบ ควรเป็นพฤติกรรมที่ง่ายๆ ไม่สลับซับซ้อนง่ายต่อการเอาใจใส่ของเด็กที่เกิดการเลียนแบบ และเกิดการเรียนรู้

2. กระบวนการคงไว้ (Retention Process) คือ กระบวนการบันทึกหรือเก็บเป็นความจำ การที่เด็กจะต้องมีความแม่นยำในการบันทึกสิ่งที่ได้เห็นหรือได้ยินเก็บเป็นจำ ทั้งนี้เด็กดึงข้อมูลที่ได้จากตัวแบบออกมาใช้กระทำตาม โอกาสที่เหมาะสม เด็กที่มีอายุที่มากกว่า เรียนรู้จากการสังเกตการณ์กระทำที่ฉลาดของบุคคลอื่นๆ ได้มากกว่า โดยประมวลไว้ในลักษณะของภาพพจน์ (Imaginative Coding) และลักษณะของภาษา (Verbal Coding) และเด็กโตขึ้นนำประสบการณ์ และสัญลักษณ์ต่างๆ มาเชื่อมโยง ซึ่งช่วยให้เขาได้เก็บสะสมความรู้ไว้ในระดับที่สามารถนำมาใช้ได้เมื่อต้องการ

3. กระบวนการแสดงออก (Motor Reproduction) คือ การแสดงผลการเรียนรู้โดยการกระทำ คือ การที่ผลสำเร็จในการเรียนรู้จากตัวแบบต่างๆ เพื่อให้เกิดความแม่นยำ เด็กต้องแสดงพฤติกรรมได้จากการเรียนรู้ ด้วยการเคลื่อนไหวออกมาเป็นการกระทำ ออกมาในรูปของการใช้กล้ามเนื้อ ความรู้สึกด้วยการกระทำครั้งแรกไม่สมบูรณ์ ดังนั้น เด็กจำเป็นต้องลองทำหลายๆ ครั้ง เพื่อให้ได้ลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการ เพื่อนำมาแก้ไขพฤติกรรมที่ยังไม่เข้ารูปเข้ารอย สิ่งนี้จะทำให้เกิดพัฒนาการในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

4. กระบวนการจูงใจ (Motor Reproduction Process) คือ กระบวนการเสริมแรงให้กับเด็ก เพื่อแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบได้ถูกต้อง โดยเด็กเกิดการเรียนรู้จากการเลียนแบบตัวแบบที่มาจากบุคคลที่มีชื่อเสียงมากกว่าบุคคลที่ไม่มีชื่อเสียง บุคคลที่มีเพศเดียวกับเด็ก

แนวคิดของ แบนดูรา (Bandura) เน้นพฤติกรรมใดๆ ก็ตามสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามหลักการเรียนรู้ เป็นการกระตุ้นเด็กมีการเรียนรู้พัฒนาการทางสังคม โดยใช้การสังเกตตัวแบบที่เด็กเห็น เด็กมีระดับการเรียนรู้แล้วเด็กจะมีทางเลือกใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้นเพื่อเก็บสะสมพฤติกรรมที่เป็นไปได้เอาไว้ปฏิบัติต่อไป

ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของฮาวิกเฮอรัสต์ (Havighurst 's Theory of Development, อ้างถึงใน ศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรรษ 2552 : 104-105) ฮาวิกเฮอรัสต์ (Havighurst) ได้อธิบายเกี่ยวกับทักษะ

ทางสังคมว่า ในแต่ละช่วงของชีวิตนั้น ถ้าสิ่งที่เด็กทำในชีวิตประจำวันได้ในสิ่งที่เด็กต้องทำในช่วงนั้นๆ เด็กรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จ แต่ถ้าบุคคลใดไม่ประสบความสำเร็จในงานนั้น จะมีผลต่อการปรับตัว ฮาวิกเฮอรัสต์ (Havighurst) ได้เสนองานตามขั้นพัฒนาการทางสังคมในเด็กปฐมวัย คือ

1. เด็กสามารถมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความจริงสังคม และกายภาพ ซึ่งหมายถึง การที่เด็กมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่รอบตัว เช่น พ่อแม่ ครู โรงเรียน และสิ่งต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องกับด้วย

2. เด็กสามารถที่เรียนรู้ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับพี่น้อง และเพื่อนรวมทั้งชอบเลียนแบบบุคคลอื่น

3. เด็กสามารถที่เรียนรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ถูกกับสิ่งที่ผิด และเริ่มมีพัฒนาการทางจริยธรรม

จากการที่ได้ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางสังคมเห็นว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางสังคมได้ดึ้นขึ้นอยู่กับความสำเร็จในแต่ละช่วงอายุ เด็กได้เรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ต้องทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ต้องเข้าสังคมกับผู้อื่น ต้องเรียนรู้ที่ปรับตัวให้อยู่ร่วมกับคนอื่น จึงจะได้รับการยอมรับ และการมีทักษะทางสังคม จะช่วยให้เด็กมีความสุขในการใช้ชีวิตในสังคม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมมาจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มารยาทในการเข้าสังคมและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เพราะเชื่อว่าเด็กสามารถเรียนรู้ และเลียนแบบพฤติกรรมจากตัวแบบที่ดีตามวรรณกรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของ ฮาวิกเฮอรัสต์ (Havighurst's Theory of Development)

พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ และมีความจำเป็นที่บุคคลในสังคมนั้นต้องเรียนรู้ เพื่อการปรับตนเองให้ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีแบบแผนตามลำดับ ขึ้นอยู่กับอายุ และประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมในแต่ละช่วงอายุ พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยนั้น เห็นได้ชัดจากการเล่นของเด็กในวัยนี้ การเล่นของเด็กจะเป็นไปในลักษณะของการเล่นที่มีความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยเด็กไปเล่นร่วมกัน มีการแบ่งปันของกันเล่น และเนื่องจากวัยนี้ เด็กยังมีการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง อาจมีเด็กบางคนเล่น และพูดแต่เรื่องราวของตนเองในขณะที่เด็กอีกคนก็พูดแต่เรื่องราวของตน โดยไม่มีการเชื่อมโยงกันในเรื่องที่พูด ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวถึงพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

นิตยา บุญเมือง (2550 : 11) กล่าวว่า พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ จากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อมตัวเด็ก และแสดงออกมาในรูปแบบของพฤติกรรม

เพ็ญศรี เทียมแก้ว (2552 : 25) กล่าวว่าไว้ว่า พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยเกิดขึ้น โดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัว ถ้าจัดสภาพแวดล้อมที่ดีไม่ว่าเป็นวัตถุ สิ่งของ หรือคน ช่วยส่งเสริมให้เด็กสามารถมีบุคลิกภาพที่ดี และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้

วิไลลักษณ์ ภาโส (2555 : 29) กล่าวว่า พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยมีความสำคัญที่เด็กจะต้องเรียนรู้ เพื่อปรับตัวให้มีบุคลิกภาพที่ดีมีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องระหว่างบุคคล และสิ่งแวดล้อมด้วยการเลียนแบบจากตัวแบบที่ดี ทำให้เด็กสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

อีริกสัน (Erikson, 1968 : 65) ได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะพัฒนาการในช่วงวัยของบุคคลว่าในแต่ละช่วงวัยของชีวิตนั้นมีงานประจำ ซึ่งเป็นงานที่เด็กแต่ละคนควรทำได้ในช่วงนั้นๆ ซึ่งถ้าบุคคลใดไม่ประสบผลสำเร็จในงานนั้นมีผลต่อการปรับตัวโดยพัฒนาการทางสังคมของเด็กนั้นเป็นไปตามขั้นตอน

สรุปได้ว่าพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัย เป็นไปตามขั้นตอนในช่วงวัยของบุคคล โดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัว ถ้าเด็กวัยนี้ได้รับการเสริมสร้างทักษะทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นความเอื้อเฟื้อต่อแม่ มารยาทในการเข้าสังคมอย่างสม่ำเสมอ ช่วยเหลือเด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้แนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเน้นให้เด็กปฐมวัยได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อเพื่อน และครูเพื่อให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง

ความหมายของทักษะทางสังคม

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และคิดว่าตนมีความสามารถเหนือผู้อื่น เมื่อเข้าไปอยู่ร่วมกันในโรงเรียน ระยะเวลาเด็กยังไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่ๆ ได้ การเตรียมความพร้อมด้านทักษะทางสังคมให้กับเด็ก ช่วยให้เด็กสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดี จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม พบว่า จาโรลิเมค (Jarolimek, 1993 อ้างถึงใน ศิริพร เลิศพันธ์ 2548 : 9) กัลยาณี อินตะสัน (2550 : 25) ศิริวรรณ วนิชวัฒนารชัย (2552 : 99) และ กมลรัตน์ ศรีวิเศษ (2553 : 23) ได้นิยามความหมายของคำว่าทักษะทางสังคมเป็นแนวทางเดียวกันสรุปได้ว่า ทักษะทางสังคม คือ ความสามารถในการอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่น มีความรับผิดชอบ รู้จัก

กาลเทศะ มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ได้อย่างเหมาะสม รู้บทบาทหน้าที่ของตน เป็นที่ยอมรับของสังคม รู้จักควบคุมตนเอง และรู้จักการแสดงออกต่อสถานการณ์ต่างๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตภายในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ ศิริพร เลิศพันธ์ (2548 : 10) และสุภาภรณ์ สงนวน (2551 : 14) กล่าวสรุปได้ว่า เป็นความสามารถของบุคคลในการติดต่อสื่อสารอย่างราบรื่นกับบุคคลอื่น และสามารถปฏิบัติตนให้อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับรัฐดาว พิศาลพงศ์ (2549 : 177) และบุศรินทร์ สิริปัญญาธร (2553 : 51) ที่กล่าวว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยดีในสังคม ปลอดภัยจากการถูกเบียดเบียน รังแก มีความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ทางบวกกับบุคคลในสังคม และปฏิบัติตนในการสร้างความสัมพันธ์ที่ถูกต้องตามสถานการณ์ทางสังคมได้

แฟรนเคิล (Fraenkel, 1980 อ้างถึงใน ปัทมา บันเทิงจิต 2548 : 20) กล่าวถึง ความหมายทั่วไปของขอบเขตการพัฒนาทางสังคมนั้นเน้น 2 เรื่อง คือ

1. ทักษะทางสังคมเป็นวิธีการฝึกฝน และสนับสนุนให้นักเรียนปฏิบัติในสิ่งที่ดี เช่น การพูดจาเหมาะสม การตกลงกันในเรื่องที่ได้แย้งกับผู้อื่น
2. ทักษะทางสังคมช่วยเพิ่มพูนให้เด็กมีพฤติกรรม และความสามารถในการสนองตอบ และแสดงท่าทางที่เหมาะสม การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในอนาคต

จาโรลิเมค (Jarolimек, 1993 อ้างถึงใน ศิริพร เลิศพันธ์ 2548 : 9) ได้ให้ความหมายทักษะทางสังคมไว้ 3 ประการ คือ การอยู่ร่วมกัน และการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นการยอมรับ การนับถือสิ่งที่ถูกต้องของคนอื่น และการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้ การรู้จักควบคุมตนเอง รู้จักตัดสินใจได้ด้วยตนเอง การร่วมแลกเปลี่ยนความคิด และประสบการณ์กับผู้อื่น

จากความหมายดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่าทักษะทางสังคม หมายถึง พฤติกรรม และความสามารถในการอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่น รู้จักการรอคอย มีความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ดำเนินชีวิตภายในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสริมสร้างทักษะทางสังคม ประกอบด้วย การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มารยาทในการเข้าสังคม และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ที่ได้กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เด็กปฐมวัยมีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตใจที่ดีงาม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ความสำคัญของทักษะทางสังคม

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และมีความสำคัญต่อมนุษย์ที่ทำให้การดำรงชีวิตและการทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข ยิ่งสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปมากเท่าไร ทักษะทางสังคมยิ่งมีความจำเป็นมากขึ้นเท่านั้น ทักษะทางสังคมจึงมีความสำคัญ ช่วยพัฒนาทั้งบุคคล และสังคม มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของทักษะทางสังคมไว้ดังนี้

ศิริพร เลิศพันธ์ (2548 : 12) กัลยาณี อินตะสิน (2550 : 26) และกมลรัตน์ ศรีวิเศษ (2553 : 23) ได้นิยามความสำคัญของทักษะทางสังคมไว้เป็นแนวทางเดียวกัน สรุปได้ว่า ทักษะทางสังคมมีความสำคัญ และจำเป็นต่อมนุษย์ ช่วยพัฒนาบุคคล และสังคมให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของบุคคล ซึ่งควรได้รับการฝึกฝน และปลูกฝัง เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม สอดคล้องกับ ศรีกัลยา พิงแสงศรี, 2539 อ้างถึงใน กมลรัตน์ ศรีวิเศษ 2553 : 23) ได้กล่าวว่า ทักษะทางสังคมเป็นทักษะที่สำคัญต่อการดำรงชีพ และการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมทุกระดับ ตั้งแต่สังคมเล็กๆ คือ ครอบครัว โรงเรียน อาชีพ ชุมชน ประเทศจนกระทั่งสังคมโลกที่ต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กันโดยอาศัยทักษะทางสังคม

ฮาร์กีย์และแมคคาร์เทิน (Hargic and McCartan, 1986 : 4-6) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมมีความสำคัญ 6 ประการ คือ

1. ทักษะทางสังคมเป็นพฤติกรรมที่มีจุดมุ่งหมาย และต้องมีความตั้งใจ
2. ทักษะทางสังคมหมายถึงพฤติกรรมทางสังคมที่ผู้อื่นสามารถสังเกตได้
3. พฤติกรรมที่แสดงออกนั้นต้องเหมาะสมกับสถานการณ์
4. ทักษะทางสังคมจะต้องประกอบด้วยพฤติกรรมทางสังคมหลายๆ ด้าน อย่างที่มีความสัมพันธ์กัน เช่น การแสดงความรู้สึกความสนใจผู้อื่น ประกอบด้วย การยิ้ม การจ้องมอง และการใช้คำพูด เป็นต้น
5. ทักษะทางสังคมประกอบด้วยพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้
6. องค์ประกอบสุดท้ายของทักษะทางสังคม ซึ่งมีความสำคัญตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura's Social Learning Theory) ก็คือ ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง และต้องรู้ว่าเมื่อไรควรจะพูดหรือจะทำอะไร ซึ่งมีความสำคัญพอๆ กับการที่จะพูดว่าอย่างไร ความสามารถทางด้านความรู้ความเข้าใจของแต่ละคนนี้ มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ด้วย

สรุปได้ว่าทักษะทางสังคมมีความสำคัญ และจำเป็นต่อเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม เกิดพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และรู้จักมารยาทในการเข้าสังคม เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ ซึ่งเด็กต้องอยู่ร่วมกันในสังคม สิ่งเหล่านี้เป็นทักษะที่ช่วยให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงและมีความสุข

องค์ประกอบของทักษะทางสังคม

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของบุคคล ซึ่งควรได้รับการฝึกฝน และปลูกฝัง เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข และสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม ซึ่งได้มีผู้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะทางสังคมไว้ดังนี้

ศิริพร เลิศพันธ์ (2548 : 17) กล่าวว่า องค์ประกอบทักษะทางสังคม คือ ความสามารถของบุคคลที่มีต่อตนเองและต่อผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตน ทั้งในด้านการคิด และการกระทำที่ส่งผลให้บุคคลนั้นมีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น และมีชีวิตอยู่ในสภาพสังคมหรือสถานการณ์นั้นๆ ได้อย่างมีความสุข

พัชรี จิวพัฒนกุล (2549 : 57) ได้แบ่งองค์ประกอบของทักษะทางสังคมไว้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการควบคุมตนเอง ประกอบด้วย 2 ทักษะย่อย คือ การรอคอย และการปฏิบัติตามกติกาที่กำหนด 2) ด้านการสื่อความหมายทางสังคมกับบุคคลอื่น ประกอบด้วย 3 ทักษะย่อย คือ การสบตา การเลียนแบบ และการแสดงความสนใจผู้อื่น 3) ด้านการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ประกอบด้วย 2 ทักษะย่อย คือ การแบ่งปัน และการทำตามคำแนะนำ

กมลรัตน์ ศรีวิเศษ (2553 : 25) องค์ประกอบของทักษะทางสังคม โดยทั่วไปคือ การรู้จักวางตน มีมารยาทในการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเหมาะสม การเคารพต่อระเบียบวินัยของตนเอง และสังคม การรู้จักรอคอย การพลัดเปลี่ยน แบ่งปัน และรู้จักแสดงความยินดีกับผู้อื่น หรือองค์ประกอบอื่นใดที่บ่งบอกถึงลักษณะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เพื่อกำหนดขอบเขตเป็นโครงสร้างทักษะทางสังคมพื้นฐาน

โอเวน ฮาร์เกี และคณะ (Owen Hargie et al, 1994 อ้างถึงใน ดาวประกาย แก้วนพรัตน์ 2549 : 23) ได้เสนอองค์ประกอบทักษะทางสังคมไว้ดังนี้

1. ทักษะทางสังคมเป็นพฤติกรรม (Behavior) คือสิ่งที่บุคคลแต่ละคนแสดงออก
2. มีจุดประสงค์ในการแสดงออก (Goal-Directed) กล่าวคือมนุษย์ใช้ทักษะทางสังคมเพื่อแสดงออกถึงสิ่งที่ตนปรารถนา เช่น นาย ก. ต้องการให้กำลังใจนาย ข. ขณะทีนาย ข. กำลังพูด นาย ก. แสดงอาการปฏิกิริยา เช่น พยักหน้า และไม่พูดขัดจังหวะนาย ข. เป็นต้น

3. เป็นทักษะที่เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ (Interrelated)
4. เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเหมาะสมกับกาลเทศะ (Appropriate to the Situation)
5. เป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้ได้ (Can be Learned)
6. อยู่ภายใต้การควบคุมของกระบวนการรับรู้ (Cognitive Control)

เวสวูด (Weswood, 1997 : 78) ได้แบ่งองค์ประกอบของทักษะทางสังคมไว้ดังนี้ 1) การรู้จักแสดงความคิดเห็นกับผู้อื่น 2) การสบตาผู้สนทนาอย่างเหมาะสม 3) การใช้ระดับเสียงในการพูดพอเหมาะ ไม่ดังหรือค่อยเกินไป 4) การรับรู้ การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ 5) การรู้จักสนทนากับผู้อื่น แสดงความรู้สึก ฟัง ถาม ด้วยความสนใจ และมีการตอบสนอง 6) การยืนในระยะห่างที่เหมาะสมกับคู่สนทนา ไม่สัมผัสคู่สนทนาโดยไม่เหมาะสม 7) การเล่น และทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยเล่นตามกติกา รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือ รู้จักการประนีประนอม รู้จักการผลัดเปลี่ยน รู้จักการแสดงความคิดเห็น ขอโทษ และการขอบคุณ 8) มีความอดทน และความตั้งใจฟัง 9) สามารถควบคุมความโกรธ ความก้าวร้าว ขจัดความขัดแย้ง และมีน้ำใจนักกีฬา 10) แต่งกายสะอาด มีสุขอนามัย

จาโรลิเมค (Jarolimek, 1977 : 10-11) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะทางสังคมไว้ดังนี้

1. การใช้ชีวิต และการทำงานร่วมกับผู้อื่น
2. การรู้จักเป็นผู้ให้ และผู้รับ
3. การเคารพต่อข้อตกลง
4. การรู้จักใช้โอกาสให้เหมาะสม
5. การเคารพในสิทธิของผู้อื่น
6. การตระหนักถึงการสร้างสังคม

โกลแมน (Goleman, 1998 : 32-34) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะทางสังคม ประกอบด้วย

1. การมีอิทธิพลเพื่อใช้ในการชักจูง โน้มน้าวใจผู้อื่น (Influence)
2. การมีทักษะการสื่อสาร เปิดใจกว้างฟังทุกเรื่องราว และสื่อสารโต้ตอบด้วยความชัดเจนไม่

กำกวม (Communication)

3. การมีความเป็นผู้นำ สามารถยับยั้ง และชักนำคน และกลุ่มคนได้ (Leadership)
4. สามารถเริ่มต้นเปลี่ยนแปลงหรือพลิกแพลงสิ่งต่างๆ ได้ (Change Catalyst)
5. สามารถประสานรอยร้าว แก้ไขความไม่ลงรอยกัน (Conflict Management)
6. สามารถสร้างสัมพันธภาพให้แน่นแฟ้น (Building Bonds)

7. ช่วยเหลือและร่วมมือ โดยทำงานร่วมกับบุคคลอื่นที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน (Collaboration And Cooperation)

แกรนดิน (Grandin, 2002 : 59) กล่าวว่า ทักษะที่เป็นพื้นฐานต่อการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์ ได้แก่ 1) การรอคอย (Waiting) รู้ว่าควรจะทำอะไรเมื่อไร 2) การผลัดเปลี่ยน (Taking Turn) จัดการให้ และการรับ 3) การเชื่อมต่อ (Transitions) รู้ว่าควรเตรียมตัวอย่างไรเมื่อต้องเข้าสู่สังคมอื่น 4) การเริ่มต้น (Initiating) รู้จักชักชวนให้พูดคุย การเริ่มต้นสนทนา 5) การจบ/การสิ้นสุด (Finishing) การยุติการกระทำต่างๆ ในเวลาอันควร 6) การยืดหยุ่น (Being Flexible) สามารถเปลี่ยนแปลงกิจวัตรต่างๆ ได้เหมาะสม

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของทักษะทางสังคม คือ พฤติกรรมของบุคคลที่บ่งบอกถึงลักษณะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ทั้งในด้านการคิด และการกระทำที่จะส่งผลให้บุคคลนั้นอยู่ในสังคมนั้นๆ ได้อย่างมีความสุข จึงกำหนดขอบข่ายทักษะทางสังคมพื้นฐานที่นำมาเสริมสร้างทักษะทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่ การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การไหว้ การทักทาย การเล่นกับเพื่อนอย่างสนุกสนาน มารยาทในการเข้าสังคม โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ รู้จักรอคอย กล่าวคำขอบคุณ ขอโทษ ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การแบ่งปันอาหาร ขนมให้เพื่อน การช่วยเหลือครู และเพื่อนในการหยิบ ส่ง ยกอุปกรณ์ ซึ่งทักษะทางสังคมเหล่านี้เป็นทักษะพื้นฐานในเด็กปฐมวัยที่หากเด็กทำได้ แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการในการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านอื่นๆ ต่อไป

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญ เพราะช่วยให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมจากประสบการณ์และสามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องกับสถานการณ์ สำหรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมได้มีผู้นำเสนอไว้ดังนี้

ทิสนา แคมมณี (2535 : 49, อ้างถึงใน ชุติรัตน์ สมร่าง 2553 : 3) ได้กล่าวว่าการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยอายุ 2-6 ปี ครูควรฝึกให้เด็กเกิดประสบการณ์เรียนรู้จากการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

สิริมา วิทยุโณนนตพงษ์ (2537 : 57, อ้างถึงใน นิตยา บุญเมือง 2550 : 2) กล่าวถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยว่าควรส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมโดยการจัดประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความพร้อมด้านสังคมโดยครอบคลุมการรักตนเอง และ

ช่วยตนเอง การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น การปรับตัวเข้ากับผู้อื่น การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม การยอมรับกฎเกณฑ์ และค่านิยมของสังคม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรวมทั้งเน้นการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการตามวัยของเด็ก

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 (กรมวิชาการ, 2546 : 34) ได้กำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์ที่ต้องการให้เด็กปฐมวัยเกิดทักษะทางสังคม โดยระบุในข้อที่ 5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน และข้อที่ 7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ศิริวรรณ วัฒนนารชัย (2552 : 106) ได้กล่าวว่า การฝึกทักษะทางสังคม ครูสามารถฝึกให้แก่นักเรียนทั้งในเวลาเรียนเนื้อหาวิชาตามปกติ และวิชาอื่นๆ ที่นักเรียนให้สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของนักเรียน ครูจึงสามารถฝึกทักษะทางสังคมได้เกือบตลอดเวลา โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะทางสังคมมากขึ้น กิจกรรมมี 3 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นเตรียมผู้เรียน (Preparation) โดยการใช้กิจกรรมการร้องเพลง ฟังนิทานและการสนทนาซักถาม 2) ขั้นปฏิบัติกิจกรรม (Activity) มีการสนทนาพูดคุย ซักถาม ศึกษาค้นคว้า การปฏิบัติ การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ 3) ขั้นประเมินผล (Assessment) จากการสังเกตพฤติกรรม และการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ

Ramanujan (2004 : 93) ได้เสนอกกลยุทธ์ในการสอนทักษะทางสังคมไว้ดังนี้ 1) ให้รู้จักเริ่มต้น และคงไว้ซึ่งการสนทนา 2) ให้รู้จักวิธีแลกเปลี่ยนกัน 3) ให้รู้ว่าทำอย่างไรที่จะไม่รบกวนผู้อื่น 4) ให้รู้จักสถานการณ์ที่เป็นปัญหา 5) สอนการเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม 6) สอนให้เล่น และแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม 7) เป็นแบบอย่างการวางตัว ความสัมพันธ์ระหว่างเด็ก และผู้ใหญ่ 8) สอนให้รู้คุณธรรม และคุณค่าของมนุษย์ 9) สอนการอ่านภาษาากาย 10) สอนให้รับรู้ระดับอารมณ์ต่างๆ 11) สอนให้เรียนรู้ และมีอารมณ์ร่วมกับผู้อื่น

จอร์จ แอล โรเจอร์ (George L. Rogers, 2007 : 72) ได้นำเสนอกกลยุทธ์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะทางสังคม โดยเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดจากภายในตัวผู้เรียน ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 จัดกิจกรรมเล็กๆ แต่ดำเนินการให้บ่อยครั้ง การจัดกิจกรรมหรือเนื้อหาการสอน จึงควรแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนๆ และจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบเป็นลำดับขั้น

กลยุทธ์ที่ 2 เน้นไปที่ความคิดมากกว่าพฤติกรรม ให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิด และเลือกแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่เขาเลือกแสดงพฤติกรรมออกมา

Tom McIntyre (2007 : 89) นำเสนอรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม ดังนี้

1. เริ่มสอนจากเรื่องง่ายๆ ที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบดั้งเดิม (Traditional Teaching Model) คือ การสอนโดยการบอก การสาธิต
2. ในระหว่างการสอนอาจใช้วิธีการแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งอาจนำเสนอพฤติกรรมที่ถูกต้อง และพฤติกรรมที่ผิดอย่างน้อย 2 พฤติกรรม เมื่อเห็นว่าผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ดีควรชมเชย และให้กำลังใจ
3. จัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆ ที่ได้พบ โดยสะท้อนความคิดเห็นเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม ติดตามพฤติกรรมในชั้นเรียน และสังเกตพฤติกรรมนอกชั้นเรียน

สรุปได้ว่าวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมให้กับเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ ควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้พัฒนาทักษะทางสังคม โดยการส่งเสริมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ ได้ฝึกฝนการใช้ทักษะทางสังคมจากประสบการณ์ตรง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้นำการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมโดยน่านิทานที่มีภาพประกอบทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองเกี่ยวกับทักษะทางสังคมมาเป็นส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ประกอบกับการสร้างหนังสือเล่มใหญ่ ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม สามารถปรับตัว รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น การใช้สถานการณ์จำลองแสดงบทบาทสมมติ การสนทนา และแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ทักษะนั้นกลายเป็นพฤติกรรมจนเป็นพื้นฐานให้เด็กสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

แนวคิดที่เกี่ยวกับความคงทนในการเรียนรู้

ความหมายของความคงทนในการเรียนรู้

ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ความคงทนในการเรียนรู้มีความจำเป็น และสำคัญมาก คาดหวังให้เกิดกับเด็ก สามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้ไว้ได้นานที่สุด และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน จากความสำคัญดังกล่าว มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ศิริมา เฝ้าวิริยะ (2544 : 39) กล่าวว่า ความคงทนในการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการจำระลึกได้จากสิ่งเร้าที่ได้รับจากการเรียนรู้ หรือการสะสมประสบการณ์เดิมมาแล้วหลังจากทิ้งเวลาไว้ระยะหนึ่ง

สุนทรีย์ สกฤพรหมณ์ (2546 : 96) กล่าวว่า ความคงทนในการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการจดจำสิ่งที่เรียนมาแล้ว หลังจากเวลาผ่านไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง และในการที่จะจดจำสิ่งที่เรียนได้มากน้อยเพียงใดจะขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนรู้ และในการนำสิ่งที่เรียนนั้นมาทำ ความสัมพันธ์กับสิ่งที่จะเรียนรู้ต่อ ๆ ไป จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สุรางค์ โคว์วระกุล (2548 : 250) กล่าวว่า ความคงทนในการเรียนรู้ หรือความคงทนในการจำเป็นความสามารถของสมองที่จะเก็บสิ่งที่เรียนรู้ไว้ได้เป็นเวลานาน และสามารถค้นคว้าออกมาใช้ได้หรือระลึกได้ในสถานการณ์ที่จำเป็น

อดัม (Adam, 1967 : 107) กล่าวว่า ความคงทนในการเรียนรู้ หมายถึง การคงไว้ซึ่งผลการเรียนหรือความสามารถที่จะระลึกได้ต่อสิ่งเร้าที่เคยเรียนมาหรือเคยมีประสบการณ์มาก่อนในระยะที่ทิ้งช่วงห่างออกไป

สรุปได้ว่า ความคงทนในการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถจดจำในสิ่งที่ได้เรียนมาแล้ว ความสามารถที่จะเก็บสิ่งที่เรียนรู้มาแล้วให้คงอยู่ หลังจากที่ได้ทิ้งไว้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง และสามารถค้นคว้าออกมาใช้ได้อีกหลังจากทิ้งระยะเวลาหนึ่ง

การวัดความคงทนในการเรียนรู้

หลังจากที่เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ไปแล้วนั้น เด็กยังสามารถคงไว้ซึ่งความคงทนนั้น จะเก็บไว้และถ่ายทอดออกมาได้เมื่อต้องการใช้ ได้มีผู้ให้ความหมายของการวัดความคงทนในการเรียนรู้ ดังนี้

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2542 : 242 – 248) ได้กล่าวถึงการวัดความคงทนในการเรียนรู้ว่าเมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้แล้วจะมีการคงไว้ซึ่งผลการเรียนรู้ หรือสามารถระลึกได้ต่อสิ่งเร้าที่เคยได้เรียนหรือมีประสบการณ์รับรู้มาแล้ว โดยจะทิ้งไว้สักระยะหนึ่งแล้วจึงทำการวัด จึงเรียกว่า การวัดความคงทนในการเรียนรู้หรือการทดสอบความจำ ซึ่งมีวิธีการวัดอยู่ 3 วิธี คือ

1. การจำได้ การระลึก (Recall) หมายถึง การนึกถึงสิ่งที่เคยผ่านการเรียนรู้มาก่อน หรือนึกถึงสิ่งที่เคยประสบมาก่อน โดยสิ่งนั้น ไม่ได้อยู่ในระหว่างการเข้ารหัสของข้อมูลโดยผ่านประสาทสัมผัสจากตา หู จมูก ลิ้น ในขณะที่นั้น แต่เป็นการรื้อฟื้นเหตุการณ์จากความจำนั่นเอง เป็นต้น

ว่า ในการเรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อเรียนรู้ได้แล้วสักพักระยะหนึ่ง กลับมานึกว่าสิ่งที่เคยเรียนรู้อยู่นั้นมีอะไรบ้าง

2. การจำแบบรู้จัก (Recognition) หมายถึง การรู้สึกที่เคยประสบสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาก่อน เมื่อประสบสิ่งนั้นเป็นครั้งที่ 2

3. การเรียนซ้ำ (Relearning) หมายถึง การที่สามารถเรียนรู้สิ่งที่เคยเรียนรู้ก่อน ได้รวดเร็วขึ้นกว่าเดิมการระลึก (Recall) ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งใช้ทดสอบความจำ สามารถแบ่งออกตามลักษณะของสถานการณ์ที่ระลึก 3 แบบ คือ ระลึกเสรี (Free recall) การระลึกตามลำดับ (Serial recall) และ การระลึกตามตัวแนะ (Cued recall)

จิราภา เต็งไตรรัตน์ และคณะ (2547 :139) และปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548 : 187-188) กล่าวถึงการวัดความคงทนในการเรียนรู้ไว้ใกล้เคียงกัน สรุปได้ว่าการวัดว่าคนเราจะสามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใดจะมี 4 วิธี คือ

1. การรวบรวมเหตุการณ์ (Recollection) เป็นการปะติดปะต่อเหตุการณ์ที่ผ่านมา โดยอาศัยสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นการคล้อย เช่น ทหารได้ยินเสียงปืน ก็นึกถึงการรบ การจำชนิดนี้มักจะได้อธิบายบอกเล่าที่เอาข้อเท็จจริงไม่ได้เพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นนาน และเป็นความรู้สึกของเจ้าตัวเป็นคนบอกเล่า อาจจะใช้วิธีสะกดจิตเพื่อหาข้อเท็จจริง จึงนิยมใช้วิธีทางจิตวิเคราะห์ การสะกดจิตเป็นสภาพครึ่งหลับครึ่งตื่น คนเราจะสามารถจดจำเหตุการณ์ในอดีตได้ละเอียดตรงกับความจริงมากกว่าในขณะที่รู้ตัว ในการรักษาคณเฑาะว์ที่มีปัญหา ก็มักจะใช้วิธีการนี้ เพื่อดูเหตุการณ์และสิ่งที่เกิดขึ้นในวัยเด็กเพื่อเป็นแนวทางในการหาวิธีแก้ไขข้อบกพร่องและเกิดปัญหาในปัจจุบัน

2. การระลึกได้ (Recall) เป็นการนึกออกหรือจำได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีการนำหรือคล้อยแต่อย่างใด การสามารถท่องจำบทกลอนต่างๆ ได้ ท่องสูตรเลข จำทฤษฎีต่างๆ ว่ายน้ำ เล่นดนตรี เล่นกีฬา ชี้อภินิหารได้ เป็นการจำได้ถึงสิ่งที่เคยเรียนและยังไม่ลืม

3. การจำได้ (Recognition) เมื่อเรารู้จักกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หมายถึง การคุ้นเคยกับสิ่งนั้นมาก่อนหรือเคยพบเคยเจอเหตุการณ์ปกติธรรมดาแม้ว่าจะยุ่งยากซับซ้อน เช่น เพื่อนแนะนำให้รู้จักกับบุคคลอีกคนหนึ่ง เรารู้สึกว่าบุคคลนั้นคุ้นหน้าเหมือนเคยรู้จักกันมาก่อน แต่ไม่สามารถจะจำชื่อได้หรือจำไม่ได้ว่าเคยพบหรือรู้จักเมื่อไรที่ไหน

4. การเรียนซ้ำ (Relearning) การจำชนิดนี้หมายถึง สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เรเคยเรียน เคยคุ้นเคยทำมาก่อน แต่ทิ้งไว้นานและไม่ได้นำมาใช้อีก ถ้ากลับมาเริ่มต้นใหม่ เรียนใหม่ หัดใหม่ก็จำได้ทำได้เร็วขึ้น ง่ายขึ้น ไม่เสียเวลานานมากเหมือนกับสิ่งที่ไม่เคยเรียนเลย เช่น ในกรณีเคยหัดเล่น

เปียโนขณะที่ยังเป็นเด็กและเลิกหัดเป็นเวลาหลายสิบปี เมื่อกลับมาหัดใหม่จะใช้เวลาเรียนน้อยลง เป็นต้น

สรุปได้ว่า การวัดความคงทนในการเรียนรู้เป็นการวัดหลังเสร็จสิ้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ วัดได้จากแบบทดสอบและทิ้งระยะห่างประมาณ 2 - 4 สัปดาห์ ในที่นี้ผู้วิจัยทดลองทดสอบความคงทนโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม ทดลองจำนวน 3 ครั้ง คือสัปดาห์ที่ 7 สัปดาห์ที่ 9 และสัปดาห์ที่ 11 เป็นเวลา 3 สัปดาห์ เพื่อสังเกตความคงทนของทักษะทางสังคม

ระยะเวลาในการวัดความคงทนในการเรียนรู้

การวัดความคงทนในการเรียนรู้หลังจากเสร็จสิ้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แล้ว จำเป็นที่จะต้องทราบระยะเวลาที่เหมาะสมในการวัดความคงทนในการเรียนรู้ ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ในการทดสอบความคงทนในการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

Nunnally (1959) กล่าวว่า เพื่อก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนต่าง ๆ น้อยลง ควรเว้นช่วงเวลาในการสอบซ้ำให้ห่างกันอย่างน้อย 2 สัปดาห์ เพราะความเคยชินในการทำแบบทดสอบจะทำให้ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนทั้งสองครั้งสูง

แอตคินสัน และชิฟฟริน (Atkinson & Shiffrin, 1968 : 89-195) ได้กล่าวไว้ว่า ในการที่จะทดสอบความคงทนในการเรียนรู้นั้น ควรที่จะเว้นระยะเวลาให้ห่างจากการทดสอบครั้งแรกนั้นควรประมาณ 14 วัน เพราะช่วงระยะเวลาที่ความจำสั้นนั้น จะฝังตัวกลายเป็นความจำระยะยาวหรือกลายเป็นความคงทนในการเรียน

เกรเกอร์ (Gregory, 1987 : 29) กล่าวว่า นักจิตวิทยาได้ทำการทดลองและได้กำหนดระยะเวลาในการวัดความคงทนในการเรียนรู้ไว้ดังต่อไปนี้

1. ความคงทนในการเรียนรู้จากการรู้สึกรับสัมผัส (Sensory Memory) ควรที่จะวัดหลังจากการเรียนรู้ได้ผ่านมาประมาณ 1 นาทีหรือน้อยกว่า เพราะเป็นความจำหลังการเรียนรู้ที่คงอยู่ในระยะเวลาอันสั้น ที่ตั้งใจจำ หรือใจจดใจจ่อต่อสิ่งนั้นเท่านั้น เมื่อไม่ได้ใส่ใจในสิ่งเหล่านั้น แล้วความจำก็จะเลือนหายไป

2. ความคงทนในการเรียนรู้ระยะยาว (Long – Term Memory) ควรที่จะวัดหลังจากการเรียนรู้ผ่านมาในช่วงระยะเวลา 1 นาที จนถึงหลายวันหรือหลายสัปดาห์ เพราะเป็นความจำที่คงทนถาวรมากกว่าความจำระยะสั้น ไม่ว่าจะทิ้งระยะไว้นานสักเพียงใด ถ้าต้องการให้มีการรื้อฟื้นความจำนั้นๆ ก็อาจจะระลึกออกมาได้ในทันที และก็มี ความถูกต้องอีกด้วย

สรุปได้ว่า ระยะเวลาในการวัดความคงทนในการเรียนรู้ ควรทำการวัดหลังจากทั้งช่วง ระยะเวลาที่ได้รับประสบการณ์ไปแล้ว และในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกระยะเวลาของการวัด ความคงทนในการเรียนรู้หลังจากเด็กได้รับประสบการณ์ไปแล้ว 6 สัปดาห์ ทำการวัดความคงทนใน การเรียนรู้ของเด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน โดยใช้แบบ สังกะเสถียรทางสังคม ทำการสังกะเสถียรหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตลอดทั้งวัน โดยสังกะเสถียรเป็นรายบุคคล จำนวน 3 ครั้ง คือสัปดาห์ที่ 7 สัปดาห์ที่ 9 และสัปดาห์ที่ 11 เป็นเวลา 3 สัปดาห์ เพื่อสังกะเสถียรความคงทนของทักษะทางสังคม

การส่งเสริมที่ช่วยให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้

การที่เด็กจดจำสิ่งที่เรียนรู้ไว้ได้นานที่สุดจนเกิดเป็นความคงทนในการเรียนรู้สามารถทำได้ ดังนี้

ชม ภูมิภาค (2526 : 15) ได้เสนอการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการช่วย ให้เกิดความคงทนในการเรียนได้ดังนี้

1. การจัดบทเรียนให้มีความหมาย (Meaningful) เช่น
  - 1.1 การสร้างสื่อสัมพันธ์ (Mediation)
  - 1.2 การจัดเป็นระบบล่วงหน้า (Advance Organization)
  - 1.3 การจัดเป็นลำดับขั้น (Hierarchical Structure)
  - 1.4 การจัดเข้าเป็นหมวดหมู่ (Organization)
2. การจัดสถานการณ์ช่วยการเรียนรู้ (Mathemagenic) ทำได้ดังนี้
  - 2.1 การนึกถึงสิ่งที่เรียนขณะที่ฝึกฝนอยู่ (Recall During Practice)
  - 2.2 การเรียนเพิ่ม (Over Learning)
  - 2.3 การทบทวนบทเรียน (Periodic Reviews)
  - 2.4 การจำอย่างมีหลักเกณฑ์ (Logical Memory)
  - 2.5 การท่องจำ (Recitation)
  - 2.6 การใช้จินตนาการ (Imagination)
3. ในการทบทวนไม่สามารถทบทวนทุกสิ่งทุกอย่างที่เข้ามาอยู่ในความจำระยะสั้น ดังนั้น จำนวนสิ่งของที่จะจำได้ในความจำระยะสั้นจึงมีจำกัด
4. สิ่งใดก็ตามที่อยู่ในความจำระยะสั้น ยืงนานสิ่งนั้นก็มีโอกาสฝังตัวในความจำ ระยะยาวมากยิ่งขึ้น

5. การฝังตัวในความจำระยะยาวเป็นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง
สิ่งที่อยู่ในความจำระยะยาวกับสิ่งที่ต้องการจดจำ

เพราะพรณ เบลิเยน (2542 : 339-341) ได้เสนอแนะสภาพการณ์ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด
ความคงทนในการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. การให้ผู้เรียน ได้เรียนเนื้อหาสาระที่มีความหมาย
2. ทำให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจ ความรู้สึกที่ดี มีความพอใจกับเหตุการณ์
3. การเรียนและการฝึกหัดด้วยวิธีสลับพัก (Distributed Practice)
4. การจัดระบบความรู้เข้าเป็นหลักการ คือ การให้ผู้เรียนได้รู้ส่วนรวม (Whole) ดีกว่า
การให้เรียนรายละเอียดหลายๆ สิ่งติดต่อกัน
5. ผู้เรียนจะต้องมีวิธีการเรียนที่ดี คือ ตั้งใจศึกษาในเรื่องต่างๆ จนเกิดความเข้าใจ สร้าง
ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เรียนใหม่กับเรื่องที่เรียนมาแล้ว ควรฝึกฝนสม่ำเสมอ มีการทบทวนใน
เวลาที่เหมาะสม โดยเฉพาะการเรียนเพิ่มเติม (Over Learning) โดยศึกษาเรื่องที่เรียนซ้ำๆ จนทำให้
ความทรงจำดีขึ้น
6. ผู้สอนจะต้องใช้อุปกรณ์การสอน ซึ่งมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและเห็น
ภาพพจน์ เช่น แผนภูมิภาพประกอบ ของจริง เป็นต้น
7. ผู้สอนจะต้องจัดให้มีการทบทวนในระยะเวลาเหมาะสม
8. ผู้สอนจะต้องเสนอแนะเทคนิคในการจำให้ผู้เรียน ได้แก่
  - 8.1 หลีกเลี่ยงการจำหลายๆ อย่างในเวลาเดียวกัน
  - 8.2 การใช้เครื่องช่วยความจำ เช่น การสร้างรหัส (Coding) โดยกำหนดสัญลักษณ์
แทนสิ่งที่ต้องการจำ
  - 8.3 การท่องทวน การฝึกฝนที่จะทำให้จำบทเรียนได้ดี

สรุปได้ว่า ความคงทนในการเรียนรู้เป็นสิ่งสมควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นแก่เด็ก เป็นการ
ทบทวนความรู้เดิมที่มีอยู่แล้วหรือสิ่งที่เรียนมาแล้วอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความรู้อย่างคงทนด้วย
ความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

กรรณิการ์ พงศ์เลิศวุฒิ (2547) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบละคร สร้างสรรค์ต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัย ชาย-หญิงชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2546 โรงเรียนเปรมฤดีศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 12 คน ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบละคร สร้างสรรค์ก่อน และระหว่างจัดกิจกรรมโดยเฉลี่ยรวมและจำแนกรายด้านในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอัตราการเปลี่ยนแปลงระหว่างก่อนจัดกิจกรรม และระหว่างจัดกิจกรรมเพิ่มขึ้นตลอดช่วงเวลา 8 สัปดาห์

สนั่นดา ด่านศิริวิโรจน์ (2547) ศึกษาผลของการสอนวิพากษ์วรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีต่อความสามารถในการคิดของเด็กวัยอนุบาล 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดลำดับ ด้านการขยายความ และด้านตีความกับเด็กอนุบาล 2 อายุ 5-6 ปี โดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1) กิจกรรมฟังครูอ่านวรรณกรรม 2) กิจกรรมอภิปรายเกี่ยวกับวรรณกรรมร่วมกัน 3) กิจกรรมขยายความเข้าใจในองค์ประกอบของวรรณกรรม 4) กิจกรรมสรุป พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีความสามารถในการคิดทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีความสามารถในการคิดทั้ง 3 ด้านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ณัฐฐาสิริ ศักดิ์ทอง (2548) ศึกษาผลของการใช้วรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีต่อทักษะชีวิตด้านการกระทำ จิตใจ สังคม ปัญญา และการคิดของเด็กวัยอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5-6 ปี มีกระบวนการสอนประกอบด้วย การนำเสนอประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม การสังเกต และสะท้อนความคิด การสรุปความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรม และการทดลองใช้ในสถานการณ์จริง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความสามารถเกี่ยวกับทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้กระบวนการสอนโดยใช้วรรณกรรมสำหรับเด็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความสามารถเกี่ยวกับทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วราลี ถนอมชาติ (2549) ศึกษาผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในขั้นก่อนการอ่านของเด็กอนุบาล 3 ด้าน ได้แก่ การรู้จักองค์ประกอบ

หนังสือ การจดจำคำศัพท์ และการเข้าใจสถานการณ์กับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5-6 ปี พบว่า กลุ่มทดลองมีความสามารถในขั้นก่อนการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

งานวิจัยเกี่ยวกับทักษะทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย

สายชน วงสานนท์ (2547) ทำการศึกษาเรื่องผลของการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เป็นเด็กชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เมื่อได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการในแต่ละสัปดาห์ มีการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมทั้งโดยรวม และแยกรายด้านสูงขึ้นกว่าก่อนการได้รับประสบการณ์แบบโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

วารภรณ์ ปานทอง (2548) ทำการศึกษาผลการเล่นนิทานคติธรรมประกอบการเล่นบทบาทสมมติที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย เป็นเด็กชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนจัดกิจกรรม และระหว่างการจัดกิจกรรมเล่นนิทานคติธรรมประกอบการเล่นบทบาทสมมติ ในแต่ละช่วงสัปดาห์มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคมโดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงสัปดาห์ พบว่า คะแนนพฤติกรรมทางสังคมโดยเฉลี่ยรวม มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางเพิ่มขึ้นตลอดตั้งแต่ช่วงสัปดาห์ที่ 2-8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย แยกเป็นรายด้าน ได้แก่ การยอมรับผู้อื่น การช่วยเหลือ และการแบ่งปัน พบว่า คะแนนพฤติกรรมทางสังคม 3 ด้าน มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์คะแนนรวมทั้งหมด โดยเฉลี่ยด้านการยอมรับผู้อื่นมีการเปลี่ยนแปลงในทางเพิ่มขึ้นตั้งแต่สัปดาห์ที่ 4-8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ยกเว้นบางช่วงสัปดาห์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ศิริพร เลิศพันธ์ (2548) ได้ศึกษาผลการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน โรงเรียนบ้านโพนขาว จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งทักษะทางสังคมที่พัฒนา มี 5 ด้าน ประกอบด้วย การแสดงความคิดเห็นออกเห็นใจผู้อื่น การแสดงการควบคุมอารมณ์ตนเอง การแสดงออกความขอบคุณ การแสดงการให้อภัย และการแสดงการขอโทษ ผู้วิจัยได้ทำการวัดสัปดาห์การเรียนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมด้วยแบบวัดสัปดาห์การเรียนมาตรฐานของดันทน์ เป็นเวลา 5 สัปดาห์ แล้วจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านให้กับกลุ่มทดลอง และจัดกิจกรรมการเล่นกลางแจ้งตามปกติให้กับกลุ่มควบคุม เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านมีคะแนนทักษะทางสังคมด้านการสร้าง

สัมพันธภาพกับผู้อื่นหลังการทดลองเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อโนชา ธีรธำรง (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย เป็นเด็กชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 15 คน เพื่อรับการจัดกิจกรรมรูปแบบศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แผนการสอนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ และแบบประเมินทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย พบว่า ทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังผ่านกิจกรรมรูปแบบศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้แล้วมีทักษะพื้นฐานทางสังคมโดยรวม และจำแนกรายทักษะมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการทดลอง

สุภาภรณ์ สงนวน (2551) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านกับการจัดกิจกรรมแบบปกติในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านมีทักษะทางสังคมหลังการจัดกิจกรรมสูงขึ้น อยู่ในระดับดี หลังการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านมีคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมมากกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีทักษะทางสังคมสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เพ็ญศรี เทียมแก้ว (2552) ได้ศึกษาผลของการจัดประสบการณ์แบบเรียนรู้ร่วมกันที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดมะกรูด จังหวัดปัตตานี ซึ่งทักษะทางสังคมประกอบด้วย การควบคุมอารมณ์ การปฏิสัมพันธ์พูดคุยกับผู้อื่น การทำกิจกรรมกลุ่ม การช่วยเหลือ และการยอมรับผู้อื่น ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ๆ ละ 5 ครั้ง โดยทำการสังเกตทักษะทางสังคมและบันทึกภาพวิดีโอ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ประมาณ 3-5 คน โดยในกลุ่มจะมีสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกันในเรื่องของความสามารถด้านการเรียนรู้ และความสามารถแตกต่างกันทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งมีครูเป็นผู้กำหนดกำหนดบทบาทให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้ร่วมมือกันทำงาน ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อให้งานประสบความสำเร็จ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบเรียนรู้ร่วมกัน มีทักษะทางสังคมหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้วิธีสอนแบบเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

งานวิจัยเกี่ยวกับความคงทนในการเรียนรู

ศกุนตลา ทานอก (2540) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงของโครงสร้างเปรียบเทียบความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ความสามารถด้านการจำ และความคงทนของความจำนักเรียนที่ทำแบบทดสอบที่มีสิ่งเร้าต่างกัน จำนวน 4 ฉบับ คือ แบบทดสอบความจำภาพสมบูรณ์ที่มีปฏิสัมพันธ์กัน แบบทดสอบความจำภาพภาพสมบูรณ์ที่ไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน แบบทดสอบความจำภาพไม่สมบูรณ์ที่มีปฏิสัมพันธ์กัน และแบบทดสอบความจำภาพไม่สมบูรณ์ที่ไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน โดยทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1,600 คน ผลการศึกษาปรากฏว่า ความคงทนในการจำหลังดูสิ่งเร้า 1 สัปดาห์ของนักเรียนที่ทำแบบทดสอบความจำที่มีสิ่งเร้าต่างกัน 4 ฉบับ ปรากฏว่า มีค่าความคงทนในการจำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

หทัยรัตน์ พงศ์สุวรรณ (2543) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนทางการเรียนคณิตศาสตร์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ระหว่างการสอนโดยใช้แบบฝึกเตรียมความพร้อม และการสอนปกติ โรงเรียนอนุบาลบ้านสะเดา จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ใช้เวลาทดลอง 15 ครั้งๆ ละ 40 นาที ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเตรียมความพร้อมทางการเรียนคณิตศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีความคงทนทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุนทรี สกุลพรหมณ์ (2546) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ และความคงทนทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นอนุบาล 1 ที่เรียนโดยใช้และไม่ใช้แผ่นวีดิทัศน์คาราโอเกะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ เป็นนักเรียนชั้นอนุบาล 1 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยปรากฏว่า ความคงทนทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้และไม่ใช้แผ่นวีดิทัศน์คาราโอเกะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธนูภรณ์ ทองใหญ่ (2548) ได้ศึกษาความคงทนในการจำของเด็กปฐมวัยที่เรียน โดยใช้หนังสือภาพในช่วง 2 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์ โรงเรียนพัฒนาศึกษา จังหวัดสงขลา จำนวน 30 คน ใช้เวลาทำการทดลอง 7 สัปดาห์ๆ ละ 3 วัน ผลการวิจัยพบว่า ความคงทนในการจำของเด็กปฐมวัยหลังการใช้หนังสือภาพในช่วง 2 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์ ปรากฏว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการจำลดลงร้อยละ 1.6 และเมื่อเปรียบเทียบความคงทนในการจำของเด็กปฐมวัย หลังการใช้หนังสือภาพในช่วง 2 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์ ปรากฏว่า ค่าความคงทนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วาสนา บัวศรี (2552) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนทางการเรียนสาระการเรียนรู้หน่วยธรรมชาติรอบตัวของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ระหว่างการเล่านิทานจากหนังสือภาพและการเล่านิทานโดยสื่อการ์ตูนแอนิเมชัน 2 มิติ โรงเรียนซีโหล่นวิทยา จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 26 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเล่านิทาน 2 รูปแบบ มีคะแนนความคงทนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเล่านิทานโดยใช้สื่อแอนิเมชัน 2 มิติ มีคะแนนความคงทนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเล่านิทานโดยใช้หนังสือภาพ

งานวิจัยต่างประเทศ

โบเวอร์ (Bower, 1970) ได้ศึกษาว่าภาพที่มีปฏิสัมพันธ์และผิดปกติ มีผลต่อการคงทนต่อความจำหรือไม่ ผลการวิจัยปรากฏว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาพมีผลต่อความจำแต่ความผิดปกติของภาพไม่มีผลต่อความจำ

อมอริจิ (Amoriggi, 1981) ได้ศึกษาความสามารถในการเล่านิทานของเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยจะเล่านิทานให้เด็กฟังแล้วให้เด็กเล่าเรื่องย้อนกลับ และเล่าเรื่องราวต่อจากผู้วิจัย ทำการทดลองครั้งละ 15-20 นาที เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่า เด็กสามารถเล่านิทานได้ถูกต้องโดยการเรียงลำดับเหตุการณ์ต่างๆ ได้ดีขึ้น และเด็กสามารถนำเอานิทานที่ฟังไปประยุกต์เล่าต่อ

พิก โจน (Peeck Joan, 1985) ได้ศึกษาผลของการจับคู่คิดที่เกิดขึ้นระหว่างเนื้อหาที่เป็นคำพูดและรูปภาพกับความคงทนในการจำของเด็ก ผลการวิจัยปรากฏว่า ความคงทนในการจำของภาพที่จับคู่คิดหลังจากที่ฟังช่วงไว้ระยะเวลาหนึ่งจะทำให้กลายเป็นการลืม แต่เด็กสามารถจำข้อมูลจากภาพได้มากกว่าจากเนื้อ

ดิกสัน จอห์นสัน และซอลท์ (Dixon Johnson and Sal, 1997) ได้วิจัยเกี่ยวกับเรื่องการจัดกิจกรรมการเล่านิทานให้กับเด็กอนุบาล อายุ 3-4 ปี ที่โรงเรียนในเมืองดีทรอยด์ จำนวน 46 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่ม 1 เล่านิทานให้เด็กฟังแล้วให้แสดงบทบาทประกอบตามเนื้อเรื่อง กลุ่มที่ 2 เล่านิทานให้ฟังพร้อมทั้งพาไปดูของจริงนอกสถานที่ เช่น ไปสวนสัตว์ ไปซื้อของของกลุ่มที่ 3 เล่านิทานแล้วสนทนากับเด็กเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง และกลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มควบคุมพบว่า กลุ่มเด็กที่แสดงบทบาทประกอบตามเรื่องได้แสดงบทบาทเลียนแบบตัวละครในเนื้อเรื่องไปด้วยจะพัฒนาจิตลักษณะต่างๆ ได้ดีที่สุดใน แสดงว่าเมื่อเด็กฟังนิทานแล้วเกิดความต้องการที่จะเลียนแบบตัวละครที่เด็กชอบหรือตัว

ละครที่ได้รับความสำเร็จจากพฤติกรรมนั้น และเนื้อหาในนิทาน ถ้าเป็นเรื่องที่ใกล้เคียงความเป็นจริง เช่น เทพนิยายแล้วจะได้ผลดีต่อจิตลักษณะของเด็กได้ดีกว่านิทานที่มีเนื้อหาใกล้ชีวิตเด็ก

ชเนปส์ (Schneps, 2002) ได้ทำการศึกษาเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางสังคม และภาษากับปัญหาทางพฤติกรรมในนักเรียนก่อนประถมที่มีความเสี่ยง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กก่อนวัยเรียนจำนวน 51 คน อายุระหว่าง 3-5 ปี วิธีการศึกษา ทำการประเมินปัญหาจากภายนอก และภายใน โดยใช้แบบประเมินเชิงคลินิกของเด็กระดับพื้นฐานถึงระดับก่อนวัยเรียนด้านภาษา ประเมินทักษะทางสังคมด้วยแบบวัดพฤติกรรมเด็กก่อนวัยเรียนถึงอนุบาล (แบบวัดรายงานของครู) และด้านแบบทดสอบย่อยด้านสังคม การรู้จักตนเองเกี่ยวกับแบบวัดมโนคติเบื้องต้นฉบับแก้ไขของ Bracken ผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณบ่งชี้ว่า หลังการควบคุมเพื่อการประเมินไอคิวทางอังกฤษ (ไม่ใช่ภาษาพูด) แล้ว ทักษะทางภาษามีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมภายใน แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมจากภายนอก ผลการวิเคราะห์การถดถอยอีกด้านหนึ่ง บ่งชี้ว่า หลังการควบคุมเพื่อประเมินไอคิวทางอังกฤษแล้ว รายงานเกี่ยวกับทักษะทางสังคมมีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมทั้งภายในและภายนอก ประการสุดท้าย การวิเคราะห์ความถดถอยเพิ่มเติมบ่งชี้ว่า ทักษะทางสังคมเป็นตัวกลางให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับปัญหาพฤติกรรมจากภายใน

โอราเว็คซ์ (Oravec, 2004) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทักษะทางสังคมกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนระดับปฐมวัยที่อาศัยในครอบครัว และสังคมที่มีความรุนแรง กลุ่มตัวอย่างคือแม่ จำนวน 223 คน ดำเนินการ โดยให้ความรู้อาสาสมัครเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอายุ 3-5 ปี การพัฒนาทักษะทางสังคม และส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ให้อาสาสมัครนำไปใช้กับเด็กที่มีปัญหาดังกล่าว พบว่า เด็กนักเรียนระดับปฐมวัยที่มีปัญหาด้านทักษะทางสังคม และมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีขึ้น พฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดน้อยลง

ทอร์ (Toor, 2007) ศึกษาการสร้างเชื่อมโยงทางตัวบทของเด็กอายุ 4 ปี ในระหว่างการอ่านหนังสือนิทานร่วมกับผู้ใหญ่พบว่า เด็กเล็กกระตือรือร้นในการนำความรู้ของสื่ออื่น และประสบการณ์ในชีวิตจริงมาใช้ในการสร้างความหมายเมื่ออ่านหนังสือภาพที่ตนไม่คุ้นเคย ผลจากการสร้างเชื่อมโยงทางตัวบทของเด็กสามารถจัดระดับจากระดับธรรมดา ซึ่งคือความรู้สึกรื่นรมย์ในการจำได้ไปสู่ระดับสูง ซึ่งคือการเปรียบเทียบระหว่างสื่อที่อ่านในแง่มุมมองของแก่นเรื่อง และโครงเรื่อง จากการศึกษาพบว่าผู้ใหญ่สามารถบูรณาการการสร้างเชื่อมโยงทางตัวบทของเด็กเพื่อนำไปสู่การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดที่แตกต่างกันไป การตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการการสร้างเชื่อมโยงทางตัวบทในการสร้างความหมายของเด็ก อาจสามารถทำให้

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาปฐมวัย มีกรอบในการวางแผนการพัฒนาภาษาและการอ่านเขียนอย่างเป็นระบบในชั้นเรียนของตนเอ

สรุป

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดม่วง และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน และนำการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานไปจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดม่วง สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยพบว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานสามารถเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กได้ เนื่องจากวรรณกรรมนำเสนอพฤติกรรมที่สังคมพึงประสงค์ สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย เป็นกลยุทธ์ที่ดีในการอบรมสั่งสอนได้อย่างแยบยล ช่วยให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษา รักการอ่าน ส่งเสริมพัฒนาการในทุกๆ ด้าน เด็กได้พัฒนาตนเอง ปรับตัวเข้าสู่สังคมกับเพื่อน รู้จักมารยาทในการเข้าสังคม และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ วรรณกรรมจึงมีความสำคัญกับเด็กปฐมวัย ทำให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดี เกิดความเข้าใจในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม ความคิดความซื่อ ตลอดจนการอยู่ร่วมกันในสังคม เพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยที่ชอบสร้างจินตนาการ มีความคิดที่เป็นรูปธรรม สามารถนำวรรณกรรมมาเป็นสื่อเพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดทักษะทางสังคมที่ดี เป็นตัวแทนที่เด็กสามารถเลียนแบบพฤติกรรมได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานมาเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย โดยมีขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นครูเล่าวรรณกรรม 2) ขั้นเด็กเล่าและต่อเติม 3) ขั้นแสดงบทบาทสมมติ และ 4) ขั้นสรุปและประเมินผล เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาทักษะทางสังคมที่สูงขึ้นต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย” เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบ Pre-Experimental Designs แบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อน-หลัง (One Group Pretest Posttest Design) ผสมผสานแบบชุดเวลา (Time Series Design) โดยมีเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 1 ห้องเรียน ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดม่วง สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ซึ่งมีรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

การดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงกำหนดรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย

เป็นการจัดเตรียมโครงการวิจัยเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามโครงการ เป็นขั้นตอนของการกำหนดปัญหาของการวิจัย ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยการศึกษาแนวคิดทฤษฎีต่างๆ จากเอกสาร ตำรา รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย วัตถุประสงค์ คำถามการวิจัย สมมติฐานการวิจัย และออกแบบการวิจัย กำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แบบประเมินทักษะทางสังคม ก่อนเรียนและหลังเรียน (Pretest-Posttest) แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม การหาคุณภาพ และปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ การเสนอความเห็นชอบโครงการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามโครงการวิจัย

เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่พัฒนาขึ้นในขั้นตอนที่ 1 ไปดำเนินการทดลอง และรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนำมาตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

เป็นขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการวิจัย การเสนอรายงานผลการวิจัยต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามประเด็นที่กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ จัดพิมพ์ และรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติจบการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ครั้งนี้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับวิธีวิจัย ประกอบด้วย ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา ขอบเขตเนื้อหา ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง แบบแผนการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การดำเนินการทดลอง การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดม่วง สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 3 ห้องเรียน รวม 90 คน

กลุ่มตัวอย่าง

เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดม่วง สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1 ห้องเรียน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 30 คน โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ตัวแปรตาม คือ

1. ทักษะทางสังคม 3 ด้าน ประกอบด้วย

1.1 การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

1.2 มารยาทในการเข้าสังคม

1.3 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

2. ความคงทนของทักษะทางสังคม

ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาสาระที่ใช้ในการวิจัยเป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โรงเรียนวัดม่วง
ชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 6 หน่วย ประกอบด้วย

1. หน่วยหนูน้อยมารยาทงาม
2. หน่วยเด็กดีทำได้
3. หน่วยโรงเรียนของเรา
4. หน่วยชุมชนที่น่าอยู่
5. หน่วยหนูเป็นคนไทย
6. หน่วยเมืองไทยที่รัก

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาดำเนินการทดลองเป็น 4 ช่วง รวม 11 สัปดาห์ ดังนี้

ช่วงที่ 1 ประเมินทักษะทางสังคมก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรม
เป็นฐาน

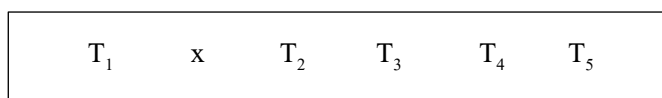
ช่วงที่ 2 จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเป็นเวลา 6 สัปดาห์ๆ ละ 4
ครั้งๆ ละ 45 นาทีในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 รวมเวลา
ทดลองทั้งสิ้น 24 ครั้ง

ช่วงที่ 3 ประเมินทักษะทางสังคมหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรม
เป็นฐาน

ช่วงที่ 4 ประเมินความคงทนของทักษะทางสังคมหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้
วรรณกรรมเป็นฐานในสัปดาห์ที่ 7 สัปดาห์ที่ 9 และสัปดาห์ที่ 11 รวมเวลาทดลองทั้งสิ้น 3 สัปดาห์

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบแผนขั้นตอนการวิจัยขั้นพื้นฐาน (Basic Research) แบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อน-หลัง (One Group Pretest Posttest Design) ผสมผสานแบบชุดเวลา (Time Series Design) ซึ่งมีรูปแบบดังแผนภูมิที่ 2 ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest Posttest Design ผสมผสาน Time Series Design

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

เมื่อ T_1 คือ การทดสอบก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน
ในสัปดาห์ที่ 1

X คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานในสัปดาห์ที่ 1-6

T_2 คือ การทดสอบหลังจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานในสัปดาห์ที่ 6

T_3 คือ การทดสอบความคงทนของทักษะทางสังคมในสัปดาห์ที่ 7

T_4 คือ การทดสอบความคงทนของทักษะทางสังคมในสัปดาห์ที่ 9

T_5 คือ การทดสอบความคงทนของทักษะทางสังคมในสัปดาห์ที่ 11

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

เครื่องมือที่ใช้ในทดลอง ประกอบด้วย

1. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ในการนี้ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 กำหนด คือ หน่วยการจัดประสบการณ์จำนวน 6 หน่วย ได้แก่ หน่วยหนูน้อยมารยาทงาม หน่วยเด็กดีทำได้ หน่วยโรงเรียนของเรา หน่วยชุมชนที่น่าอยู่ หน่วยหนูเป็นคนไทยและหน่วยเมืองไทยที่รัก เป็นเวลา 6 สัปดาห์ๆ ละ 4 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที รวมเวลาดทดลองทั้งสิ้น 24 ครั้ง จัดประสบการณ์ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยระยะเวลาใน 1 หน่วยยึดหยุ่นตามความเหมาะสม

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ประกอบด้วย

1. แบบประเมินทักษะทางสังคม เป็นแบบประเมินพฤติกรรมทักษะทางสังคมจำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งแบบประเมินเป็น 3 ด้าน มีลักษณะเป็นคำถามประกอบรูปภาพเกี่ยวกับสถานการณ์ต่างๆ ที่บ่งบอกถึงพฤติกรรมการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มารยาทในการเข้าสังคม และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านละ 6 ข้อ รวม 18 ข้อๆ ละ 1 คะแนน รวม 18 คะแนน ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้สึก การกระทำหรือพฤติกรรม โดยครูเป็นผู้อ่านคำถามให้เด็กฟัง ส่วนคำตอบเด็กเป็นผู้ตอบด้วยตนเอง ไม่มีตัวเลือกในการตอบ เพื่อประเมินทักษะทางสังคมว่าหากเด็กอยู่ในสถานการณ์นั้นจะปฏิบัติตนอย่างไร ใช้ประเมินพฤติกรรมทักษะทางสังคมก่อน และหลังการทดลอง

2. แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มารยาทในการเข้าสังคม และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) 2 ระดับคือ ปฏิบัติ และไม่ปฏิบัติ แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมแบ่งด้านละ 6 รายการ รวม 18 รายการๆ ละ 1 คะแนน รวม 18 คะแนน ทำการสังเกตพฤติกรรมหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานตลอดทั้งวัน โดยสังเกตเด็กเป็นรายบุคคลจำนวน 3 ครั้ง คือสัปดาห์ที่ 7 สัปดาห์ที่ 9 และสัปดาห์ที่ 11 เป็นเวลา 3 สัปดาห์ เพื่อสังเกตความคงทนของทักษะทางสังคม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีวิธีการ ขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. การสร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน จำนวน 6 หน่วย มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวทางการเขียนแผนการจัดประสบการณ์จากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดม่วง ข้อมูลพัฒนาการเด็ก การสร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยโรงเรียนวัดม่วง ความสัมพันธ์ของมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สภาพที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 4 ปี ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้

1.3 ศึกษาวรรณกรรม และคัดเลือกวรรณกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มารยาทในการเข้าสังคม และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกวรรณกรรมตามกรอบแนวคิดการคัดเลือกวรรณกรรม ดังนี้คือ เป็นนิทานที่มีภาพประกอบสวยงาม ทั้งร้อยแก้วร้อยกรอง โครงเรื่องไม่ซับซ้อน เนื้อหาชัดเจน และเหมาะสม การใช้ภาษาเข้าใจง่าย รูปภาพมีสีสันสวยงาม รูปเล่มกะทัดรัด และมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม

1.4 นำวรรณกรรมมาสร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้นิทานที่มีภาพประกอบจำนวน 12 เรื่อง ซึ่งมีขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 4 ขั้นตอน

1.4.1 ชั้นครูเล่าวรรณกรรม โดยชั้นนี้เริ่มต้นด้วยการแนะนำหนังสือชื่อเรื่อง ผู้แต่ง จากนั้นครูเล่าวรรณกรรมให้เด็กฟังจนจบเรื่องโดยไม่ขาดตอน และเด็กได้เห็นภาพประกอบอย่างชัดเจน

1.4.2 ชั้นเด็กเล่าและต่อเติม เป็นชั้นให้เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณกรรม ได้แก่ ตัวละคร เนื้อเรื่อง พฤติกรรม ลักษณะนิสัย ผลของพฤติกรรม และนำมาสร้างหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books)

1.4.3 ชั้นแสดงบทบาทสมมติ เป็นชั้นที่เด็กนำเนื้อหาหรือเหตุการณ์ในวรรณกรรมมาแสดงบทบาทสมมติพฤติกรรมที่ดีที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง

1.4.4 ชั้นสรุปและประเมินผล เป็นชั้นที่เด็กและครูร่วมกันสรุปพฤติกรรมที่ดีในวรรณกรรม และประเมินผลทักษะทางสังคมของเด็ก

1.5 เสนอแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาดา สุทธาพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย อาจารย์ ดร.สรัญญา จันทร์ชูสกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล อาจารย์ ดร.ยุวรี ผลพันธิน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล อาจารย์ ดร.อารีย์ พรหมเล็ก ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย และอาจารย์ ดร.ปฤถัต นัจนฤตย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา เพื่อตรวจสอบพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสมของเนื้อหา การจัดประสบการณ์แต่ละขั้นตอน และความสอดคล้องขององค์ประกอบต่างๆในแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ นำมาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง โดยใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แบ่งเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 99-100) ดังนี้

5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง เหมาะสมมาก

3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

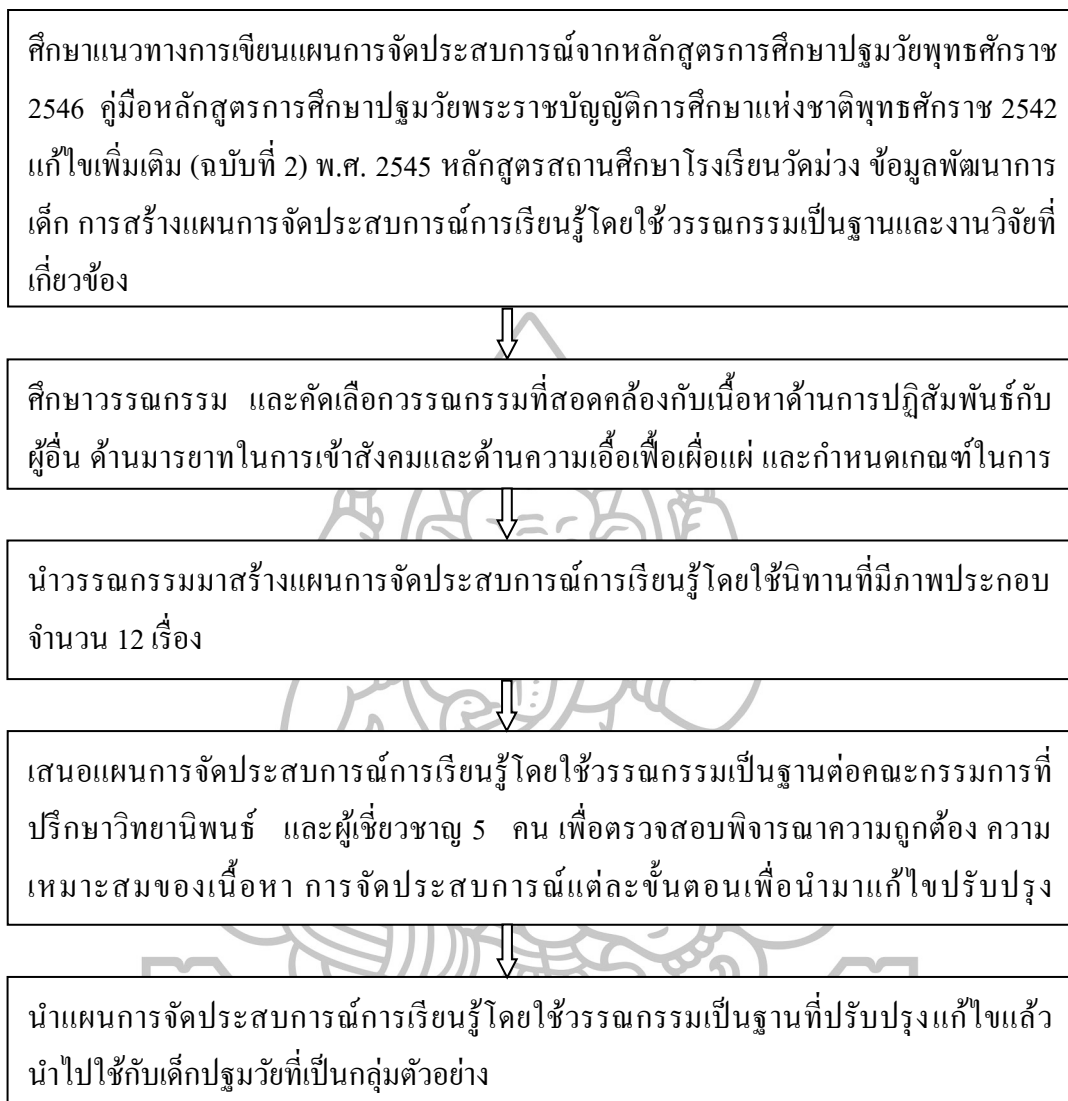
นำคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายออกเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 100) มีความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ถ้าค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีค่าตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 ถือว่าองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมสอดคล้อง (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 100)

ทุกรายการของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ สูงกว่า 3.51 แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้ง 12 แผน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระหว่าง 3.80 - 4.40 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ระหว่าง 0.54 - 0.83 (ภาคผนวก ค : 143) และปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ ดังนี้ เปลี่ยนจำนวนวันในการนำวรรณกรรมมาจัดประสบการณ์ จากวันละ 1 วรรณกรรม เปลี่ยนเป็น 2 วัน 1 วรรณกรรม และเปลี่ยนขั้นตอนในการจัดประสบการณ์ โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน จากวันละ 4 ขั้นตอน เป็นวันละ 2 ขั้นตอน เนื่องจากระยะเวลาในการจัดประสบการณ์ 45 นาที

1.6 นำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานไปใช้ในการวิจัยกับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดม่วง สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 12 แผน ดังรายละเอียดในแผนภูมิที่ 3 ดังนี้

แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

2. แบบประเมินทักษะทางสังคม เป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 1 ฉบับ ดำเนินการประเมินพฤติกรรมทักษะทางสังคมก่อนจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน และหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน โดยแบ่งแบบประเมินเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านมารยาทในการเข้าสังคม และด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีลักษณะเป็นคำถามประกอบภาพเกี่ยวกับสถานการณ์ต่างๆ ที่บ่งบอกถึงพฤติกรรม การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มารยาทในการเข้าสังคม และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านละ 6 ข้อ รวม 18 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้สึก การกระทำหรือพฤติกรรม โดยครูเป็นผู้อ่านคำถามให้เด็กฟัง ส่วน

คำตอบเด็กเป็นผู้ตอบด้วยตนเอง ไม่มีตัวเลือกในการตอบ เพื่อประเมินทักษะทางสังคมว่าหากเด็กอยู่ในสถานการณ์นั้นจะปฏิบัติตนอย่างไร กำหนดคะแนนข้อละ 1 คะแนน คะแนนเต็ม 18 คะแนน มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม และเครื่องมือประเมินทักษะทางสังคมเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินทักษะทางสังคม

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยมากำหนดเป็นรูปภาพสถานการณ์เพื่อประเมินทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยครอบคลุมทักษะทางสังคมประกอบด้วย การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มารยาทในการเข้าสังคม และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ในการคัดเลือกสถานการณ์ ผู้วิจัยคัดเลือกสถานการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเด็กตลอดจนสถานการณ์ที่เป็นเกิดขึ้นในสังคมนรอบตัวเด็กเพื่อเป็นเครื่องมือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

2.3 นำรูปภาพสถานการณ์ทักษะทางสังคมมาสร้างแบบประเมินทักษะทางสังคม ทั้ง 3 ด้านๆ ละ 6 สถานการณ์ ได้แก่ การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มารยาทในการเข้าสังคม และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นคำถามประกอบรูปภาพสถานการณ์ต่างๆ จำนวน 18 สถานการณ์ ข้อละ 1 คะแนน รวม 18 คะแนน ตามความสามารถในการตอบคำถามของเด็กปฐมวัย ดังนี้

0 หมายถึง ตอบคำถามไม่ได้ โดยแสดงพฤติกรรมนิ่งเฉย ตอบไม่ตรงกับคำถามด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม

1 หมายถึง ตอบคำถามได้ โดยแสดงพฤติกรรมได้ตอบ ตอบตรงกับคำถามเหมาะสมกับสถานการณ์

การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

- เมื่อเด็กเดินผ่านผู้ใหญ่ เด็กควรปฏิบัติอย่างไร
- เมื่อเห็นเพื่อนนั่งเป็นกลุ่ม เด็กเดินผ่าน ควรปฏิบัติอย่างไร
- เมื่อเห็นเพื่อนกำลังเล่นของเล่นเป็นกลุ่ม เด็กอยากเข้าร่วมกลุ่มเล่นด้วย ควรปฏิบัติอย่างไร
- เมื่อเด็กพบคุณครูในโรงเรียน เด็กควรปฏิบัติอย่างไร
- เมื่อเด็กเห็นเพื่อนกำลังนั่งร้องไห้อยู่ เด็กควรทำอย่างไร
- คุณครูให้เด็กที่ทำงานเสร็จแล้ว ไปเล่นไม้บล็อกที่มุมของเล่น เมื่อเด็กทำงานเสร็จ เด็กควรทำอย่างไร

มารยาทในการเข้าสังคม

- เมื่อผู้ใหญ่หยิบน้ำดื่มให้ เด็กควรปฏิบัติอย่างไร
- เมื่อเด็กอยากรับประทานขนม จึงเดินไปที่โรงอาหาร ขณะนั้นมีเพื่อนๆ มากมายกำลังซื้อขนมอยู่ เด็กควรปฏิบัติอย่างไร
- เมื่อเด็กเดินชนของเล่นในขณะที่เพื่อนกำลังเล่นอยู่ เด็กควรปฏิบัติอย่างไร
- คุณครูแจกอุปกรณ์ให้ทำงานกลุ่ม แต่อุปกรณ์มีน้อยไม่เพียงพอทั้งจำนวนเด็ก เพื่อนๆกำลังใช้อุปกรณ์ชิ้นนั้นอยู่ เด็กอยากใช้อุปกรณ์ชิ้นนั้นบ้าง เด็กควรปฏิบัติอย่างไร
- ขณะที่เพื่อนกำลังวาดภาพ แล้วเด็กทำน้ำหกบนภาพของเพื่อน เด็กควรทำอย่างไร
- เด็กได้หยิบไม้ขีดจากมุมของเล่นมาเล่นจำนวนมาก เมื่อถึงเวลารับประทานอาหารกลางวัน เด็กควรปฏิบัติอย่างไร

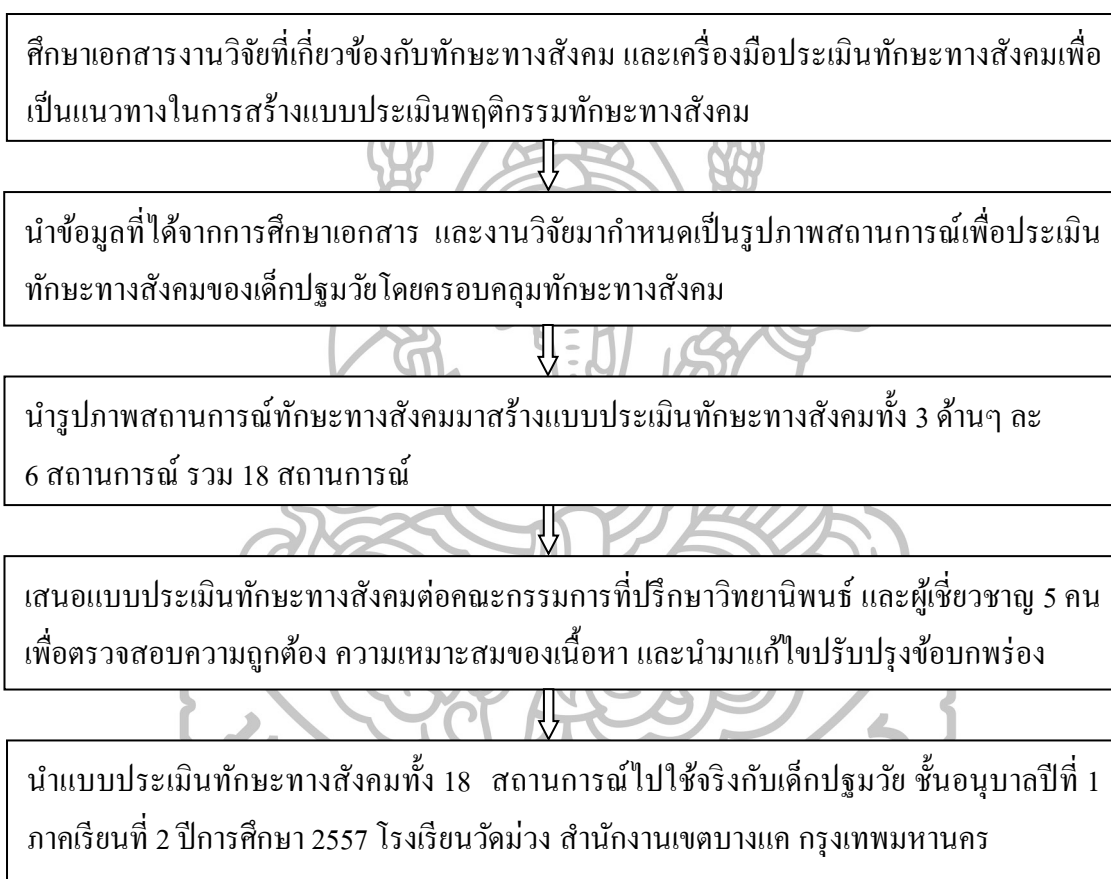
ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

- เมื่อคุณแม่ให้ขนมมาโรงเรียนมากมาย เห็นเพื่อนๆ นั่งมองอยู่ เด็กควรทำอย่างไร
- ระหว่างที่เด็กกำลังวิ่งเล่น เห็นคุณพ่อกวาดเศษใบไม้อยู่ข้าง เด็กควรปฏิบัติอย่างไร
- ระหว่างที่เด็กกำลังนั่งเล่นของเล่น มองเห็นคุณครูยกหนังสือจำนวนมากเพื่อไปวางโต๊ะข้างๆ เด็กควรปฏิบัติอย่างไร
- ในขณะที่เพื่อนกำลังหัวของพระพุทธรูป เหยียดทำของหล่นที่พื้น เมื่อเด็กเห็นของชิ้นนั้น ควรทำอย่างไร
- เมื่อเด็กพบคุณครูกำลังถือของมาเต็มมือ เด็กควรทำอย่างไร
- เด็กซื้อขนมมาหลายชิ้น แต่เพื่อนๆ ในกลุ่มไม่มีขนมทานเลย เด็กควรทำอย่างไร

2.4 เสนอแบบประเมินทักษะทางสังคมต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของเนื้อหา และนำมาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ถ้าค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีค่าตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 ถือว่าแบบประเมินทักษะทางสังคมนั้นมีความเหมาะสมสอดคล้อง (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 100) โดยแบบประเมินทักษะทางสังคม มีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นอยู่ในระหว่าง 4.20 - 4.80 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระหว่าง 0.44 - 0.83 (ภาคผนวก ค : 164) และปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินทักษะทาง

สังคมตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ ดังนี้ ปรับการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับวัยเด็กปฐมวัย จากคำว่า “หนู” เป็น “เด็ก” ปรับภาพให้สัมพันธ์กับโจทย์ และเพิ่มสีสันให้กับภาพ

2.5 นำแบบประเมินทักษะทางสังคมทั้ง 18 สถานการณ์ไปใช้จริงกับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดม่วง สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ดังรายละเอียดในแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาแบบประเมินทักษะทางสังคม

3. แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มารยาทในการเข้าสังคม และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ด้านละ 6 ข้อ ทำการสังเกตพฤติกรรมตลอดทั้งวัน เป็นรายบุคคล ระยะเวลา 3 สัปดาห์ คือ สัปดาห์ที่ 7 สัปดาห์ที่ 9 และสัปดาห์ที่ 11 เพื่อสังเกตความคงทนของทักษะทางสังคม มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มารยาทในการเข้าสังคม เอื้อเพื่อเพื่อน และการบินที่กพฤติกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม

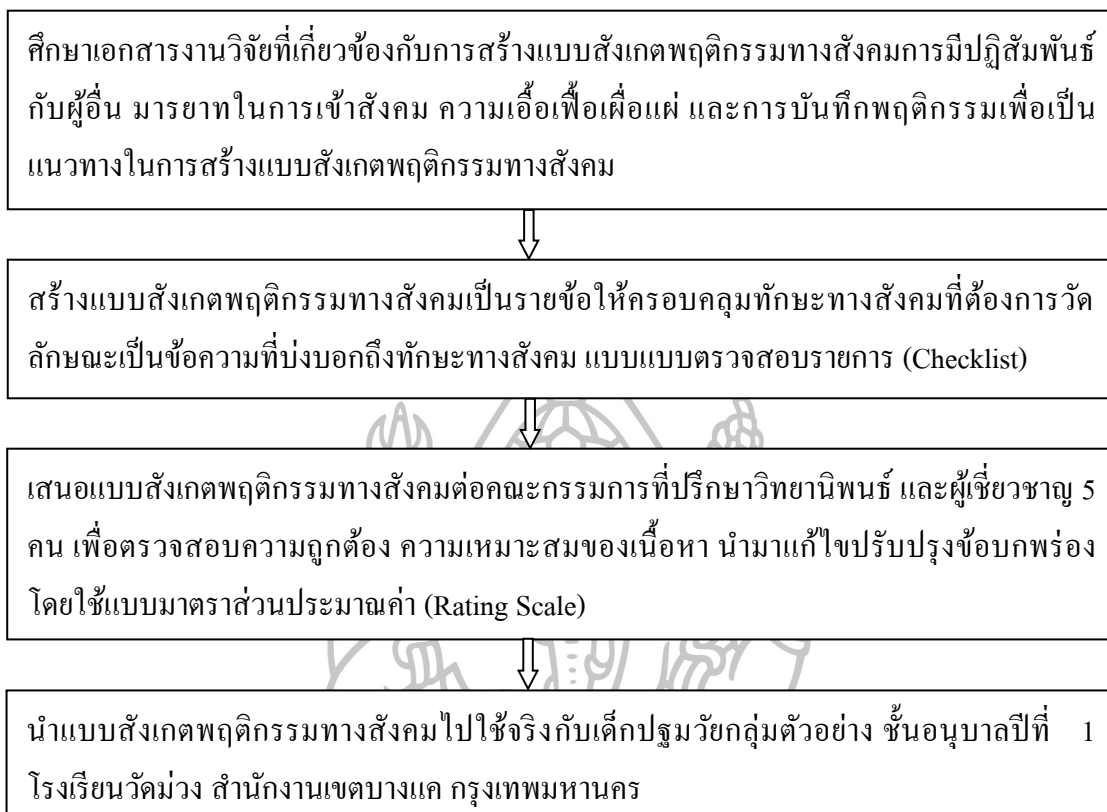
3.2 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งแบบสังเกตเป็น 3 ด้านๆ ละ 6 ข้อ รวม 18 ข้อ ประกอบด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มารยาทในการเข้าสังคม และเอื้อเพื่อเพื่อน สร้างแยกเป็นรายข้อให้ครอบคลุมทักษะทางสังคมที่ต้องการวัด ซึ่งแบบสังเกตมีลักษณะเป็นข้อความที่บ่งบอกถึงทักษะทางสังคม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) คือ ปฏิบัติและไม่ปฏิบัติ โดยกำหนดคะแนน ดังนี้

0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ

1 หมายถึง ปฏิบัติ

3.3 เสนอแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของเนื้อหา และนำมาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ถ้าค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีค่าตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 ถือว่าแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมนั้นมีความเหมาะสมสอดคล้อง (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 100) โดยแบบประเมินสังเกตพฤติกรรมทางสังคม มีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นเท่ากับ 4.40 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54 (ภาคผนวก ค : 165) และปรับปรุงแก้ไขแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ ดังนี้ เพิ่มพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตของทักษะทางสังคมในแต่ละด้าน และสลับด้านตัวอักษรให้อ่านง่ายขึ้นจากแนวนอนเป็นแนวตั้ง

3.4 นำแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมไปใช้จริงกับเด็กปฐมวัยกลุ่มตัวอย่างชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดม่วง สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 18 ข้อ ดังรายละเอียดในแผนภูมิที่ 5 ดังนี้

แผนภูมิที่ 5 ขั้นตอนการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยด้วยการจัด
 ประสิทธิภาพการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

การดำเนินการทดลอง

ในการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นก่อนการทดลอง** เป็นขั้นที่ผู้วิจัยทำการประเมินก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Pretest) ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่เป็นกลุ่มทดลอง ในสัปดาห์ที่ 1 โดยใช้แบบประเมินทักษะทางสังคมเพื่อตรวจสอบคุณภาพ จำนวน 18 ข้อ มีลักษณะเป็นคำถามประกอบรูปภาพเกี่ยวกับสถานการณ์ต่างๆ ที่บ่งบอกถึงพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มารยาทในการเข้าสังคม และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่โดยครูเป็นผู้อ่านคำถามให้เด็กฟัง ส่วนคำตอบเด็กเป็นผู้ตอบด้วยตนเอง ไม่มีตัวเลือกในการตอบ เพื่อประเมินทักษะทางสังคม

2. **ขั้นทดลอง** ผู้วิจัยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเองตามแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ในสัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 6 ดำเนินการทดลองช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 สัปดาห์ละ 4 ครั้งๆ ละ 45 นาที รวมเวลาทดลอง

ทั้งสิ้น 24 ครั้ง โดยมีขั้นตอนการจัดประสบการณ์ ดังนี้ 1) ชั้นครูเล่าวรรณกรรม โดยชั้นนี้เริ่มต้นด้วยการแนะนำหนังสือ ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง จากนั้นครูเล่าวรรณกรรมให้เด็กฟังจนจบเรื่องโดยไม่ขาดตอน และเด็กได้เห็นภาพประกอบอย่างชัดเจน 2) ชั้นเด็กเล่าและต่อเติม เป็นชั้นให้เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณกรรม ได้แก่ เนื้อเรื่อง ตัวละคร พฤติกรรม ลักษณะนิสัย ผลของพฤติกรรม และนำมาสร้างหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books) ร่วมกัน 3) ชั้นแสดงบทบาทสมมติ เป็นชั้นที่เด็กนำเนื้อหาหรือเหตุการณ์ในวรรณกรรมมาแสดงบทบาทสมมติพฤติกรรมที่ดีที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง และ 4) ชั้นสรุปและประเมินผล เป็นชั้นที่เด็กและครูร่วมกันสรุปพฤติกรรมที่ดีในวรรณกรรม และประเมินผลทักษะทางสังคมของเด็ก

3. ชั้นหลังการทดลอง

3.1 ทำการทดสอบหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Posttest) กับกลุ่มทดลอง ในสัปดาห์ที่ 6 โดยใช้แบบประเมินทักษะทางสังคมชุดเดิมที่ใช้ก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อเปรียบเทียบและวิเคราะห์ทักษะทางสังคมก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

3.2 ทำการสังเกตความคงทนของทักษะทางสังคมหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม เพื่อสังเกตความคงทนของทักษะทางสังคมหลังการจัดประสบการณ์ 3 สัปดาห์ จำนวน 3 ครั้ง คือ สัปดาห์ที่ 7 สัปดาห์ที่ 9 และ สัปดาห์ที่ 11

3.3 นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินทักษะทางสังคม และแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมมาตรวจสอบผลการทดลอง แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ สำหรับการวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียด ดังนี้

1. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ดำเนินการ โดยตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน พิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสมของเนื้อหา การจัดประสบการณ์แต่ละขั้นตอนและความสอดคล้องขององค์ประกอบต่างๆในแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แล้วนำผลการตรวจสอบมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง

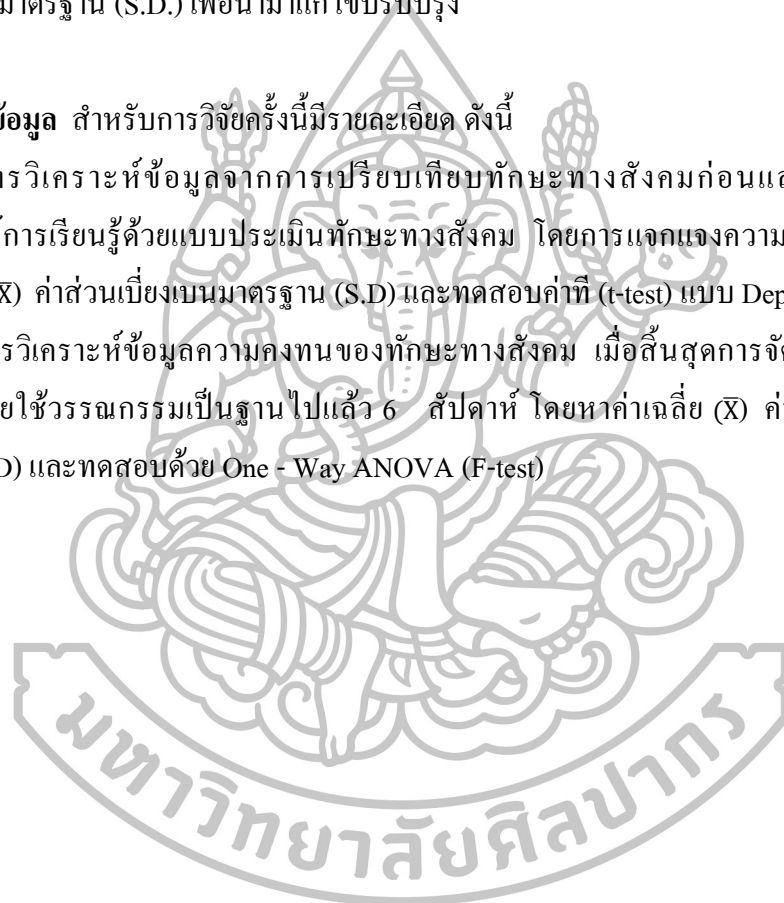
2. แบบประเมินทักษะทางสังคม ดำเนินการโดยตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของเนื้อหา ภาษา โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่าแล้วนำผลคะแนนความคิดเห็น มาตรวจสอบหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง

3. แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม ดำเนินการโดยตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของเนื้อหา ภาษา โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า แล้วนำผลการตรวจสอบมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง

การวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียด ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการเปรียบเทียบทักษะทางสังคมก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยแบบประเมินทักษะทางสังคม โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent

2. การวิเคราะห์ข้อมูลความคงทนของทักษะทางสังคม เมื่อสิ้นสุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานไปแล้ว 6 สัปดาห์ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบด้วย One - Way ANOVA (F-test)

ตารางที่ 5 สรุปวิธีดำเนินการวิจัยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์การวิจัย	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/วิเคราะห์
1. เพื่อศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน	ทดสอบเพื่อประเมินผลทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 1 ก่อน และหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน	เด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดม่วง สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1 ห้องเรียน	แบบประเมินทักษะทางสังคม โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent
2. เพื่อศึกษาความคงทนของทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน	สังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคม หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน จำนวน 3 ครั้ง คือ สัปดาห์ที่ 7 สัปดาห์ที่ 9 และสัปดาห์ที่ 11		แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และทดสอบด้วย One-Way ANOVA (F-test)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดม่วง สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ทดสอบความสามารถของทักษะทางสังคม และทดสอบความคงทนของทักษะทางสังคมที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานด้วยตนเอง เพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์ และสมมติฐานการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคงทนของทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลนี้เพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน จำแนกเป็นรายด้าน

ผลการทดสอบ	จำนวนเด็กปฐมวัย	คะแนนเต็ม	ก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้		หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้		df	t-test	Sig
			$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D			
การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	30	6	2.40	.81	4.97	.99	29	16.37	** .00
มารยาทในการเข้าสังคม	30	6	2.17	.98	5.23	.97	29	17.78	** .00
ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	30	6	2.37	1.06	5.20	.96	29	17.00	** .00
ทักษะทางสังคม	30	18	6.97	2.31	15.40	2.68	29	24.70	** .00

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 6 พบว่า คะแนนทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานทั้งสามด้าน มีคะแนนสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งยอมรับสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้ข้อที่ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 15.40$, S.D. = 2.68) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 6.97$, S.D. = 2.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = .99) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.40$, S.D. = .81) ด้านมารยาทในการเข้าสังคม มีคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 5.23$, S.D. = .97) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดประสบการณ์

การเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.17$, S.D. = .98) และด้านความเอื้อเพื่อพ่อแม่ มีคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 5.20$, S.D. = .96) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.37$, S.D. = 1.06)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคงทนของทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลนี้เพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาความคงทนของทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน มีรายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) ความคงทนของทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ทักษะทางสังคมด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	.289	2	.144	.255	.775
	ภายในกลุ่ม	49.267	87	.566		
	รวม	49.556	89			
ทักษะทางสังคมด้านมารยาทในการเข้าสังคม	ระหว่างกลุ่ม	.200	2	.100	.196	.822
	ภายในกลุ่ม	44.300	87	.509		
	รวม	44.500	89			
ทักษะทางสังคมด้านความเอื้อเพื่อพ่อแม่	ระหว่างกลุ่ม	1.156	2	.578	.757	.472
	ภายในกลุ่ม	66.400	87	.763		
	รวม	67.556	89			
ทักษะทางสังคมโดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.489	2	.744	.196	.822
	ภายในกลุ่ม	329.900	87	3.792		
	รวม	331.389	89			

จากตารางที่ 10 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยทักษะทางสังคม โดยรวมของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน พบว่า ในสัปดาห์ที่ 7 สัปดาห์ที่ 9 และสัปดาห์ที่ 11 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านมารยาทในการเข้าสังคม และด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีค่าเฉลี่ยของทักษะทางสังคมหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานใน สัปดาห์ที่ 7 สัปดาห์ที่ 9 และสัปดาห์ที่ 11 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทุกด้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แล้ว เด็กปฐมวัยมีความคงทนของทักษะทางสังคม ซึ่งสอดคล้อง กับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่าหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เด็กปฐมวัย มีความคงทนของทักษะทางสังคม

ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานจากการสังเกต

การทดลองจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้จัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำนวน 6 หน่วย ได้แก่ หน่วยหนูน้อยมารยาทงาม หน่วยเด็กดีทำได้ หน่วยโรงเรียนของเรา หน่วยชุมชนที่น่าอยู่ หน่วยหนูเป็นคนไทย และหน่วยเมืองไทยที่รัก จัดประสบการณ์ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ใช้เวลาสัปดาห์ละ 1 หน่วย/นิทาน 2 เรื่อง จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยตามขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

การสังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยตามขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

1. ชั้นครูเล่าวรรณกรรม ขั้นตอนนี้เด็กสนใจนิทานที่ครูนำมาเล่าตั้งแต่ภาพหน้าปก จนถึงปกท้าย ในขณะที่ครูเล่าทีละหน้า เด็กตั้งใจฟังเนื้อเรื่องอย่างใจจดใจจ่อ กระตือรือร้น สนใจดูรูปภาพแต่ละหน้า
2. ชั้นเด็กเล่าและต่อเติม ในขั้นตอนนี้เป็นการสนทนาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน โดยครูใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้เด็กเล่าเหตุการณ์หรือตอบคำถามในนิทาน และสามารถต่อเติมข้อคิดจากนิทาน เสริมแรงด้วยคำชมเมื่อเด็กตอบคำถามได้ในช่วงต้นของการทดลอง เด็กใช้เวลาในการเล่าและต่อเติมเนื้อเรื่องเป็นระยะเวลาาน ครูต้องกระตุ้นเป็นระยะๆ หลังจากนั้นครูนำภาพนิทาน มาให้เด็กๆ ร่วมกันระบายสี นึกปะและตัดปะภาพเป็นกลุ่ม เมื่อเสร็จแล้วนำภาพมาให้เด็กๆ เล่าต่อเติมเนื้อเรื่องจากนิทานอีกครั้ง เด็กก็สามารถเล่าต่อเติมได้เหมือนเดิมตามลำดับ

เหตุการณ์ตามภาพ แล้วนำภาพมาประกอบเป็นหนังสือเล่มใหญ่ ในขั้นตอนนี้ครูสังเกตพฤติกรรม ทักษะทางสังคมของเด็กไปด้วย พบว่าในการทำกิจกรรม เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน มีการปฏิบัติตาม ข้อตกลงของกลุ่ม รวมทั้งรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อนในกลุ่มด้วย

3. ขั้นแสดงบทบาทสมมติ ขั้นตอนนี้เด็กเลือกเหตุการณ์ในนิทานมาแสดงบทบาท สมมติพฤติกรรมที่ดีที่ควรนำมาเป็นแบบอย่างโดยขออาสาสมัครออกมาแสดงบทบาทสมมติให้ เพื่อนดู ให้โอกาสเด็กประหม่าไม่กล้าแสดงออกได้แสดงบทบาทสมมติ ในขณะที่เด็กแสดง ครู สังเกตว่าเด็กจดจำพฤติกรรมในเรื่องนิทานมาแสดงบทบาทสมมติ และเลียนแบบพฤติกรรมตาม เนื้อเรื่องนิทาน

4. ขั้นสรุปและประเมินผล เป็นขั้นตอนที่เด็กและครูร่วมกันสรุปพฤติกรรมที่ดีใน นิทาน เป็นการสรุปความรู้ที่เด็กได้รับจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยให้เด็กสื่อสารด้วย คำพูด ได้อธิบาย แสดงความคิดเห็น ในช่วงสัปดาห์ที่ 1 และสัปดาห์ที่ 2 เด็กจะใช้เวลานานในการ สรุป เพื่อสะท้อนสิ่งที่ได้จากนิทาน ครูต้องใจเย็น รอคอยคำตอบจากเด็ก มีการกระตุ้นและเสริมแรง ด้วยคำชม จนเด็กสามารถสรุปพฤติกรรมที่ดีจากนิทานได้โดยความรู้ที่ได้จากการค้นพบ ครู ประเมินผลทักษะทางสังคมของเด็กจากการสื่อสารด้วยคำพูด ทำให้ทราบข้อมูลว่าเด็กมีทักษะทาง สังคม สามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับได้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบ Pre-Experimental Designs แบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อน-หลัง (One Group Pretest Posttest Design) ผสมผสานแบบคลุเวลา (Time Series Design) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อน และหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน และเพื่อศึกษาความคงทนของทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดม่วง สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดพฤติกรรมประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน จำนวน 6 หน่วย ได้แก่ หน่วยหนูน้อยมารยาทงาม หน่วยเด็กดีทำได้ หน่วยโรงเรียนของเรา หน่วยชุมชนที่น่าอยู่ หน่วยหนูเป็นคนไทย และหน่วยเมืองไทยที่รัก ซึ่งได้ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 3.80 - 4.40 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.54 - 0.83 2) แบบประเมินทักษะทางสังคม จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านมารยาทในการเข้าสังคม และด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ได้ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20 - 4.80 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.44 - 0.83 3) แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านมารยาทในการเข้าสังคม และด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านละ 6 รายการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้คือ 1) การเปรียบเทียบคะแนนทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน โดยใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent 2) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) ความคงทนของทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และทดสอบด้วย One - Way ANOVA (F-test)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย พบว่า

1. หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เด็กปฐมวัยมีทักษะทางสังคมสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่กำหนดไว้ข้อที่ 1
2. หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เด็กปฐมวัยมีความคงทนของทักษะทางสังคม ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามข้อค้นพบ ดังต่อไปนี้

1. หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เด็กปฐมวัยมีทักษะทางสังคมสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยผลของคะแนนความมีทักษะทางสังคมสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เนื่องจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน มีกิจกรรมที่หลากหลาย โดยมีการนำกระบวนการจัดกิจกรรมโดยใช้หนังสือนิทานสำหรับเด็กที่มีเนื้อหา และภาพประกอบเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างทักษะทางสังคมไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีลำดับขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นขั้นเป็นตอนและต่อเนื่องที่สามารถส่งผลต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กในวัยนี้ได้เป็นอย่างดี โดยมีกิจกรรมที่ประกอบไปด้วย ครูเล่าวรรณกรรม โดยเริ่มต้นด้วยการแนะนำหนังสือ ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง จากนั้นครูเล่าวรรณกรรมให้เด็กฟังจนจบเรื่องไม่ขาดตอน และเด็กได้เห็นภาพประกอบอย่างชัดเจน ขั้นตอนนี้เด็กสนใจนิทานที่ครูนำมาเล่าตั้งแต่ภาพหน้าปกจนถึงปกท้าย ในขณะที่ครูเล่าทีละหน้า เด็กตั้งใจฟังเนื้อเรื่องอย่างใจจดใจจ่อ กระตือรือร้น สนใจดูรูปภาพแต่ละหน้า ต่อจากนั้นให้เด็กเล่าและต่อเติม ในส่วนนี้จะทำให้เด็กได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน ตัวละคร พฤติกรรม ลักษณะนิสัย ผลของพฤติกรรม โดยครูใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้เด็กเล่าเหตุการณ์หรือตอบคำถามในนิทาน และสามารถต่อเติมข้อคิดจากนิทาน เสริมแรงด้วยคำชมเมื่อเด็กตอบคำถามได้ในช่วงต้นของการทดลอง เด็กใช้เวลาในการเล่าและต่อเติมเนื้อเรื่องเป็นระยะเวลาาน ครูต้องกระตุ้นเป็นระยะๆ หลังจากนั้นครูนำภาพนิทาน มาให้เด็กๆ ร่วมกันระบายสี ฝึกปะและตัดปะ

ภาพเป็นกลุ่ม เมื่อเสร็จแล้วนำภาพมาให้เด็กๆ เล่าต่อเติมเนื้อเรื่องจากนิทานอีกครั้ง เด็กก็สามารถเล่าต่อเติมได้เหมือนเดิมตามลำดับเหตุการณ์ตามภาพ แล้วนำภาพมาประกอบเป็นหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books) ในขั้นตอนนี้ครูสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมของเด็กไปด้วย พบว่าในการทำกิจกรรมเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน มีการปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม รวมทั้งรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อนในกลุ่มด้วย ต่อด้วยการแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งเป็นส่วนที่เด็กเลือกเนื้อหาหรือเหตุการณ์ในนิทานมาแสดงบทบาทสมมติพฤติกรรมที่ดีที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง ขออาสาสมัครออกมาแสดงบทบาทสมมติให้เพื่อนๆ ให้โอกาสเด็กประหม่าไม่กล้าแสดงออกได้แสดงบทบาทสมมติ ในขณะที่เด็กแสดงครูสังเกตว่าเด็กจดจำพฤติกรรมในเนื้อเรื่องนิทานมาแสดงบทบาทสมมติ และเลียนแบบพฤติกรรมตามเนื้อเรื่องนิทาน และสุดท้ายมีการสรุปและประเมินผล เป็นกิจกรรมที่เด็กและครูร่วมกันสรุปพฤติกรรมที่ดีในนิทาน และประเมินผลทักษะทางสังคมของเด็ก เป็นการสรุปความรู้ที่เด็กได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยให้เด็กสื่อสารด้วยคำพูด ใช้อธิบาย แสดงความคิดเห็น

ในช่วงสัปดาห์ที่ 1 และสัปดาห์ที่ 2 เด็กจะใช้เวลาในการสรุป เพื่อสะท้อนสิ่งที่ได้จากนิทาน ครูต้องใจเย็น รอคอยคำตอบจากเด็ก มีการกระตุ้นและเสริมแรงด้วยคำชม จนเด็กสามารถสรุปพฤติกรรมที่ดีจากนิทานได้โดยความรู้ที่ได้จากการค้นพบ ครูประเมินผลทักษะทางสังคมของเด็กจากการสื่อสารด้วยคำพูด ทำให้ทราบข้อมูลว่าเด็กมีทักษะทางสังคม สามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไวท์เฮด (Whitehead 1968 : 56) ที่ได้แบ่งการสอนการตีความวรรณกรรมในลักษณะการอ่านวรรณกรรมให้เด็กฟังออกเป็น 2 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นการอ่านวรรณกรรมให้เด็กฟัง เป็นการอ่านวรรณกรรมซึ่งเป็นลักษณะหนังสือภาพ ในขณะที่อ่านครูให้เด็กได้เห็นหนังสือที่ครูอ่านไปด้วย และในขั้นตอนที่ 2) กิจกรรมจากเรื่องที่ฟัง เป็นกิจกรรมต่างๆ ที่ให้เด็กทำหลังจากที่ครูอ่านวรรณกรรมให้เด็กฟังแล้ว โดยวัตถุประสงค์ที่จะให้เด็กเกิดความซาบซึ้ง และเกิดความเข้าใจในเค้าโครงเรื่อง แก่นเรื่อง และตัวละคร ซึ่งกิจกรรมจะประกอบด้วย การอภิปรายองค์ประกอบของวรรณกรรม การแสดงละคร การพาเด็กไปห้องสมุดเพื่อหาหนังสือเรื่องราวที่ใกล้เคียงกับวรรณกรรมที่ฟังหรือมีผู้แต่งคนเดียวกัน และยังคงสอดคล้องกับแนวความคิดของ ฌูเลีย สิกค์ดีทอง (2548 : 29-30) ที่ได้กล่าวถึงกระบวนการสอนโดยการใช้วรรณกรรมสำหรับเด็กประกอบด้วยวงจรการเรียนรู้ 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) การการนำเสนอประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) คือ การให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมโดยใช้ตัวแบบจากนิทาน 2) การสังเกต และสะท้อนความคิด (Observation and Reflection) คือ การรับรู้พฤติกรรมจากตัวแบบและแสดงความคิดเห็น 3) การสรุปความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรม (Abstract Conceptualization) คือ การนำความรู้ที่ได้จากตัวแบบโดยการสังเกตสะท้อนความคิดมาสรุปเป็นหลักการ และ 4) การ

ทดลองใช้ในสถานการณ์จริง (Active Experimentation) คือการนำหลักการไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวัน

จากการรายงานดังกล่าวเป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดม่วงที่ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ได้แก่ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็น สมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเรื่องดังกล่าว มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร เลิศพันธ์ (2548) ที่ได้ทำการศึกษาผลการพัฒนาทักษะทาง สังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน โรงเรียน บ้าน โพนขาว จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งทักษะทางสังคมที่พัฒนา มี 5 ด้าน ประกอบด้วย การแสดง ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การแสดงการควบคุมอารมณ์ตนเอง การแสดงออกความขอบคุณ การ แสดงการให้อภัย และการแสดงการขอโทษ ผู้วิจัยได้ทำการวัดสัปดาห์การเรียนรู้ทั้งกลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุมด้วยแบบวัดสัปดาห์การเรียนรู้มาตรฐานของดันทน์ เป็นเวลา 5 สัปดาห์ แล้วจัดกิจกรรม การเล่นพื้นบ้านให้กับกลุ่มทดลอง และจัดกิจกรรมการเล่นกลางแจ้งตามปกติให้กับกลุ่มควบคุม เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านมีคะแนน ทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นหลังการทดลองเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลองอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อโนชา ธีรธำรง (2550) ที่ได้ ทำการศึกษาเรื่องการใช้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ต่อการพัฒนาทักษะทาง สังคมของเด็กปฐมวัย เป็นเด็กชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 15 คน เพื่อรับการจัดกิจกรรมรูปแบบศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ใน การศึกษา คือ แผนการสอนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ และแบบประเมินทักษะ ทางสังคมของเด็กปฐมวัย พบว่า ทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังผ่านกิจกรรมรูปแบบศิลปะ สรรค์เพื่อการเรียนรู้แล้วมีทักษะพื้นฐานทางสังคมโดยรวม และจำแนกรายทักษะมีค่าเฉลี่ย คะแนนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการทดลอง

2. หลังการการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เด็กปฐมวัยมีความ คงทนของทักษะทางสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า หลังการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานแล้วแม้ระยะเวลาผ่านไปเท่าใดก็ตาม แสดงว่าเด็ก ปฐมวัยมีพฤติกรรมทักษะทางสังคมที่คงทน แม้จะสังเกตก็ครั้งก็ตาม เนื่องจากผลที่เกิดจากการจัด กิจกรรมทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้จนสามารถจดจำ และปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวันโดยไม่มีกรลืม ซึ่ง

สอดคล้องกับ แนวคิดของ เพ็ญศรี เทียมแก้ว (2552 : 25) ที่ได้กล่าวไว้ว่า พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยเกิดขึ้นโดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัว ถ้าจัดสภาพแวดล้อมที่ดีไม่ว่าเป็นวัตถุ สิ่งของ หรือคน ช่วยส่งเสริมให้เด็กสามารถมีบุคลิกภาพที่ดี และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ จะทำให้เด็กมีความยั่งยืนในทักษะทางสังคม และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดของ นิตยา บุญเมือง (2550 : 11) ที่ได้กล่าวไว้ว่า พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ จากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อมตัวเด็ก และแสดงออกมาในรูปแบบของพฤติกรรม ซึ่งจะทำให้มีการจดจำและปฏิบัติตนได้เป็นประจำในการใช้ชีวิตในสังคม และแนวคิดของ วิไลลักษณ์ ภาโส (2555 : 29) กล่าวว่า พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยมีความสำคัญที่เด็กจะต้องเรียนรู้ เพื่อปรับตัวให้มีบุคลิกภาพที่ดีมีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องระหว่างบุคคล และสิ่งแวดล้อมด้วยการเลียนแบบจากตัวแบบที่ดี ทำให้เด็กสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และในเรื่องดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ ปานทอง (2548) ทำการศึกษาผลการเล่นนันทนาการประกอบการเล่นบทบาทสมมติที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย เป็นเด็กชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนจัดกิจกรรม และระหว่างการจัดกิจกรรมเล่นนันทนาการประกอบการเล่นบทบาทสมมติ ในแต่ละช่วงสัปดาห์มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคม โดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงสัปดาห์ พบว่า คะแนนพฤติกรรมทางสังคมโดยเฉลี่ยรวม มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางเพิ่มขึ้นตลอดตั้งแต่ช่วงสัปดาห์ที่ 2-8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย แยกเป็นรายด้าน ได้แก่ การยอมรับผู้อื่น การช่วยเหลือ และการแบ่งปัน พบว่า คะแนนพฤติกรรมทางสังคม 3 ด้าน มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์คะแนนรวมทั้งหมด โดยเฉลี่ยด้านการยอมรับผู้อื่นมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางเพิ่มขึ้นตั้งแต่สัปดาห์ที่ 4-8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นบางช่วงสัปดาห์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เด็กปฐมวัยมีทักษะทางสังคมในระดับสูง ขึ้น ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านมารยาทในการเข้าสังคม และด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เพื่อให้เกิดความคงทนของพฤติกรรม ดังนั้นครูควรขยายเวลาการจัดกิจกรรมให้มากขึ้นอาจเป็น 1 ภาคเรียน ทำให้เด็กได้ซึมซับจนกลายเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวต่อไป

2. หลังการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เด็กปฐมวัยมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น เด็กสนทนาโต้ตอบกันเองภายในกลุ่มขณะทำกิจกรรม มีความสนุกสนานในการเล่น รู้จักอดทน รอคอย ปฏิบัติตามกฎกติกา ข้อตกลง และแบ่งปันซึ่งกันและกัน ดังนั้นครูควรจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานกับทักษะทางสังคมอื่นๆ เช่น การควบคุมอารมณ์ตนเอง การร่วมมือ การทำงานร่วมกับบุคคลอื่น เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเสริมสร้างทักษะด้านอื่น ๆ เช่น ค่านิยม 12 ประการ หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของแต่ละสถานศึกษา
2. ควรมีการศึกษาวิจัยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับผู้ปกครองเพื่อติดตามและประเมินความคงทนของทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย

รายการอ้างอิง

- กมลรัตน์ ศรีวิเศษ. (2553). “การพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนออทิสติกในโรงเรียน
เรียนร่วมระดับปฐมวัยโดยใช้เรื่องราวทางสังคม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณย์. (2542). การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- กรมวิชาการ. (2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.
_____. (2546). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.
- กรรณิการ์ พงศ์เลิศวุฒิ. (2547). “ผลของการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบละครสร้างสรรค์ต่อ
ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กัลยาณี อินตะสิน. (2550). “การศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกในระดับปฐมวัยจากการจัด
กิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบการเล่นเกม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2551). ทักษะทางสังคมใครว่าไม่สำคัญ. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก
http://www.kriengsak.com/components/content/print.php?id_content_category.
- เกสรี ลัดเลีย. (2549). วารสารวิชาการ. รูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก
ปฐมวัยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- จิตตินันท์ เดชะคุปต์. (2547). เอกสารการสอนชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยการศึกษา.
พัฒนาการและการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จิราภา เต็งไตรรัตน์ และคณะ. (2547). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จันทรา ภู่งเงิน. (2549). “การศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กของ ปรีดา ปัญญาจันทร์.” วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษาามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

- จัดณี เหล่าเสถียรกิจ. (2549). “การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย โดยใช้นิทานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมด้านความเอื้อเฟื้อ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จารุณี ศรีเผือก. (2554). “การเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่างกันหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพด้วยการตอบคำถามและด้วยการแสดงบทบาทสมมติ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการเรียนรู้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ชม ภูมิภาค. (2526). **เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชวลีรัตน์ สมรุ่ง. (2553). “การศึกษาพัฒนาการทางด้านร่างกายและพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบดนตรีไทยตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ณัฐนิช สมะจิตร์. (2551). “การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์ด้วยกระบวนการวิจัย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐฐาสิริ สักดิ์ทอง. (2548). “ผลของการใช้วรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาล.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดารารัตน์ ทัพโต. (2554). “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดาวประกาย แก้วนพรัตน์ . (2549). “การใช้กิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธนุภรณ์ ทองใหญ่. (2548). “ การศึกษาความคงทนในการจำของเด็กปฐมวัยที่เรียนโดยใช้หนังสือภาพในช่วง 2 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

- ธัญญา พิทยชาติพิทักษ์. (2553). “การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยบูรณาการทฤษฎีสหบท และแนวการสอนอ่านโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการ อ่านเชิงสร้างสรรค์ของเด็กก่อนอนุบาล.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. นครเกษตร ธรรมบวร. (2549). **หลักสูตรเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย. ในประมวลสาระชุดวิชา การจัด ประสพการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 3.** นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิตยา บุญเมือง. (2550). “ผลการจัดประสพการณ์การเรียนรู้แบบโครงการที่มีต่อพฤติกรรมทาง สังคมของเด็กปฐมวัย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- บังอร ศรีกาล. (2553). “ผลการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ปัทมา บันเทิงจิต. (2548). “การศึกษาทักษะทางสังคมด้านการเล่นกับเพื่อนของเด็กออทิสติก โดย การจัดกิจกรรมการเล่นที่บ้านของไทยประกอบกับการสื่อด้วยภาพ.” วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). **จิตวิทยาการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ผ่องศรี แวงวรรณ. (2553). “ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมทาง สังคมของเด็กปฐมวัย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและ การสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พัชรี จีวพัฒนกุล. (2549). “การพัฒนาแบบฝึกเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมสำหรับเด็กออทิสติก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพ็ญศรี เทียมแก้ว. (2552). “ผลของการจัดประสพการณ์แบบเรียนรู้ร่วมกันที่มีต่อทักษะทางสังคม ของเด็กปฐมวัย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและ การสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.

- พิมใจ สงวนศักดิ์. (2554). “การศึกษาพัฒนาการด้านการใช้ภาษาและพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- เพราพรรณ เปลี่ยนภู. (2542). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ยินดี รามทอง. (2550). “ผลการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทยและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วรารักษ์ ปานทอง. (2548). “ผลของการเล่นนิทานคติธรรมประกอบการเล่นบทบาทสมมุติที่มีต่อพฤติกรรมด้านสังคมของเด็กปฐมวัย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วราลี ถนอมชาติ. (2549). “ผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในขั้นก่อนอ่านของเด็กอนุบาล.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนา บัวศรี. (2552). “เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนทางการเรียนสาระการเรียนรู้หน่วยธรรมชาติรอบตัวของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ระหว่างการเล่นนิทานจากหนังสือภาพและการเล่นนิทานโดยสื่อการ์ตูนแอนิเมชัน 2 มิติ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **สร้างทักษะให้ผู้เรียนพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- วิไลลักษณ์ ภาโส. (2555). “การพัฒนาการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยใช้การเล่นนิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ศกุนตลา ทานอก. (2540). “การศึกษาผลการใช้แบบทดสอบความจำสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีสิ่งเร้าต่างกัน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ศิริพร เลิศพันธ์. (2548). “ผลการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริวรรณ วัฒนพัฒน์. (2552). “การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนปฐมวัย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุนทรี สกฤพรหมณ์. (2546). “การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นอนุบาล 1 ที่เรียนโดยใช้และไม่ใช้แผ่นวีดิทัศน์คาราโอเกะ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุภาภรณ์ สงนวน. (2555). “การเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านกับการจัดกิจกรรมแบบปกติ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2548). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สนัดดา ด่านศิริวิโรจน์. (2547). “ผลของการสอนการวิพากษ์วรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถในการคิดของเด็กวัยอนุบาล.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2550). **เอกสารการสอนชุดวิชา ECED 201 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สายชน วงसानน. (2547). “ผลของการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่มีปัญหาทางพฤติกรรม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2551). **มาตรฐานการศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.**

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ:

สรุปสาระสำคัญ. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก http://www.go.th/plan/surang/s_shortplan/sa_splan.htm.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). **กระบวนการสร้างนิทานเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย.**

กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2550). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช**

2550. กรุงเทพมหานคร : กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนัก

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

หทัยรัตน์ พงศ์สุวรรณ. (2543). “เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนทางการเรียนคณิตศาสตร์
ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ระหว่างการสอนโดยใช้แบบฝึกเตรียมความพร้อม และการสอนปกติ.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีมหาสารคาม.

อโนชา ธีรธำรง. (2550). “การใช้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ต่อการพัฒนา
ทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อุไรรัตน์ แจ่มจัน. (2552). “การศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก และพฤติกรรมทางสังคม
ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 7 โดยการจ้ด
กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่ม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
วิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

Adam, Anthong. (1967). **New directions in English teaching.** Sussex, England : Falmer Press.

Amoriggi, H.D. (1981). **The effect of story telling on young children's sequencing ability.**

Dissertation Abstracts International. 49(6) :1366A-1367A.

Atkinson, R.C., & Shiffrin R.M. (1968). **Human Memory ; A Proposed System and Its Control
Processes. The Psychology of Learning and Motivation : Advanced in Research and
Theory.** New York : Academic Press.

- Bloom, B.S. (1964). **Stability and Change in Human Characteristics**. New York : John Wiley and Son.
- Bromley, K. D. (1992). **Language arts : Exploring connections**. 2nd ed., Boston : Allyn and Bacon.
- Coenett, C. E. (2003). **Creating meaning Through Literature and the arts : an integration resource for classroom teachers**. New Jersey : Merrill Prentice - Hall.
- Dixon, D., Johnson, J., & Sultz. E. (1997). **Training disadvantaged preschoolers on various fantasy activities effect on cognitive functioning and Impulse control**, Child Development. 48(2) : 267-277.
- Eliason, C. And Jenkins. L. A. (1990). **Practical guide to early children curriculum**. 5th ed., New York : Maxwell Macmillan International.
- Erikson, E.H. (1968). **Identity : Youth and crisis**. New York : W.W. Norton.
- Fisher, C. J. And Terry. C. A. (1990). **Children's language and the language arts : A literature - based approach**. 3rd ed., Boston : Allyn and Bacon.
- George, L. Rogers. (2007). Breakthrough Strategies for Teaching Social Skills. (online) Available from http://www.choiceskills.com/information/articles/Break%20through%20Strategies%20pdfscid_wp_sc.
- Grandin, T. (2002). Teaching tips for children and adults with Autism. (online) Available from <http://www.autism.org/temple/tios.htm>.
- Grogory, R.J. (1987). **Adult Intellectual Assessment**. Newton : allyn and Bacon Inc. Harris.
- Hargic, O. And P.J. McCartan. (1986). **Social Skills Training and Psychiatric Nursing**. London : Croon Helm.
- Hillman, J. (1995). **Discovering Children's Literature**. New Jersey : Prentice - Hall.
- Hurlock, E.B. (1972). **Child Development**. New York : Mc Graw - Hill.
- Jalongo, M. R. (1992). **Early childhood language arts**. Boston : Allyn and Bacon
- Jarolimek, J. (1977). **Social studies in elementary education**. New York : The Macmilian.

- Laushey, Kelle M.; and Heflin, L. Juane. (2000). **Enhancing Social Skill of Kindergard Children with Autism Through the Training of Multiple Peers as Tutors.** (CD-ROM). Available : Eric (1992 - September 2001).
- Messe, Ruth Lyn. (2001). **Teaching Learners with Mild Disabilities : Intergrating Research And Prattice.** 2nd ed., California : Wadsworth.
- Nunnally, Jum C. (1959). **Test and measurement.** New York : McGraw – Hill.
- Peek Joan. (1985). **Effects of Mismatched Pictures on Rentention of IIIustrated Prose.** Annual Meeting of the American Educational Research Association. Netherlands.
- Ramanujan, L.(2004). **Social A daptability and Social Skill Training.** (online) Available from <http://www.autismindia.com/article.html>.
- Ruddle, R. B. And Ruddle, M. R. (1995). **Teaching children to read and write : Becoming an influential teacher.** Boston : Allyn and Bacon.
- Sawyer, W.E. (2000). **Growing up with literature.** New York : Delmar.
- Schneps, Jennifer Sonia. (2002). **“Language, Social Skill, and Behavior Problems in Preschool Children.”** Dissertation Abstracts International. 63(4) : 2092 - A ; October.
- Tom McIntyre. (2007). Teaching Social Skills to Kids Who Don't Have Them. (online) Available from <http://maxweber.hunter.cuny.edu/pub/eres/EDSPC715MCINTYRE/Social>.
- Tomlinson, C. M. And Lynch-Brown, C. (1996). **Essentials of children's literature.** 2nd ed., Boston : Allyn and Bacon.
- Westwood, Peter. (1997). **Commonsense Methoda for Children with Special Needs.** 3rd ed., London : Routledge.
- Whitehead, R. (1968). **Children's literature : strategies of teaching.** New Jersey : Prentice - Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาดา สุทธาพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย
 เคยดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาวิชา
 การศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
2. อาจารย์ ดร.อารีย์ พรหมเล็ก ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย
 อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
3. อาจารย์ ดร.สรัญญา จันทร์ชูสกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล
 อาจารย์ประจำสาขาวิชาการประถมศึกษา
 ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
 คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศิลปากร
4. อาจารย์ ดร.ยุวีร์ ผลพันธิน ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล
 อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษา
 ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. อาจารย์ ดร.ปฤฉัต นัจฉนฤตย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
 อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปศึกษา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ภาคผนวก ข.
ผลการทดสอบสมมุติฐาน

ตารางที่ 8 คะแนนแบบประเมินทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลัง
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานทั้งสามด้าน

คนที่	การปฏิสัมพันธ์ กับผู้อื่น		มารยาทในการ เข้าสังคม		ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่		รวม	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	3	6	2	6	4	6	9	18
2	4	6	4	6	2	6	10	18
3	2	3	1	4	1	4	5	11
4	3	5	4	6	3	6	10	17
5	1	3	2	3	1	4	4	10
6	2	5	1	5	2	6	5	16
7	4	6	2	5	2	5	8	16
8	3	5	2	6	2	5	7	16
9	3	5	3	6	3	5	9	16
10	3	6	2	5	3	6	8	17
11	2	4	1	4	2	4	5	12
12	1	4	2	5	1	3	4	12
13	1	4	1	4	1	4	3	12
14	2	5	1	6	3	6	6	17
15	2	5	1	6	2	5	5	16
16	3	6	4	6	3	6	10	18
17	2	4	2	4	2	3	6	11
18	3	5	2	6	2	6	7	17
19	2	3	1	3	2	4	5	10
20	2	6	3	6	5	6	10	18

ตารางที่ 8 คะแนนแบบประเมินทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลัง
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานทั้งสามด้าน (ต่อ)

คนที่	การปฏิสัมพันธ์ กับผู้อื่น		มารยาทในการ เข้าสังคม		ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่		รวม	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
21	2	6	2	6	2	5	6	17
22	3	5	3	6	2	6	8	17
23	3	6	3	6	5	6	11	18
24	2	5	2	5	2	5	6	15
25	3	6	2	6	2	6	7	18
26	1	6	2	5	2	6	5	17
27	3	6	4	6	4	6	11	18
28	2	4	2	4	2	5	6	13
29	3	5	3	6	3	6	9	17
30	2	4	1	5	1	5	4	14

ตารางที่ 9 คะแนนความคงทนของทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานทั้งสามด้าน

ที่	การปฏิสัมพันธ์ กับผู้อื่น			มารยาทในการ เข้าสังคม			ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่			รวม		
	สัปดาห์ ที่ 7	สัปดาห์ ที่ 9	สัปดาห์ ที่ 11	สัปดาห์ ที่ 7	สัปดาห์ ที่ 9	สัปดาห์ ที่ 11	สัปดาห์ ที่ 7	สัปดาห์ ที่ 9	สัปดาห์ ที่ 11	สัปดาห์ ที่ 7	สัปดาห์ ที่ 9	สัปดาห์ ที่ 11
1	6	5	6	5	5	6	6	5	6	17	15	18
2	6	6	6	5	5	5	5	6	6	16	17	17
3	4	4	4	4	4	4	5	4	4	13	12	12
4	5	5	5	6	5	6	5	6	6	16	16	17
5	4	4	6	4	4	4	4	3	4	12	11	14
6	5	5	5	6	6	6	6	5	6	17	16	17
7	5	5	5	5	5	5	5	5	6	15	15	16
8	5	5	5	6	6	5	5	5	5	16	16	15
9	6	6	6	5	6	4	5	5	5	16	17	15
10	6	5	6	6	6	4	5	5	5	17	16	15
11	4	4	4	5	4	5	5	5	5	14	13	14
12	5	5	5	5	5	5	5	4	4	15	14	14
13	5	4	5	5	4	4	4	4	4	14	12	13
14	5	6	5	5	5	5	6	6	6	16	17	16
15	6	6	6	5	5	5	6	5	6	17	16	17
16	4	5	6	6	6	5	6	6	6	16	17	17
17	4	4	4	5	4	5	4	4	4	13	12	13
18	6	6	6	5	6	5	6	6	6	17	18	17
19	4	4	4	4	4	4	3	3	3	11	11	11
20	6	6	4	5	6	6	6	6	6	17	18	16

ตารางที่ 9 คะแนนความคงทนของทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานทั้งสามด้าน (ต่อ)

ที่	การปฏิสัมพันธ์ กับผู้อื่น			มารยาทในการ เข้าสังคม			ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่			รวม		
	สัปดาห์ ที่ 7	สัปดาห์ ที่ 9	สัปดาห์ ที่ 11	สัปดาห์ ที่ 7	สัปดาห์ ที่ 9	สัปดาห์ ที่ 11	สัปดาห์ ที่ 7	สัปดาห์ ที่ 9	สัปดาห์ ที่ 11	สัปดาห์ ที่ 7	สัปดาห์ ที่ 9	สัปดาห์ ที่ 11
21	6	6	6	5	6	5	6	6	6	17	18	17
22	5	5	5	6	6	6	6	6	6	17	17	17
23	6	6	6	6	6	6	6	6	6	18	18	18
24	6	6	6	5	5	5	5	5	6	16	16	17
25	6	6	6	6	6	6	5	5	6	17	17	18
26	5	5	6	6	5	6	6	5	6	17	15	18
27	6	6	6	6	6	6	6	6	6	18	18	18
28	5	5	5	4	5	5	5	4	4	14	14	14
29	5	5	5	5	5	5	6	6	6	16	16	16
30	5	5	5	5	5	5	5	5	5	15	15	15

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเปรียบเทียบทักษะทางสังคมก่อนและหลังการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	Postest	4.97	30	.999	.182
	Pretest	2.40	30	.814	.149

Paired Samples Correlations

		N	Correlation	Sig.
Pair 1	Postest & Pretest	30	.568	.001

Paired Samples Test

		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	99% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	Postest – Pretest	2.567	.858	.157	2.135	2.999	16.378	29	.000

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเปรียบเทียบทักษะทางสังคมก่อนและหลังการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ด้านมารยาทในการเข้าสังคม

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	Posttest	5.23	30	.971	.177
	Pretest	2.17	30	.986	.180

Paired Samples Correlations

		N	Correlation	Sig.
Pair 1	Posttest & Pretest	30	.534	.002

Paired Samples Test

		Paired Differences					T	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	99% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	Posttest – Pretest	3.067	.944	.172	2.591	3.542	17.785	29	.000

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเปรียบเทียบทักษะทางสังคมก่อนและหลังการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	Posttest	5.20	30	.961	.176
	Pretest	2.37	30	1.066	.195

Paired Samples Correlations

		N	Correlation	Sig.
Pair 1	Posttest & Pretest	30	.599	.000

Paired Samples Test

		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	99% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	Posttest - Pretest	2.833	.913	.167	2.374	3.293	17.000	29	.000

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเปรียบเทียบทักษะทางสังคมก่อนและหลังการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ทั้งสามด้าน

Paired Samples Statistics					
		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	Posttest	15.40	30	2.686	.490
	Pretest	6.97	30	2.312	.422

Paired Samples Correlations				
		N	Correlation	Sig.
Pair 1	Posttest & Pretest	30	.730	.000

Paired Samples Test									
		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	99% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	Posttest - Pretest	8.433	1.870	.341	7.492	9.374	24.707	29	.000

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบความคงทนของทักษะทางสังคมหลังการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

		ANOVA				
		Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
Y1	Between Groups	.289	2	.144	.255	.775
	Within Groups	49.267	87	.566		
	Total	49.556	89			
Y2	Between Groups	.200	2	.100	.196	.822
	Within Groups	44.300	87	.509		
	Total	44.500	89			
Y3	Between Groups	1.156	2	.578	.757	.472
	Within Groups	66.400	87	.763		
	Total	67.556	89			
YT	Between Groups	1.489	2	.744	.196	.822
	Within Groups	329.900	87	3.792		
	Total	331.389	89			

กำหนดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม
 ของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2557

สัปดาห์ที่/เรื่อง	หน่วยการจัด ประสบการณ์/ นิทาน	ครั้งที่	ขั้นตอนการจัด ประสบการณ์	เวลา
สัปดาห์ที่ 1 เรื่องการ ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	หน่วยหนูน้อย มารยาทงาม/ นิทานสวัสดิ์จ๊ะ สวัสดิ์	1	ชั้นครูเล่าวรรณกรรม ชั้นเด็กเล่าและต่อเติม	09.00-09.45 น.
		2	ชั้นแสดงบทบาทสมมติ ชั้นสรุปและประเมินผล	09.00-09.45 น.
	หน่วยหนูน้อย มารยาทงาม/ นิทานกึ่งกึ่ง รักญาติ	3	ชั้นครูเล่าวรรณกรรม ชั้นเด็กเล่าและต่อเติม	09.00-09.45 น.
		4	ชั้นแสดงบทบาทสมมติ ชั้นสรุปและประเมินผล	09.00-09.45 น.
สัปดาห์ที่ 2 เรื่องการ ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	หน่วยเด็กดี ทำได้/นิทาน หุ่นยนต์น้ำเล่น	5	ชั้นครูเล่าวรรณกรรม ชั้นเด็กเล่าและต่อเติม	09.00-09.45 น.
		6	ชั้นแสดงบทบาทสมมติ ชั้นสรุปและประเมินผล	09.00-09.45 น.
	หน่วยเด็กดี ทำได้/นิทานเบน โนไม่เล่นกับ เด็กผู้หญิง	7	ชั้นครูเล่าวรรณกรรม ชั้นเด็กเล่าและต่อเติม	09.00-09.45 น.
		8	ชั้นแสดงบทบาทสมมติ ชั้นสรุปและประเมินผล	09.00-09.45 น.

สัปดาห์ที่/เรื่อง	หน่วยการจัด ประสบการณ์/ นิทาน	ครั้งที่	ขั้นตอนการจัด ประสบการณ์	เวลา
สัปดาห์ที่ 3 เรื่อง มารยาทในการเข้า สังคม	หน่วยโรงเรียน ของเรา/นิทาน ชาวฟองซีโมโท	9	ขั้นครูเล่าวรรณกรรม ขั้นเด็กเล่าและต่อเติม	09.00-09.45 น.
		10	ขั้นแสดงบทบาทสมมติ ขั้นสรุปและประเมินผล	09.00-09.45 น.
	หน่วยโรงเรียน ของเรา/นิทาน กึ่งรักเพื่อน	11	ขั้นครูเล่าวรรณกรรม ขั้นเด็กเล่าและต่อเติม	09.00-09.45 น.
		12	ขั้นแสดงบทบาทสมมติ ขั้นสรุปและประเมินผล	09.00-09.45 น.
สัปดาห์ที่ 4 เรื่อง มารยาทในการเข้า สังคม	หน่วยชุมชน ที่น่าอยู่/นิทาน เก็บ!เก็บ!เรามา ช่วยกันเก็บ	13	ขั้นครูเล่าวรรณกรรม ขั้นเด็กเล่าและต่อเติม	09.00-09.45 น.
		14	ขั้นแสดงบทบาทสมมติ ขั้นสรุปและประเมินผล	09.00-09.45 น.
	หน่วยชุมชนที่น่า อยู่/นิทานมังกร จ๊ะ รอนะรอ หน้อย	15	ขั้นครูเล่าวรรณกรรม ขั้นเด็กเล่าและต่อเติม	09.00-09.45 น.
		16	ขั้นแสดงบทบาทสมมติ ขั้นสรุปและประเมินผล	09.00-09.45 น.

สัปดาห์ที่/เรื่อง	หน่วยการจัด ประสบการณ์/ นิทาน	ครั้งที่	ขั้นตอนการจัด ประสบการณ์	เวลา	
สัปดาห์ที่ 5 เรื่อง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	หน่วยหนูเป็น คนไทย/นิทาน ลูกบอลของ ข้าวปั้น	17	ขั้นครูเล่าวรรณกรรม ขั้นเด็กเล่าและต่อเติม	09.00-09.45 น.	
		18	ขั้นแสดงบทบาท สมมติ ขั้นสรุปและ ประเมินผล	09.00-09.45 น.	
	หน่วยหนูเป็น คนไทย/นิทาน กิ้งกิ้งรัก เพื่อนบ้าน	19	ขั้นครูเล่าวรรณกรรม ขั้นเด็กเล่าและต่อเติม	09.00-09.45 น.	
		20	ขั้นแสดงบทบาท สมมติ ขั้นสรุปและ ประเมินผล	09.00-09.45 น.	
	สัปดาห์ที่ 6 เรื่อง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	หน่วยเมืองไทย ที่รัก/นิทาน น้ำใจของเมโลดี้	21	ขั้นครูเล่าวรรณกรรม ขั้นเด็กเล่าและต่อเติม	09.00-09.45 น.
			22	ขั้นแสดงบทบาท สมมติ ขั้นสรุปและ ประเมินผล	09.00-09.45 น.
หน่วยเมืองไทย ที่รัก/นิทาน ลุงชูกอยากนอน		23	ขั้นครูเล่าวรรณกรรม ขั้นเด็กเล่าและต่อเติม	09.00-09.45 น.	
		24	ขั้นแสดงบทบาท สมมติ ขั้นสรุปและ ประเมินผล	09.00-09.45 น.	

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

โรงเรียนวัดม่วง แขวงหลักสอง สำนักงานเขตบางแค

สาระที่ควรเรียนรู้ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วย หนูน้อยมารยาทงาม

สัปดาห์ที่ 1 เรื่องการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

นิทานเรื่อง สวัสดิ์จ๊ะ สวัสดิ์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2557

เวลา.....นาที

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

ชื่อผู้สอน นางสาวเนตรชนก รักกาญจน์

สาระสำคัญ

การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นการแสดงออกด้วยคำพูดหรือกิริยาท่าทาง เพื่อสื่อความหมาย และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในแต่ละวัน อาจจะเป็นการไหว้ การทักทาย และการเล่นร่วมกับผู้อื่น

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้ การไหว้ การทักทาย
2. ประสบการณ์สำคัญ การสนทนาและแสดงความคิดเห็น การแสดงบทบาทสมมติ การทำงานร่วมกับผู้อื่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. แสดงความเคารพด้วยการไหว้
2. ทักทายผู้อื่นด้วยคำพูด

ขั้นที่ 1 ขั้นครูเล่าวรรณกรรม

1. ครูนำหนังสือนิทานเรื่อง “สวัสดิ์จ๊ะ สวัสดิ์” มาให้เด็กดูพร้อมทั้งแนะนำชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่งและชื่อผู้วาดภาพ
2. ครูเล่านิทานเรื่อง “สวัสดิ์จ๊ะ สวัสดิ์” ซ้ำๆ ทีละหน้าจนจบพร้อมทั้งให้เด็กดูภาพประกอบ

ทุกหน้าตั้งแต่หน้าปกถึงปกท้าย รายละเอียดเนื้อเรื่องมีดังนี้

“สวัสดี สวัสดีหนูจำ ยามเมื่อพบหน้า หนูเอ่ยคำว่า สวัสดี
 สวัสดี เมื่อเจอผู้ใหญ่ ยกมือขึ้นไหว้ พร้อมส่งเสียงใส่ว่า สวัสดีครับ สวัสดีค่ะ
 สวัสดีคุณพ่อ คุณแม่ ผู้เฝ้าดูแล เลี้ยงดูหนูมาเป็นอย่างดี
 สวัสดี ปู่ย่า ตายาย ญาติมิตรมากมาย รู้สึกชื่นใจเมื่อหนูสวัสดี
 สวัสดีเมื่อเจอคุณครู ผู้ให้ความรู้ สั่งสอนหนูให้เป็นคนดี
 สวัสดีเมื่อเจอเพื่อนใหม่ ส่งยิ้มพิมพ์ใจ แล้วกล่าวทักทายว่า สวัสดีจะ
 สวัสดีตอนที่จากลา พบกันใหม่ในวันหน้า ขอเอ่ยคำลาว่า สวัสดี
 สวัสดีแล้วใจชื่นบาน ส่งยิ้มหวานหวาน สวัสดีจะ....สวัสดี.....”

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กเล่าและต่อเติม

1. เด็กและครูร่วมกันสนทนาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน “สวัสดีจะ
 สวัสดี” โดยใช้คำถามดังนี้

- เด็กๆ บอกได้หรือไม่ว่านิทานที่ครูเล่ามีชื่อเรื่องว่าอะไร
- ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง
- เนื้อเรื่องในนิทานพูดถึงเรื่องอะไร
- เมื่อเด็กๆ เจอผู้ใหญ่ควรทำอย่างไร
- เด็กๆ ควรกล่าวคำว่า “สวัสดี” กับใครบ้าง
- ถ้าเด็กๆ มือไม้แข็ง ไม่รู้จักสวัสดีผู้อื่น จะเป็นอย่างไร
- เด็กๆ ได้ข้อคิดอะไรจากนิทานเรื่องนี้

2. ครูนำภาพนิทานเรื่อง “สวัสดีจะ สวัสดี” มาให้เด็กๆ ร่วมกันระบายสี นึกปะและตัดปะ
 ภาพแล้วนำภาพมาประกอบเป็นหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books)

3. นำหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books) มาให้เด็กๆ เล่าต่อเติมเนื้อเรื่องจากนิทานอีกครั้ง

ขั้นที่ 3 ขั้นแสดงบทบาทสมมติ

1. ครูบอกเด็กๆ ที่จะให้เด็กแสดงบทบาทสมมติจากนิทานเรื่อง “สวัสดีจะ สวัสดี”
2. ให้เด็กๆ เลือกเหตุการณ์หรือพฤติกรรมในนิทานที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
3. ครูให้เด็กอาสาสมัครออกมาว่าใครจะแสดงเป็นคุณพ่อ คุณแม่ ปู่ย่า ตายาย คุณครู

ผู้ใหญ่ ตามความสมัครใจ

4. เด็กร่วมกันแสดงบทบาทสมมติให้เพื่อนๆ ดู

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมินผล

1. เด็กและครูร่วมกันสรุปเน้นถึงพฤติกรรมที่ดีของตัวละครที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
2. ครูประเมินผลทักษะทางสังคมของเด็กและจดบันทึก

สื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง “สวัสดีจ๊ะ สวัสดี”
2. ภาพนิทาน
3. สีไม้
4. กระดาษวาดเขียน
5. แม็กซ์
6. กระดาษกาว

การประเมินผล

1. วิธีการวัด โดยการสังเกตพฤติกรรม ดังนี้
  - การไหว้
  - การทักทายผู้อื่น

2. เครื่องมือวัด

แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม

3. เกณฑ์การวัด

ปฏิบัติ หมายถึง 1 คะแนน

ไม่ปฏิบัติ หมายถึง 0 คะแนน

ปฏิบัติได้ตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

บันทึกหลังการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

ผู้สอน

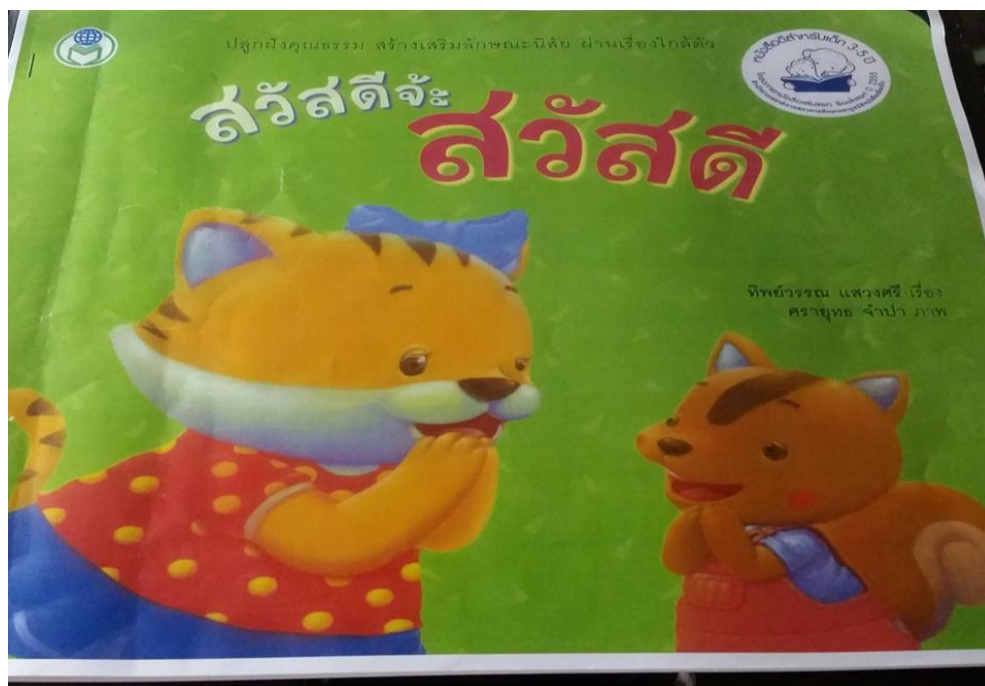
(นางสาวเนตรชนก รักกาญจน์)

วรรณกรรมเรื่อง สวัสดิ์จ๊ะ สวัสดิ์
(ทิพย์วรรณ แสงศรี. 2555)

“สวัสดิ์ สวัสดิ์หนูจ๋า ยามเมื่อพบหน้า หนูเอ่ยคำว่า สวัสดิ์
สวัสดิ์ เมื่อเจอผู้ใหญ่ ยกมือขึ้นไหว้ พร้อมส่งเสียงใส่ว่า สวัสดิ์ครับ สวัสดิ์ค่ะ
สวัสดิ์คุณพ่อ คุณแม่ ผู้เฝ้าดูแล เลี้ยงดูหนูมาเป็นอย่างดี
สวัสดิ์ ปู่ย่า ตายาย ญาติมิตรมากมาย รู้สึกชื่นใจเมื่อหนูสวัสดิ์
สวัสดิ์เมื่อเจอคุณครู ผู้ให้ความรู้ สั่งสอนหนูให้เป็นคนดี
สวัสดิ์เมื่อเจอเพื่อนใหม่ ส่งยิ้มพิมพ์ใจ แล้วกล่าวทักทายว่า สวัสดิ์จ๊ะ
สวัสดิ์ตอนที่จากลา พบกันใหม่ในวันหน้า ขอเอ่ยคำลาว่า สวัสดิ์
สวัสดิ์แล้วใจชื่นบาน ส่งยิ้มหวานหวาน สวัสดิ์จ๊ะ....สวัสดิ์.....”

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

โรงเรียนวัดม่วง แขวงหลักสอง สำนักงานเขตบางแค

สาระที่ควรเรียนรู้ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วย หนูน้อยมารยาทงาม

สัปดาห์ที่ 1 เรื่องการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

นิทานเรื่อง กุ้งกิ้งรักญาติ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2557

เวลา.....นาที

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

ชื่อผู้สอน นางสาวเนตรชนก รักกาญจน์นท์

สาระสำคัญ

การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นการแสดงออกด้วยคำพูดหรือกิริยาท่าทาง เพื่อสื่อความหมาย และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในแต่ละวัน อาจจะเป็นการไหว้ การทักทาย และการเล่นร่วมกับผู้อื่น

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้ การไหว้ การทักทาย
2. ประสบการณ์สำคัญ การสนทนาและแสดงความคิดเห็น การแสดงบทบาทสมมติ การทำงานร่วมกับผู้อื่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. แสดงความเคารพด้วยการไหว้
2. ทักทายผู้อื่นด้วยคำพูด

ขั้นที่ 1 ขั้นครูเล่าวรรณกรรม

1. ครูนำหนังสือนิทานเรื่อง “กุ้งกิ้งรักญาติ” มาให้เด็กดูพร้อมทั้งแนะนำชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่งและชื่อผู้วาดภาพ
2. ครูเล่านิทานเรื่อง “กุ้งกิ้งรักญาติ” ซ้ำๆ ทีละหน้าจนจบพร้อมทั้งให้เด็กดูภาพประกอบ ทุกหน้าตั้งแต่หน้าปกถึงปกท้าย รายละเอียดเนื้อเรื่องมีดังนี้

“กุงกึ่งเด็กหญิงแก้มขี้ย ช่างพูดช่างคุย ว่าเรียงสไตส์ ตื่นเช้ากระฉับกระเฉง เลือกรับช็อค
 เก่ง แต่งตัวว่องไว วันนี้กุงกึ่งมีนัด คุณแม่เตรียมจัด ผลไม้ชุดใหญ่ กุงกึ่งขึ้นรถเร็วรี่ ออกเดินทางทันที
 พ่อขับรถไป ถึงบ้านเรือนไม้ริมรั้ว อากาศสดชื่น ท้องฟ้าแจ่มใส กุงกึ่งเหลียวซ้ายแลขวา “ปู้จ๋า ย่าจ๋า
 อยู่ไหน อยู่ไหน” ก็มาราบคุณปู้ คุณย่า แล้วขึ้นตะกร้าของฝากมอบให้ หลานรักมาหาทั้งที ปู้ย่ายินดี
 คุยไปยิ้มไป สวัสดิ์คุณลุง คุณป้า สวัสดิ์คุณอา กุงกึ่งน้อมไหว้ ทุกคนเอ็นดูกุงกึ่ง น่ารักจริงๆ รู้จัก
 ทักทาย คุณป้าสอนหลานปั้นแป้ง กุงกึ่งยิ้มแฉ่ง แหม ทำง่าย...ง่าย ช่วยกันทำขนมบัวลอย คุณย่าค่อย
 ค่อย ปรงน้ำกะทิให้ คุณปู้เดินตามมาหา มามะ...จะพาไปชมดอกไม้ ภูหลาบ จำปา จำปี มะลิ สารภี
 หอมดีชื่นใจ ทำยสวนมีกล้วยกองงาม ปู้หันมาถาม “อยากจิ้มมาไหม” คุณปู้ไม่ยอมเฉลย “ยื่นดูเฉยเฉย
 เดี่ยวปู้ทำให้” แอ่น...แอ่น...แอ่น...นี่ม๊า ก้านกล้วย ชีเล่นได้ด้วย สนุกอย่าบอกใคร ชวนพี่ก้องลูกของ
 คุณป้า มาเล่นจิ้มมา สนุกกันใหญ่ คุณปู้เห็นหลานสนุก พลอยมีความสุข ยิ้มรับ ชื่นใจ เห็นย่อยแล้วหยุด
 พักสักหน่อย กินบัวลอยแสนอร่อย คุณย่าเตรียมไว้ พี่ อา ป้า ลุง ปู้ ย่า ครอบครัวยิ้มพร้อมหน้า ญาติมิตร
 ชิดใกล้ เทียบบ้านคุณปู้แสนสนุก กุงกึ่งมีความสุข แสนประทับใจ”

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กเล่าและต่อเติม

1. เด็กและครูร่วมกันสนทนาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน “กุงกึ่งรัก
 ญาติ” โดยใช้คำถามดังนี้

- เด็กๆ บอกได้หรือไม่ว่านิทานที่ครูเล่ามีชื่อเรื่องว่าอะไร
- ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง
- เนื้อเรื่องในนิทานพูดถึงเรื่องอะไร
- เมื่อเด็กๆ เจอผู้ใหญ่ควรทำอย่างไร
- เด็กๆ ควรกล่าวคำว่า “สวัสดิ์” กับใครบ้าง
- ถ้าเด็กๆ มือไม้แข็ง ไม่รู้จักสวัสดิ์ผู้อื่น จะเป็นอย่างไร
- เด็กๆ ได้ข้อคิดอะไรจากนิทานเรื่องนี้

2. ครูนำภาพนิทานเรื่อง “กุงกึ่งรักญาติ” มาให้เด็กๆ ร่วมกันระบายสี ฉีกปะและตัดปะ
 ภาพแล้วนำภาพมาประกอบเป็นหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books)

3. นำหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books) มาให้เด็กๆ เล่าต่อเติมเนื้อเรื่องจากนิทานอีกครั้ง

ขั้นที่ 3 ขั้นแสดงบทบาทสมมติ

1. ครูบอกเด็กๆว่าจะให้เด็กแสดงบทบาทสมมติจากนิทานเรื่อง “กุงกิ้งรักญาติ”
2. ให้เด็กๆเลือกเหตุการณ์หรือพฤติกรรมในนิทานที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
3. ครูให้เด็กอาสาสมัครออกมาว่าใครจะแสดงเป็นคุณพ่อ คุณแม่ ปู่ย่า กุงกิ้ง ญาติๆ ตาม

ความสมัครใจ

4. เด็กร่วมกันแสดงบทบาทสมมติให้เพื่อนๆดู

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมินผล

1. เด็กและครูร่วมกันสรุปเน้นถึงพฤติกรรมที่ดีของแต่ละตัวละครที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
2. ครูประเมินผลทักษะทางสังคมของเด็กและจดบันทึก

สื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง “กุงกิ้งรักญาติ”
2. ภาพนิทาน
3. สีไม้
4. กระดาษวาดเขียน
5. แม็กซ์
6. กระดาษกาว

การประเมินผล

1. วิธีการวัด โดยการสังเกตพฤติกรรม ดังนี้
  - การไหว้
  - การทักทายผู้อื่น
2. เครื่องมือวัด

แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม

3. เกณฑ์การวัด

ปฏิบัติ หมายถึง 1 คะแนน

ไม่ปฏิบัติ หมายถึง 0 คะแนน

ปฏิบัติได้ตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

บันทึกหลังการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

วรรณกรรมเรื่อง กุ้งกิ้งรักญาติ

(มนฤดี ทองกลอย. 2556)

“กุ้งกิ้งเด็กหญิงแก้มยู่ยู่ ช่างพูดช่างคุย ร่าเริงสดใส ตื่นเช้ากระฉับกระเฉง เลือกรับชุดเก่ง แต่งตัวว่องไว วันนี้กุ้งกิ้งมีนัด คุณแม่เตรียมจัด ผลไม้ชุดใหญ่ กุ้งกิ้งขึ้นรถเร็วรี่ ออกเดินทางทันที พ่อขับรถไป ถึงบ้านเรือนไม้ร่มรื่น อากาศสดชื่น ท้องฟ้าแจ่มใส กุ้งกิ้งเหลียวซ้ายแลขวา “ปู้จ๋า ย่าจ๋า อยู่ไหน อยู่ไหน” ก็กราบคุณปู้ คุณย่า แล้วขึ้นตะกร้าของฝากมอบให้ หลานรักมาหาทั้งที ปู๋ย่ายินดีลุยไปเยี่ยมไป สวัสดีคุณลุง คุณป้า สวัสดีคุณอา กุ้งกิ้งน้อมไหว้ ทุกคนเอ็นดูกุ้งกิ้ง น่ารักจริงๆ รู้จักทักทาย คุณป้าสอนหลานปั้นแป้ง กุ้งกิ้งยิ้มแฉ่ง แหม ทำง่าย...ง่าย ช่วยกันทำขนมบัวลอย คุณย่าค่อยค่อย ปรุงน้ำกะทิให้ คุณปู้เดินตามมาหา มามะ....จะพาไปชมดอกไม้ กุหลาบ จำปา จำปี มะลิ สารภีหอมดีชื่นใจ ทำยาสวนมิกกล้วยกองงาม ปู๋หันมาถาม “อยากชิมม้าไหม” คุณปู้ไม่ยอมเฉลย “ยื่นดูเฉยเฉย เดี่ยวปู้ทำให้” แอ่น...แอ่น...แอ่น...นี่ม้าก้านกล้วย ชีเล่นได้ด้วย สนุกอย่าบอกใคร ชวนพี่ก้องลูกของคุณป้า มาเล่นชิมม้า สนุกกันใหญ่ คุณปู้เห็นหลานสนุก พลอยมีความสุข ยิ้มรื่น ชื่นใจ เห็นย่อยแล้วหยุดพักสักหน่อย กินบัวลอยแสนอร่อย คุณย่าเตรียมไว้ พี่ อา ป้า ลุง ปู๋ ย่า ครอบครัวยิ้มพร้อมหน้า ญาติมิตรชิดใกล้ เทียบบ้านคุณปู้แสนสนุก กุ้งกิ้งมีความสุข แสนประทับใจ”

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

โรงเรียนวัดม่วง แขวงหลักสอง สำนักงานเขตบางแค

สาระที่ควรเรียนรู้ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วย เด็กดีทำได้

สัปดาห์ที่ 2 เรื่องการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

นิทานเรื่อง หุ่นยนต์นำเล่น

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2557

เวลา.....นาที

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

ชื่อผู้สอน นางสาวเนตรชนก รักกาญจน์นท์

สาระสำคัญ

การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นการแสดงออกด้วยคำพูดหรือกิริยาท่าทาง เพื่อสื่อความหมาย และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในแต่ละวัน อาจจะเป็นการไหว้ การทักทาย และการเล่นร่วมกับผู้อื่น

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้ การเล่นกับเพื่อน
2. ประสบการณ์สำคัญ การสนทนาและแสดงความคิดเห็น การแสดงบทบาทสมมติ การทำงานร่วมกับผู้อื่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เล่นร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสนุกสนาน
2. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

ขั้นที่ 1 ขั้นครูเล่าวรรณกรรม

1. ครูนำหนังสือนิทานเรื่อง “หุ่นยนต์นำเล่น” มาให้เด็กดูพร้อมทั้งแนะนำชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่งและชื่อผู้วาดภาพ

2. ครูดำเนินนิทานเรื่อง “หุ่นยนต์นำเล่น” ซ้ำๆ ทีละหน้าจนจบพร้อมทั้งให้เด็กดูภาพประกอบ ทุกหน้าตั้งแต่หน้าปกถึงปกท้าย รายละเอียดเนื้อเรื่องมีดังนี้

“วันนี้ในวิชาดนตรี คุณครูแบ่งนักเรียนออกเป็นสองกลุ่ม คือกลุ่มเด็กผู้ชายกับกลุ่มเด็กผู้หญิง “ครูจะให้ให้นักเรียนร้องเพลงที่ครูสอนเมื่อวาน ได้ตอบกันระหว่างผู้ชายกับผู้หญิงนะจ๊ะ” คุณครูบอก แล้วเริ่มเล่นเปียโนคลอไปกับเสียงร้องของเด็กๆ “ฉันชอบร้องเพลงจังเลย สนุกดี” แยม เด็กหญิงตัวอ้วนกลมบอกกับเพื่อนตอนพักกลางวัน “ใช่ ฉันก็ชอบ แต่นายป๊อกนะสิ ร้องผิด แล้วยังร้องเสียงดังอีก ตอนนี้นั้นหิวแล้วละ เราไปกินข้าวดีกว่า” เนยว่าพลางค่อนข้างปะหลับปะเหลือก แยมกับเนยสนิทกันมาก ตกเย็น แยมก็มาเที่ยวที่บ้านของเนย “อ้าวแยม มาเล่นกับเนยหรือจ๊ะ เดี่ยวแม่เอาขนมมาให้ทานนะ” คุณแม่ของเนยบอกพลางยิ้ม “ขอบคุณค่ะ” แยมยกมือไหว้อย่างน่ารัก “เล่นเกมโดมิโนกันดีกว่า” เนยว่า แล้วเดินไปหยิบกล่องเกมโดมิโน ขณะที่เนยกับแยมกำลังเล่นกัน พลางกินขนมร่อยๆ ป๊อก เด็กผู้ชายข้างบ้านก็เดินเข้ามา “เล่นอะไรกัน” ป๊อกถามเสียงดัง “เกมโดมิโนนะ มาเล่นด้วยกันสิ” เนยชวนป๊อก ป๊อกเล่นอยู่สักพักก็ตะโกนเสียงดังขึ้นมาว่า “ไม่เห็นสนุกเลย! ไปเล่นฟุตบอลกันดีกว่า สนุกกว่าตั้งเยอะ” แยมกับเนยแปลกใจเหมือนกันที่อยู่ๆ ป๊อกก็ตะโกนเสียงดัง “ไม่เอาละ ฉันไม่ชอบเตะฟุตบอล” เนยว่า “ฉันก็ไม่ชอบ” แยมบอก ป๊อกหน้าองขึ้นมาทันที เอามือปิดชิ้นส่วนโดมิโนกระจายเต็มพื้น เนยทั้งตกใจทั้งเสียใจจนต้องร้องไห้ออกมา “อะไรกันเด็กๆ มีอะไรกันจ๊ะ” คุณแม่ของเนยวิ่งเข้ามาดู เพราะได้ยินเสียงลูกสาวร้องไห้ “ก็ป๊อกนะสิคะ ปิดโดมิโนหล่นหมดเลย” แยมบอก “ทำไมทำอย่างนั้นล่ะจ๊ะป๊อก” คุณแม่ถาม ป๊อกก้มหน้าเงิบอยู่สักครู่ก็บอกเสียงอ่อยๆ ว่า “ผม...ผมไม่ได้โกรธนะครับ ก็ผมอยากให้นายกับแยมไปเล่นฟุตบอลด้วยนี่นา” “อย่าเพิ่งโกรธสิจ๊ะ ป๊อกอยากให้เป็นกันด้วยก็ต้องพูดกับเพื่อนดีๆ ในบ้านเนยเขามีของเล่นอย่างอื่นอีกนะดูซิ เพื่อป๊อกจะชอบ” คุณแม่ของเนยพยายามไกล่เกลี่ย เนยได้ยินอย่างนั้นก็เช็ดน้ำตา แล้วเดินเข้าไปหยิบของเล่นมาให้ป๊อกดูหลายอย่าง “โอ้โฮ! มีหุ่นยนต์ด้วย น่าเล่นจัง” ป๊อกเห็นหุ่นยนต์เข้าก็ถูกใจ “ฉันให้ยืมไปเล่นที่บ้านก็ได้นะ” เนยบอกอย่างมีน้ำใจ “จริงหรือ เธอใจดีจัง ชอบใจนะ” ป๊อกยิ้มอย่างดีอกดีใจ “ถ้าเธอไม่เกร เธอจะไปเล่นที่บ้านฉันบ้างก็ได้นะ” แยมบอกแล้วหันไปยิ้มกับเนย “มาป๊อก มากินขนมกันดีกว่า” เนยชวนแล้วส่งน้ำส้มให้ป๊อกแก้วหนึ่ง เด็กทั้งสามคนคุยกันอย่างสนุก “ขอโทษนะที่ฉันพูดเสียงดังกับพวกเธอ แล้วก็ทำโดมิโนหล่นด้วย” ป๊อกบอกพลางยกแก้วน้ำส้มขึ้นดื่มอึกๆ “ไม่เป็นไรจ๊ะ ถ้าเธอขอโทษพวกเรา ฉันก็ไม่โกรธเธอแล้ว” เนยว่า แล้วหยิบขนมส่งให้ป๊อก ตอนนี้ป๊อกรู้แล้วว่าเพื่อนที่ดี ต้องรู้จักแบ่งปันของให้กัน ไม่รังแกหรือทะเลาะกัน ถ้าทำได้แบบนี้ ป๊อกก็จะมีเพื่อนเยอะแยะเชียวล่ะ”

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กเล่าและต่อเติม

1. เด็กและครูร่วมกันสนทนาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน “หุ่นยนต์นำเล่น” โดยใช้คำถามดังนี้

- เด็กๆ บอกได้หรือไม่ว่านิทานที่ครูเล่ามีชื่อเรื่องว่าอะไร
- ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง
- เนื้อเรื่องในนิทานพูดถึงเรื่องอะไร
- ป๊อกเป็นเด็กที่มีลักษณะนิสัยอย่างไร
- ถ้าเด็กๆ มีพฤติกรรมแบบป๊อก จะเป็นอย่างไร
- เวลาเล่นร่วมกับเพื่อน เด็กๆ ควรทำอย่างไร
- เด็กๆ ได้ข้อคิดอะไรจากนิทานเรื่องนี้

2. ครูนำภาพนิทานเรื่อง “หุ่นยนต์นำเล่น” มาให้เด็กๆ ร่วมกันระบายสี ฉีกปะและตัดปะภาพแล้วนำภาพมาประกอบเป็นหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books)

3. นำหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books) มาให้เด็กๆ เล่าต่อเติมเนื้อเรื่องจากนิทานอีกครั้ง

ขั้นที่ 3 ขั้นแสดงบทบาทสมมติ

1. ครูบอกเด็กๆ ว่าจะให้เด็กแสดงบทบาทสมมติจากนิทานเรื่อง “หุ่นยนต์นำเล่น”
2. ให้เด็กๆ เลือกเหตุการณ์หรือพฤติกรรมในนิทานที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
3. ครูให้เด็กอาสาสมัครออกมาว่าใครจะแสดงเป็นแอม เนย ป๊อก คุณแม่

ตามความสนใจ

4. เด็กร่วมกันแสดงบทบาทสมมติให้เพื่อนๆ ดู

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมินผล

1. เด็กและครูร่วมกันสรุปเน้นถึงพฤติกรรมที่ดีของตัวละครที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
2. ครูประเมินผลทักษะทางสังคมของเด็กและจดบันทึก

สื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง “หุ่นยนต์นำเล่น”
2. ภาพนิทาน
3. สีไม้
4. กระดาษวาดเขียน
5. แม่กซ์
6. กระดาษกาว

การประเมินผล

1. วิธีการวัด โดยการสังเกตพฤติกรรม ดังนี้
  - การเล่นร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสนุกสนาน
  - การอยู่ร่วมกับผู้อื่น

2. เครื่องมือวัด

แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม

3. เกณฑ์การวัด

ปฏิบัติ หมายถึง 1 คะแนน

ไม่ปฏิบัติ หมายถึง 0 คะแนน

ปฏิบัติได้ตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

บันทึกหลังการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

ผู้สอน

(นางสาวเนตรชนก รักกาญจน์)

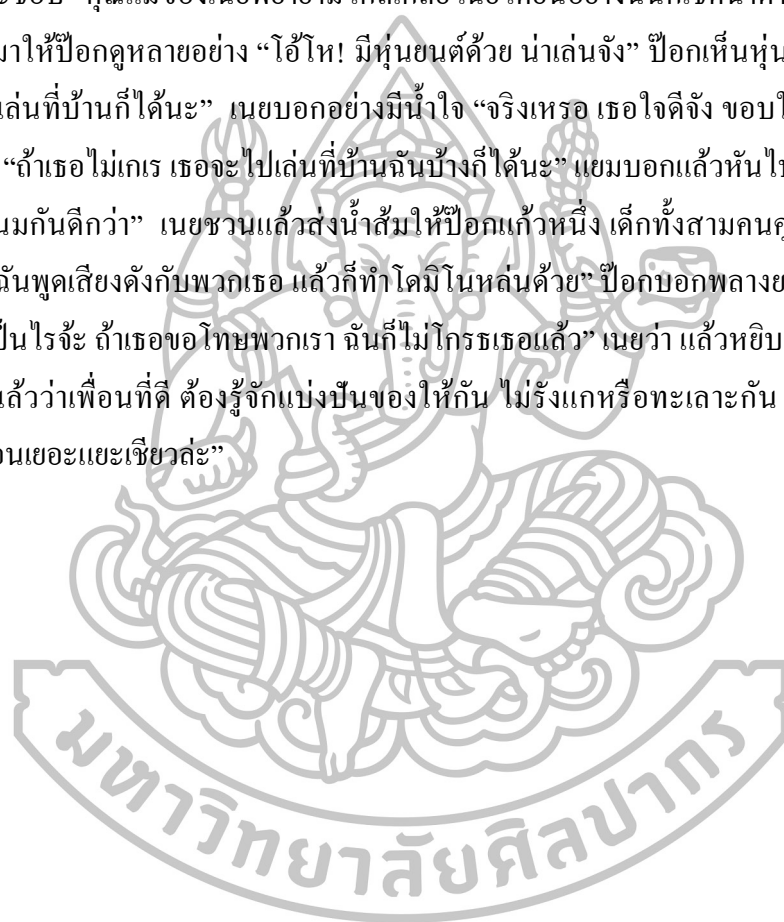

วรรณกรรมเรื่อง หุ่นยนต์นำเล่น
(จิตติกาญจน์ ใจกว้าง. 2549)

“วันนี้ในวิชาดนตรี คุณครูแบ่งนักเรียนออกเป็นสองกลุ่ม คือกลุ่มเด็กผู้ชายกับกลุ่มเด็กผู้หญิง “ครูจะให้ให้นักเรียนร้องเพลงที่ครูสอนเมื่อวานได้ตอบกันระหว่างผู้ชายกับผู้หญิงนะจ๊ะ” คุณครูบอก แล้วเริ่มเล่นเปียโนคลอไปกับเสียงร้องของเด็กๆ “ฉันชอบร้องเพลงจังเลย สนุกดี” แยมเด็กหญิงตัวอ้วนกลมบอกกับเพื่อนตอนพักกลางวัน “ใช่ ฉันก็ชอบ แต่นายป๊อกนะสิ ร้องผิด แล้วยังร้องเสียงดังอีก ตอนนี้นั้นหิวแล้วละ เราไปกินข้าวดีกว่า” เนยว่าพลางก็ถอนหายใจเฮือก แยมกับเนยสนิทกันมาก ตกเย็น แยมก็มาเที่ยวที่บ้านของเนย “อ้าวแยม มาเล่นกับเนยหรือจ๊ะ เดี่ยวแม่เอาขนมมาให้ทานนะ” คุณแม่ของเนยบอกพลางยิ้ม “ขอบคุณค่ะ” แยมยกมือไหว้อย่างน่ารัก “เล่นเกมโดมิโนกันดีกว่า” เนยว่า แล้วเดินไปหยิบกล่องเกมโดมิโน ขณะที่เนยกับแยมกำลังเล่นกัน พลางกินขนมอร่อยๆ ป๊อก เด็กผู้ชายข้างบ้านก็เดินเข้ามา “เล่นอะไรกัน” ป๊อกถามเสียงดัง “เกมโดมิโนนะ มาเล่นด้วยกันสิ” เนยชวนป๊อก ป๊อกเล่นอยู่สักพักก็ตะโกนเสียงดังขึ้นมาว่า “ไม่เห็นสนุกเลย! ไปเล่นฟุตบอลกันดีกว่า สนุกกว่าตั้งเยอะ” แยมกับเนยแปลกใจเหมือนกันที่อยู่ๆ ป๊อกก็ตะโกนเสียงดัง “ไม่เอาละ ฉันไม่ชอบเตะฟุตบอล” เนยว่า “ ฉันก็ไม่ชอบ” แยมบอก ป๊อกหน้าองขึ้นมาจากที่ เอมือปิด

ขึ้นส่วน โดมิโนกระจายเต็มพื้น เนยทั้งตกใจทั้งเสียใจจนต้องร้องไห้ออกมา “อะไรกันเด็กๆ มีอะไรกันจ๊ะ” คุณแม่ของเนยวิ่งเข้ามาดู เพราะได้ยินเสียงลูกสาวร้องไห้ “ก็ป๊อกนะสิคะ ปิดโดมิโนหล่นหมดเลย” แยมบอก “ทำไมทำอย่างนั้นล่ะจะป๊อก” คุณแม่ถาม ป๊อกก้มหน้าเงิบอยู่สักครู่ก็บอกเสียงอ่อยๆ ว่า “ผม...ผมไม่ได้โกรธนะครับ ก็ผมอยากให้เห็นเนยกับแยมไปเล่นฟุตบอลด้วยนี่นา” “อย่าเพิ่งโกรธสิจ๊ะ ป๊อกอยากให้เป็นเพื่อนเล่นด้วยก็ต้องพูดกับเพื่อนดีๆ ในบ้านเนยเขามีของเล่นอย่างอื่นอีกนะคูชิ เพื่อป๊อกจะชอบ” คุณแม่ของเนยพยายาม ไกล่เกลี่ย เนยได้ยินอย่างนั้นก็เช็ดน้ำตา แล้วเดินเข้าไปหีบของเล่นมาให้ป๊อกดูหลายอย่าง “โอ้โฮ! มีหุ่นยนต์ด้วย น่าเล่นจัง” ป๊อกเห็นหุ่นยนต์เข้าก็ถูกใจ “ฉันให้ยืมไปเล่นที่บ้านก็ได้ล่ะ” เนยบอกอย่างมีน้ำใจ “จริงหรือ เธอใจดีจัง ชอบใจนะ” ป๊อกยิ้มอย่างดีอกดีใจ “ถ้าเธอไม่เกร เธอจะไปเล่นที่บ้านฉันบ้างก็ได้ล่ะ” แยมบอกแล้วหันไปยิ้มกับเนย “มาป๊อก มากินขนมกันดีกว่า” เนยชวนแล้วส่งน้ำส้มให้ป๊อกแก้วหนึ่ง เด็กทั้งสามคนคุยกันอย่างสนุก ‘ขอโทษนะที่ฉันพูดเสียงดังกับพวกเธอ แล้วก็ทำโดมิโนหล่นด้วย’ ป๊อกบอกพลางยกแก้วน้ำส้มขึ้นดื่มอีกๆ “ไม่เป็นไรจ๊ะ ถ้าเธอขอโทษพวกเรา ฉันก็ไม่โกรธเธอแล้ว” เนยว่า แล้วหีบขนมส่งให้ป๊อก ตอนนี้ป๊อกรู้แล้วว่าเพื่อนที่ดี ต้องรู้จักแบ่งปันของให้กัน ไม่รังแกหรือทะเลาะกัน ถ้าทำได้แบบนี้ ป๊อกก็จะมีเพื่อนเยอะแยะเชียวะล่ะ”

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

โรงเรียนวัดม่วง แขวงหลักสอง สำนักงานเขตบางแค

สาระที่ควรเรียนรู้ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วย เด็กดีทำได้

สัปดาห์ที่ 2 เรื่องการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

นิทานเรื่อง เบนโนไม่เล่นกับเด็กผู้หญิง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2557

เวลา.....นาที

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

ชื่อผู้สอน นางสาวเนตรชนก รักกาญจน์นัท

สาระสำคัญ

การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นการแสดงออกด้วยคำพูดหรือกิริยาท่าทาง เพื่อสื่อความหมาย และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในแต่ละวัน อาจจะเป็นการไหว้ การทักทาย และการเล่นร่วมกับผู้อื่น

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้ การเล่นกับเพื่อน
2. ประสบการณ์สำคัญ การสนทนาและแสดงความคิดเห็น การแสดงบทบาทสมมติ การทำงานร่วมกับผู้อื่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เล่นร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสนุกสนาน
2. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

ขั้นที่ 1 ขั้นครูเล่าวรรณกรรม

1. ครูนำหนังสือนิทานเรื่อง “เบนโนไม่เล่นกับเด็กผู้หญิง” มาให้เด็กดูพร้อมทั้งแนะนำชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่งและชื่อผู้วาดภาพ
2. ครูเล่านิทานเรื่อง “เบนโนไม่เล่นกับเด็กผู้หญิง” ซ้ำๆ ทีละหน้าจนจบพร้อมทั้งให้เด็กดูภาพประกอบทุกหน้าตั้งแต่หน้าปกถึงปกท้าย รายละเอียดเนื้อเรื่องมีดังนี้

“ผมคือเบน โนฮะ เบน โนผู้กล้าหาญ เบน โนผู้เข้มแข็ง ที่สนามเด็กเล่น ผมไม่เล่นกับเด็กผู้หญิงหรอก ผมชอบอยู่กับเด็กผู้ชาย ทำไมนะเหรอฮะ ก็เด็กผู้ชายเข้มแข็ง ส่วนเด็กผู้หญิงนะอ่อนแอ บางครั้งผมเห็นโจอี้ไปเล่นกับเด็กผู้หญิงเหมือนกัน เมื่อไหร่ที่เขาไปเล่นละก็ พวกเราจะล้อเขาว่า “นี่โจอี้ นายเป็นเด็กผู้หญิงหรือไง” แล้วก็ตามด้วยเสียงหัวเราะเยาะดั่งๆ พอโจอี้ได้ยินอย่างนั้น เขาก็จะรีบกลับมาเข้ากลุ่มเพื่อนผู้ชายทันที ไม่นานมานี้ ที่ห้องของเรามีเด็กผู้หญิงคนหนึ่งมาเรียนด้วย หน้าตาเธอดูไม่ค่อยสดชื่นเลย คุณครูบอกว่าเธอชื่อปูเป้ และเธอจะมาอยู่กับเราแค่สองสามวันเท่านั้น ปูเป้ไปนั่งติดกับเด็กผู้หญิงอีกคน ผมไม่สนหรอก ไม่เห็นอยากจะนั่งใกล้เด็กผู้หญิงตรงไหน เห็นวันนั้นแม่มารับผมพร้อมกับปูเป้ “แม่จะให้ปูเป้ไปค้างกับเราฮะ” แม่บอก “เราไม่รู้จักกันหน่อย” ผมโวยวาย “รู้จักสิจะ ปูเป้เป็นลูกของเพื่อนแม่ไงละ” แม่ตอบผมอย่างนั้น แอ้มยังบอกให้ผมทำตัวดีๆ อีกด้วย ทำไมผมต้องทำตัวดีๆ กับเด็กผู้หญิงด้วยละ ระหว่างทาง ปูเป้เอาแต่พูด พูด พูด ไม่หยุด ส่วนผมเอาแต่นั่งเงียบจริงๆ เรื่องนี้แม่น่าจะขอผมก่อนสิ! และแน่นอนว่าคืนนี้ ปูเป้ต้องนอนที่ห้องของผม พ่อย้ายปราสาทกับเรือโจรสลัดของผมไปวางที่อื่น เพื่อปูที่นอนให้ปูเป้ ผมบอกแม่ว่า โจรสลัดกับอศวินไม่ชอบใจเรื่องนี้เลย “เบน โน อย่าเห็นแก่ตัวนักสิลูก!” แม่คุมผม ทำทางแม่คูโมโทเอามากๆ พอถึงกลางคืน เสียงแปลกๆ ในห้องปลุกผมตื่นขึ้น ปูเป้กำลังร้องไห้อยู่คนเดียว ผมรอให้พ่อกับแม่มาปลอบเธอ ก็มันหน้าที่ของพวกท่านนี่! ผมไม่ได้ชวนเธอมาซะหน่อย แต่เสียงร้องไห้ของปูเป้เบามากจนน่าจะมีแต่ผมคนเดียวที่ได้ยิน ผมจึงลุกไปนั่งข้างเธอ ยื่นผ้าเช็ดหน้าให้เธอและโอบไหล่เธอไว้ ผมจะทำอะไรได้อีกละ “เธอร้องไห้ทำไมเหรอ” ผมถาม “พอกับแม่ฉันจะเลิกกัน” เธอออกทั้งที่ยังสะอึกสะอื้น เช้าวันต่อมา ปูเป้เข้ามาถอดผมที่เมื่อคืนผมช่วยปลอบใจเธอ ผมอายจนหน้าแดง แต่ก็รู้สึกอุ่นใจอย่างบอกไม่ถูก หัวใจผมเต้นรัวเหมือนเสียงตีกอง ช่วงพักกลางวัน ผมวิ่งเล่นกับปูเป้และเพื่อนๆ โจอี้ก็มาเล่นด้วยเหมือนกัน พวกผู้ชายคนอื่นๆ จ้องผมกับโจอี้ตาแทบถลน ทำเหมือนพวกเราไม่สบายขึ้นแหละ พอหลายสัปดาห์ แม่ของปูเป้ก็มารับเธอกลับบ้าน ตอนนี้พอกับแม่ของเธอคืนดีกันแล้ว ปูเป้รับปากว่าจะโทรศัพท์หาผม พร้อมให้สัญญาว่า เราจะได้เจอกันอีก ในห้องของผม อศวินกับโจรสลัดกลับสู่ที่เดิม แต่มันไม่มีความหมายกับผมอีกต่อไปแล้ว วันนี้ปูเป้โทรศัพท์มา เธอจะแวะมาหาผมพรุ่งนี้ ผมกระโดดโลดเต้นไม่หยุดจนพ่อบอกว่า “เป็นอะไรไปเบน โน ลูกดีใจอะไรขนาดนั้น” ผมคือเบน โนฮะ เบน โนที่กำลังดีใจ เบน โนที่เล่นกับเด็กผู้หญิงแล้ว”

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กเล่าและต่อเติม

1. เด็กและครูร่วมกันสนทนาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน “เบนโน ไม่เล่นกับเด็กผู้หญิง” โดยใช้คำถามดังนี้

- เด็กๆ บอกได้หรือไม่ว่านิทานที่ครูเล่ามีชื่อเรื่องว่าอะไร
- ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง
- เนื้อเรื่องในนิทานพูดถึงเรื่องอะไร
- เบนโนเป็นเด็กที่มีลักษณะนิสัยอย่างไร
- ทำไมเบนโนจึงเปลี่ยนความคิดกลับมาเล่นกับเด็กผู้หญิงได้แล้ว
- เวลาเล่น เด็กๆ ควรแบ่งแยกระหว่างผู้ชายหรือผู้หญิงหรือไม่ เพราะเหตุใด
- เด็กๆ ได้ข้อคิดอะไรจากนิทานเรื่องนี้

2. ครูนำภาพนิทานเรื่อง “เบนโน ไม่เล่นกับเด็กผู้หญิง” มาให้เด็กๆ ร่วมกันระบายสี ฉีกปะและตัดปะภาพแล้วนำภาพมาประกอบเป็นหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books)

3. นำหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books) มาให้เด็กๆ เล่าต่อเติมเนื้อเรื่องจากนิทานอีกครั้ง

ขั้นที่ 3 ขั้นแสดงบทบาทสมมติ

1. ครูบอกเด็กๆ ว่าจะให้เด็กแสดงบทบาทสมมติจากนิทานเรื่อง “เบนโน ไม่เล่นกับเด็กผู้หญิง”

2. ให้เด็กๆ เลือกเหตุการณ์หรือพฤติกรรมในนิทานที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง

3. ครูให้เด็กอาสาสมัครออกมาว่าใครจะแสดงเป็นเบนโน โจอี้ ปูเป้ คุณแม่ เพื่อนๆ

ตามความสมัครใจ

4. เด็กร่วมกันแสดงบทบาทสมมติให้เพื่อนๆ ดู

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมินผล

1. เด็กและครูร่วมกันสรุปเน้นถึงพฤติกรรมที่ดีของตัวละครที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง

2. ครูประเมินผลทักษะทางสังคมของเด็กและจดบันทึก

สื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง “เบน โนไม่เล่นกับเด็กผู้หญิง”
2. ภาพนิทาน
3. สีไม้
4. กระดาษวาดเขียน
5. แม่กษ
6. กระดาษกาว

การประเมินผล

1. วิธีการวัด โดยการสังเกตพฤติกรรม ดังนี้
  - การเล่นร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสนุกสนาน
  - การอยู่ร่วมกับผู้อื่น

2. เครื่องมือวัด

แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม

3. เกณฑ์การวัด

ปฏิบัติ หมายถึง 1 คะแนน

ไม่ปฏิบัติ หมายถึง 0 คะแนน

ปฏิบัติได้ตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

บันทึกหลังการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

ผู้สอน

(นางสาวเนตรชนก รักกาญจน์)

วรรณกรรมเรื่อง เบนโนไม่เล่นกับเด็กผู้หญิง

(Thierry Robberecht. 2554)

“ผมคือเบนโนอะ เบนโนผู้กล้าหาญ เบนโนผู้เข้มแข็ง ที่สนามเด็กเล่น ผมไม่เล่นกับเด็กผู้หญิงหรอก ผมชอบอยู่กับเด็กผู้ชาย ทำไมนะเธออะ ก็เด็กผู้ชายเข้มแข็ง ส่วนเด็กผู้หญิงนะอ่อนแอ บางครั้งผมเห็น โจอี้ไปเล่นกับเด็กผู้หญิงเหมือนกัน เมื่อไหร่ที่เขาไปเล่นละก็ พวกเราจะล้อเขาว่า “นี่ โจอี้ นายเป็นเด็กผู้หญิงหรือไง” แล้วก็ตามด้วยเสียงหัวเราะเขะเขะดังๆ พอโจอี้ได้ยินอย่างนั้น เขาก็จะรีบกลับมาเข้ากลุ่มเพื่อนผู้ชายทันที ไม่นานมานี้ ที่ห้องของเรามีเด็กผู้หญิงคนหนึ่งมาเรียนด้วย หน้าตาเธอดูไม่ค่อยสดชื่นเลย คุณครูบอกว่าเธอชื่อปูเป้ และเธอจะมาอยู่กับเราแค่สองสามวันเท่านั้น ปูเป้ไปนั่งติดกับเด็กผู้หญิงอีกคน ผมไม่สนหรอก ไม่เห็นอยากจะนั่งใกล้เด็กผู้หญิงตรงไหน เห็นวันนั้นแม่มารับผมพร้อมกับปูเป้ “แม่จะให้ปูเป้ไปค้างกับเราจ้ะ” แม่บอก “เราไม่รู้จักกันหน่อย” ผมโวยวาย “รู้จักสิจ้ะ ปูเป้เป็นลูกของเพื่อนแม่ไงล่ะ” แม่ตอบผมอย่างนั้น แอ้มยังบอกให้ผมทำตัวดีๆ อีกด้วย ทำไมผมต้องทำตัวดีๆ กับเด็กผู้หญิงด้วยล่ะ ระหว่างทาง ปูเป้เอาแต่พูด พุด พุด ไม่หยุด ส่วนผมเอาแต่นิ่งเงียบจริงๆ เรื่องนี้แม่น่าจะขอผมก่อนสิ! และแน่นอนว่าคืนนี้ ปูเป้ต้องนอนที่ห้องของผม พ่อย้ายปราสาทกับเรือโจรสลัดของผมไปวางที่อื่น เพื่อปูที่นอนให้ปูเป้ ผมบอกแม่ว่า

โจรสลัดกับอัศวินไม่ชอบใจเรื่องนี้เลย “เบนโน อย่าเห็นแก่ตัวนักสิลูก!” แม่ดูผม ท่าทางแม่ดูโมโห เอามากๆ พอถึงกลางคืน เสียงแปลกๆ ในห้องปลูกผมตื่นขึ้น ปูเป่กำลังร้องไห้อยู่คนเดียว ผมรอให้พ่อกับแม่มาปลอบเธอ ก็มันหน้าที่ของพวกท่านนี่! ผมไม่ได้ชวนเธอมาซะหน่อย แต่เสียงร้องไห้ของปูเป่เบามากจนน่าจะมีแต่ผมคนเดียวที่ได้ยิน ผมจึงลุกไปนั่งข้างเธอ ยื่นผ้าเช็ดหน้าให้เธอและโอบไหล่เธอไว้ ผมจะทำอะไรได้อีกล่ะ “เธอร้องให้ทำไมเธอ” ผมถาม “พ่อกับแม่ฉันจะเลิกกัน” เธอออกทั้งที่ยังสะอึกสะอื้น เช้าวันต่อมา ปูเป่เข้ามาบอกผมที่เมื่อคืนผมช่วยปลอบใจเธอ ผมอายจนหน้าแดง แต่ก็รู้สึกอุ่นใจอย่างบอกไม่ถูก หัวใจผมเต้นรัวเหมือนเสียงตึกตอก ช่วงพักกลางวัน ผมวิ่งเล่นกับปูเป่และเพื่อนๆ โจอี้ก็มาเล่นด้วยเหมือนกัน พวกผู้ชายคนอื่นๆ จ้องผมกับโจอี้ตาแทบถลน ทำเหมือนพวกเราไม่สบายขึ้นแหละ พอหลายสัปดาห์ แม่ของปูเป่ก็มารับเธอกลับบ้าน ตอนนี้พ่อกับแม่ของเธอคืนดีกันแล้ว ปูเป่รับปากว่าจะโทรศัพท์หาผม พร้อมให้สัญญาว่า เราจะได้เจอกันอีก ในห้องของผม อัศวินกับโจรสลัดกลับสู่ที่เดิม แต่มันไม่มีความหมายกับผมอีกต่อไปแล้ว วันนี้ปูเป่โทรศัพท์มา เธอจะแวะมาหาผมพรุ่งนี้ ผมกระโดดโลดเต้นไม่หยุดจนพ่อกถามว่า “เป็นอะไรไปเบนโน ลูกดีใจอะไรขนาดนั้น” ผมคือเบนโนซะ เบนโนที่กำลังดีใจ เบนโนที่เล่นกับเด็กผู้หญิงแล้ว”

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

โรงเรียนวัดม่วง แขวงหลักสอง สำนักงานเขตบางแค

สาระที่ควรเรียนรู้ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก หน่วย โรงเรียนของเรา

สัปดาห์ที่ 3 เรื่องมารยาทในการเข้าสังคม

นิทานเรื่อง ชาวฟองจีโมโห

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2557

เวลา.....นาที

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

ชื่อผู้สอน นางสาวเนตรชนก รักกาญจน์นัท

สาระสำคัญ

มารยาทในการเข้าสังคม เป็นเรื่องสำคัญของคนที่อยู่ร่วมในสังคมเดียวกันด้วยการแสดง วาจา ท่าทาง และพฤติกรรมต่างๆ ออกมาด้วยความสุภาพเรียบร้อย

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้ การรอคอย
2. ประสบการณ์สำคัญ การสนทนาและแสดงความคิดเห็น การแสดงบทบาทสมมติ การทำงานร่วมกับผู้อื่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. รอคอยผู้อื่น
2. ควบคุมอารมณ์ตนเองได้

ขั้นที่ 1 ขั้นครูเล่าวรรณกรรม

1. ครูนำหนังสือนิทานเรื่อง “ชาวฟองจีโมโห” มาให้เด็กดูพร้อมทั้งแนะนำชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่งและชื่อผู้วาดภาพ
2. ครูเล่านิทานเรื่อง “ชาวฟองจีโมโห” ช้าๆ ทีละหน้าจนจบพร้อมทั้งให้เด็กดู ภาพประกอบทุกหน้าตั้งแต่หน้าปกถึงปกท้าย รายละเอียดเนื้อเรื่องมีดังนี้

“ในเช้าที่อากาศแจ่มใสวันหนึ่ง ชาวห้องกับปุยุ่นเจอตันแอปเปิ้ลใหญ่ ที่มีผลสดน่าเต็มต้น ชาวห้องอยากได้แอปเปิ้ลลูกหนึ่งมาก แต่ไม่ว่าจะกระโดดสูงสักแค่ไหน มันก็เอาไม่ถึง เดี่ยวมันก็คงตกลงมาเองแหละน่า ชาวห้องคิด มันจึงนั่งรอ...รอแล้ว...รอเล่า... แต่แอปเปิ้ลก็ไม่ยอมตกลงมา ชาวห้องรอนผลลือหลับไป เมื่อชาวห้องตื่นขึ้นมา แอปเปิ้ลลูกนั้นก็หายไปแล้ว เวลานี้ปุยุ่นกำลังกินแอปเปิ้ลอยู่! “ฉันจะเอาแอปเปิ้ลลูกนั้น!” ชาวห้องตะโกน “ขอโทษนะ” ปุยุ่นบอก “ฉันไม่รู้นี่นา” ชาวห้องไม่พอใจเลย “อย่าโกรธฉันเลยนะ ฉันไม่รู้” ปุยุ่นพูด “บนต้นยังมีแอปเปิ้ลอยู่อีกตั้งเยอะ” “ฉันจะเอาแอปเปิ้ลลูกนั้น!” ชาวห้องตะโกน “แต่เธอเขมือบมันเข้าไปแล้ว!!” ชาวห้องโกรธมาก...มันโกรธจนเขียวๆ เขาคูๆ เล็บคู และหางคูกๆ งอกออกมา “ฉันจะเอาแอปเปิ้ลลูกนั้น!” “ชาวห้องใจเย็นๆ ก่อนสิ” ปุยุ่นบอก “ไม่!” ชาวห้องตะโกน แล้วมันก็พาลกระทืบดอกไม้ มันพุ่งชนเข้าไถ่จนล้ม มันไล่ตะเพิดพวกเป็ด แล้วก็พาลไล่จับหางวัว ชาวห้องโมโหจนควบคุมตัวเองไม่ได้ มันกระทืบเท้าอันใหญ่โตของมัน และคำรามสั้น... “แบะ...แบะ!” ขณะที่ชาวห้องกระทืบเท้าแรงขึ้น แรงขึ้น พื้นดินเบื้องล่างก็เริ่มสั่นไหว... และทันใดนั้น... ครืน พื้นดินแยกออกจากกัน และสูบชาวห้องลงไป ชาวห้องลอยลี้วลงไปเรื่อยๆ ลงไปเรื่อยๆ จนกระทั่งพื้นเสียงดังดับ ชาวห้องอยู่ลำพังกับความมืดมืดรอบตัว “แบ...แบ!” ชาวห้องร้องตะโกน แต่ไม่มีใครได้ยิน มันพยายามพุ่งชนผนังให้แยกออก แต่ชนไปก็เจ็บหัวเปล่าๆ ชาวห้องต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยว มันหลับตาลง และนี่ถึงวันที่อากาศแจ่มใสในทุ่งหญ้า มันคิดว่า อยากให้ปุยุ่นมาอยู่ด้วยจัง ชาวห้องค่อยๆ หายโกรธ เมื่อชาวห้องลืมตาขึ้น มันเห็นปุยุ่น! “ฉันขอโทษที่โกรธมากไปหน่อย” ชาวห้องพูด “ไม่เป็นไรหรอก” ปุยุ่นบอก “ฉันตามหาเธอจนทั่ว คิดว่าเธอคงจะหลงทาง คูสิ ฉันเจอแอปเปิ้ลลูกใหญ่ สดน่าอีกลูกหนึ่ง ฉันเอามาให้เธอ” “ขอบใจนะ ปุยุ่น” ชาวห้องบอก แล้วปุยุ่นก็พาชาวห้องกลับไปทุ่งหญ้า เหตุการณ์กลับมาเป็นปกติอีกครั้ง แต่ตอนนี้ ชาวห้องไม่อยากจะแอปเปิ้ลแล้ว...มันอยากได้ลูกสาเล่แทน! แต่ไม่ว่าจะกระโดดสูงสักแค่ไหน มันก็เอาไม่ถึงเสียที...”

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กเล่าและต่อเติม

1. เด็กและครูร่วมกันสนทนาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน “ชาวห้องจีโมโห” โดยใช้คำถามดังนี้

- เด็กๆ บอกได้หรือไม่ว่านิทานที่ครูเล่ามีชื่อเรื่องอะไร
- ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง
- เนื้อเรื่องในนิทานพูดถึงเรื่องอะไร

- ชาวผ่องมีลักษณะนิสัยอย่างไร
- ถ้าเด็กๆ เป็นคนขี้โมโหเหมือนชาวผ่อง จะเป็นอย่างไร
- ถ้าเด็กๆ เป็นชาวผ่อง ควรทำอย่างไร
- เด็กๆ ได้ข้อคิดอะไรจากนิทานเรื่องนี้

2. ครูนำภาพนิทานเรื่อง “ชาวผ่องขี้โมโห” มาให้เด็กๆ ร่วมกันระบายสี ฉีกปะและตัดปะภาพแล้วนำภาพมาประกอบเป็นหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books)

3. นำหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books) มาให้เด็กๆ เล่าต่อเติมเนื้อเรื่องจากนิทานอีกครั้ง

ขั้นที่ 3 ขั้นแสดงบทบาทสมมติ

1. ครูบอกเด็กๆ ที่จะให้เด็กแสดงบทบาทสมมติจากนิทานเรื่อง “ชาวผ่องขี้โมโห”
2. ให้เด็กๆ เลือกเหตุการณ์หรือพฤติกรรมในนิทานที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
3. ครูให้เด็กอาสาสมัครออกมาว่าใครจะแสดงเป็นชาวผ่อง ปุยนุ่นตามความสมัครใจ
4. เด็กร่วมกันแสดงบทบาทสมมติให้เพื่อนๆ ดู

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมินผล

1. เด็กและครูร่วมกันสรุปเน้นถึงพฤติกรรมที่ดีของตัวละครที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
2. ครูประเมินผลทักษะทางสังคมของเด็กและจดบันทึก

สื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง “ชาวผ่องขี้โมโห”
2. ภาพนิทาน
3. สีไม้
4. กระดาษวาดเขียน
5. แม็กซ์
6. กระดาษกาวย่น

การประเมินผล

1. วิธีการวัด โดยการสังเกตพฤติกรรม ดังนี้

- การรอคอยผู้อื่น
- การควบคุมอารมณ์ตนเอง

2. เครื่องมือวัด

แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม

3. เกณฑ์การวัด

ปฏิบัติ หมายถึง 1 คะแนน

ไม่ปฏิบัติ หมายถึง 0 คะแนน

ปฏิบัติได้ตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

บันทึกหลังการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

ผู้สอน

(นางสาวเนตรชนก รักกาญจน์นันท)

วรรณกรรมเรื่อง ชาวฟ่องซีโมโท

(Josept Theobald, 2555)

“ในเช้าที่อากาศแจ่มใสวันหนึ่ง ชาวฟ่องกับปุยนุ่มเจอตันแอปเปิ้ลใหญ่ ที่มีผลสดน่าเต็มต้น ชาวฟ่องอยากได้แอปเปิ้ลลูกหนึ่งมาก แต่ไม่ว่าจะกระโดดสูงสักแค่ไหน มันก็เอาไม่ถึง เดี่ยวมันก็คงตกลงมาเองแหละน่า ชาวฟ่องคิด มันจึงนั่งรอ...รอแล้ว...รอเล่า... แต่แอปเปิ้ลก็ไม่ยอมตกลงมา ชาวฟ่องรอนผลลือยกลับไป เมื่อชาวฟ่องคืนขึ้นมา แอปเปิ้ลลูกนั้นก็หายไปแล้ว เวลานี้ปุยนุ่มกำลังกินแอปเปิ้ลอยู่! “ฉันจะเอาแอปเปิ้ลลูกนั้น!” ชาวฟ่องตะโกน “ขอโทษนะ” ปุยนุ่มบอก “ฉันไม่รู้นี่นา” ชาวฟ่องไม่พอใจเลย “อย่าโกรธฉันเลยนะ ฉันไม่รู้” ปุยนุ่มพูด “บนต้นยังมีแอปเปิ้ลอยู่อีกตั้งเยอะ” “ฉันจะเอาแอปเปิ้ลลูกนั้น!” ชาวฟ่องตะโกน “แต่เธอเขมือบมันเข้าไปแล้ว!!!” ชาวฟ่องโกรธมาก...มันโกรธจนเขียวตุๆ เขาตุๆ เล็บตุ และหางตุๆ งอกออกมา “ฉันจะเอาแอปเปิ้ลลูกนั้น!” “ชาวฟ่อง ใจเย็นๆ ก่อนสิ” ปุยนุ่มบอก “ไม่!” ชาวฟ่องตะโกน แล้วมันก็พาลกระต๊อบดอกไม้ มันพุงชนเล้าไก่จนล้ม มันไล่ตะเพิดพวกเป็ด แล้วก็พาลไล่จับหางวัว ชาวฟ่องโมโหจนควบคุมตัวเองไม่ได้ มันกระต๊อบเท้าอันใหญ่โตของมัน และคำรามลั่น... “แยะ...แยะ!” ขณะที่ชาวฟ่องกระต๊อบเท้าแรงขึ้น แรงขึ้น พื้นดินเบื้องล่างก็เริ่มสั่นไหว... และทันใดนั้น... ครืน พื้นดินแยกออกจากกัน และสูบชาวฟ่องลงไป ชาวฟ่องลอยลี้วลงไปเรื่อยๆ ลงไปเรื่อยๆ จนกระทั่งพื้นเสียดังตุ๊บ ชาวฟ่องอยู่ลุ่มพังกกับความมืดมิด

รอบตัว “แบ...แบ!” ขาวผ่องร้องตะโกน แต่ไม่มีใครได้ยิน มันพยายามพุ่งชนผนังให้แยกออก แต่ชนไปก็เจ็บหัวเปล่าๆ ขาวผ่องต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยว มันหลับตาลง และนี่ถึงวันที่อากาศแจ่มใสในทุ่งหญ้า มันคิดว่า อยากให้ปูย่นมาอยู่ด้วยจัง ขาวผ่องค่อยๆ หายโกรธ เมื่อขาวผ่องลืมตาขึ้น มันเห็นปูย่น! “ฉันขอโทษที่โกรธมากไปหน่อย” ขาวผ่องพูด “ไม่เป็นไรหรอก” ปูย่นบอก “ฉันตามหาเธอจนทั่ว คิดว่าเธอคงจะหลงทาง คูสิ ฉันเจอแอปเปิ้ลลูกใหญ่ สดจ๋าอีกลูกหนึ่ง ฉันเอามาให้เธอ” “ขอบใจนะ ปูย่น” ขาวผ่องบอก แล้วปูย่นก็พาขาวผ่องกลับไปทุ่งหญ้า เหตุการณ์กลับมาเป็นปกติอีกครั้ง แต่ตอนนี้ ขาวผ่องไม่อยากได้แอปเปิ้ลแล้ว...มันอยากได้ลูกสาถ์แทน! แต่ไม่ว่าจะกระโดดสูงสักแค่ไหน มันก็เอาไม่ถึงเสียที...”

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

โรงเรียนวัดม่วง แขวงหลักสอง สำนักงานเขตบางแค

สาระที่ควรเรียนรู้ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก หน่วย โรงเรียนของเรา

สัปดาห์ที่ 3 เรื่องมารยาทในการเข้าสังคม

นิทานเรื่อง กุ้งกิ้งรักเพื่อน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2557

เวลา.....นาที

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

ชื่อผู้สอน นางสาวเนตรชนก รักกาญจน์

สาระสำคัญ

มารยาทในการเข้าสังคม เป็นเรื่องสำคัญของคนที่อยู่ร่วมในสังคมเดียวกันด้วยการแสดง วาจา ท่าทาง และพฤติกรรมต่างๆ ออกมาด้วยความสุภาพเรียบร้อย

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้ กล่าวคำขอบคุณ ขอโทษ
2. ประสบการณ์สำคัญ การสนทนาและแสดงความคิดเห็น การแสดงบทบาทสมมติ การทำงานร่วมกับผู้อื่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. กล่าวคำขอบคุณ ได้
2. กล่าวคำขอโทษได้

ขั้นที่ 1 ขั้นครูเล่าวรรณกรรม

1. ครูนำหนังสือนิทานเรื่อง “กุ้งกิ้งรักเพื่อน” มาให้เด็กดูพร้อมทั้งแนะนำชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่งและชื่อผู้วาดภาพ
2. ครูเล่านิทานเรื่อง “กุ้งกิ้งรักเพื่อน” ซ้ำๆ ทีละหน้าจนจบพร้อมทั้งให้เด็กดูภาพประกอบ ทุกหน้าตั้งแต่หน้าปกถึงปกท้าย รายละเอียดเนื้อเรื่องมีดังนี้

“กุงกิงเบิกบานยิ้มแจ่ม ผูกโบว์สีแดงน่ารักสดใส ร่าเริง ยิ้มง่าย ใจดี กุงกิงจึงมีเพื่อนรักมากมาย กุงกิงช่างเจรจา “คะ ขา จ๊ะ จ๋า” เวลาลงท้าย น้ำเสียงอ่อนหวานน่าฟัง ไม่แผดเสียงดังหรือพูดหยาบคาย เมื่อวานแม่ทำคุกกี้ กุงกิงใจดีหอบมาลงใหญ่ ชวนเพื่อนมากินด้วยกัน รู้จักแบ่งปันและมีน้ำใจ เห็นเพื่อนขมก้มเขม้น รีบเก็บของเล่นที่วางทิ้งไว้ กุงกิงไม่ได้เล่นด้วย แต่เข้าไปช่วยด้วยความเต็มใจ กุงกิงเห็นเพื่อนทะเลาะกัน ช่วยห้ามทันควัน โกรธกันทำไม เกี่ยวก้อยคืนคืนจะจ๊ะ เป็นเพื่อนกันนะ ต้องรักกันไว้ เพื่อนแกล้งแกลบลิ้นปลิ้นตา กุงกิงไม่ว่า ใจเย็นเข้าไว้ นับหนึ่งถึงสิบเร็วพลัน กุงกิงอดกลั้น แล้วเดินหนีไป กุงกิงวิ่งไม่ระวัง ชนเพื่อนอย่างจัง ไม่ได้ตั้งใจ กุงกิงรีบกล่าว “ขอโทษ” เพื่อนยิ้มไม่โกรธ บอกให้อภัย เอ๊ะ! กระเป๋าสตางค์สีฟ้า ของเพื่อนนี่นา คงทำตกไว้รีบเก็บกระเป๋าจากพื้น แล้วนำไปคืน เพื่อนแสนดีใจ เห็นเพื่อนซิมเซ่ร้ายสลด นั่งน้ำตาหยด ร้องไห้เสียใจ กุงกิงปลอบแล้วบอกว่า “โอ้ๆ เพื่อนจ๋า ไม่เป็นไรนะ ไม่เป็นไร” เพื่อนๆ กุงกิงใจดี ทุกวันจะมีขนมมาแบ่งให้ ปุยฝ้าย ขนมปังกรอบ กุงกิงชอบ...ชอบ “ชอบใจจ๊ะ ชอบใจ” กุงกิงน่ารัก นิสัยดี จึงเป็นที่รักของเพื่อนมากมาย เล่นกับเพื่อนสุขสันต์ธรรมดา หัวเราะ “ฮา...ฮา” เริงร่าสบายใจ”

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กเล่าและต่อเติม

1. เด็กและครูร่วมกันสนทนาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน “กุงกิงรักเพื่อน” โดยใช้คำถามดังนี้

- เด็กๆ บอกได้หรือไม่ว่านิทานที่ครูเล่ามีชื่อเรื่องว่าอะไร
- ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง
- เนื้อเรื่องในนิทานพูดถึงเรื่องอะไร
- กุงกิงเป็นเด็กที่มีลักษณะนิสัยอย่างไร
- ทำไมเพื่อนๆ จึงรักกุงกิง
- เด็กๆ ควรปฏิบัติตัวอย่างไรให้เพื่อนๆ รัก
- เด็กๆ ได้ข้อคิดอะไรจากนิทานเรื่องนี้

2. ครูนำภาพนิทานเรื่อง “กุงกิงรักเพื่อน” มาให้เด็กๆ ร่วมกันระบายสี ฉีกปะและตัดปะภาพแล้วนำภาพมาประกอบเป็นหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books)

3. นำหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books) มาให้เด็กๆ เล่าต่อเติมเนื้อเรื่องจากนิทานอีกครั้ง

ขั้นที่ 3 ขั้นแสดงบทบาทสมมติ

1. ครูบอกเด็กๆ ว่าจะให้เด็กแสดงบทบาทสมมติจากนิทานเรื่อง “กุ่มกึ่งรักเพื่อน”
2. ให้เด็กๆ เลือกเหตุการณ์หรือพฤติกรรมในนิทานที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
3. ครูให้เด็กอาสาสมัครออกมาว่าใครจะแสดงเป็นกุ่มกึ่ง เพื่อนๆ ตามความสมัครใจ
4. เด็กร่วมกันแสดงบทบาทสมมติให้เพื่อนๆ ดู

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมินผล

1. เด็กและครูร่วมกันสรุปเน้นถึงพฤติกรรมที่ดีของแต่ละคนที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
2. ครูประเมินผลทักษะทางสังคมของเด็กและจดบันทึก

สื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง “กุ่มกึ่งรักเพื่อน”
2. ภาพนิทาน
3. สีไม้
4. กระดาษวาดเขียน
5. แม็กซ์
6. กระดาษกาวย่น

การประเมินผล

1. วิธีการวัด โดยการสังเกตพฤติกรรม ดังนี้
  - กล่าวคำขอบคุณ
  - กล่าวคำขอโทษ
2. เครื่องมือวัด
  - แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม

3. เกณฑ์การวัด

ปฏิบัติ หมายถึง 1 คะแนน

ไม่ปฏิบัติ หมายถึง 0 คะแนน

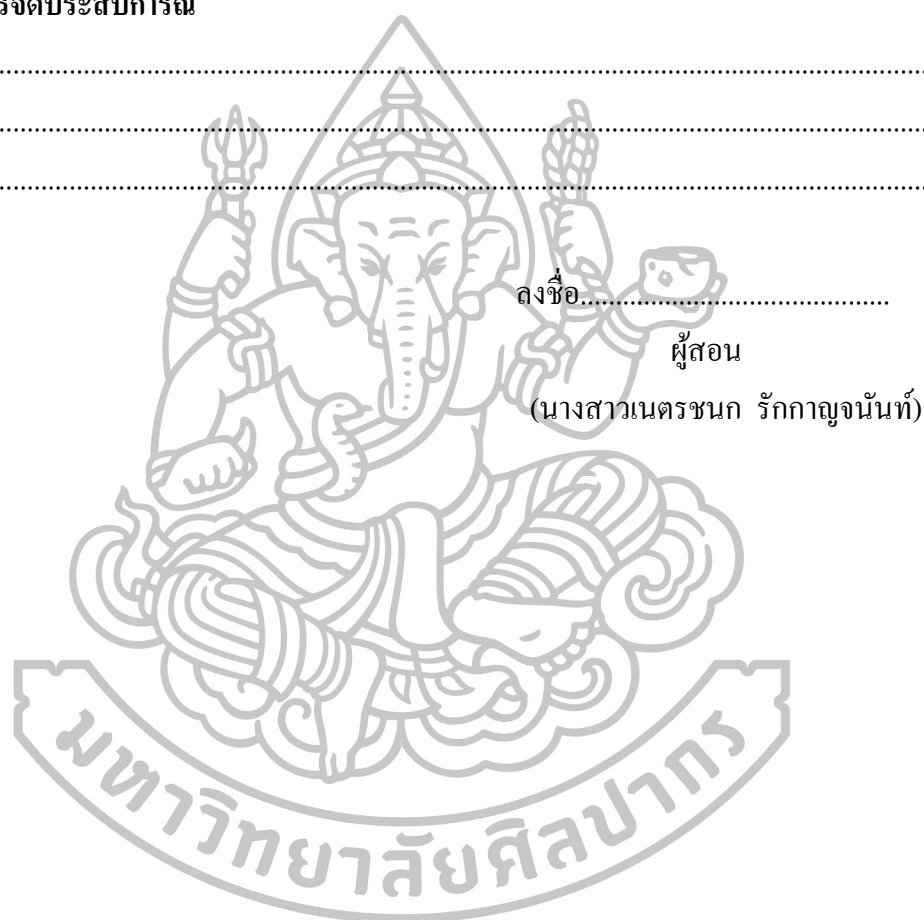
ปฏิบัติได้ตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

บันทึกหลังการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

วรรณกรรมเรื่อง กุ้งกิ้งรักเพื่อน

(มนฤดี ทองกลอย. 2556)

“กุ้งกิ้งเบิกบานยิ้มแย้ม ผูกโบว์สีแดงน่ารักสดใส ร่าเริง ยิ้มง่าย ใจดี กุ้งกิ้งจึงมีเพื่อนรักมากมาย กุ้งกิ้งช่างเจรจา “คะ ขา จ๊ะ จ๋า” เวลาลงท้าย น้ำเสียงอ่อนหวานน่าฟัง ไม่แผดเสียงดังหรือพูดหยาบคาย เมื่อวานแม่ทำคุกกี้ กุ้งกิ้งใจดีหอบมาถุงใหญ่ ชวนเพื่อนมากินด้วยกัน รู้จักแบ่งปันและมีน้ำใจ เห็นเพื่อนขะมักเขม้น รีบเก็บของเล่นที่วางทิ้งไว้ กุ้งกิ้งไม่ได้เล่นด้วย แต่เข้าไปช่วยด้วยความเต็มใจ กุ้งกิ้งเห็นเพื่อนทะเลาะกัน ช่วยห้ามทันควัน โกรธกันทำไม เกี่ยวก้อยคืนคืนจะจ๊ะ เป็นเพื่อนกันนะ ต้องรักกันไว้ เพื่อนแก๊งแลบลิ้นปลิ้นตา กุ้งกิ้งไม่ว่า ใจเย็นเข้าไว้ นับหนึ่งถึงสิบเร็วพลัน กุ้งกิ้งอดกลั้น แล้วเดินหนีไป กุ้งกิ้งวิ่งไม่ระวัง ชนเพื่อนอย่างจัง ไม่ได้ตั้งใจ กุ้งกิ้งรีบกล่าว “ขอโทษ” เพื่อนยิ้มไม่โกรธ บอกให้อภัย เอ๊ะ! กระเป๋าสตางค์สีฟ้า ของเพื่อนนี่นา คงทำตกไว้รีบเก็บกระเป๋าจากพื้น แล้วนำไปคืน เพื่อนแสนดีใจ เห็นเพื่อนซิมเศร้าสลด นั่งน้ำตาหยด ร้องไห้เสียใจ กุ้งกิ้งปลอบแล้วบอกว่า “โอ๊ย เพื่อนจ๋า ไม่เป็นไรนะ ไม่เป็นไร” เพื่อนๆ กุ้งกิ้งใจดี ทุกวันจะมีขนมมาแบ่งให้ ปุยฝ้าย ขนมปังกรอบ กุ้งกิ้งชอบ...ชอบ “ชอบใจจ๊ะ ชอบใจ” กุ้งกิ้งน่ารัก นิสัยดี จึงเป็นที่รักของเพื่อนมากมาย เล่นกับเพื่อนสุขสันต์ธรรมดา หัวเราะ “ฮา...ฮา” เริงร่าสบายใจ

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

โรงเรียนวัดม่วง แขวงหลักสอง สำนักงานเขตบางแค

สาระที่ควรเรียนรู้ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก หน่วย ชุมชนที่น่าอยู่
สัปดาห์ที่ 4 เรื่องมารยาทในการเข้าสังคม นิทานเรื่อง เก็บ! เก็บ! เรามาช่วยกันเก็บ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2557 เวลา.....นาที

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ชื่อผู้สอน นางสาวเนตรชนก รักกาญจน์นันท

สาระสำคัญ

มารยาทในการเข้าสังคม เป็นเรื่องสำคัญของคนที่อยู่ร่วมในสังคมเดียวกันด้วยการแสดง
วาทะ ท่าทาง และพฤติกรรมต่างๆ ออกมาด้วยความสุภาพเรียบร้อย

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้ การปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม
2. ประสบการณ์สำคัญ การสนทนาและแสดงความคิดเห็น การแสดงบทบาทสมมติ การทำงานร่วมกับผู้อื่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มได้

ขั้นที่ 1 ขั้นครูเล่าวรรณกรรม

1. ครูนำหนังสือนิทานเรื่อง “เก็บ! เก็บ! เรามาช่วยกันเก็บ” มาให้เด็กดูพร้อมทั้งแนะนำชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่งและชื่อผู้วาดภาพ

2. ครูเล่านิทานเรื่อง “เก็บ! เก็บ! เรามาช่วยกันเก็บ” ซ้ำๆ ทีละหน้าจนจบพร้อมทั้งให้เด็กดูภาพประกอบทุกหน้าตั้งแต่หน้าปกถึงปกท้าย รายละเอียดเนื้อเรื่องมีดังนี้

“เช้าวันหนึ่งฝนตกพรำพรำ เมื่อเด็กเด็กมาถึงโรงเรียน บางคนสวมเสื้อกันฝน บางคนกางร่ม ฝนตกอย่างนี้เด็กเด็กต้องอยู่ในห้องเรียน น้ำหวานมาถึงห้องเรียน ก็เดินไปที่มุมหนังสือหาิทานเล่มโปรด แต่หาเท่าไรก็ไม่เจอ หนังสือนิทานเรื่อง “เจ้าตุบจอมยุ่ง” หายไป “ใครเอาไปอ่านแล้วไม่เก็บ

เข้าที่นะ” น้ำหวานบ่น เกรซเดินมาเห็นน้ำหวานกำลังทำหน้าเศร้า จึงชวนไปเล่นที่มุมของเล่น “อู๊ย! ทำไมของเล่นวางเกะกะอย่างนี้ละ เล่นของเล่นกันแล้ว ทำไมไม่เก็บเข้าที่” เกรซโวยวายที่เห็นของเล่นเกลื่อนพื้น “กริ่ง! กริ่ง!” สัญญาณเข้าแถวดังขึ้น เด็กเด็กทุกคนรีบออกไปเข้าแถวหน้าห้องเรียน ขณะเข้าแถวเคารพธงชาติ เด็กเด็กเล่นกันเสียงดัง ครูจึงสอนว่า เวลาเข้าแถวเคารพธงชาติต้องตั้งใจ และยืนให้เป็นระเบียบ เมื่อเข้ามาในห้องเรียน ครูให้เด็กเด็กยืนคู่ของเล่นที่วางเกลื่อนพื้น ครูถามเด็กว่า “ห้องเรียนของเรามีของเล่นวางเกลื่อนพื้นแบบนี้ น่าอยู่ไหมจ๊ะ” เด็กเด็กฟังครูแล้วก้มหน้าสำนึกผิด ครูกับเด็กเด็กช่วยกันเก็บของเล่น มีเพียงเด็กชายไอ้ตคนเดียวที่ไม่ช่วยเก็บแต่กลับหยิบของเล่นไปนั่งเล่นตรงมุมห้อง ครูเห็น ไอ้ตนั่งเล่นจึงเข้าไปถามว่า “ไอ้ต ไม่ช่วยครูกับเพื่อนเพื่อนเก็บของเล่นบ้างหรือจ๊ะ” ไอ้ตตอบแบบไม่สนใจว่า “อยู่ที่บ้าน ไอ้ตไม่ต้องเก็บนี่ครับ” “ห้องเรียนเป็นของพวกเรา ต้องช่วยกันดูแล เป็นหน้าที่ที่เราต้องรับผิดชอบ เมื่อเล่นของเล่นเสร็จแล้ว ควรเก็บเข้าที่ทุกครั้ง ครูสอน ไอ้ต “ได้ครับ ผมจะไปช่วยเพื่อนเพื่อนเก็บของเล่น และถ้าเล่นเสร็จ ผมจะเก็บเข้าที่ครับ” ไอ้ตออกกับครูอย่างสำนึกผิด เมื่อเด็กเด็กทุกคนช่วยกันเก็บของเล่นเข้าที่แล้ว ห้องเรียนก็ดูสะอาดน่าอยู่ ครูสอนเด็กเด็กว่า ทุกคนมีหน้าที่ช่วยกันดูแลห้องเรียนให้สะอาดเรียบร้อย เพราะเป็นของส่วนรวม ต้องรักษาให้เป็นระเบียบอยู่เสมอ”

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กเล่าและต่อเติม

1. เด็กและครูร่วมกันสนทนาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน “เก็บ! เก็บ! เรามาช่วยกันเก็บ” โดยใช้คำถามดังนี้

- เด็กๆ บอกได้หรือไม่ว่านิทานที่ครูเล่ามีชื่อเรื่องว่าอะไร
- ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง
- เนื้อเรื่องในนิทานพูดถึงเรื่องอะไร
- ไอ้ตเป็นเด็กที่มีลักษณะนิสัยอย่างไร
- ในห้องเรียนของไอ้ตมีข้อตกลงอะไร
- ในการอยู่ร่วมกันในห้องเรียน เราควรมีข้อตกลงอะไรบ้าง
- เด็กๆ ควรปฏิบัติตามข้อตกลงนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
- เด็กๆ ได้ข้อคิดอะไรจากนิทานเรื่องนี้

2. ครูนำภาพนิทานเรื่อง “เก็บ! เก็บ! เรามาช่วยกันเก็บ” มาให้เด็กๆ ร่วมกันระบายสี ฉีกปะและตัดปะภาพแล้วนำภาพมาประกอบเป็นหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books)
3. นำหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books) มาให้เด็กๆ เล่าต่อเติมเนื้อเรื่องจากนิทานอีกครั้ง

ขั้นที่ 3 ขั้นแสดงบทบาทสมมติ

1. ครูบอกเด็กๆว่าจะให้เด็กแสดงบทบาทสมมติจากนิทานเรื่อง “เก็บ! เก็บ! เรามาช่วยกันเก็บ”
2. ให้เด็กๆ เลือกเหตุการณ์หรือพฤติกรรมในนิทานที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
3. ครูให้เด็กอาสาสมัครออกมาว่าใครจะแสดงเป็น ไรต์ คุณครู เพื่อนๆ ตามความสนใจ
4. เด็กร่วมกันแสดงบทบาทสมมติให้เพื่อนๆ ดู

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมินผล

1. เด็กและครูร่วมกันสรุปเน้นถึงพฤติกรรมที่ดีของแต่ละคนที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
2. ครูประเมินผลทักษะทางสังคมของเด็กและจดบันทึก

สื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง “เก็บ! เก็บ! เรามาช่วยกันเก็บ”
2. ภาพนิทาน
3. สีไม้
4. กระดาษวาดเขียน
5. แม็กซ์
6. กระดาษกาว

การประเมินผล

1. วิธีการวัด โดยการสังเกตพฤติกรรม ดังนี้
  - ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม
2. เครื่องมือวัด
  - แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม

3. เกณฑ์การวัด

ปฏิบัติ หมายถึง 1 คะแนน

ไม่ปฏิบัติ หมายถึง 0 คะแนน

ปฏิบัติได้ตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

บันทึกหลังการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

ผู้สอน

(นางสาวเนตรชนก รักกาญจน์นัท)

วรรณกรรมเรื่อง เก็บ! เก็บ! เรามาช่วยกันเก็บ

(อาภาภัทร. ชวงศ์. 2556)

“เช้าวันหนึ่งฝนตกพรำพรำ เมื่อเด็กเด็กมาถึง โรงเรียน บางคนสวมเสื้อกันฝน บางคนกางร่ม ฝนตกอย่างนี้เด็กเด็กต้องอยู่ในห้องเรียน น้ำหวานมาถึงห้องเรียน ก็เดินไปที่มุมหนังสือหาทานเล่นโปรด แต่หาเท่าไรก็ไม่เจอ หนังสือนิทานเรื่อง “เจ้าตุบจอมยุ่ง” หายไป “ใครเอาไปอ่านแล้วไม่เก็บเข้าที่นะ” น้ำหวานบ่น เศษเดินมาเห็นน้ำหวานกำลังทำหน้าเศร้า จึงชวน ไปเล่นที่มุมของเล่น “อู๊ย! ทำไมของเล่นวางเกะกะอย่างนี้ล่ะ เล่นของเล่นกันแล้ว ทำไมไม่เก็บเข้าที่” เศษโวยวายที่เห็นของเล่นเกลื่อนพื้น “กรี๊ง! กรี๊ง!” สัญญาณเข้าแถวดังขึ้น เด็กเด็กทุกคนรีบออกไปเข้าแถวหน้าห้องเรียน ขณะเข้าแถวเคารพธงชาติ เด็กเด็กเล่นกันเสียงดัง ครูจึงสอนว่า เวลาเข้าแถวเคารพธงชาติต้องตั้งใจและยืนให้เป็นระเบียบ เมื่อเข้ามาในห้องเรียน ครูให้เด็กเด็กยืมคูของเล่นที่วางเกลื่อนพื้น ครูถามเด็กว่า “ห้องเรียนของเรามีของเล่นวางเกลื่อนพื้นแบบนี้บ่อยไหมจ๊ะ” เด็กเด็กฟังครูแล้วก้มหน้าสำนึกผิด ครูกับเด็กเด็กช่วยกันเก็บของเล่น มีเพียงเด็กชายโอดคนเดียวที่ไม่ช่วยเก็บแต่กลับหยิบของเล่นไปนั่งเล่นตรงมุมห้อง ครูเห็น โอดนั่งเล่นจึงเข้าไปถามว่า “โอด ไม่ช่วยครูกับเพื่อนเพื่อนเก็บของเล่นบ้างหรือจ๊ะ” โอดตอบแบบไม่สนใจว่า “อยู่ที่บ้านโอดไม่ต้องเก็บนี่ครับ” “ห้องเรียนเป็นของเรา ต้องช่วยกันดูแล เป็นหน้าที่ที่เราต้องรับผิดชอบ เมื่อเล่นของเล่นเสร็จแล้ว ควรเก็บเข้าที่ทุกครั้ง

ครูสอน ไอ้ต “ได้ครับ ผมจะไปช่วยเพื่อนเพื่อนเก็บของเล่น และถ้าเล่นเสร็จ ผมจะเก็บเข้าที่ครับ”
ไอ้ตบอกกับครูอย่างสำนึกผิด เมื่อเด็กเด็กทุกคนช่วยกันเก็บของเล่นเข้าที่แล้ว ห้องเรียนก็ดูสะอาดน่า
อยู่ ครูสอนเด็กเด็กว่า ทุกคนมีหน้าที่ช่วยกันดูแลห้องเรียนให้สะอาดเรียบร้อย เพราะเป็นของ
ส่วนรวม ต้องรักษาให้เป็นระเบียบอยู่เสมอ”

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

โรงเรียนวัดม่วง แขวงหลักสอง สำนักงานเขตบางแค

สาระที่ควรเรียนรู้ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก หน่วย ชุมชนที่น่าอยู่

สัปดาห์ที่ 4 เรื่องมารยาทในการเข้าสังคม

นิทานเรื่อง มังกรจ๊ะ ρονะ ร๑หน๑อย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2557

เวลา.....นาที่

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

ชื่อผู้สอน นางสาวเนตรชนก รักกาญจนันท์

สาระสำคัญ

มารยาทในการเข้าสังคม เป็นเรื่องสำคัญของคนที่อยู่ร่วมในสังคมเดียวกันด้วยการแสดง วาจา ท่าทาง และพฤติกรรมต่างๆ ออกมาด้วยความสุภาพเรียบร้อย

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้ การปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม
  2. ประสบการณ์สำคัญ การสนทนาและแสดงความคิดเห็น การแสดงบทบาทสมมติ
- การทำงานร่วมกับผู้อื่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มได้

ขั้นที่ 1 ขั้นครูเล่าวรรณกรรม

1. ครูนำหนังสือนิทานเรื่อง “มังกรจ๊ะ ρονะ ร๑หน๑อย” มาให้เด็กดูพร้อมทั้งแนะนำ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่งและชื่อผู้วาดภาพ

2. ครูเล่านิทานเรื่อง “มังกรจ๊ะ ρονะ ร๑หน๑อย” ซ้ำๆ ทีละหน้าจนจบพร้อมทั้งให้เด็กดู ภาพประกอบทุกหน้าตั้งแต่หน้าปกถึงปกท้าย รายละเอียดเนื้อเรื่องมีดังนี้

“ฉันชอบชิงช้า ยิ่งกว่าสิ่งใด แกว่งมาแกว่งไป ไครอยากเล่นตามมา โอ๊ะ โอ ต้องรอ ต่อแถว ชิงช้า ยาวเหยียดเลยหนา กว่าจะถึงฉัน คุณครูย้ำว่า อย่าแข่งแย่งกัน ฉันต่อแถวตามนั้น ฉันยิ้มยื่นคอย

แถวขาวรอไหว รอไปอีกหน่อย ฉันร้องเพลงคอย รอหน่อยรอได้ เอ๊ะ ทำไมช้า เธอจำไวไว ฉัน หงุดหงิด ไม่ไหว เห็นไหมคอยอยู่ กบ ลิง เปลี่ยนใจ ไปเล่นต่อสู้อันดีใจ ร้องวู้! นับดูในแถว โอ๊ย! ช้า ช้า ช้า นึกว่าใกล้แล้ว ฉันเบื่อดีแถว นานแล้วเหนื่อยอ่อน โอ๊ย! รอไม่ไหว ขอได้ไหมวิ่งวอน ฉัน ขอเล่นก่อน วอนขอเข้าชี้ อยากเล่นชิงช้า เธอจำฟังทางนี้ ฉันขอแลกที่ให้ทอฟฟี่เม็ดหนึ่ง เร็วหน่อย ได้ไหม เมื่อไหร่จะถึง ฉันหงุดหงิดหน้าบึ้ง ไม่ถึงสักที เร็วหน่อยเร็วเข้า กระต๊อบเท่าเร็วจี้ ฉันจะเล่น เต็มวัน! หนีไป หลบไป! ต่อแถวเล่นชิงช้า กติกาว่าไว้ ฉันรอก็ได้ คงไม่นานเกิน เห็นผีเสื้อสวยเด่น บินเล่นบินเหิน ฉันมัวมองเพลिन เดินเกือบถึงแล้วนั้น จะเร็วหรือช้า ก็มาถึงฉัน ต่อแถวแบ่งปัน ได้ เล่นกันถ้วนหน้า”

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กเล่าและต่อเติม

1. เด็กและครูร่วมกันสนทนาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน “มังกรจ๊ะ รอนะ รอหน่อย” โดยใช้คำถามดังนี้

- เด็กๆ บอกได้หรือไม่ว่านิทานที่ครูเล่ามีชื่อเรื่องว่าอะไร
- ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง
- เนื้อเรื่องในนิทานพูดถึงเรื่องอะไร
- มังกรมีลักษณะนิสัยอย่างไร
- ข้อตกลงในการเล่นชิงช้าคืออะไร
- การกระทำของมังกรเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ เพราะอะไร
- เด็กๆ ได้ข้อคิดอะไรจากนิทานเรื่องนี้

2. ครูนำภาพนิทานเรื่อง “มังกรจ๊ะ รอนะ รอหน่อย” มาให้เด็กๆ ร่วมกันระบายสี นึกปะ และตัดปะภาพแล้วนำภาพมาประกอบเป็นหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books)

3. นำหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books) มาให้เด็กๆ เล่าต่อเติมเนื้อเรื่องจากนิทานอีกครั้ง

ขั้นที่ 3 ขั้นแสดงบทบาทสมมติ

1. ครูบอกเด็กๆ ที่จะให้เด็กแสดงบทบาทสมมติจากนิทานเรื่อง “มังกรจ๊ะ รอนะ รอหน่อย”

2. ให้เด็กๆ เลือกเหตุการณ์หรือพฤติกรรมในนิทานที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง

3. ครูให้เด็กอาสาสมัครออกมาว่าใครจะแสดงเป็นมังกร เพื่อนๆ ตามความสมัครใจ
4. เด็กร่วมกันแสดงบทบาทสมมติให้เพื่อนๆ ดู

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมินผล

1. เด็กและครูร่วมกันสรุปเน้นถึงพฤติกรรมที่ดีของตัวละครที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
2. ครูประเมินผลทักษะทางสังคมของเด็กและจดบันทึก

สื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง “มังกรจ๊ะ รอนะ รอนน้อย”
2. ภาพนิทาน
3. สีไม้
4. กระดาษวาดเขียน
5. แม็กซ์
6. กระดาษกาว

การประเมินผล

1. วิธีการวัด โดยการสังเกตพฤติกรรม ดังนี้
  - ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม
2. เครื่องมือวัด

แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม
3. เกณฑ์การวัด

ปฏิบัติ หมายถึง 1 คะแนน
ไม่ปฏิบัติ หมายถึง 0 คะแนน
ปฏิบัติได้ตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

บันทึกหลังการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

ผู้สอน

(นางสาวเนตรชนก รักกาญจน์)

วรรณกรรมเรื่อง มังกรจ๊ะ รอนะ รอหน่อย

(ศิริลักษณ์ พุทธ โคตร. 2557)

“ฉันชอบชิงช้า ยิ่งกว่าสิ่งใด แกว่งมาแกว่งไป ใครอยากเล่นตามมา โอ๊ะ โอ ต้องรอ ต่อแถว ชิงช้า ยาวเหยียดเลยหนา กว่าที่จะถึงฉัน คุณครูย้ำว่า อย่าแข่งแย่งกัน ฉันต่อแถวตามนั้น ฉันยิ้มยื่นคอย แถวยาวรอไหว รอไปอีกหน่อย ฉันร้องเพลงคอย รอหน่อยรอได้ เอ๊ะ ทำไมช้า เธอจำไวไว ฉัน หงุดหงิด ไม่ไหว เห็นไหมคอยอยู่ กบ ลิง เปลี่ยนใจ ไปเล่นต่อสู้อันนี้ดิใจ ร้องวู้! นับดูในแถว โอ๊ย! ช้า ช้า ช้า นี่กว่าใกล้แล้ว ฉันเบียดต่อแถว นานแล้วหนื่อยอ่อน โอ๊ย! รอไม่ไหว ขอได้ไหมวิงวอน ฉัน ขอเล่นก่อน วอนขอเข้าชื้ออยากเล่นชิงช้า เธอจำฟังทางนี้ ฉันขอแลกที่ ให้ทอปฟี่เม็ดหนึ่ง เร็วหน่อย ได้ไหม เมื่อไหร่จะถึง ฉันหงุดหงิดหน้าบึ้ง ไม่ถึงสักที เร็วหน่อยเร็วเข้า กระต๊อบเท้าเร็วจี้ ฉันจะเล่น เต็มนี้! หนีไป หลบไป! ต่อแถวเล่นชิงช้า กตึกว่าไว้ ฉันรอก็ได้ คงไม่นานเกิน เห็นผีเสื้อสวยเด่น บินเล่นบินเหิน ฉันมัวมองเพลิน เดินเกือบถึงแล้วนั่น จะเร็วหรือช้า ก็มาถึงฉัน ต่อแถวแบ่งปัน ได้ เล่นกันถ้วนหน้า”

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

โรงเรียนวัดม่วง แขวงหลักสอง สำนักงานเขตบางแค

สาระที่ควรเรียนรู้ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วย หนูเป็นคนไทย

สัปดาห์ที่ 5 เรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

นิทานเรื่อง ลูกบอลของข้าวปั้น

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2557

เวลา.....นาที

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

ชื่อผู้สอน นางสาวเนตรชนก รักกาญจน์นัท

สาระสำคัญ

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นการแสดงออกถึงความมีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูล แบ่งปันกับคนรอบข้าง เป็นสิ่งที่เด็กทุกคนสามารถทำได้ ทำให้เด็กมีจิตใจที่ดีงาม เบิกบาน แจ่มใส เพราะความมีน้ำใจแสดงถึงความมีเมตตากรุณาต่อเพื่อนและบุคคลอื่นในสังคม

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้ การแบ่งปัน
2. ประสบการณ์สำคัญ การสนทนาและแสดงความคิดเห็น การแสดงบทบาทสมมติ การทำงานร่วมกับผู้อื่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. แบ่งปันอาหาร ขนม และอื่นๆ ให้เพื่อนได้

ขั้นที่ 1 ขั้นครูเล่าวรรณกรรม

1. ครูนำหนังสือนิทานเรื่อง “ลูกบอลของข้าวปั้น” มาให้เด็กดูพร้อมทั้งแนะนำชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่งและชื่อผู้วาดภาพ
2. ครูเล่านิทานเรื่อง “ลูกบอลของข้าวปั้น” ซ้ำๆ ทีละหน้าจนจบพร้อมทั้งให้เด็กดูภาพประกอบทุกหน้าตั้งแต่หน้าปกถึงปกท้าย รายละเอียดเนื้อเรื่องมีดังนี้

“ข้าวปั้นชอบเล่นลูกบอลมาก ข้าวปั้นมีลูกบอลสีฟ้าหนึ่งลูก ข้าวปั้นหวงลูกบอลลูกนี้มาก ไม่ยอมแบ่งให้ใครเล่นด้วยเลย วันหนึ่ง ต้นกล้าถือลูกบอลมาที่สนามเด็กเล่น ลูกบอลสีแดงสวย แฉมยังลูกใหญ่กว่าของข้าวปั้นอีก ต้นกล้าชวนเพื่อนๆ มาเล่นลูกบอลด้วยกัน ไม่มีใครสนใจลูกบอลของข้าวปั้นแล้ว ข้าวปั้นอยากได้ลูกบอลของต้นกล้า จึงเดินเข้าไปผลักต้นกล้า แล้วแย่งลูกบอลสีแดงลูกใหญ่ขึ้นมา ตอนนี้ข้าวปั้นมีลูกบอลสองลูก ทั้งลูกบอลสีฟ้า และลูกบอลสีแดงลูกใหญ่ วันต่อมา ข้าวปั้นถือลูกบอลสองลูกไปเล่นที่สนามเด็กเล่น แต่ข้าวปั้นคนเดียว จะเล่นลูกบอลสองลูกยังไงดีละ เพื่อนๆ ก็ไม่มีใครอยากเล่นกับข้าวปั้นแล้ว ข้าวปั้นเสียใจ พ่อเห็นข้าวปั้นร้องไห้จึงเดินเข้ามาถามข้าวปั้นเล่าให้พ่อฟัง พ่อจึงบอกกับข้าวปั้นว่า เราไม่ควรอยากได้ของของคนอื่น ให้ข้าวปั้นเอาลูกบอลไปคืนต้นกล้า พร้อมกับกล่าวคำขอโทษ และยังบอกอีกว่า คนที่ทำผิด หากยอมรับผิด ทุกคนก็พร้อมจะให้อภัย ข้าวปั้นทำตามที่พ่อบอก เอาลูกบอลไปคืนต้นกล้า พร้อมกับเอ่ยขอโทษ ต้นกล้าไม่โกรธ และยังชวนข้าวปั้นมาเล่นลูกบอลด้วยกัน เพื่อนๆ ทุกคนก็ให้อภัยข้าวปั้น ทุกคนเล่นลูกบอลด้วยกันอย่างสนุกสนาน ตอนนี้ข้าวปั้นรู้แล้วว่า จะเล่นลูกบอลสองลูกพร้อมกันได้ยังไง ลูกบอลสองลูก สีฟ้าลูกเล็ก และสีแดงลูกใหญ่ เมื่อเล่นด้วยกันหลายๆ คน สนุกกว่าเล่นคนเดียวเสียอีก”

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กเล่าและต่อเติม

1. เด็กและครูร่วมกันสนทนาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน “ลูกบอลของข้าวปั้น” โดยใช้คำถามดังนี้

- เด็กๆ บอกได้หรือไม่ว่านิทานที่ครูเล่ามีชื่อเรื่องอะไร
- ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง
- เนื้อเรื่องในนิทานพูดถึงเรื่องอะไร
- ข้าวปั้นและต้นกล้ามีลักษณะนิสัยเหมือนกันหรือไม่ อย่างไร
- การกระทำของข้าวปั้นเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ เพราะอะไร
- เด็กๆ ได้ข้อคิดอะไรจากนิทานเรื่องนี้

2. ครูนำภาพนิทานเรื่อง “ลูกบอลของข้าวปั้น” มาให้เด็กๆ ร่วมกันระบายสี ฉีกปะและตัดปะภาพแล้วนำภาพมาประกอบเป็นหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books)

3. นำหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books) มาให้เด็กๆ เล่าต่อเติมเนื้อเรื่องจากนิทานอีกครั้ง

ขั้นที่ 3 ขั้นแสดงบทบาทสมมติ

1. ครูบอกเด็กๆว่าจะให้เด็กแสดงบทบาทสมมติจากนิทานเรื่อง “ลูกบอลของข้าวปั้น”
2. ให้เด็กๆเลือกเหตุการณ์หรือพฤติกรรมในนิทานที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
3. ครูให้เด็กอาสาสมัครออกมาว่าใครจะแสดงเป็นข้าวปั้น ต้นกล้า คุณพ่อ เพื่อนๆ ตาม

ความสมัครใจ

4. เด็กร่วมกันแสดงบทบาทสมมติให้เพื่อนๆดู

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมินผล

1. เด็กและครูร่วมกันสรุปเน้นถึงพฤติกรรมที่ดีของแต่ละตัวละครที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
2. ครูประเมินผลทักษะทางสังคมของเด็กและจดบันทึก

สื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง “ลูกบอลของข้าวปั้น”
2. ภาพนิทาน
3. สีไม้
4. กระดาษวาดเขียน
5. แม็กซ์
6. กระดาษกาว

การประเมินผล

1. วิธีการวัด โดยการสังเกตพฤติกรรม ดังนี้
  - การแบ่งปันอาหาร ขนม และอื่นๆ
2. เครื่องมือวัด
  - แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม

3. เกณฑ์การวัด

ปฏิบัติ หมายถึง 1 คะแนน

ไม่ปฏิบัติ หมายถึง 0 คะแนน

ปฏิบัติได้ตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

บันทึกหลังการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

ผู้สอน

(นางสาวเนตรชนก รักกาญจน์)

วรรณกรรมเรื่อง ลูกบอลของข้าวปั้น
(พิน้ำผึ้ง. 2556)

“ข้าวปั้นชอบเล่นลูกบอลมาก ข้าวปั้นมีลูกบอลสีฟ้าหนึ่งลูก ข้าวปั้นหวงลูกบอลลูกนี้มาก ไม่ยอมแบ่งให้ใครเล่นด้วยเลย วันหนึ่ง ตันกล้าถือลูกบอลมาที่สนามเด็กเล่น ลูกบอลสีแดงสวย แถมยังลูกใหญ่กว่าของข้าวปั้นอีก ตันกล้าชวนเพื่อนๆ มาเล่นลูกบอลด้วยกัน ไม่มีใครสนใจลูกบอลของข้าวปั้นแล้ว ข้าวปั้นอยากได้ลูกบอลของตันกล้า จึงเดินเข้าไปปลุกตันกล้า แล้วแย่งลูกบอลสีแดงลูกใหญ่นั้นมา ตอนนี้ข้าวปั้นมีลูกบอลสองลูก ทั้งลูกบอลสีฟ้า และลูกบอลสีแดงลูกใหญ่ วันต่อมา ข้าวปั้นถือลูกบอลสองลูกไปเล่นที่สนามเด็กเล่น แต่ข้าวปั้นคนเดียว จะเล่นลูกบอลสองลูกยังไงดีละเพื่อนๆ ก็ไม่มีใครอยากเล่นกับข้าวปั้นแล้ว ข้าวปั้นเสียใจ พ่อเห็นข้าวปั้นร้องไห้จึงเดินเข้ามาถามข้าวปั้นเล่าให้พ่อฟัง พ่อจึงบอกกับข้าวปั้นว่า เราไม่ควรอยากได้ของของคนอื่น ให้ข้าวปั้นเอาลูกบอลไปคืนตันกล้า พร้อมกับกล่าวคำขอโทษ และยังบอกอีกว่า คนที่ทำผิด หากยอมรับผิด ทุกคนก็พร้อมจะให้อภัย ข้าวปั้นทำตามที่พ่อบอก เอาลูกบอลไปคืนตันกล้า พร้อมกับเอ่ยขอโทษ ตันกล้าไม่โกรธ และยังชวนข้าวปั้นมาเล่นลูกบอลด้วยกัน เพื่อนๆ ทุกคนก็ให้อภัยข้าวปั้น ทุกคนเล่นลูกบอล

ด้วยกันอย่างสนุกสนาน ตอนนี้ข้าพเจ้ารู้แล้วว่า จะเล่นลูกบอลสองลูกพร้อมกันได้ยังไง ลูกบอลสองลูก สีฟ้าลูกเล็ก และสีแดงลูกใหญ่ เมื่อเล่นด้วยกันหลายๆ คน สนุกกว่าเล่นคนเดียวเสียอีก”

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

โรงเรียนวัดม่วง แขวงหลักสอง สำนักงานเขตบางแค

สาระที่ควรเรียนรู้ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วย หนูเป็นคนไทย

สัปดาห์ที่ 5 เรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

นิทานเรื่อง กุ้งกิ้งรักเพื่อนบ้าน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2557

เวลา.....นาที

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

ชื่อผู้สอน นางสาวเนตรชนก รักกาญจน์นท์

สาระสำคัญ

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นการแสดงออกถึงความมีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูล แบ่งปันกับคนรอบข้าง เป็นสิ่งที่คุณทุกคนสามารถทำได้ ทำให้เด็กมีจิตใจที่ดีงาม เบิกบาน แจ่มใส เพราะความมีน้ำใจแสดงถึงความมีเมตตากรุณาต่อเพื่อนและบุคคลอื่นในสังคม

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้ การแบ่งปัน
2. ประสบการณ์สำคัญ การสนทนาและแสดงความคิดเห็น การแสดงบทบาทสมมติ การทำงานร่วมกับผู้อื่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. แบ่งปันอาหาร ขนม และอื่นๆ ให้เพื่อนได้

ขั้นที่ 1 ขั้นครูเล่าวรรณกรรม

1. ครูนำหนังสือนิทานเรื่อง “กุ้งกิ้งรักเพื่อนบ้าน” มาให้เด็กดูพร้อมทั้งแนะนำชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่งและชื่อผู้วาดภาพ
2. ครูเล่านิทานเรื่อง “กุ้งกิ้งรักเพื่อนบ้าน” ซ้ำๆ ทีละหน้าจนจบพร้อมทั้งให้เด็กดูภาพประกอบทุกหน้าตั้งแต่หน้าปกถึงปกท้าย รายละเอียดเนื้อเรื่องมีดังนี้

“กุงกึ่งหนูน้อยแก้มใส เบิกบานสุขใจ หัวเราะเริงร่า วันหยุดกุงกึ่งอยู่บ้าน นั่งอ่านนิทานอยู่บนชิงช้า ดึงหน่อง...เสียดกริ่งประตู่ ยืนชะเง้อดู เอ๊ะ!ใครมาหา เอ๊ะ! อ้อ! นั่นพี่ลูกตาล... ที่อยู่ข้างบ้านถืออะไรมา “สวัสดิ์จะ กุงกึ่ง นี่ขนมผิง เอามาฝากจ้า” กุงกึ่งไหว้รับของฝาก “ขอบคุณมากค่ะ พี่ลูกตาลขา” รับของมาวางเอาไว้ พอหันกลับไป เอ๊ะ!ใครเดินมา ขายนวลอยู่บ้านตรงข้าม เดินหัวขำ หลามมาเต็มตะกร้า กุงกึ่งรีบเดินออกไป “หนูช่วยถือให้ นะจ๊ะยายจ๋า” พอเดินถึงบ้านขายนวล ก็เห็นตาม้วนกำลังตากผ้า วางของแล้วเดินเข้าไป “หนูช่วยตากให้ นะจ๊ะตาจ๋า” กุงกึ่งช่างมีน้ำใจ ตายายจึงให้ข้าวหลามกลับมา อาตี๋ร้องทักเสียงใส จากบ้านถัดไป ประตูลีฟ้า กุงกึ่งรีบยกมือไหว้ พร้อมกล่าวทักทาย “สวัสดิ์ค่ะ” ถึงบ้านกุงกึ่งแปลกใจ เอ๊!กลิ่นอะไร ซ้อม...หอมลอยมา โอ้โห...! ใก่ทอดกรอบกรอบ กุงกึ่งชอบ ชอบจริงๆ แม่จ๋า แบ่งไปใส่จานหลายใบ แล้วนำไปให้เพื่อนบ้านทั่วหน้า ทุกคนยิ้มแย้มรับไว้ ขอขอบคุณน้ำใจ ที่มอบให้มา เพื่อนบ้านชื่นชมกุงกึ่ง น่ารักจริงๆ ชอบขันอาสา แบ่งปันด้วยความเต็มใจ ไม่หวังสิ่งใด มีน้ำใจนักหนา เพื่อนบ้านกุงกึ่งแสนดี หยิบยื่นไมตรี เอื้อเฟื้อพึ่งพา จริงใจช่วยเหลือ แบ่งปัน กลมเกลียวผูกพันรักกัน ลัล...ลา”

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กเล่าและต่อเติม

1. เด็กและครูร่วมกันสนทนาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน “กุงกึ่งรักเพื่อนบ้าน” โดยใช้คำถามดังนี้

- เด็กๆ บอกได้หรือไม่ว่านิทานที่ครูเล่ามีชื่อเรื่องว่าอะไร
- ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง
- เนื้อเรื่องในนิทานพูดถึงเรื่องอะไร
- กุงกึ่งมีลักษณะนิสัยอย่างไร
- การกระทำของกุงกึ่งเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ อย่างไร
- คนในหมู่บ้านมีนิสัยเหมือนกันหรือไม่ อย่างไร
- เด็กๆ ได้ข้อคิดอะไรจากนิทานเรื่องนี้

2. ครูนำภาพนิทานเรื่อง “กุงกึ่งรักเพื่อนบ้าน” มาให้เด็กๆ ร่วมกันระบายสี ฉีกปะและตัดปะภาพแล้วนำภาพมาประกอบเป็นหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books)

3. นำหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books) มาให้เด็กๆ เล่าต่อเติมเนื้อเรื่องจากนิทานอีกครั้ง

ขั้นที่ 3 ขั้นแสดงบทบาทสมมติ

1. ครูบอกเด็กๆว่าจะให้เด็กแสดงบทบาทสมมติจากนิทานเรื่อง “กุงกิ้งรักเพื่อนบ้าน”
2. ให้เด็กๆเลือกเหตุการณ์หรือพฤติกรรมในนิทานที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
3. ครูให้เด็กอาสาสมัครออกมาว่าใครจะแสดงเป็นกุงกิ้ง พี่ลูกตาล ขายนวล ตาม้วน อาตี๋

คุณแม่ ตามความสมัครใจ

4. เด็กร่วมกันแสดงบทบาทสมมติให้เพื่อนๆดู

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมินผล

1. เด็กและครูร่วมกันสรุปเน้นถึงพฤติกรรมที่ดีของแต่ละตัวละครที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
2. ครูประเมินผลทักษะทางสังคมของเด็กและจดบันทึก

สื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง “กุงกิ้งรักเพื่อนบ้าน”
2. ภาพนิทาน
3. สีไม้
4. กระดาษวาดเขียน
5. แม็กซ์
6. กระดาษกาว

การประเมินผล

1. วิธีการวัด โดยการสังเกตพฤติกรรม ดังนี้
  - การแบ่งปันอาหาร ขนม และอื่นๆ
2. เครื่องมือวัด
  - แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม

3. เกณฑ์การวัด

ปฏิบัติ หมายถึง 1 คะแนน

ไม่ปฏิบัติ หมายถึง 0 คะแนน

ปฏิบัติได้ตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

บันทึกหลังการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

วรรณกรรมเรื่อง กุ้งกิ้งรักเพื่อนบ้าน

(มณฑุดี ทองกลอย. 2556)

“กุ้งกิ้งหนูน้อยแกล้มไส้ เบิกบานสุขใจ หัวเราะเรีงร่า วันหยุดกุ้งกิ้งอยู่บ้าน นั่งอ่านนิทานอยู่บนชิงช้า ดิ่งหนอง...เสียงกริ่งประตู ยืนชะเง้อดู เอ๊ะ!ใครมาหา เอ๊ะ! อ้อ! นั่นที่ลูกตาล... ที่อยู่ข้างบ้านถืออะไรมา “สวัสดิ์จ๊ะ กุ้งกิ้ง นี่ขนมผิง เอามาฝากจ้า” กุ้งกิ้งไหว้ รับของฝาก “ขอบคุณมากค่ะ พี่ลูกตาลขา” รับของมาวางเอาไว้ พอหันกลับไป เอ๊ะ!ใครเดินมา ยายนวลอยู่บ้านตรงข้าม เดินหัวขำ หลลามมาเต็มตะกร้า กุ้งกิ้งรีบเดินออกไป “หนูช่วยถือให้ นะจ๊ะยายจ้า” พอเดินถึงบ้านยายนวล ก็เห็นตาม้วนกำลังตากผ้า วางของแล้วเดินเข้าไป “หนูช่วยตากให้ นะจ๊ะตาจ้า” กุ้งกิ้งช่างมีน้ำใจ ตายายจึงให้ข้าวหลามกลับมา อาตี๋ร้องทักเสียงใส จากบ้านถัดไป ประตูลีฟ้า กุ้งกิ้งรีบยกมือไหว้ พร้อมกล่าวทักทาย “สวัสดิ์ค่ะ” ถึงบ้านกุ้งกิ้งแปลกใจ เอ้!กลิ่นอะไร ซ้อม...หอมลอยมา โอ้โห...ไก่ทอดกรอบกรอบ กุ้งกิ้งชอบ ชอบจริงๆ แม่จ้า แบ่งไก่ใส่จานหลายใบ แล้วนำไปให้เพื่อนบ้านทั่วหน้า ทุกคนยิ้มแย้มรับไว้ ชอบคุณน้ำใจ ที่มอบให้มา เพื่อนบ้านชื่นชมกุ้งกิ้ง น่ารักจริงๆ ชอบขันอาสา แบ่งปันด้วยความเต็มใจ ไม่หวังสิ่งใด มีน้ำใจนักหนา เพื่อนบ้านกุ้งกิ้งแสนดี หยิบยื่นไมตรี เอื้อเฟื้อพึงพา จริงใจช่วยเหลือ แบ่งปัน กลมเกลียวผูกพันรักกัน ลึล...ลา

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

โรงเรียนวัดม่วง แขวงหลักสอง สำนักงานเขตบางแค

สาระที่ควรเรียนรู้ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วย เมืองไทยที่รัก

สัปดาห์ที่ 6 เรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

นิทานเรื่อง น้ำใจของเมโลดี้

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2557

เวลา.....นาที

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

ชื่อผู้สอน นางสาวเนตรชนก รักกาญจน์นันท

สาระสำคัญ

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นการแสดงออกถึงความมีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูล แบ่งปันกับคนรอบข้าง เป็นสิ่งที่เด็กทุกคนสามารถทำได้ ทำให้เด็กมีจิตใจที่ดีงาม เบิกบาน แจ่มใส เพราะความมีน้ำใจแสดงถึงความมีเมตตากรุณาต่อเพื่อนและบุคคลอื่นในสังคม

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้ การช่วยเหลือผู้อื่น
2. ประสบการณ์สำคัญ การสนทนาและแสดงความคิดเห็น การแสดงบทบาทสมมติ การทำงานร่วมกับผู้อื่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. การช่วยเหลือครู และเพื่อนในการหยิบ ส่ง ขกอุปกรณ์

ขั้นที่ 1 ขั้นครูเล่าวรรณกรรม

1. ครูนำหนังสือนิทานเรื่อง “น้ำใจของเมโลดี้” มาให้เด็กดูพร้อมทั้งแนะนำ

ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่งและชื่อผู้วาดภาพ

2. ครูดำเนินนิทานเรื่อง “น้ำใจของเมโลดี้” ช้าๆ ทีละหน้าจนจบพร้อมทั้งให้เด็กดู

ภาพประกอบทุกหน้าตั้งแต่หน้าปกถึงปกท้าย รายละเอียดเนื้อเรื่องมีดังนี้

“เช้าวันหยุด อากาศแจ่มใส กระจ่างน้อยเมโลดี้กำลังช่วยแม่เก็บดอกไม้ วันนี้คุณน้ำหมีตั้ง ดอกกุหลาบ เมโลดี้อาสาไปส่งให้ “แม่ทำงานแต่เช้าคงเหนื่อย วันนี้แม่จะได้พักผ่อน” เมโลดี้ยิ้มอย่าง ภูมิใจ พอถึงแยก สัญญาณไฟจราจรเป็นสีแดง ทุกคนหยุดรถรวมทั้งกระจ่างน้อยเมโลดี้ ทุกคน ปฏิบัติตามกฎหมายจราจรอย่างเคร่งครัด ‘ติง ไม่มีใครฝ่าไฟแดงเลย’ เมโลดี้คิดในใจ เมโลดี้มาถึงบ้านคุณ น้ำหมี จึงสั่งกระดิ่ง คุณน้ำหมีออกมาจับดอกไม้ “หนูเก่งจัง มาส่งดอกไม้เองด้วย นี่จะเงินค่า ดอกไม้” คุณน้ำหมียื่นเงิน “หนูเต็มใจจะ ขอบคุณคุณน้ำมากค่ะ” เมโลดี้รับเงินและรีบเดินทางกลับ บ้าน ระหว่างทางกลับบ้าน เมโลดี้เห็นคุณลุงกระจ่างหกล้ม เมโลดี้จึงวิ่งเข้าไปพุง ช่วยดูแลคุณลุง กระจ่าง “ขอบใจมากกระจ่างน้อย ลุงไม่เป็นไรแล้ว หนูช่างเป็นเด็กดี มีน้ำใจเหลือเกิน” คุณลุง กระจ่างชม “ไม่เป็นไรค่ะ คุณลุง คุณแม่สอนหนูว่า เมื่อเราเห็นคนอื่นเดือดร้อน ต้องการความ ช่วยเหลือ เราต้องมีน้ำใจต่อผู้อื่น เห็นอกเห็นใจกันค่ะ” คุณลุงกระจ่างชื่นชมความมีน้ำใจของเมโลดี้ จึงตอบแทนด้วยการแบ่งผลไม้ให้แก่เมโลดี้ “ขอบคุณคุณลุงค่ะ แต่หนูต้องรีบกลับบ้านแล้ว เดี่ยวคุณ แม่เป็นห่วง” เมโลดี้บอก คุณลุงกระจ่างจึงอาสาพาเมโลดี้ไปส่งที่บ้าน พอถึงบ้าน คุณลุงกล่าว ขอบคุณแม่กระจ่างและเล่าเรื่องทั้งหมดให้ฟัง ก่อนกลับคุณลุงกระจ่างบอกว่า “เมโลดี้ ขอให้หนู รักษาความดีนี้ไว้ไปจนโตเลยนะ” “หนูสัญญาค่ะ” เมโลดี้ตอบ”

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กเล่าและต่อเติม

1. เด็กและครูร่วมกันสนทนาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน “น้ำใจของ เมโลดี้” โดยใช้คำถามดังนี้

- เด็กๆ บอกได้หรือไม่ว่านิทานที่ครูเล่ามีชื่อเรื่องว่าอะไร
- ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง
- เนื้อเรื่องในนิทานพูดถึงเรื่องอะไร
- เมโลดี้มีลักษณะนิสัยอย่างไร
- คุณแม่ของเมโลดี้สอนเมโลดี้ว่าอย่างไร
- ถ้าเด็กๆ เป็นเมโลดี้จะช่วยเหลือคุณลุงกระจ่างหรือไม่ เพราะอะไร
- เด็กๆ ได้ข้อคิดอะไรจากนิทานเรื่องนี้

2. ครูนำภาพนิทานเรื่อง “น้ำใจของเมโลดี้” มาให้เด็กๆ ร่วมกันระบายสี ฉีกปะและตัดปะ ภาพแล้วนำภาพมาประกอบเป็นหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books)

3. นำหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books) มาให้เด็กๆ เล่าต่อเติมเนื้อเรื่องจากนิทานอีกครั้ง

ขั้นที่ 3 ขั้นแสดงบทบาทสมมติ

1. ครูบอกเด็กๆ ว่าจะให้เด็กแสดงบทบาทสมมติจากนิทานเรื่อง “น้ำใจของเมโลดี้”
2. ให้เด็กๆ เลือกเหตุการณ์หรือพฤติกรรมในนิทานที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
3. ครูให้เด็กอาสาสมัครออกมาว่าใครจะแสดงเป็นเมโลดี้ คุณลุงกระต่าย คุณแม่ ตามความ

สมัครใจ

4. เด็กร่วมกันแสดงบทบาทสมมติให้เพื่อนๆ ดู

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมินผล

1. เด็กและครูร่วมกันสรุปเน้นถึงพฤติกรรมที่ดีของตัวละครที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
2. ครูประเมินผลทักษะทางสังคมของเด็กและจัดบันทึก

สื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง “น้ำใจของเมโลดี้”
2. ภาพนิทาน
3. สีไม้
4. กระดาษวาดเขียน
5. แม็กซ์
6. กระดาษกาว

การประเมินผล

1. วิธีการวัด โดยการสังเกตพฤติกรรม ดังนี้
  - การช่วยเหลือครู และเพื่อนในการหยิบ ส่ง ยกอุปกรณ์
2. เครื่องมือวัด
  - แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม

3. เกณฑ์การวัด

ปฏิบัติ หมายถึง 1 คะแนน

ไม่ปฏิบัติ หมายถึง 0 คะแนน

ปฏิบัติได้ตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

บันทึกหลังการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

วรรณกรรมเรื่อง น้ำใจของเมโลดี้

(สำนักพิมพ์เวิร์ลด์คิดส์. 2556)

“เช้าวันหยุด อากาศแจ่มใส กระจ่างน่ายิ้ม เมโลดี้กำลังช่วยแม่เก็บดอกไม้ วันนี้คุณน้ำหมีตั้งดอกกุหลาบ เมโลดี้อาสาไปส่งให้ “แม่ทำงานแต่เช้าคงเหนื่อย วันนี้แม่จะได้พักผ่อน” เมโลดี้ยิ้มอย่างภูมิใจ พอถึงแยก สัญญาณไฟจราจรเป็นสีแดง ทุกคนหยุดรถรวมทั้งกระจ่างน่ายิ้ม เมโลดี้ ทุกคนปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด ‘ติง! ไม่มีใครฝ่าไฟแดงเลย’ เมโลดี้คิดในใจ เมโลดี้มาถึงบ้านคุณน้ำหมี จึงสั่งกระดิ่ง คุณน้ำหมีออกมาต้อนรับดอกไม้ “หนูเก่งจัง มาส่งดอกไม้เองด้วย นี่จะเงินค่าดอกไม้” คุณน้ำหมียื่นเงิน “หนูเต็มใจค่ะ ขอบคุณคุณน้ำหมีมากค่ะ” เมโลดี้รับเงินและรีบเดินทางกลับบ้าน ระหว่างทางกลับบ้าน เมโลดี้เห็นคุณลุงกระจ่างน่ายิ้ม เมโลดี้จึงวิ่งเข้าไปพุง ช่วยดูแลคุณลุงกระจ่างน่ายิ้ม “ขอบใจมากกระจ่างน่ายิ้ม ลุงไม่เป็นไรแล้ว หนูช่างเป็นเด็กดี มีน้ำใจเหลือเกิน” คุณลุงกระจ่างน่ายิ้ม “ไม่เป็นไรค่ะ คุณลุง คุณแม่สอนหนูว่า เมื่อเราเห็นคนอื่นเดือดร้อน ต้องการความช่วยเหลือ เราต้องมีน้ำใจต่อผู้อื่น เห็นอกเห็นใจกันค่ะ” คุณลุงกระจ่างน่ายิ้มชื่นชมความมีน้ำใจของเมโลดี้ จึงตอบแทนด้วยการแบ่งผลไม้ให้แก่เมโลดี้ “ขอบคุณคุณลุงค่ะ แต่หนูต้องรีบกลับบ้านแล้ว เดี่ยวคุณแม่เป็นห่วง” เมโลดี้บอก คุณลุงกระจ่างน่ายิ้มจึงอาสาพาเมโลดี้ไปส่งที่บ้าน พอถึงบ้าน คุณลุงกล่าว

ขอบคุณแม่กระต่ายและเล่าเรื่องทั้งหมดให้ฟัง ก่อนกลับคุณลุงกระต่ายบอกว่า “เม โโลดี ขอให้คุณรักษาความดีนี้ไว้ไปจนโตเลยนะ” “หนูสัญญาค่ะ” เม โโลดีตอบ”

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

โรงเรียนวัดม่วง แขวงหลักสอง สำนักงานเขตบางแค

สาระที่ควรเรียนรู้ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วย เมืองไทยที่รัก

สัปดาห์ที่ 6 เรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

นิทานเรื่อง ลุงสุกอยากนอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2557

เวลา.....นาที

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

ชื่อผู้สอน นางสาวเนตรชนก รักกาญจน์นัท

สาระสำคัญ

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นการแสดงออกถึงความมีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูล แบ่งปันกับคนรอบข้าง เป็นสิ่งที่เด็กทุกคนสามารถทำได้ ทำให้เด็กมีจิตใจที่ดีงาม เบิกบาน แจ่มใส เพราะความมีน้ำใจแสดงถึงความมีเมตตากรุณาต่อเพื่อนและบุคคลอื่นในสังคม

สาระการเรียนรู้

1. สาระที่ควรเรียนรู้ การช่วยเหลือผู้อื่น
2. ประสบการณ์สำคัญ การสนทนาและแสดงความคิดเห็น การแสดงบทบาทสมมติ

การทำงานร่วมกับผู้อื่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. การช่วยเหลือครู และเพื่อนในการหยิบ ส่ง ยกอุปกรณ์

ขั้นที่ 1 ขั้นครูเล่าวรรณกรรม

1. ครูนำหนังสือนิทานเรื่อง “ลุงสุกอยากนอน” มาให้เด็กดูพร้อมทั้งแนะนำชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่งและชื่อผู้วาดภาพ
2. ครูเล่านิทานเรื่อง “ลุงสุกอยากนอน” ซ้ำๆ ทีละหน้าจนจบพร้อมทั้งให้เด็กดูภาพประกอบทุกหน้าตั้งแต่หน้าปกถึงปกท้าย รายละเอียดเนื้อเรื่องมีดังนี้

“เข้าแล้ว พระอาทิตย์ดวงกลมโต ส่องแสงเจิดจ้า ลุงสุกรู้สึกแสบตา และเหนื่อยล้าเต็มที จึง รีบปิดประตูบ้านเตรียมเข้านอน และไม่ลืมแขวนป้ายลายมือไข้เขียนว่า “อย่าปลุกฉันนะ” ไว้ที่ ประตูด้วย สายแล้ว ลูกกระต่ายกระโดดเล่นไม่ทันระวัง สะดุดก้อนหินจนช้อเท้าแพลง “แม่จ๋า ช่วย หนูด้วย หนูกระโดดไม่ได้แล้ว ขาหักแน่ๆ เลย” ลูกกระต่ายร้องกรวยคราง พ่อแม่กระต่ายรีบเข้ามาดู ด้วยความตกใจ ทั้งคู่ต่างก็ทำอะไรไม่ถูก เพราะลูกกระต่ายเจ็บปวดมาก “พาไปหาลุงสุกสิ” กระรอกที่บังเอิญเดินผ่านมาแนะนำขึ้น “ลุงสุกรู้ดีว่าจะรักษาลูกกระต่ายช้อเท้าแพลงได้อย่างไร” พ่อ กระต่ายกับแม่กระต่ายจึงพาลูกน้อยไปหาลุงสุก แต่เมื่อมาถึงบ้านลุงสุก ครอบครัวยังไม่เห็นป้าย ลายมือไข้เขียนว่า “อย่าปลุกฉันนะ” แขนงอยู่หน้าประตูบ้าน “ทำอย่างไรดีล่ะพ่อ คุณสิลูกปวดช้อเท้า จะแยะอยู่แล้ว” แม่กระต่ายร้อนใจ “ไม่เป็นไรน่า เดี่ยวพ่อเรียกลุงสุกเอง” พ่อกระต่ายตัดสินใจ ก๊อ ก๊อ ก๊อ พ่อกระต่ายเคาะประตูถี่ๆ แล้วส่งเสียงเรียก “ลุงสุกจ๋า ลุงสุก ฉันมีเรื่องรบกวนหน่อยจ๊ะ” ลุงสุกจ้วเจียตื่น “แยจ้ง ไครนะมาเรียกฉันตอนสายอย่างนี้ อุตสาห์แขวนป้ายบอกแล้วนี่นา” ลุงสุก พึมพำอย่างหัวเสีย ก่อน โผล่หน้าออกมาจากบ้านโพรงไม้ “อ้อ ลูกกระต่าย นี่คงไปเล่นซุกซนมาละสิ เลยช้อเท้าแพลง เอ้า เอายานี้ไปนวดขาซะนะ เดี่ยวก็หาย แล้วต่อไปจะทำอะไรก็ระวังๆ ละ” ลุงสุกสั่ง เสรีจก็ปิดประตูเข้านอนต่อ ตอนเที่ยง ลูกลิงปวดท้องร้องโอดโอย “แม่ครับ ผมปวดท้องจ้งเลย ช่วย ผมด้วย” พ่อแม่ลิงพากันมาดูแลด้วยความเป็นห่วง ทั้งคู่ต่างก็ทำอะไรไม่ถูก ขณะที่ลูกลิงปวดท้องมาก “พาไปหาลุงสุกสิ” นกเอี้ยงที่บังเอิญเดินผ่านมาแนะนำขึ้น “ลุงสุกรู้ดีว่าจะรักษาลูกลิงปวดท้องได้ อย่างไร” พ่อลิงกับแม่ลิงจึงพาลูกน้อยไปหาลุงสุก แต่เมื่อมาถึงบ้านลุงสุก ครอบครัวยังไม่เห็นป้าย ลายมือไข้เขียนว่า “อย่าปลุกฉันนะ” แขนงอยู่หน้าประตูบ้าน “ทำอย่างไรดีล่ะพ่อ คุณสิลูกปวดท้อง จะแยะอยู่แล้ว” แม่ลิงกระวนกระวาย “ไม่เป็นไรน่า เดี่ยวพ่อเรียกลุงสุกเอง” พ่อลิงตัดสินใจ ก๊อ ก๊อ ก๊อ พ่อลิงเคาะประตูถี่ๆ แล้วส่งเสียงเรียก “ลุงสุกจ๋า ลุงสุก ฉันมีเรื่องรบกวนหน่อยจ๊ะ” ลุงสุกจ้วเจีย ตื่นขึ้นมาอีกครั้ง “ไร้อะไร นี่เพิ่งจะเที่ยงเท่านั้น ไครนะมาปลุกได้ ฉันแขวนป้ายบอกไว้แล้วแท้ๆ” ลุง สุกบ่นอุบก่อน โผล่หน้าออกมาจากบ้านโพรงไม้ “อ้อ ลูกลิงปวดท้องนี่เอง คงจะกินมากไปสิทำ คุณ สิท้องป่องเชียว เอ้า เอาสมุนไพรนี้ไปกิน เดี่ยวก็หาย แล้วทีหลังก็อย่าตะกละนักล่ะ” ลุงสุกสั่งเสรีจก็ ปิดประตูเข้านอนต่อ บ่ายคล้อย ลูกหมีปวดฟัน ร้องไห้จ้า “แม่ครับ ผมปวดฟันจ้งเลย ฮือๆ” พ่อแม่ หมีเข้ามาตรวจดูด้วยความกังวล ทั้งคู่ต่างก็ทำอะไรไม่ถูก เมื่อลูกหมีเจ็บปวดมาก “พาไปหาลุงสุกสิ” งูเหลือมที่บังเอิญเลื้อยผ่านมาแนะนำขึ้น “ลุงสุกรู้ดีว่าจะรักษาลูกหมีให้หายปวดฟันได้อย่างไร” พ่อ หมีกับแม่หมีจึงพาลูกน้อยไปหาลุงสุก แต่เมื่อมาถึงบ้านลุงสุก ครอบครัวยังไม่เห็นป้ายลายมือไข้เขียนว่า “อย่าปลุกฉันนะ” แขนงอยู่หน้าประตูบ้าน “ทำอย่างไรดีล่ะพ่อ คุณสิลูกปวดฟันจะแยะอยู่แล้ว”

แม่หมีเคืองใจ “ไม่เป็นไรน่า เดี่ยวพ่อเรียกลุงสุกเอง” พ่อหมีตัดสินใจ ก๊อ ก๊อ ก๊อ พ่อหมีเคาะประตูถี่ๆ แล้วส่งเสียงเรียก “ลุงสุกจ๋า ลุงสุก ฉันมีเรื่องรบกวนหน่อยจ๊ะ” ลุงสุกจ้วเจียตื่นขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง “โอ๊ยๆ คราวนี้ใครจะมาปลุกตอนบ่าย ฉันเขียนป้ายบอกไว้แล้วไม่ใช่หรือ” ลุงสุกหงุดหงิดมากกว่าเดิมแต่ก็โผล่หน้าออกมาจากบ้านโพรงไม้ “อ้อ ลูกหมี ที่ปวดฟันก็เพราะเธอกินขนมหวานแล้วไม่ยอมแปรงฟันนะสิ เอ้า เอายานี้ไปใส่ เดียวก็หายปวด แล้วที่หลังอย่าลืมแปรงฟันหลังกินขนมหวานด้วยนะ” จากนั้นลุงสุกก็ปิดประตูเข้านอนต่อ “เฮ้อ คงไม่มีใครมาทวงแล้วนะ ฉันจะได้หลับให้สบายเสียที” เย็นแล้ว นกกาพากันบินกลับรัง แต่ลุงสุกยังไม่ตื่น จนค่ำ แผลงกลางคืนส่งเสียงเซ็งแซ่ ลุงสุกก็ยังไม่มีทีท่าว่าจะตื่น เอ นั่นใครมาหาลุงสุกค่าๆ มีดๆ อย่างนี้ อ้อ พ่อกระต่าย พ่อลิง แล้วก็พ่อหมีนั่นเอง ว่าแต่พวกเขาทำอะไรกันนะ ก๊อ ก๊อ ก๊อ “ตื่นเถอะจ๊ะลุงสุก” พ่อกระต่าย พ่อลิง และพ่อหมีผลัดกันเคาะประตูเรียก จนผ่านไปครู่ใหญ่ลุงสุกจึงตื่น แต่คราวนี้ เขาไม่รู้สึกหัวเสียเลยสักนิด ลุงสุกโผล่หน้าออกมานอกประตูบ้าน “โอ้โฮ มีดแล้วหรือนี่ ฉันหลับเพลินไปหน่อย ขอบคุณนะ พ่อกระต่าย พ่อลิง และพ่อหมี ที่มาปลุกฉัน” พุดจบลุงสุกก็รีบบินออกไปหาอาหาร เข้านี้ใครผ่านมา แถวบ้านต้นไม้ของลุงสุกต่างก็ต้องแปลกใจ เพราะป้ายหน้าบ้านลุงสุกเปลี่ยนใหม่แล้ว คราวนี้ลายมือใช้เขียนไว้ว่า “กำลังพักผ่อน ถ้าใครเคืองใจ ปลุกฉันได้นะ”

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กเล่าและต่อเติม

1. เด็กและครูร่วมกันสนทนาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน “ลุงสุกอยากนอน” โดยใช้คำถามดังนี้

- เด็กๆ บอกได้หรือไม่ว่านิทานที่ครูเล่ามีชื่อเรื่องว่าอะไร
- ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง
- เนื้อเรื่องในนิทานพูดถึงเรื่องอะไร
- ลุงสุกมีลักษณะนิสัยอย่างไร
- เกิดอะไรขึ้นกับลูกกระต่าย ลูกลิง และลูกหมี พ่อแม่พวกเขาทำอย่างไร
- ทำไมลุงสุกถึงเปลี่ยนป้าย “กำลังพักผ่อน ถ้าใครเคืองใจ ปลุกฉันได้นะ”
- เด็กๆ ได้ข้อคิดอะไรจากนิทานเรื่องนี้

2. ครูนำภาพนิทานเรื่อง “ลุงสุกอยากนอน” มาให้เด็กๆ ร่วมกันระบายสี ฉีกปะและตัดปะภาพแล้วนำภาพมาประกอบเป็นหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books)

3. นำหนังสือเล่มใหญ่ (Big Books) มาให้เด็กๆ เล่าต่อเติมเนื้อเรื่องจากนิทานอีกครั้ง

ขั้นที่ 3 ขั้นแสดงบทบาทสมมติ

1. ครูบอกเด็กๆ ว่าจะให้เด็กแสดงบทบาทสมมติจากนิทานเรื่อง “ลูกสูทอยากนอน”
2. ให้เด็กๆ เลือกเหตุการณ์หรือพฤติกรรมในนิทานที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
3. ครูให้เด็กอาสาสมัครออกมาว่าใครจะแสดงเป็นลูกสูท กระจ่าย ลิง หมี

ตามความสมัครใจ

4. เด็กร่วมกันแสดงบทบาทสมมติให้เพื่อนๆ ดู

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมินผล

1. เด็กและครูร่วมกันสรุปเน้นถึงพฤติกรรมที่ดีของแต่ละคนที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
2. ครูประเมินผลทักษะทางสังคมของเด็กและจดบันทึก

สื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง “ลูกสูทอยากนอน”
2. ภาพนิทาน
3. สีไม้
4. กระดาษวาดเขียน
5. แม็กซ์
6. กระดาษกาว

การประเมินผล

1. วิธีการวัด โดยการสังเกตพฤติกรรม ดังนี้
  - การช่วยเหลือครู และเพื่อนในการหยิบ ส่ง ขกอุปกรณ์
2. เครื่องมือวัด
  - แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม

3. เกณฑ์การวัด

ปฏิบัติ หมายถึง 1 คะแนน

ไม่ปฏิบัติ หมายถึง 0 คะแนน

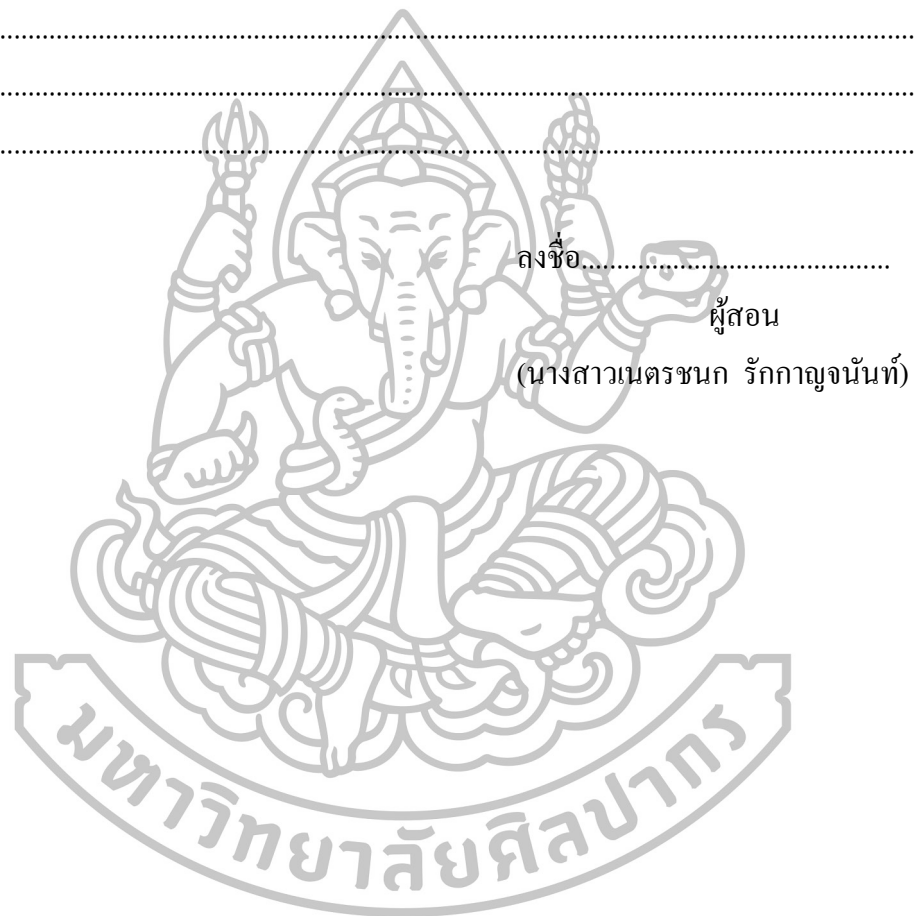
ปฏิบัติได้ตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

บันทึกหลังการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

วรรณกรรมเรื่อง ลุงฮูกอยากนอน

(ไพโรจน์ คงเกิด. 2557)

“เช้าแล้ว พระอาทิตย์ดวงกลมโต ส่องแสงเจิดจ้า ลุงฮูกรู้สึกลึกลับและเหนื่อยล้าเต็มที จึงรีบปิดประตูบ้านเตรียมเข้านอน และไม่ลืมแขวนป้ายตายมือโย้เขียนว่า “อย่าปลุกฉันนะ” ไว้ที่ประตูด้วย สายแล้ว ลูกกระต่ายกระโดดเล่นไม้ทันทะวัง สะดุดก้อนหินจนข้อเท้าแพลง “แม่จ๋า ช่วยหนูด้วย หนูกระโดดไม่ได้แล้ว ขาหักแน่ๆ เลย” ลูกกระต่ายร้องครวญคราง พ่อแม่กระต่ายรีบเข้ามาดูด้วยความตกใจ ทั้งคู่ต่างก็ทำอะไรไม่ถูก เพราะลูกกระต่ายเจ็บปวดมาก “พาไปหาลุงฮูกสิ” กระรอกที่บังเอิญเดินผ่านมาแนะนำขึ้น “ลุงฮูกรู้ดีว่าจะรักษาลูกกระต่ายข้อเท้าแพลงได้อย่างไร” พ่อกระต่ายกับแม่กระต่ายจึงพาลูกน้อยไปหาลุงฮูก แต่เมื่อมาถึงบ้านลุงฮูก ครอบครัวยังไม่เห็นป้ายตายมือโย้เขียนว่า “อย่าปลุกฉันนะ” แขนงอยู่หน้าประตูบ้าน “ทำอย่างไรดีล่ะพ่อ คุณลูกปวดข้อเท้าจะแยะอยู่แล้ว” แม่กระต่ายร้อนใจ “ไม่เป็นไรน่า เดี่ยวพ่อเรียกลุงฮูกเอง” พ่อกระต่ายตัดสินใจ ก๊อ ก๊อ ก๊อ พ่อกระต่ายเคาะประตูถี่ๆ แล้วส่งเสียงเรียก “ลุงฮูกจ๋า ลุงฮูก ฉันมีเรื่องรบกวนหน่อยจ๊ะ” ลุงฮูกงัวเงียตื่น “แยจ้ง ใครนะมาเรียกฉันตอนสายอย่างนี้ อุตส่าห์แขวนป้ายบอกแล้วนี่นา” ลุงฮูกพึมพำอย่างหัวเสีย ก่อนโผล่หน้าออกมาจากบ้านโพรงไม้ “อ้อ ลูกกระต่าย นี่คงไปเล่นซุกซนมาละสิ

เลยซื้อแท่งเพลง เอ้า เอายานี้ไปนวดขาซะนะ เดียวก็หาย แล้วต่อไปจะทำอะไรก็ระวังๆ ละ” ลุงสุกสั่ง เสรีจก็ปิดประตูเข้านอนต่อ ตอนเที่ยง ลูกสิงปวดท้องร้อง โอโห “แม่ครับ ผมปวดท้องจังเลย ช่วยผมด้วย” พ่อแม่ถึงพากันมาดูแลด้วยความเป็นห่วง ทั้งคู่ต่างก็ทำอะไรไม่ถูก ขณะที่ลูกสิงปวดท้องมาก “พาไปหาลุงสุกสิ” นกเอี้ยงที่บังเอิญเดินผ่านมาแนะนำขึ้น “ลุงสุกรู้ว่า จะรักษา ลูกสิงปวดท้องได้อย่างไร” พ่อสิงกับแม่สิงจึงพาลูกน้อยไปหาลุงสุก แต่เมื่อมาถึงบ้านลุงสุก ครอบครัวยืนก็เห็นป้ายลายมือไข้เขียนว่า “อย่าปลุกฉันนะ” แขนงอยู่หน้าประตูบ้าน “ทำอะไรดีละพ่อ คุณลูกปวดท้องจะแย่อยู่มากแล้ว” แม่สิงกระวนกระวาย “ไม่เป็นไรน่า เดียวพ่อเรียกลุงสุกเอง” พ่อสิงตัดสินใจ ก๊อ ก๊อ ก๊อ พ่อสิงเคาะประตูถี่ๆ แล้วส่งเสียงเรียก “ลุงสุกจ้า ลุงสุก ฉันมีเรื่องรบกวนหน่อยจ๊ะ” ลุงสุกจ้วเจียตื่นขึ้นมาอีกครั้ง “โธ่เอ๊ย นี่เพิ่งจะเที่ยงเท่านั้น ไครนะมาปลุกได้ ฉันแขนงป้ายบอกไว้แล้วแท้ๆ” ลุงสุกบ่นอุบก่อนโผล่หน้าออกมาจากบ้านโพรงไม้ “อ้อ ลูกสิงปวดท้องนี่เอง คงจะกินมากไปสิทำ คุณสิงท้องป่องเชียว เอ้า เอาสมุนไพรนี่ไปกิน เดียวก็หาย แล้วทีหลังก็อย่าตะกตะกนะ” ลุงสุกสั่ง เสรีจก็ปิดประตูเข้านอนต่อ บ่ายคล้อย ลูกหมีปวดฟัน ร้องไห้จ้า “แม่ครับ ผมปวดฟันจังเลย ฮือๆ” พ่อแม่หมีเข้ามาตรวจดูด้วยความกังวล ทั้งคู่ต่างก็ทำอะไรไม่ถูก เมื่อลูกหมีเจ็บปวดมาก “พาไปหาลุงสุกสิ” งูเหลือมที่บังเอิญเลื้อยผ่านมาแนะนำขึ้น “ลุงสุกรู้ว่า จะรักษา ลูกหมีให้หายปวดฟันได้อย่างไร” พ่อหมีกับแม่หมีจึงพาลูกน้อยไปหาลุงสุก แต่เมื่อมาถึงบ้านลุงสุก ครอบครัวยืนก็เห็นป้ายลายมือไข้เขียนว่า “อย่าปลุกฉันนะ” แขนงอยู่หน้าประตูบ้าน “ทำอะไรดีละพ่อ คุณลูกปวดฟันจะแย่อยู่มากแล้ว” แม่หมีเดือดร้อนใจ “ไม่เป็นไรน่า เดียวพ่อเรียกลุงสุกเอง” พ่อหมีตัดสินใจ ก๊อ ก๊อ ก๊อ พ่อหมีเคาะประตูถี่ๆ แล้วส่งเสียงเรียก “ลุงสุกจ้า ลุงสุก ฉันมีเรื่องรบกวนหน่อยจ๊ะ” ลุงสุกจ้วเจียตื่นขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง “โอ๊ยๆ คราวนี้ไครนะมาปลุกตอนบ่าย ฉันเขียนป้ายบอกไว้แล้วไม่ใช่หรือ” ลุงสุกหงุดหงิดมากกว่าเดิมแต่ก็โผล่หน้าออกมาจากบ้านโพรงไม้ “อ้อ ลูกหมี ที่ปวดฟันก็เพราะเธอกินขนมหวานแล้วไม่ยอมแปรงฟันนะสิ เอ้า เอายานี้ไปสิ เดียวก็หายปวด แล้วทีหลังอย่าลืมแปรงฟันหลังกินขนมหวานด้วยนะ” จากนั้นลุงสุกก็ปิดประตูเข้านอนต่อ “เฮ้อ คงไม่มีใครมาทวงแล้วนะ ฉันจะได้หลับให้สบายเสียที” เย็นแล้ว นกกาพากันบินกลับรัง แต่ลุงสุกยังไม่ตื่น จนค่ำ แมลงกลางคืนส่งเสียงเซ็งแซ่ ลุงสุกก็ยังไม่มีทีท่าว่าจะตื่น เอนั้นไครมาหาลุงสุกค่าๆ มีดๆ อย่างนี้ อ้อ พ่อกระต่าย พ่อสิง แล้วก็พ่อหมีนั่นเอง ว่าแต่พวกเขาทำอะไรกันนะ ก๊อ ก๊อ ก๊อ “ตื่นเถอะจ๊ะลุงสุก” พ่อกระต่าย พ่อสิง และพ่อหมีผลัดกันเคาะประตูเรียก จนผ่านไปครู่ใหญ่ลุงสุกจึงตื่น แต่คราวนี้ เขาไม่รู้สึกลัวเสียเลยสักนิด ลุงสุกโผล่หน้าออกมานอกประตูบ้าน “ไอ้โฮ มีดแล้วหรือนี่ ฉันหลับเพลินไปหน่อย ขอบคุณนะ พ่อกระต่าย พ่อสิง และพ่อหมี ที่มาปลุกฉัน” พุดจบลุงสุกก็รีบบินออกไปหาอาหาร เช้านี้ไครผ่านมา

แถวบ้านต้น ไม้ของลุงสูงต่างก็ต้องแปลกใจ เพราะป้ายหน้าบ้านลุงสูงเปลี่ยนใหม่แล้ว คราวนี้ลายมือ โย้เขียนไว้ว่า “กำลังพักผ่อน ถ้าใครเดือดร้อน ปลุกฉันได้นะ”

แบบประเมินทักษะทางสังคม

คำชี้แจง แบบประเมินทักษะทางสังคม เป็นแบบประเมินพฤติกรรมทักษะทางสังคมจำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งแบบประเมินเป็น 3 ด้าน มีลักษณะเป็นคำถามประกอบรูปภาพเกี่ยวกับสถานการณ์ต่างๆ ที่บ่งบอกถึงพฤติกรรมการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มารยาทในการเข้าสังคม และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านละ 6 ข้อ รวม 18 ข้อๆ ละ 1 คะแนน รวม 18 คะแนน ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้สึก การกระทำ หรือพฤติกรรม โดยครูเป็นผู้อ่านคำถามให้เด็กฟัง ส่วนคำตอบเด็กเป็นผู้ตอบด้วยตนเอง ไม่มีตัวเลือกในการตอบ เพื่อประเมินทักษะทางสังคมว่าหากเด็กอยู่ในสถานการณ์นั้นจะปฏิบัติตนอย่างไร ใช้ประเมินพฤติกรรมทักษะทางสังคมก่อน และหลังการทดลอง

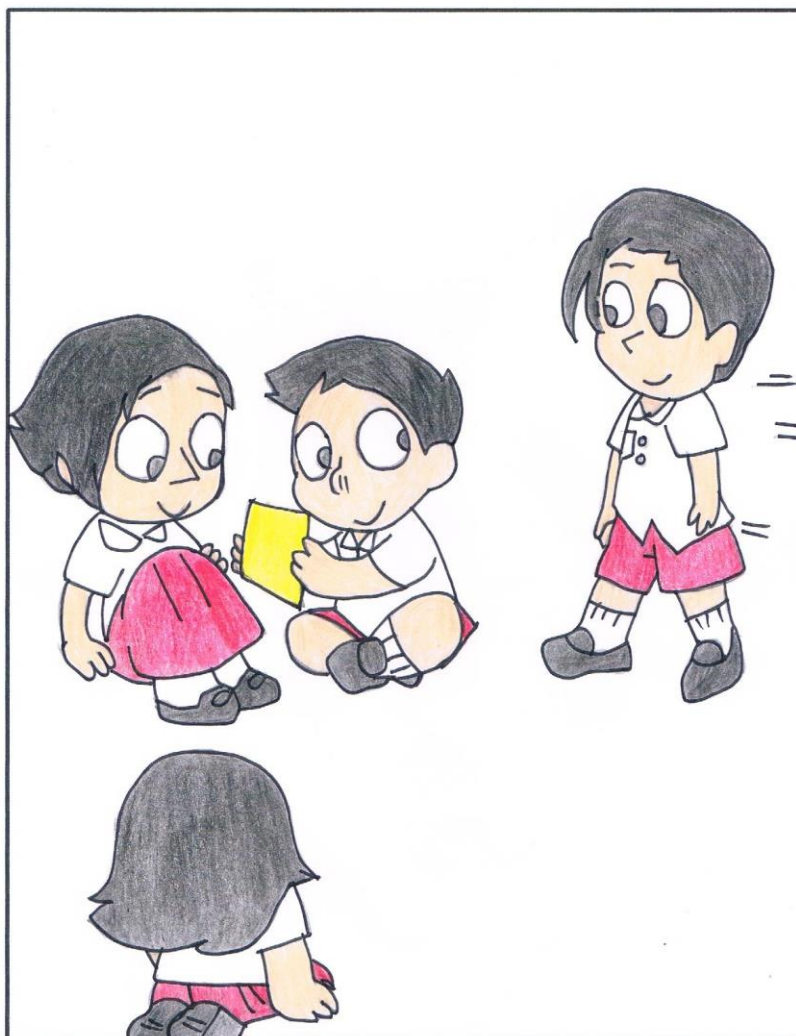

ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

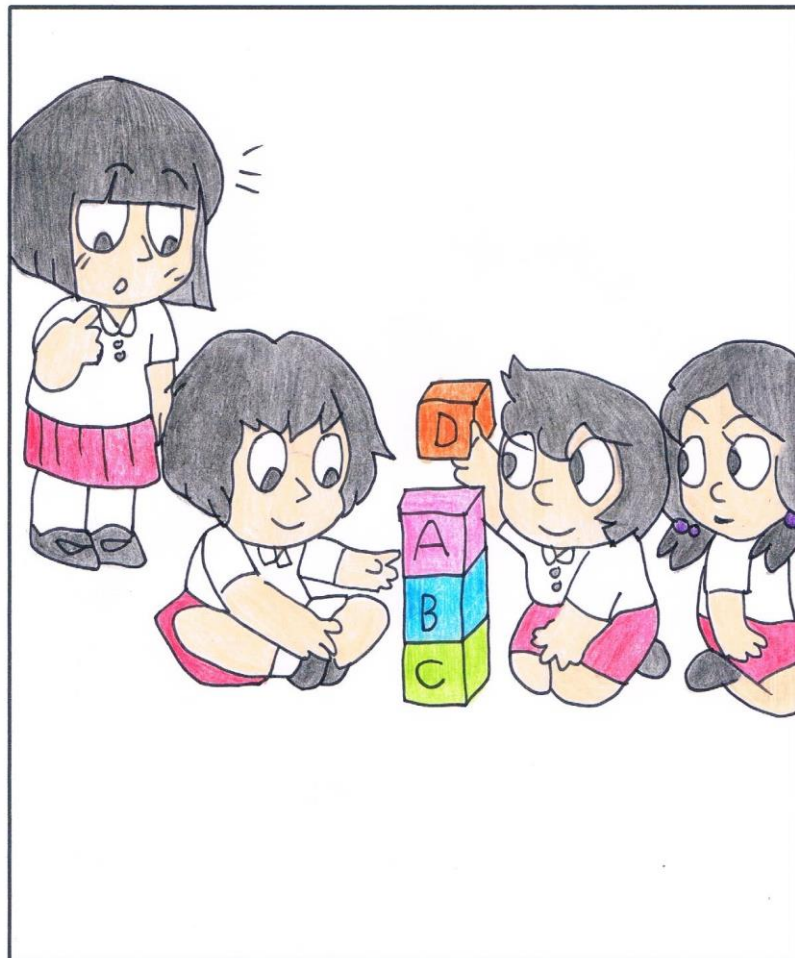
1. เมื่อเด็กเดินผ่านผู้ใหญ่ เด็กควรปฏิบัติอย่างไร

2. เมื่อเห็นเพื่อนนั่งเป็นกลุ่ม เด็กเดินผ่าน ควรปฏิบัติอย่างไร

3. เมื่อเห็นเพื่อนกำลังเล่นของเล่นเป็นกลุ่ม เด็กอยากเข้ากลุ่ม
เล่นด้วย ควรปฏิบัติอย่างไร

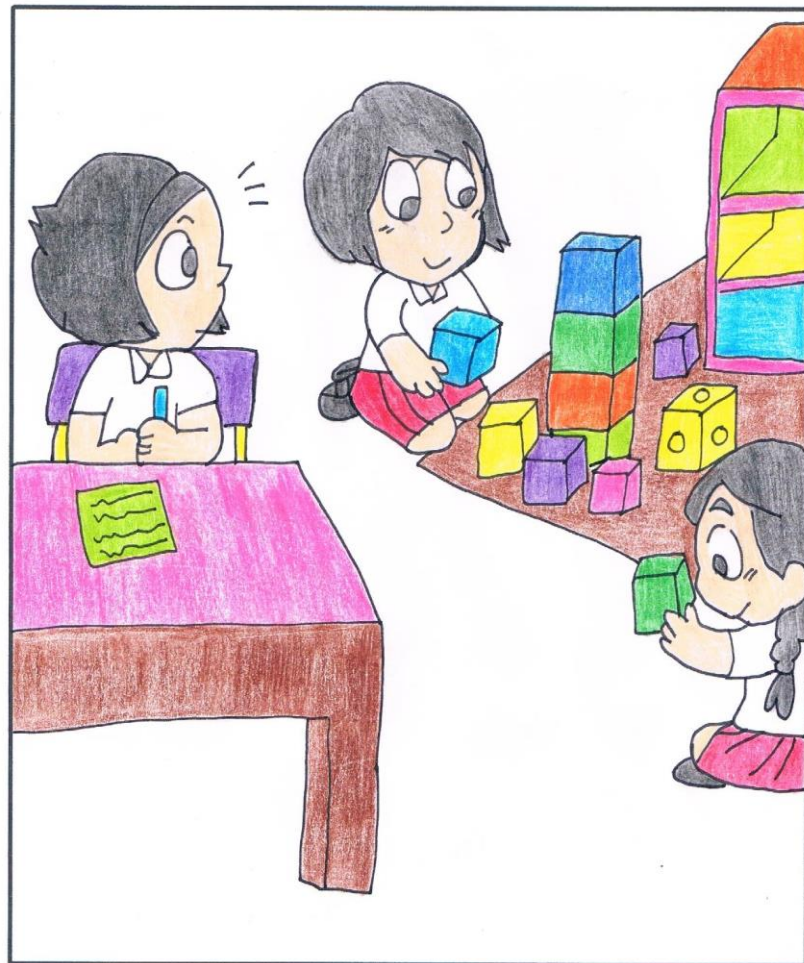
4. เมื่อเด็กพบคุณครูในโรงเรียน เด็กควรปฏิบัติอย่างไร

5. เมื่อเด็กเห็นเพื่อนกำลังนั่งร้องไห้อยู่ เด็กควรทำอย่างไร

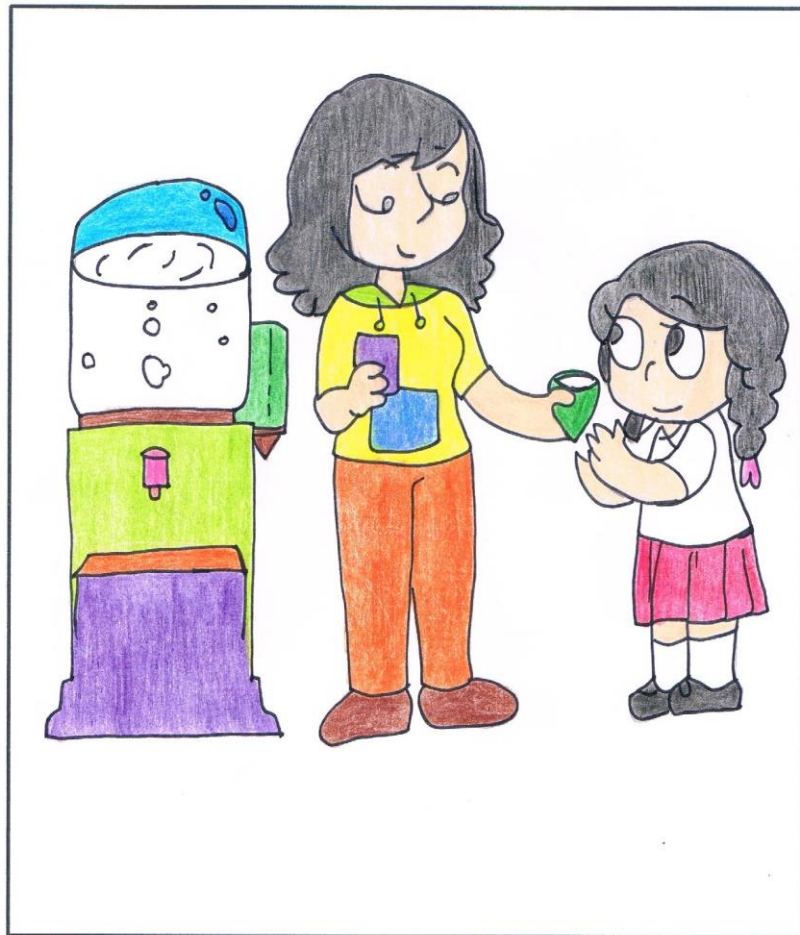

6. คุณครูให้เด็กที่ทำงานเสร็จแล้ว ไปเล่นไม้บล็อกที่มุมของเล่น
เมื่อเด็กทำงานเสร็จ เด็กควรทำอะไร

ด้านมารยาทในการเข้าสังคม

7. เมื่อผู้ใหญ่หยิบน้ำดื่มให้ เด็กควรปฏิบัติอย่างไร

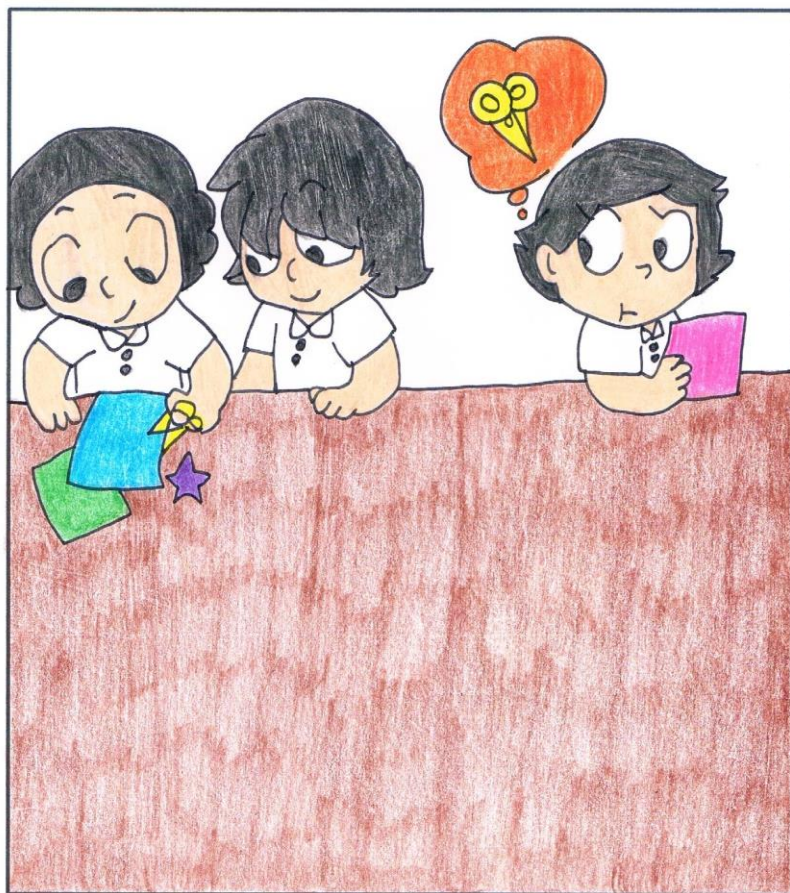
8. เมื่อเด็กอยากรับประทานขนม จึงเดินไปที่โรงอาหาร ขณะนั้นมีเพื่อนๆ มากมายกำลังซื้อขนมอยู่ เด็กควรปฏิบัติอย่างไร

9. เมื่อเด็กเดินชนของเล่นในขณะที่เพื่อนกำลังเล่นอยู่
เด็กควรปฏิบัติอย่างไร

10. คุณครูแจกอุปกรณ์ให้ทำงานกลุ่ม แต่อุปกรณ์มีน้อยไม่เพียงพอจำนวนเด็ก เพื่อนๆ กำลังใช้อุปกรณ์ชิ้นนั้นอยู่ เด็กอยากใช้อุปกรณ์ชิ้นนั้นบ้าง เด็กควรปฏิบัติอย่างไร

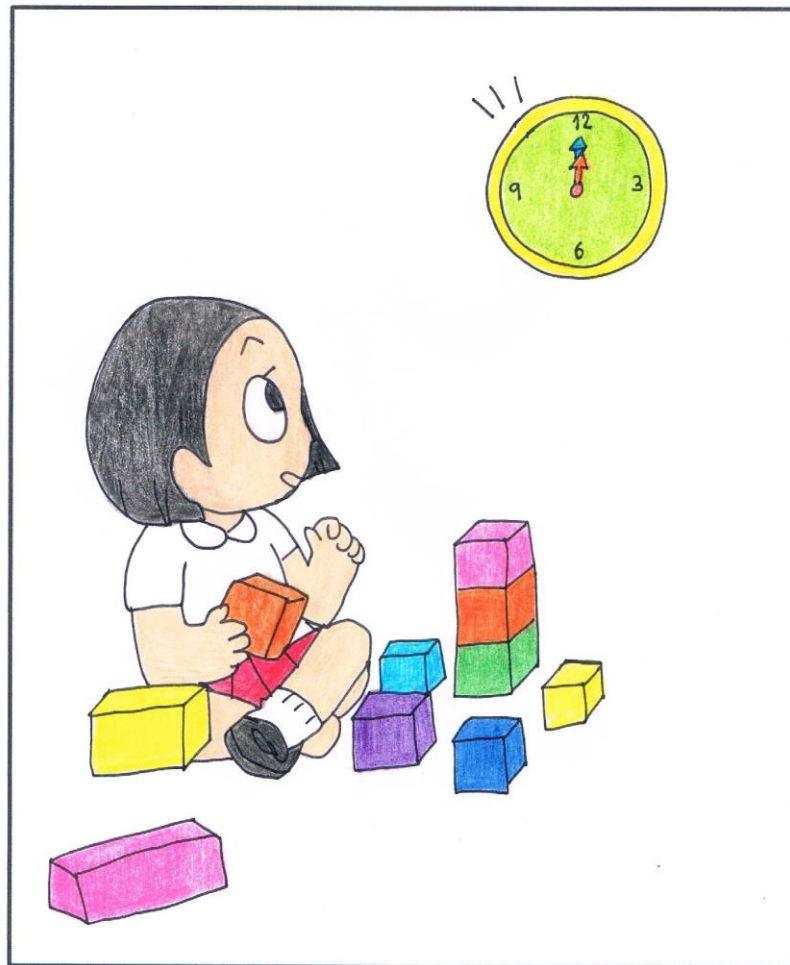

11. ขณะที่เพื่อนกำลังวาดภาพ แล้วเด็กทำน้ำหกบนภาพของเพื่อน เด็กควรทำอย่างไร

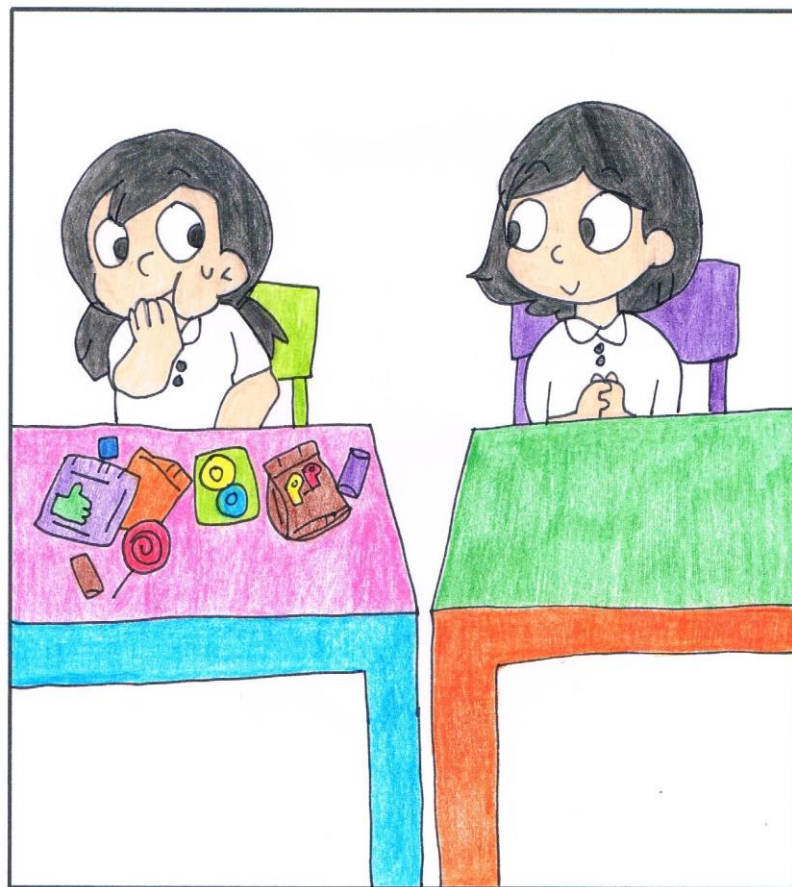

12. เด็กได้หยิบไม้บล็อกจากมุมของเล่นมาเล่นจำนวนมาก เมื่อถึงเวลารับประทานอาหารกลางวัน เด็กควรปฏิบัติอย่างไร

ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

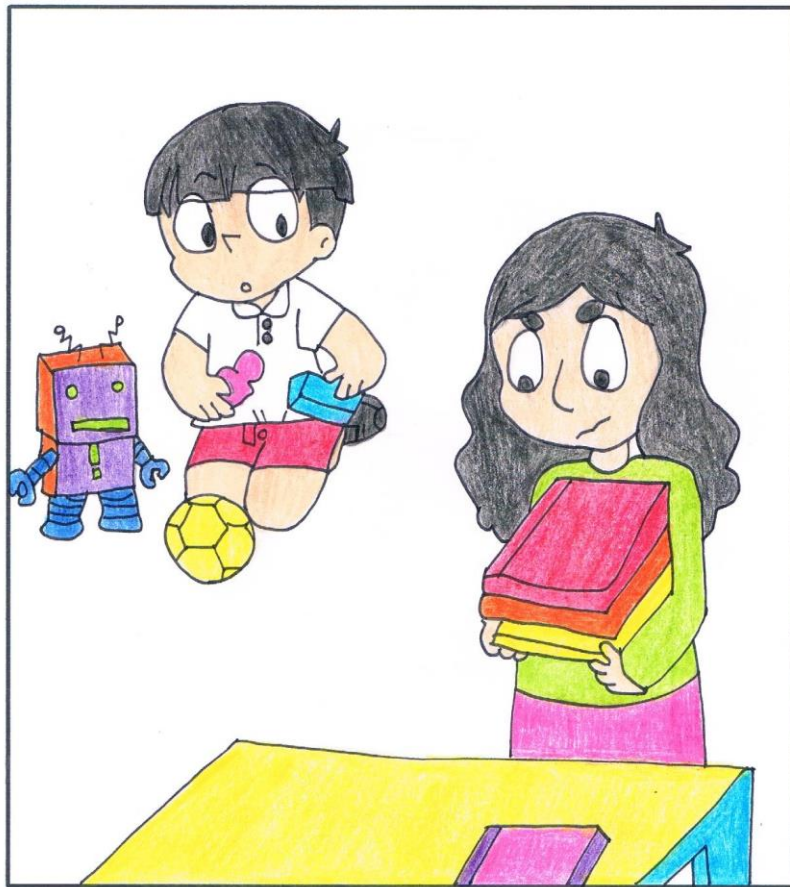
13. เมื่อคุณแม่ให้ขนมมาโรงเรียนมากมาย เห็นเพื่อนนั่งมองอยู่ เด็กควรทำอย่างไร

14. ระหว่างที่เด็กกำลังวิ่งเล่น เห็นคุณพ่อกวาดเศษใบไม้อยู่
เด็กควรปฏิบัติอย่างไร

15. ระหว่างที่เด็กกำลังนั่งเล่นของเล่น มองเห็นคุณครูยกหนังสือจำนวนมากเพื่อไปวางโต๊ะข้างๆ เด็กควรปฏิบัติอย่างไร

16. ในขณะที่เพื่อนกำลังหัวของพระรุงพระรัง เหยื่อทำของหล่น
ที่พื้น เมื่อเด็กเห็นของชิ้นนั้น ควรทำอะไร

17. เมื่อเด็กพบคุณครูกำลังถือของมาเต็มมือ เด็กควรทำอะไร

18. เด็กซื้อขนมมาหลายชิ้น แต่เพื่อนๆ ในกลุ่มไม่มีขนมทาน
เลย เด็กควรทำอะไร

ภาคผนวก ง.

- ตัวอย่างภาพกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน
- ตัวอย่างผลงานนักเรียน

สัปดาห์ที่ 1 นิทานเรื่อง สวัสดิ์จ๊ะ สวัสดิ์

สัปดาห์ที่ 5 นิทานเรื่อง กุ้งกิ้งรักเพื่อนบ้าน

ผลงานนักเรียน หนังสือเล่มใหญ่ (Big Books) เรื่อง สวัสดีจ๊ะ สวัสดี

ผลงานนักเรียน หนังสือเล่มใหญ่ (Big Books) เรื่อง กุ้งกิ้งรักเพื่อนบ้าน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสาวเนตรชนก รักกาญจน์นันท
ที่อยู่	42/570 ซอยเลียบบคลองฝั่งเหนือ 8/1 ถนนเพชรเกษม 69 แขวงหนองแขม เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร 10160 โทรศัพท์ 081 - 255 - 8264
ประวัติการศึกษา	<p>พ.ศ. 2542 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขา การศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี</p> <p>พ.ศ. 2558 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร</p>
ประวัติการทำงาน	<p>พ.ศ. 2547 อาจารย์ 1 รับเงินเดือนในระดับ 3 โรงเรียนวัดตะล่อม สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร</p> <p>พ.ศ. 2552 ครู รับเงินเดือนอันดับ คศ.1 โรงเรียนวัดม่วง สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร</p> <p>พ.ศ. 2554 ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ โรงเรียนวัดม่วง สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร</p>

